

Regeringens proposition

1983/84:167

om nya regler för uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare, m.m.;

beslutad den 22 mars 1984.

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll ovannämnda dag.

På regeringens vägnar

OLOF PALME

STEN ANDERSSON

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås nya regler för uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare. Förslaget innebär en samordning med det system som gäller för uppbörden av innehållen preliminär skatt enligt uppbördslagen (1953:272). Den samordnade uppbörden föreslås ske månadsvis.

Syftet med de nya reglerna är att få till stånd en säkrare avgiftsberäkning och en effektivare och snabbare avgiftsuppbörd. Ett samordnat uppbörds-system medför ett jämnare betalningsflöde.

Förslaget innebär i korthet följande.

Uppbörden av arbetsgivaravgifterna knyts an till de löpande löneutbetalningarna och samordnas med uppbörden av preliminär A-skatt som också föreslås ske månadsvis. Arbetsgivarna redovisar varje månad den under föregående månad faktiskt utgivna lönen och räknar ut den avgift (månadsavgift) som belöper på lönesumman. Redovisningen görs i en uppbördsdeklaration som innefattar såväl skatter som avgifter. Skattebeloppet och månadsavgiften betalas in till länsstyrelsens skattepostgirokonto samtidigt som redovisningen lämnas. Förfarandet medför att de arbetsgivaravgifter som månadsvis betalas under uppbördsåret för de allra flesta arbetsgivare blir definitiva. En samlad redovisning för hela utgiftsåret skall lämnas endast i särskilt angivna fall. I sådana fall skall också resterande avgiftsbelopp betalas in.

För avgifter som avser lön för vilken sjömansskatt betalas föreslås en samordning med uppbörden av sjömansskatt.

Det nya uppbördssystemet skall administreras av de lokala skattemyndigheterna, länsstyrelserna och riksskatteverket. Det nuvarande systemet för debitering och uppbörd av arbetsgivaravgifter, som administreras av riksförsäkringsverket, avvecklas. Riksförsäkringsverkets medverkan vid

uppbörden av arbetsgivaravgifterna kommer härigenom så småningom att helt upphöra utom såvitt avser avgifter som skall betalas av staten.

Den föreslagna ordningen regleras i en ny lag, benämnd lag om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1985 och tillämpas i fråga om arbetsgivaravgifter som belöper på tid därefter. Förslag till följdändringar i vissa lagar läggs också fram.

1 Förslag till

Lag om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 §

I denna lag ges bestämmelser om uppbörd av arbetsgivaravgifter enligt lagen (1981:691) om socialavgifter.

Lagen gäller inte arbetsgivaravgifter som staten skall betala. Sådana avgifter påförs och redovisas enligt bestämmelser som meddelas av regeringen.

2 §

I denna lag förstås med

lön: sådan lön eller annan ersättning enligt 2 kap. 3-5 §§ lagen (1981:691) om socialavgifter på vilken arbetsgivaravgifter skall beräknas;

uppbördsdeklaration: sådan uppbördsdeklaration som anges i 54 § 1 mom. uppbördslagen (1953:272);

månadsavgift: de arbetsgivaravgifter som skall redovisas enligt 4 §;

utgiftsår: det kalenderår för vilket arbetsgivaravgifter skall betalas;

årsuppgift: en arbetsgivares redovisning för utgiftsårets arbetsgivaravgifter;

årsavgift: summan av de arbetsgivaravgifter som belöper på utgiftsåret;

redaravgift: de arbetsgivaravgifter som avser lön för vilken sjömansskatt skall betalas;

kvarstående avgift: det belopp i en årsuppgift med vilket årsavgiften överstiger summan av inbetalda och till betalning ålagda arbetsgivaravgifter;

överskjutande avgift: det belopp i en årsuppgift med vilket summan av inbetalda och till betalning ålagda arbetsgivaravgifter överstiger årsavgiften;

restitutionsränta: ränta enligt 24 §;

anståndsränta: ränta enligt 54 §.

3 §

Länsstyrelsens beslut enligt denna lag meddelas av den länsstyrelse till vilken uppbördsdeklarationen skall lämnas, om inte annat följer av 32 §.

Den lokala skattemyndighetens beslut enligt denna lag meddelas av den lokala skattemyndighet hos vilken arbetsgivaren är registrerad för inbetalning och redovisning av arbetstagens skatt. Är arbetsgivaren inte registrerad, meddelas beslut av den lokala skattemyndigheten i det fögderi där

arbetsgivaren är bosatt. Saknar en arbetsgivare, som är bosatt utomlands eller är utländsk juridisk person, fast driftställe här i riket, meddelas beslutet av den lokala skattemyndigheten i Stockholms fögderi.

Redovisning av månadsavgift, m.m.

4 §

En arbetsgivare är skyldig att för varje månad lämna redovisning för utgiven lön och för summan av arbetsgivaravgifterna. I fråga om redovisningen skall bestämmelserna i uppbördslagen (1953:272) om uppbördsdeklaration tillämpas.

När avgiftsskyldighet har inträtt för en arbetstagares lön skall redovisningen omfatta också den lön som utbetalats till arbetstagaren tidigare under utgiftsåret.

5 §

En naturaförmån i form av kost eller bostad skall tas upp till det värde som har fastställts enligt 8 § andra stycket uppbördslagen (1953:272).

En bilförmån skall tas upp till det värde som för utgiftsåret gäller enligt regler som fastställs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Värdet av bilförmånen skall bestämmas enligt schablon på grundval av genomsnittliga faktiska kostnader för innehav av bilar i olika pris- och årsklasser vid en årlig körsträcka i privat bruk om 1 000 mil.

Redovisningen av bilförmåner får uppskjutas till arbetsgivarens sista uppbördsdeklaration för utgiftsåret. Den lokala skattemyndigheten kan dock när särskilda skäl föreligger besluta att bilförmåner skall redovisas löpande.

6 §

En arbetsgivare får vid redovisning av en arbetstagares lön göra avdrag för sådana kostnader som avses i 2 kap. 4 § första stycket 6 lagen (1981:691) om socialavgifter och som arbetstagaren haft under månaden, om kostnaderna för utgiftsåret kan beräknas uppgå till minst 10 procent av arbetstagarens lön från arbetsgivaren under nämnda år.

Är en schablon, som fastställts enligt 2 kap. 4 § andra stycket lagen om socialavgifter, tillämplig på arbetstagare hos arbetsgivaren, skall avdrag i fråga om lön för sådan arbetstagare beräknas enligt schablonen.

Den lokala skattemyndigheten skall på framställning av arbetsgivaren på förhand bestämma hur en arbetstagares kostnader skall beräknas vid redovisningen.

7 §

Länsstyrelsen kan om särskilda skäl föreligger medge att arbetsgivare redovisar och betalar månadsavgift inom viss tid efter den dag då avgiften annars skall betalas.

Länsstyrelsen i Stockholms län kan om särskilda skäl föreligger medge att sådan arbetsgivare som avses i 3 § andra stycket sista meningen redovisar och betalar arbetsgivaravgifter i annan ordning än som föreskrivs i denna lag.

Beräkning och inbetalning av månadsavgift

8 §

Månadsavgiften beräknas efter den procentsats som utgör summan av procentsatserna för de arbetsgivaravgifter som arbetsgivaren skall betala. Öretal som uppkommer vid denna beräkning bortfaller.

9 §

Månadsavgiften skall betalas till den länsstyrelse till vilken uppborrdsdeklaration skall lämnas och inom den tid som gäller för deklarationens avlämnande. I övrigt skall bestämmelserna i 52 § uppborrdslagen (1953:272) om inbetalning tillämpas.

Har en arbetsgivare betalat in ett lägre belopp än som enligt uppborrdsdeklarationen skall betalas som arbetsgivaravgifter och innehållen skatt skall beloppet i första hand räknas som betalning av den innehållna skatten.

Fastställelse av månadsavgift, m.m.

10 §

Den lokala skattemyndigheten skall fastställa månadsavgiften och i förekommande fall ålägga betalningsskyldighet för arbetsgivaren om denne har

1. underlåtit att lämna redovisning enligt 4 §;
2. lämnat oriktig uppgift och månadsavgiften på grund därav blivit för låg; eller
3. ingett ny uppborrdsdeklaration för rättelse av tidigare redovisad månadsavgift.

Betalningsskyldighet skall också åläggas arbetsgivaren för avgiftsbelopp som har redovisats i uppborrdsdeklaration men inte betalats. Belopp för vilket betalningsskyldighet ålagts får omedelbart drivas in.

Kan på grund av brister i arbetsgivarens uppgifter, bokföring eller anteckningar om utgiven lön underlaget för den månadsavgift som skall fastställas inte beräknas tillförlitligt, skall det uppskattas av den lokala

skattemyndigheten efter vad som bedöms vara skäligt med hänsyn till föreliggande omständigheter såsom verksamhetens art och omfattning.

Beslut enligt denna paragraf får inte meddelas efter den 1 mars året efter utgiftsåret.

Årsuppgift m.m.

11 §

En arbetsgivare skall lämna årsuppgift senast den 1 mars året efter utgiftsåret

1. om årsavgiften skall beräknas till annat belopp än som arbetsgivaren betalat eller ålagts betala för utgiftsåret och skillnaden uppgår till minst 100 kronor eller

2. om den lokala skattemyndigheten begär det.

Årsuppgiften skall lämnas till den länsstyrelse till vilken uppborädsdeklarationen skall lämnas. Har uppborädsdeklaration lämnats under särskilt redovisningsnummer skall årsuppgift lämnas under samma nummer.

12 §

I årsuppgiften skall anges

1. arbetsgivarens namn och postadress, personnummer, organisationsnummer eller särskilda redovisningsnummer enligt 53 § 1 mom. uppboräds-lagen (1953:272);

2. under utgiftsåret utgiven lön, dock inräknat det belopp som avses i punkt 3;

3. det belopp med vilket avdrag har gjorts enligt 6 §;

4. den lön på vilken årsavgiften beräknas;

5. årsavgiftens belopp;

6. summan av de arbetsgivaravgifter som har betalats enligt lämnade uppborädsdeklarationer och de avgifter som arbetsgivaren har ålagts betala för utgiftsåret;

7. kvarstående avgift eller överskjutande avgift.

Öretal som uppkommer vid beräkningen av årsavgiften bortfaller.

Årsuppgift skall avges på heder och samvete på blankett enligt fastställt formulär.

13 §

Avlider arbetsgivaren, skall för det utgiftsår då dödsfallet inträffade årsuppgiften avse både av den avlidne och av dödsboet utgivna löner.

14 §

Kvarstående avgift skall betalas senast den 1 mars året efter utgiftsåret i den ordning som gäller för inbetalning av månadsavgift.

15 §

En arbetsgivare som är uppgiftsskyldig enligt 11 § första stycket punkt 1 och som underlåter att lämna årsuppgift får anmanas att komma in med uppgiften. Om årsuppgiften är ofullständig, får arbetsgivaren anmanas att komplettera den.

Efter anmaning är arbetsgivare och arbetstagare skyldiga att inom den tid som har angetts i anmaningen meddela de upplysningar som behövs för kontroll av avgiftsskyldigheten.

Arbetsgivaren och arbetstagaren skall efter anmaning också förete alla handlingar som behövs för kontroll av avgiftsskyldigheten såsom kontrakt, kontoutdrag, räkning eller kvitto.

Anmaning enligt denna paragraf får utfärdas av riksskatteverket, länsstyrelsen eller den lokala skattemyndigheten.

Bestämmelserna i 54 § 3 mom. uppbördslagen (1953:272) om uppbördsdeklaration skall tillämpas på årsuppgift.

16 §

Om arbetsgivare eller arbetstagare inte hörsammar en anmaning enligt 15 § första eller andra stycket får vite föreläggas. Om en arbetsgivare inte hörsammar en anmaning enligt 11 § första stycket punkt 2 får den lokala skattemyndigheten vid vite anmana denne att inkomma med årsuppgift inom viss tid. Bestämmelserna i 83 § uppbördslagen (1953:272) om vite gäller därvid i tillämpliga delar.

Fastställelse av årsavgift, m.m.

17 §

Den lokala skattemyndigheten skall efter den 1 mars året efter utgiftsåret fastställa årsavgiften för arbetsgivaren

1. om årsavgiften enligt årsuppgift uppgår till större belopp än summan av vad arbetsgivaren senast nämnda dag har betalat och ålagts betala för utgiftsåret;

2. om årsavgiften blivit för låg på grund av att arbetsgivaren har lämnat oriktig uppgift eller underlåtit att lämna föreskriven uppgift;

3. om en arbetsgivare yrkar att en inte tidigare fastställd årsavgift skall bestämmas till lägre belopp än som följer av uppgifterna i uppbördsdeklaration eller årsuppgift;

4. om beslut om restitution eller avkortning skall meddelas efter nämnda dag;

5. om fall föreligger som avses i 19 §; eller

6. om den lokala skattemyndigheten finner att en arbetstagares kostnader bör beräknas till lägre belopp än som följt av beslut enligt 6 § tredje stycket.

Fastställelse enligt första stycket punkt 3 får avse endast avgiftsbelopp som inte tidigare fastställts. Yrkandet skall ha kommit in till den lokala skattemyndigheten före utgången av andra året efter utgiftsåret.

Uppgår de arbetsgivaravgifter som återstår att betala till minst 100 kronor, skall arbetsgivaren åläggas betalningsskyldighet för dem. Öretal som uppkommer vid beräkningen bortfaller. Ett belopp för vilket betalningsskyldighet ålagts får omedelbart drivas in.

18 §

Kan på grund av brister i arbetsgivarens uppgifter, bokföring eller anteckningar om utgivna löner underlaget för den årsavgift som skall betalas inte beräknas tillförlitligt, skall det uppskattas av den lokala skattemyndigheten efter vad som bedöms vara skäligt med hänsyn till föreliggande omständigheter såsom verksamhetens art och omfattning.

19 §

Har årsavgiften blivit oriktig på grund av felräkning, felskrivning eller annat uppenbart förbiseende, skall den lokala skattemyndigheten rätta felaktigheten, om inte denna är att anse som ringa. Ändring skall också vidtas

1. om ett belopp som har inräknats i avgiftsunderlaget har ansetts utgöra inkomst av annat förvärvsarbete vid beräkningen av pensionsgrundande inkomst eller

2. om ett belopp som inte har inräknats i avgiftsunderlaget har ansetts utgöra inkomst av anställning vid beräkningen av pensionsgrundande inkomst.

Den lokala skattemyndigheten får medge anstånd med betalningen av ett avgiftsbelopp som kan komma att sättas ned genom rättelse eller ändring enligt första stycket.

20 §

Den lokala skattemyndigheten får ålägga en arbetsgivare betalningsskyldighet för ett utgiftsårs avgifter inom sju år efter utgiftsårets utgång. Har en arbetsgivare avlidit får betalningsskyldighet dock inte åläggas dödsboet

enligt 22 § om inte frågan prövats inom två år efter utgången av det kalenderår under vilket bouppteckning blivit ingiven för registrering.

Har arbetsgivaren åtalats för skattebrott, som avser arbetsgivaravgifterna, får den lokala skattemyndigheten även efter utgången av i första stycket angiven tid ålägga betalningsskyldighet för det utgiftsår som brottet avser. Detsamma gäller när betalningsskyldighet skall åläggas på grund av åtgärd som avses i 12 § skattebrottslagen (1971:69).

Betalningsskyldighet får inte åläggas efter utgången av kalenderåret efter det då åtalet väcktes eller åtgärd som avses i 12 § skattebrottslagen vidtogs. Har arbetsgivaren avlidit skall fråga om betalningsskyldighet för dödsboet prövas inom sex månader från dödsfallet. Ett beslut om betalningsskyldighet som meddelas sedan arbetsgivaren har åtalats skall undanröjas av den lokala skattemyndigheten om åtalet inte bifalls till någon del. Detta gäller dock inte om åtalet ogillas med stöd av 12 § skattebrottslagen.

Andra och tredje styckena skall också tillämpas om den som har företrätt juridisk person åtalats för skattebrott som avser den juridiska personens arbetsgivaravgifter eller är fri från ansvar för sådant brott på grund av 12 § skattebrottslagen.

Ställföreträdarens betalningsskyldighet, m.m.

21 §

Den som i egenskap av företrädare för en arbetsgivare, som är juridisk person, uppsåtligen eller av grov oaktsamhet har underlåtit att betala arbetsgivaravgifter i rätt tid och ordning är tillsammans med arbetsgivaren betalningsskyldig för beloppet samt den restavgift och tilläggsavgift som belöper på detta. Betalningsskyldigheten får jämkas eller efterges om det föreligger särskilda skäl.

Talan om att ålägga betalningsskyldighet skall föras vid allmän domstol. Talan får inte väckas sedan arbetsgivarens betalningsskyldighet för beloppet har bortfallit enligt lagen (1982:188) om preskription av skattefordringar m.m. Hos den som har blivit ålagd betalningsskyldighet får indrivning ske i den ordning som gäller för indrivning av skatt enligt uppbördslagen (1953:272). Därvid får införsel enligt 15 kap. utsköningsbalken äga rum.

Den som har fullgjort sin betalningsskyldighet enligt första stycket får söka beloppet åter av arbetsgivaren. Därvid skall bestämmelserna i 76 § uppbördslagen tillämpas.

Bestämmelserna i 4 § preskriptionslagen (1981:130) gäller i fråga om regressfordran enligt tredje stycket.

22 §

Har en arbetsgivare avlidit och skall betalningsskyldighet åläggas för arbetsgivaravgifter som belöper på tid före dödsfallet, skall betalningsskyldigheten åläggas dödsboet.

Restitution m.m.

23 §

För mycket inbetalda arbetsgivaravgifter skall återbetalas av länsstyrelsen. Belopp under 100 kronor återbetalas dock inte.

24 §

På avgiftsbelopp som en arbetsgivare har rätt att få tillbaka och som återbetalas efter den 30 juni året efter utgiftsåret utgår ränta (*restitutionsränta*). Restitutionsränta utgår för visst kalenderår efter den räntesats som motsvarar det av riksbanken fastställda diskonto som gällde vid utgången av det föregående året.

På avgiftsbelopp som betalats in senast den 30 juni året efter det utgiftsår som avgiften avser beräknas restitutionsränta från utgången av nämnda månad till och med den månad då beloppet återbetalas. I andra fall beräknas restitutionsränta från utgången av den månad då beloppet betalades in. Har avgiftsbeloppet betalats in i flera poster och avser restitutionen endast viss del av detta, skall det belopp som restitueras avräknas mot den eller de poster som betalats sist.

Restitutionsränta som understiger 50 kronor betalas inte ut. Öretal som uppkommer vid ränteberäkningen bortfaller.

Har ett beslut som föranlett restitutionsränta ändrats på sådant sätt att ränta inte skulle ha beräknats eller skulle ha beräknats med lägre belopp om ändringsbeslutet hade beaktats vid ränteberäkningen, är arbetsgivaren skyldig att återbetala vad han sålunda har uppburit för mycket. Sedan den lokala skattemyndigheten ålagt arbetsgivaren betalningsskyldighet för beloppet får det omedelbart drivas in.

25 §

Om en arbetsgivare står i skuld för arbetsgivaravgifter, allmän löneavgift enligt 1 § lagen (1982:423) om allmän löneavgift, skatt enligt uppboordslagen (1953:272) eller mervärdeskatt, har denne rätt att av det belopp som skall restitueras enligt denna lag återfå bara vad som överstiger de obetalda avgifterna eller skatterna och de räntor eller avgifter som belöper på dessa.

Revision m.m.

26 §

Länsstyrelsen skall övervaka att arbetsgivare fullgör sina skyldigheter enligt denna lag.

Det åligger lokal skattemyndighet att biträda länsstyrelsen vid övervakningen.

27 §

För kontroll av att en arbetsgivare har fullgjort sin uppgiftsskyldighet får riksskatteverket, länsstyrelsen eller den lokala skattemyndigheten besluta om revision hos arbetsgivaren. Därvid gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i 56 och 58 §§ taxeringslagen (1956:623) om taxeringsrevision.

Indrivning m.m.

28 §

Har arbetsgivaravgifter som skall betalas som månadsavgift inte betalats i den tid och ordning som är föreskriven i denna lag för betalning av sådan avgift eller som har bestämts enligt 7 §, 19 § andra stycket eller 54 §, utgår restavgift och tilläggsavgift enligt 58 § 1 mom. uppbördslagen (1953:272). Därvid skall bestämmelserna i 58 § 2 mom. samma lag tillämpas. Vad som har sagts nu skall tillämpas också på kvarstående avgift som inte har betalats inom föreskriven tid.

Uppbördslagens bestämmelser om indrivning, avkortning, avskrivning och antagande av ackordsförslag skall också tillämpas i fråga om belopp på vilket denna lag är tillämplig. Införsel enligt 15 kap. utskökningsbalken får äga rum.

Rätt att ta del av uppbördsdeklaration m.m.

29 §

Bestämmelserna i 50 § 1 mom. taxeringslagen (1956:623) gäller i tillämpliga delar i fråga om uppgifter i uppbördsdeklarationer och andra handlingar, som har avlämnats eller tillhandahållits enligt bestämmelserna i denna lag eller upprättats eller för granskning omhändertagits av en myndighet vid avgiftskontroll.

Uppgifter som avses i första stycket får tillhandahållas myndigheter i främmande stater med vilka Sverige har träffat överenskommelse om handräckning i ärenden om avgift enligt system för social trygghet.

Allmänt ombud

30 §

Det allmänna ombud som länsstyrelsen har förordnat enligt 72 a § uppbördslagen (1953:272) skall föra det allmännas talan också i mål om arbetsgivares betalningskyldighet enligt denna lag. Ombudet får hos den lokala skattemyndigheten yrka att arbetsgivaravgifter påförs en arbetsgivare.

Ett beslut får av det allmänna ombudet överklagas även till arbetsgivarens förmån.

Särskilda bestämmelser om redaravgift

31 §

Bestämmelserna i 1-30 §§ gäller också redaravgift, om inte annat följer av vad som föreskrivs i 32-37 §§.

32 §

Länsstyrelsens behörighet enligt 15 och 54 §§ tillkommer länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län. I fråga om åtgärder som avses i 28 § andra stycket meddelas beslut av länsstyrelsen i det län där målet om indrivning av avgiftsfordringen är anhängigt.

Med allmänt ombud enligt 30 § avses det allmänna ombudet enligt 24 § lagen (1958:295) om sjömansskatt.

33 §

Bestämmelse i denna lag som avser den lokala skattemyndigheten skall när det är fråga om redaravgift gälla sjömansskattekontoret. Beslut om revision får dock meddelas också av den lokala skattemyndighet som avses i 3 §.

34 §

Redaravgift skall redovisas och betalas för de perioder och i den tid och ordning som gäller för redovisning och inbetalning av sjömansskatt enligt 14 § lagen (1958:295) om sjömansskatt.

Bestämmelserna i lagen om sjömansskatt om anmaning, anstånd, restavgift, tilläggsavgift och förseningsavgift skall också tillämpas på redaravgift.

35 §

En naturaförmån i form av kost eller bostad skall tas upp till det värde som har fastställts för utgiftsåret av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

36 §

Årsuppgift enligt 11 § skall lämnas till sjömansskattekontoret.

37 §

Beslut om betalningsskyldighet för redaravgift får meddelas bara om sjömansskatt har betalats för lönen eller om den sjömansskatt som belöper på lönen får drivas in.

Avgiftstillägg m.m.

38 §

En arbetsgivare, som i uppbördsdeklaration, årsuppgift eller annat skriftligt meddelande om sin skyldighet att betala arbetsgivaravgifter har lämnat en uppgift som befinns vara oriktig, påförs avgiftstillägg med 20 procent av det avgiftsbelopp som ytterligare rätteligen skall utgå.

39 §

Har med stöd av bestämmelserna i 10 eller 18 § om uppskattning gjorts avvikelser från de uppgifter som en arbetsgivare har lämnat i uppbördsdeklaration, årsuppgift eller annat skriftligt meddelande om sin skyldighet att betala arbetsgivaravgifter, påförs arbetsgivaren avgiftstillägg med 20 procent av det avgiftsbelopp som på grund av uppskattningen ytterligare skall utgå. Till den del uppskattningen innefattar rättelse av oriktig uppgift från arbetsgivaren skall dock avgiftstillägg utgå enligt bestämmelserna i 38 §.

40 §

Har avgiftsunderlaget uppskattats med stöd av 10 eller 18 § på grund av att uppbördsdeklaration eller årsuppgift inte har lämnats, påförs avgiftstillägg om uppbördsdeklaration eller årsuppgift inte kommit in trots att anmaning har sänts ut till arbetsgivaren. Tillägget beräknas till 20 procent av det avgiftsbelopp som på grund av uppskattningen påförs utöver vad som skulle ha utgått enligt skriftliga uppgifter som arbetsgivaren lämnat. Till den del uppskattningen innefattar rättelse av oriktig uppgift från arbetsgivaren skall avgiftstillägg utgå enligt bestämmelserna i 38 §.

41 §

Ett beslut om avgiftstillägg enligt 40 § skall undanröjas, om uppbördsdeklaration eller årsuppgift kommer in till lokal skattemyndighet eller allmän förvaltningsdomstol inom tre veckor från den dag då arbetsgivaren fick del av beslutet.

42 §

Avgiftstillägg påförs inte i samband med rättelse av en felräkning eller felskrivning, som uppenbart framgår av uppbördsdeklaration, årsuppgift eller annat skriftligt meddelande från arbetsgivaren.

Har en arbetsgivare frivilligt rättat oriktig uppgift, påförs inte avgiftstillägg.

43 §

Avgiftstillägg får helt efterges, om felaktigheten eller underlåtenheten kan antas ha sådant samband med arbetsgivarens ålder, sjukdom, bristande erfarenhet eller därmed jämförligt förhållande att den kan anses ursäktlig. Detsamma gäller, om felaktigheten eller underlåtenheten framstår som ursäktlig med hänsyn till den oriktiga uppgiftens beskaffenhet eller annan särskild omständighet, som rör annat än vad som sägs i första meningen.

Avgiftstillägg får helt efterges också om det belopp som kunde ha undandragits genom felaktigheten eller underlåtenheten är att anse som ringa.

44 §

Frågor om avgiftstillägg som avser månadsavgift eller årsavgift som har fastställts av den lokala skattemyndigheten prövas av myndigheten.

Det allmänna ombudet får i den ordning som gäller för överklagande enligt denna lag hos länsrätten eller, när fråga är om redaravgift, sjömansskattemyndigheten yrka att avgiftstillägg påförs.

45 §

En arbetsgivares yrkande beträffande avgiftstillägg skall, oavsett vad som annars föreskrivs om besvär, prövas om beslutet om arbetsgivaravgifter inte har vunnit laga kraft.

46 §

Om betalningsskyldighet för ett avgiftsbelopp enligt 20 § inte längre kan åläggas får den lokala skattemyndigheten inte påföra avgiftstillägg på beloppet.

Avgiftstillägg får inte påföras om arbetsgivaren har avlidit.

47 §

Bestämmelserna i 43 § om eftergift av avgiftstillägg skall beaktas även om yrkande om detta inte har framställts, i den mån det föranleds av vad som förekommit i ärendet.

Om arbetsgivaravgifterna sätts ned, skall också vidtas den ändring i beslutet om avgiftstillägg som nedsättningen kan föranleda.

48 §

Avgiftstillägg under 100 kronor påförs inte. Öretal som uppkommer vid beräkningen av avgiftstillägget bortfaller.

Avgiftstillägg tillfaller statsverket.

49 §

Vid tillämpningen av bestämmelserna om avgiftstillägg skall ett meddelande, som har lämnats för en arbetsgivare som är juridisk person, anses avlämnat av arbetsgivaren, om det inte var uppenbart att uppgiftslämnaren saknat behörighet att företräda denne.

Bestämmelserna i denna lag om arbetsgivaravgifter gäller i tillämpliga delar beträffande avgiftstillägg.

Besvär m.m.

50 §

Den lokala skattemyndighetens beslut får överklagas genom besvär hos länsrätten. Beslut enligt 5 § tredje stycket, 6 § tredje stycket eller 19 § andra stycket överklagas dock genom besvär hos länsstyrelsen. Beslut enligt nämnda stycken får inte överklagas av det allmänna ombudet.

Sjömanskattekontorets beslut får överklagas genom besvär hos sjömansskattenämnden. Besvärshandlingen skall ha kommit in senast två månader från den dag då klaganden fick del av beslutet.

Den lokala skattemyndighetens eller sjömanskattekontorets beslut om revision eller beslut varigenom vite har förelagts får inte överklagas.

Om en besvärshandling före besvärstidens utgång har kommit in till en annan länsrätt eller länsstyrelse än den som har att pröva besvären, skall

handlingen anses ha kommit in i rätt tid. Handlingen skall omedelbart översändas till den länsrätt eller länsstyrelse till vilken den rätteligen borde ha ingetts.

51 §

Beslut av den lokala skattemyndigheten eller sjömansskattekontoret, som får överklagas, skall på ansökan av arbetsgivaren omprövas av den lokala skattemyndigheten respektive sjömansskattekontoret. Ansökningshandlingens skall ha kommit in före besvärstidens utgång. Vad som har sagts nu gäller dock inte beslut enligt 5 § tredje stycket, 6 § tredje stycket eller 19 § andra stycket. Ett beslut får inte omprövas om arbetsgivaren eller det allmänna ombudet har anfört besvär över det.

52 §

Beslut av länsstyrelse får överklagas bara i den mån beslutet gäller förseningsavgift, restavgift, tilläggsavgift, restitution eller avkortning. Överklagandet skall göras hos kammarrätten.

Sjömansskattenämndens beslut överklagas hos kammarrätten inom den tid som gäller vid överklagande hos kammarrätten av nämndens beslut enligt lagen (1958:295) om sjömansskatt. Beslut enligt 5 § tredje stycket, 6 § tredje stycket eller 19 § andra stycket får dock inte överklagas.

53 §

Beslut av riksskatteverket om revision eller föreläggande av vite får inte överklagas.

54 §

Har en arbetsgivare hos allmän förvaltningsdomstol överklagat ett beslut om betalningsskyldighet enligt denna lag får länsstyrelsen om det finns synnerliga skäl medge anstånd helt eller delvis med betalningen. Anstånd får beviljas att gälla längst intill dess tre månader förflutit från dagen för förvaltningsdomstolens avgörande i saken. Detsamma gäller om ett beslut angående redaravgift har överklagats hos sjömansskattenämnden eller allmän förvaltningsdomstol. Länsstyrelsen får som villkor för anstånd föreskriva att säkerhet skall ställas.

Den som fått anstånd skall betala ränta (*anståndsrenta*) för den del av avgiftsbeloppet för vilken betalningsskyldighet kvarstår vid anståndstidens utgång. Anståndsrenta beräknas för visst kalenderår efter en räntesats som med tre procentenheter överstiger det av riksbanken fastställda diskonto som gällde vid utgången av det föregående året.

Anståndsränta utgår från och med månaden efter den, då avgiften skulle ha erlagts om anstånd inte hade medgivits, till och med den månad, då anståndstiden gått till ända. Anståndsränta som understiger 50 kronor skall dock inte påföras. Öretal som uppkommer vid ränteberäkningen bortfaller.

Sedan den lokala skattemyndigheten ålagt arbetsgivaren betalningsskyldighet för räntebeloppet får det omedelbart drivas in.

55 §

Avgiftsbelopp för vilket betalningsskyldighet ålagts av allmän förvaltningsdomstol eller sjömansskattenämnden får omedelbart drivas in.

56 §

Det förhållandet att ett beslut enligt denna lag har överklagats eller att ansökan om omprövning har ingetts inverkar inte på skyldigheten att betala det belopp som beslutet avser.

Ändras eller upphävs ett beslut, på vilket utmätning eller annan verkställighet har följt hos arbetsgivaren, skall verkställigheten såvitt möjligt återgå.

En åtgärd enligt denna lag skall verkställas oavsett att det beslut eller utslag som föranleder åtgärden inte har vunnit laga kraft. Ett beslut av allmän förvaltningsdomstol eller sjömansskattenämnden, varigenom arbetsgivarens betalningsskyldighet har bestämts till ett lägre belopp än det allmänna ombudet har yrkat eller medgett, får dock inte föranleda återbetalning innan det har vunnit laga kraft, om det allmänna ombudet har motsatt sig detta. Utan hinder härav får dock länsstyrelsen på ansökan medge återbetalning. Därvid skall bestämmelserna i 49 § 2 mom. sista stycket uppbördslagen (1953:272) om ställande av säkerhet tillämpas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1985.

Genom lagen upphävs lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen (1981:691) om socialavgifter. Den upphävda lagen skall dock fortfarande tillämpas i fråga om arbetsgivaravgifter och allmän löneavgift enligt 1 § lagen (1982:423) om allmän löneavgift som belöper på tid före ikraftträdandet och i fråga om egenavgifter till försäkringen för tilläggs pension som avser år 1984 eller tidigare år.

2 Förslag till

Lag om ändring uppbördslagen (1953:272)

Härigenom föreskrivs i fråga om uppbördslagen (1953:272)¹

dels att 2 § 2 och 3 mom., 26 och 31 §§, 39 § 1 mom., 42 §, 53 § 1 mom., 54 § 1 mom., 55 § 1 mom., 57, 72 och 74 §§ skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i lagen skall införas två nya paragrafer, 29 och 30 §§, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

2 mom.² I denna lag förstås med

slutlig skatt: skatt som har påförts vid den årliga debiteringen på grund av taxeringsnämnds beslut eller på grund av annat beslut, som enligt gällande föreskrifter skall beaktas vid sådan debitering, och återstår efter iakttagande av bestämmelserna om nedsättning av skatt enligt 4 mom. samt 2 § lagen (1978:423) om skattelättnader för vissa sparformer och 3 § lagen (1982:1193) om skattereduktion för fackföreningsavgift;

preliminär skatt: i 3 § nämnd skatt, som betalas i avräkning på slutlig skatt;

kvarstående skatt: skatt, som återstår att betala, sedan preliminär skatt har avräknats från slutlig skatt;

tillkommande skatt: skatt som skall betalas på grund av eftertaxering eller enligt beslut om debitering sedan påföringen av slutlig skatt har avslutats;

kvarskatteavgift: avgift enligt 27 § 3 mom.;

respitränta: ränta enligt 32 §;

anståndsrenta: ränta enligt 49 § 4 mom.;

ö-skatteränta: ränta enligt 69 § 1 mom.;

restitutionsränta: ränta enligt 69 § 2 mom.;

skattereduktion: nedsättning av skatt enligt 4 mom.;

inkomstår: det kalenderår, som närmast har föregått taxeringsåret;

uppbördsår: tiden från och med mars månad ett år till och med februari månad nästföljande år;   uppbördsår: tiden från och med februari månad ett år till och med januari månad det följande året;

uppbörds månad: mars, maj, juli, september, november och januari;   uppbörds månad: varje månad under uppbördsåret;

gift skatts kyldig: skattskyldig som taxeras med tillämpning av 52 § 1 mom. kommunalskattelagen (1928:370) och 11 § 1 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt;

ogift skatts kyldig: annan skattskyldig fysisk person än nyss har sagts.

3 mom.³ Kvarstående skatt och tillkommande skatt samt obetald del av

¹ Lagen omtryckt 1972:75. Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:771.

² Senaste lydelse 1982:1196.

³ Senaste lydelse 1978:201.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

sådan skatt anses belöpa i första hand på annuitet som avses i 1 § och i andra hand på skattetillägg enligt taxeringslagen.

För visst år erlagd preliminär eller kvarstående skatt skall anses i första hand utgöra betalning av tilläggs-pensionsavgift för året. I fråga om erlagd tillkommande skatt skall motsvarande gälla beträffande tilläggs-pensionsavgift som ingår i den tillkommande skatten.

26 §⁴

Preliminär B-skatt skall debiteras i en gemensam post. Skattebeloppet avrundas till det närmast lägre hela krontal, som utan att öretal uppkommer är jämnt delbart med antalet uppbörds-månader under vilka skatten skall betalas. Skatt som inte uppgår till 600 kronor påförs ej.

Preliminär B-skatt skall betalas med lika stora belopp senast den 18 i var och en av uppbörds-månaderna under uppbördsåret eller, vid debitering under inkomståret, i var och en av de uppbörds-månader som återstår efter utgången av den månad då skatten debiteras.

Preliminär B-skatt skall betalas med lika stora belopp senast den 18 i uppbörds-månaderna mars, maj, juli, september, november och januari under uppbördsåret eller, vid debitering under inkomståret, i var och en av de nyss nämnda uppbörds-månaderna som återstår efter utgången av den månad då skatten debiteras.

29 §⁵

För visst år erlagd preliminär eller kvarstående skatt skall anses i första hand utgöra betalning av tilläggs-pensionsavgift för året. I fråga om erlagd tillkommande skatt skall motsvarande gälla beträffande tilläggs-pensionsavgift som ingår i den tillkommande skatten.

Tilläggs-pensionsavgift som ingår i slutlig skatt skall vara betald före den 1 oktober året efter taxeringsåret. Avgift som inte ingår i slutlig skatt skall vara betald inom åtta månader efter utgången av den månad, då underrättelse om debitering av avgiften meddelades den skattskyldige.

Har tilläggs-pensionsavgift, som ingår i slutlig eller tillkommande skatt, inte till fullo betalats inom den

⁴ Senaste lydelse 1979:489.

⁵ Förutvarande 29 § upphävd genom 1954:340.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

tid, som anges i andra stycket, skall den slutliga eller tillkommande skatten omdebiteras med uteslutande av avgiften. Sådant beslut skall delges den skattskyldige.

30 §⁶

Skall enligt 11 kap. 6 § första stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring pensionspöäng för visst års inkomst av annat förvärvsarbete tillgöroräknas den skattskyldige trots att tilläggs pensionsavgift för året inte till fullo betalas inom den tid som anges i 29 § andra stycket, får länsrätten efter framställning från den skattskyldige eller, om denne avlidit, dödsboet medge befrielse helt eller delvis från skyldighet att betala avgiften, om ömmande omständigheter föreligger.

31 §⁷

Uträkning av de särskilda skatteposter som ingår i tillkommande skatt samt debitering av sådan skatt verkställs efter samma grunder, som har gällt för debitering av motsvarande slutliga skatt.

Sänkning av viss skatt vid ändrad debitering avräknas mot höjning av annan skatt till följd av ändringen. Tillkommande skatt under 25 kronor uttages ej.

Tillkommande skatt skall betalas senast den 18 i den uppbörds månaden eller de två på varandra följande uppbörds månader, som lokal skattemyndighet bestämmer. I sistnämnda fall skall skatten fördelas enligt de grunder som anges i 28 §.

Tillkommande skatt skall betalas senast den 18 i den uppbörds månaden eller de två uppbörds månader, som lokal skattemyndighet bestämmer, varvid en uppbörds månaden skall ligga mellan betalningstillfällena. I sistnämnda fall skall skatten fördelas enligt de grunder som anges i 28 §.

39 §

I mom.⁸ Vid utbetalning av kontant belopp, som för mottagaren (arbetstagaren) utgör sådan inkomst av tjänst som i 3 § 2 mom. under 1 första och andra styckena avses (lön), skall den som utbetalar beloppet (arbetsgivaren) göra avdrag för betalning av preliminär A-skatt som arbetstagaren har att betala (skatteavdrag) om inte annat följer av bestämmelserna i lagen (1983:850) om undantag från vissa bestämmelser i uppbörds lagen (1953:272) m.m. Bestämmelser om skyldighet att göra avdrag i vissa fall när det utbetalade beloppet inte utgör sådan lön finns i lagen (1982:1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar.

⁶ Förutvarande 30 § upphävd genom 1954:340.

⁷ Senaste lydelse 1979:489.

⁸ Senaste lydelse 1983:851.

Nuvarande lydelse

Har arbetstagare, vilken har att vidkännas skatteavdrag för preliminär A-skatt, att erlægga kvarstående skatt, som har debiterats året före det år skatteavdraget skall göras, är arbetsgivaren skyldig att vid utbetalning av lön göra skatteavdrag även för sådan skatt. Avdragsskyldighet föreligger dock inte, om anställningen är avsedd att vara kortare tid än en vecka. För betalning av den kvarstående skatten skall arbetsgivaren vid varje utbetalningstillfälle avdraga *det* belopp, som motsvarar så stor del av den skatt som skall betalas under *nästföljande* uppbörds månad som belöper på utbetalningstillfället med hänsyn till antalet utbetalningstillfällen före ingången av nämnda uppbörds månad. Belopp, som dras av vid annat utbetalningstillfälle än det första, skall dock avrundas till närmast lägre hela antal kronor och återstoden dras av vid det första utbetalningstillfället.

Föreslagen lydelse

Har arbetstagare, vilken har att vidkännas skatteavdrag för preliminär A-skatt, att erlægga kvarstående skatt, som har debiterats året före det år skatteavdraget skall göras, är arbetsgivaren skyldig att vid utbetalning av lön göra skatteavdrag även för sådan skatt. Avdragsskyldighet föreligger dock inte, om anställningen är avsedd att vara kortare tid än en vecka. För betalning av den kvarstående skatten skall arbetsgivaren vid varje utbetalningstillfälle avdraga *ett* belopp *motsvarande* så stor del av den skatt, som skall betalas under *den* uppbörds månad *som gäller enligt 28 §*, som belöper på utbetalningstillfället med hänsyn till antalet utbetalningstillfällen före ingången av nämnda uppbörds månad. Belopp, som dras av vid annat utbetalningstillfälle än det första, skall dock avrundas till närmast lägre hela antal kronor och återstoden dras av vid det första utbetalningstillfället.

42 §⁹

Om utbetald lön inte är så stor, att skatteavdrag kan göras för både utgående preliminär skatt och den kvarstående skatt, som belöper på utbetalningstillfället, skall genom skatteavdraget innehållet belopp anses i första hand avse preliminär skatt.

Kan vid visst utbetalningstillfälle skatteavdrag för kvarstående skatt inte göras med belopp, som motsvarar på utbetalningstillfället belöpande skatt, skall vid senare utbetalningstillfälle före ingången av *nästföljande* uppbörds månad avdragas så stort belopp att de innehållna beloppen tillsammans förslår till den skatt som skall betalas under nämnda uppbörds månad.

Kan vid visst utbetalningstillfälle skatteavdrag för kvarstående skatt inte göras med belopp, som motsvarar på utbetalningstillfället belöpande skatt, skall vid senare utbetalningstillfälle före ingången av *den* uppbörds månad *som gäller enligt 28 §* avdragas så stort belopp att de innehållna beloppen tillsammans förslår till den skatt som skall betalas under nämnda uppbörds månad.

53 §

*I mom.*¹⁰ Vid inbetalning av skatt, som har innehållits genom skatteavdrag, skall på inbetalningshandlingen anges arbetsgivarens namn och postadress.

⁹ Senaste lydelse 1979:489.

¹⁰ Senaste lydelse 1979:489.

Nuvarande lydelse

Länsstyrelsen får på ansökan av arbetsgivare eller när särskilda skäl föreligger besluta att skatt, som innehålls genom skatteavdrag, skall redovisas till länsstyrelsen under särskilt redovisningsnummer. Beslutet meddelas av den länsstyrelse till vilken redovisning skall lämnas under det särskilda redovisningsnumret.

Vid inbetalning av skatt, som avses i 52 § andra stycket, skall på inbetalningshandlingen anges den skattskyldiges namn och postadress, person- eller organisationsnummer, skattens beteckning samt det år som skatten avser.

Föreslagen lydelse

Länsstyrelsen får på ansökan av arbetsgivare eller när särskilda skäl föreligger besluta att skatt, som innehålls genom skatteavdrag, och arbetsgivaravgifter som uppbärs enligt lagen (1984:000) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare skall redovisas till länsstyrelsen under särskilt redovisningsnummer. Beslutet meddelas av den länsstyrelse till vilken redovisning skall lämnas under det särskilda redovisningsnumret.

54 §

1 mom.¹¹ Arbetsgivare, som har gjort skatteavdrag, skall utan anmaning lämna uppgift (uppbördsdeklaration) om detta till länsstyrelse som avses i 52 § första stycket. Sådan deklaration skall lämnas senast den 18 i den uppbörds månaden som infaller närmast efter utgången av den månad under vilken skatteavdraget gjordes.

1 mom. En arbetsgivare, som har gjort skatteavdrag eller utgett lön för vilken månadsavgift skall redovisas enligt lagen (1984:000) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare skall utan anmaning lämna uppgift (uppbördsdeklaration) om detta till den länsstyrelse som avses i 52 § första stycket. Arbetsgivare som avses i 3 § andra stycket sista mening- en lagen om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare skall dock lämna deklarationen till länsstyrelsen i Stockholms län. Deklaration skall lämnas senast den 18 i uppbörds månaden efter den månad då skatteavdraget gjordes eller lönen utgavs.

Efter anmaning av länsstyrelsen eller lokal skattemyndighet är också den, som inte är deklarationsskyldig enligt första stycket, skyldig att avge uppbördsdeklaration.

Uppbördsdeklaration skall avges på heder och samvete samt avfattas på blankett enligt fastställt formulär.

Uppbördsdeklaration skall upptaga

1) arbetsgivarens personnummer, organisationsnummer eller särskilda redovisningsnummer;

2) uppgift om den tid för vilken redovisning lämnas;

3) summan av de belopp som har dragits av för skatt samt fördelning av denna summa på preliminär A-skatt

3) det belopp som har dragits av för preliminär A-skatt och vid uppbörds månaderna mars och maj vad

¹¹ Senaste lydelse 1979:489.

Nuvarande lydelse

och kvarstående skatt;

4) summan av de lönebelopp på vilka skatteavdrag för preliminär A-skatt har beräknats.

Föreslagen lydelse

som har dragits av för kvarstående skatt;

4) sådan utgiven avgiftspliktig lön eller ersättning som avses i 2 kap. 3 § lagen (1981:691) om socialavgifter, dock inräknat det belopp som avses i punkt 5;

5) det belopp med vilket avdrag görs enligt 6 § lagen om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare;

6) den lön eller ersättning på vilken månadsavgiften beräknas;

7) månadsavgiftens belopp;

8) summan av skatt enligt punkt 3 och avgift enligt punkt 7.

55 §

1 mom.¹² Arbetsgivare med högst fyra arbetstagare skall i uppbördsdeklaration också för varje arbetstagare ange namn och personnummer samt skatteavdrag för preliminär A-skatt. Länsstyrelsen får när särskilda skäl föreligger besluta att annan arbetsgivare skall lämna sådana uppgifter för varje arbetstagare vid redovisning enligt 54 § 1 mom. första stycket. Sådant beslut skall upphävas av länsstyrelsen när skäl för att vidhålla det inte längre finns.

1 mom. Länsstyrelsen får när särskilda skäl föreligger besluta att en arbetsgivare förutom uppbördsdeklaration skall lämna uppgift om namn och personnummer samt avdrag för preliminär A-skatt för varje arbetstagare. Beslutet skall upphävas av länsstyrelsen när skäl för att vidhålla det inte längre finns.

Bestämmelserna i denna lag om uppbördsdeklaration gäller i tillämpliga delar uppgifter enligt första stycket.

57 §¹³

Postverket redovisar inbetald skatt till länsstyrelsen.

Postverket redovisar inbetald skatt och arbetsgivaravgifter som uppbärs enligt lagen (1984:000) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare till länsstyrelsen.

Länsstyrelsen skall i den ordning som föreskrivs av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer anteckna inbetald skatt för varje skattskyldig samt upprätta restlängd.

72 §¹⁴

Riksskatteverket skall handlägga centrala uppgifter inom och utöva tillsyn över uppbördsväsendet i riket

Riksskatteverket skall handlägga centrala uppgifter inom och utöva tillsyn över uppbördsväsendet i riket

¹² Senaste lydelse 1979:489.

¹³ Senaste lydelse 1979:489.

¹⁴ Senaste lydelse 1974:771.

Nuvarande lydelse

såvitt avser debitering och uppbörd av skatt enligt *bestämmelserna* i denna lag.

Det åligger verket att efter framställning från länsstyrelse, lokal skattemyndighet, arbetsgivare eller när anledning därtill eljest uppkommer meddela bindande förklaring beträffande frågor om sättet för uttagande av preliminär skatt samt om verkställande av skatteavdrag.

Ärenden enligt andra stycket skall avgöras inom riksskatteverket av den särskilda nämnd, som avses i 19 § taxeringslagen.

Talan får ej föras mot beslut som avser bindande förklaring.

Föreslagen lydelse

såvitt avser debitering och uppbörd av skatt enligt denna lag *och arbetsgivaravgifter som uppbärs enligt lagen (1984:000) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare.*

74 §¹⁵

Underlåter lokal skattemyndighet eller kronofogdemyndighet att inom föreskriven tid fullgöra sina åligganden enligt denna lag, skall länsstyrelsen, när det blivit känt, omedelbart vidtaga de åtgärder som förhållandena kunna föranleda.

Underlåter lokal skattemyndighet eller kronofogdemyndighet att inom föreskriven tid fullgöra sina åligganden enligt denna lag *eller lagen (1984:000) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare*, skall länsstyrelsen, när det blivit känt, omedelbart vidtaga de åtgärder som förhållandena kunna föranleda.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1985.

1. Äldre bestämmelser i 2 § 2 mom. och 54 § 1 mom. gäller fortfarande i fråga om preliminär skatt som innehållits genom skatteavdrag före ikraftträdandet.

2. Bestämmelserna i 29 och 30 §§ tillämpas första gången i fråga om tillägspensionsavgift som avser år 1985.

¹⁵ Senaste lydelse 1981:839.

3 Förslag till Lag om ändring i lagen (1981:691) om socialavgifter

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1981:691) om socialavgifter dels att 2 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5 §§ samt 5 kap. 3 § skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i lagen skall införas två nya paragrafer, 2 kap. 6 § och 3 kap. 6 §, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

4 §¹

Vid bestämmandet av avgiftsunderlaget skall bortses från

1. ersättning till en och samme arbetstagare om den under året inte uppgått till 500 kronor eller, i fråga om av avgiftsunderlaget för en småhusägare eller lägenhetsinnehavare på grund av ersättning som avses i 8 § första stycket lagen (1982:1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar, 1 000 kronor,

2. ersättning till arbetstagare som vid årets ingång fyllt 65 år,

3. ersättning till arbetstagare vid sjukdom eller ledighet för vård av barn eller med anledning av barns födelse, till den del ersättningen motsvarar sjukpenning eller föräldrapenning som arbetsgivare får uppbära enligt 3 kap. 16 § eller 4 kap. 20 § lagen (1962:381) om allmän försäkring,

4. uppdragsersättning för vilken bevilningsavgift har erlagts enligt lagen (1908:128) om bevilningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter,

5. ersättning som en arbetsgivare utgett till barn för arbete som utförts i hans förvärvsverksamhet i de fall avdrag för ersättning inte får göras vid inkomsttaxeringen,

6. ersättning till den del denna motsvarar kostnader i arbetet som arbetstagare haft att täcka med ersättningen, i den mån riksförsäkringsverket medger detta,

7. ersättning för tjänstgöring i verkskydd enligt 47 § tredje stycket civilförsvarslagen (1960:74), i den mån ersättningen utgör eller motsvarar dagpenning,

8. ersättning för arbete som har utförts utomlands, till den del denna inte räknas som lön enligt 11 kap. 2 § första stycket lagen om allmän försäkring,

9. ersättning för skiljemannauppdrag i fall där parterna i skiljeförfarandet är av utländsk nationalitet.

Medgivande enligt första stycket 6 får lämnas endast om kostnaderna

1. ersättning till en och samme arbetstagare om den under året inte uppgått till 1 000 kronor,

6. ersättning till den del denna motsvarar kostnader i arbetet som arbetstagare haft att täcka med ersättningen,

Bestämmelsen i första stycket 6 är tillämplig endast om kostnaderna

¹ Senaste lydelse 1983:855.

Nuvarande lydelse

beräknas uppgå till minst en tiondel av ersättningen samt får avse arbetstagare i viss verksamhet eller, efter framställning av arbetsgivaren, viss eller vissa arbetstagare.

I fråga om inkomst från fåmansföretag skall föreskrifterna i punkt 13 av anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen (1928:370) tillämpas vid bestämmande av avgiftsunderlaget.

Föreslagen lydelse

kan beräknas uppgå till minst 10 procent av arbetstagarens ersättning från arbetsgivaren under utgiftsåret. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får fastställa schablon för beräkning av arbetstagens kostnader i viss verksamhet.

6 §

Arbetsgivaravgifter skall i den mån de inflyter fördelas mellan olika avgiftsändamål så som de belöper på dessa enligt arbetsgivarnas redovisning eller beslut om fastställelse enligt lagen (1984:000) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare.

Bestämmelserna i första stycket skall tillämpas också på avgifts- och räntebelopp som utbetalas till arbetsgivare.

Föreskrifter om fördelningen meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, riksförsäkringsverket.

3 kap.

3 §

Egenavgifter beräknas inte för år efter det då den försäkrade fyllt 65 år.

Andra avgifter än tilläggspensionsavgift betalas inte av den som vid utgången av inkomståret ej var inskriven hos allmän försäkringskassa. Sådana avgifter betalas ej heller av den som för någon del av samma år uppburit hel förtidspension enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring eller för hela året uppburit hel ålderspension enligt nämnda lag.

Tilläggspensionsavgift betalas inte för år före det då den försäkrade fyllt 16 år eller för det år då den försäkrade avlidit. Sådant avgift betalas ej heller då den försäkrade för hela året uppburit hel ålderspension enligt lagen om allmän försäkring.

Avgift betalas inte då avgiftsunderlaget understiger 500 kronor.

Avgift betalas inte då avgiftsunderlaget understiger 1 000 kronor.

5 §²

Vid bestämmande av avgiftsunderlaget skall bortses från ersättning för arbete för någon annans räkning,

Vid bestämmande av avgiftsunderlaget skall bortses från ersättning för arbete för någon annans räkning,

² Senaste lydelse 1981:1164.

Nuvarande lydelse

om ersättningen från denne under året inte uppgått till 500 kronor. Vad nu sagts gäller dock inte om ersättningen utgör inkomst av rörelse eller jordbruksfastighet.

Vid bestämmande av avgiftsunderlaget skall vidare bortses från inkomst som avses i 11 kap. 3 § första stycket d) lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Vid beräkningen av inkomst av annat förvärvsarbete gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i 11 kap. 4 § lagen om allmän försäkring.

Föreslagen lydelse

om ersättningen från denne under året inte uppgått till 1 000 kronor. Vad nu sagts gäller dock inte om ersättningen utgör inkomst av rörelse eller jordbruksfastighet.

6 §

Riksförsäkringsverket får varje år från vederbörlig inkomstittel i statsbudgeten tillgodoföra sig ett belopp som motsvarar summan av de under nästföregående år debiterade egenavgifterna minskad med summan av de avgifter som under samma år avkortats eller restituerats.

5 kap.

3 §

Om debitering och uppbörd av avgifter enligt denna lag gäller särskilda bestämmelser i lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen (1981:691) om socialavgifter samt i uppbördslagen (1953:272).

Om uppbörd av avgifter enligt denna lag föreskrivs i lagen (1984:000) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare samt i uppbördslagen (1953:272).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1985.

1. Äldre bestämmelser i 2 kap. 4 § gäller fortfarande i fråga om arbetsgivaravgifter som belöper på tid före ikraftträdandet.

2. Äldre bestämmelser i 3 kap. 3 och 5 §§ gäller fortfarande i fråga om egenavgifter för år 1984 eller tidigare år.

3. Bestämmelserna i 3 kap. 6 § tillämpas första gången i fråga om egenavgifter för år 1985.

4 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring**

Häriigenom föreskrivs att 3 kap. 2 § samt 11 kap. 2 och 3 §§ lagen (1962:381) om allmän försäkring¹ skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

3 kap.

2 §²

Sjukpenninggrundande inkomst är den årliga inkomst i pengar eller naturaförmåner, i form av kost, bostad eller bil, som en försäkrad kan antas komma att tills vidare få för eget arbete, antingen såsom arbetstagare i allmän eller enskild tjänst (inkomst av anställning) eller på annan grund (inkomst av annat förvärvsarbete). Som inkomst av anställning räknas dock inte ersättning från en arbetsgivare som är bosatt utomlands eller en utländsk juridisk person, om arbetet har utförts i arbetsgivarens verksamhet utom riket. Den sjukpenninggrundande inkomsten fastställs av försäkringskassan. Inkomst av anställning och inkomst av annat förvärvsarbete skall därvid var för sig avrundas till närmast lägre hundratal kronor.

Vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst bortses från sådan inkomst av anställning och annat förvärvsarbete som överstiger sju och en halv gånger basbeloppet. Det belopp som sålunda skall undantas skall i första hand räknas av från inkomst av annat förvärvsarbete. Ersättning i pengar eller naturaförmåner för arbete som någon utför för någon annans räkning utan att vara anställd i dennes tjänst skall, såvida ersättningen under ett år uppgår till minst 500 kronor, anses som inkomst av anställning. I fråga om ersättning som utgör inkomst av rörelse som bedrivs av den som utför arbetet eller av jordbruksfastighet som denne brukar, gäller vad nu har sagts endast under förutsättning att den försäkrade och den som utger ersättningen är ense om detta. I nu angivna fall skall den som utför arbetet anses såsom arbetstagare och den som utger ersättningen såsom arbetsgivare. Kan ersättning för arbete för någon annans räkning under året inte antas uppgå till minst

Vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst bortses från sådan inkomst av anställning och annat förvärvsarbete som överstiger sju och en halv gånger basbeloppet. Det belopp som sålunda skall undantas skall i första hand räknas av från inkomst av annat förvärvsarbete. Ersättning i pengar eller naturaförmåner för arbete som någon utför för någon annans räkning utan att vara anställd i dennes tjänst skall, såvida ersättningen under ett år uppgår till minst 1 000 kronor, anses som inkomst av anställning. I fråga om ersättning som utgör inkomst av rörelse som bedrivs av den som utför arbetet eller av jordbruksfastighet som denne brukar, gäller vad nu har sagts endast under förutsättning att den försäkrade och den som utger ersättningen är ense om detta. I nu angivna fall skall den som utför arbetet anses såsom arbetstagare och den som utger ersättningen såsom arbetsgivare. Kan ersättning för arbete för någon annans räkning under året inte antas uppgå till minst

¹ Lagen omtryckt 1982:120.

² Senaste lydelse 1982:529.

Nuvarande lydelse

500 kronor, skall ersättningen från denne inte tas med vid beräkningen av den sjukpenninggrundande inkomsten i annat fall än då den utgör inkomst av rörelse eller jordbruksfastighet.

Beräkningen av den sjukpenninggrundande inkomsten skall, där förhållandena inte är kända för försäkringskassan, grundas på de upplysningar som kassan kan inhämta av den försäkrade eller dennes arbetsgivare eller som kan framgå av den uppskattning, som vid taxering gjorts av den försäkrades inkomst. Inkomst av arbete för egen räkning får ej beräknas högre än som motsvarar skälig avlöning för liknande arbete för annans räkning. Om inkomsten helt eller delvis utgörs av naturaförmåner i form av kost och bostad, skall dessa förmåner uppskattas efter de regler som tillämpas vid beräkning av preliminär skatt. Värdet av naturaförmån i form av bil skall uppskattas enligt de grunder som gäller för värdering av förmånen vid *debitering och uppbörd* av arbetsgivaravgift till sjukförsäkringen.

Föreslagen lydelse

1 000 kronor, skall ersättningen från denne inte tas med vid beräkningen av den sjukpenninggrundande inkomsten i annat fall än då den utgör inkomst av rörelse eller jordbruksfastighet.

Beräkningen av den sjukpenninggrundande inkomsten skall, där förhållandena inte är kända för försäkringskassan, grundas på de upplysningar som kassan kan inhämta av den försäkrade eller dennes arbetsgivare eller som kan framgå av den uppskattning, som vid taxering gjorts av den försäkrades inkomst. Inkomst av arbete för egen räkning får ej beräknas högre än som motsvarar skälig avlöning för liknande arbete för annans räkning. Om inkomsten helt eller delvis utgörs av naturaförmåner i form av kost och bostad, skall dessa förmåner uppskattas efter de regler som tillämpas vid beräkning av preliminär skatt. Värdet av naturaförmån i form av bil skall uppskattas enligt de grunder som gäller för värdering av förmånen vid uppbörd av arbetsgivaravgift till sjukförsäkringen.

11 kap.

2 §³

Med inkomst av anställning avses den lön i pengar eller naturaförmåner, i form av kost, bostad eller bil, som en försäkrad har fått såsom arbetstagare i allmän eller enskild tjänst. Till sådan inkomst räknas dock inte från en och samme arbetsgivare utgiven lön som under ett år ej uppgått till *femhundra kronor*. I fråga om arbete som har utförts utomlands bortses vid beräkningen av pensionsgrundande inkomst från sådana lönetillägg som betingas av ökade levnadskostnader

Med inkomst av anställning avses den lön i pengar eller naturaförmåner, i form av kost, bostad eller bil, som en försäkrad har fått såsom arbetstagare i allmän eller enskild tjänst. Till sådan inkomst räknas dock inte från en och samme arbetsgivare utgiven lön som under ett år ej uppgått till *1 000 kronor*. I fråga om arbete som har utförts utomlands bortses vid beräkningen av pensionsgrundande inkomst från sådana lönetillägg som betingas av ökade levnadskostnader

³ Senaste lydelse 1982:778.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

och andra särskilda förhållanden i och andra särskilda förhållanden i
sysselsättningslandet. Såsom in- sysselsättningslandet. Såsom in-
komst av anställning anses även komst av anställning anses även

a) sjukpenning enligt denna lag eller lagen (1976:380) om arbetsskadeför-
säkring eller motsvarande ersättning som utgår enligt annan författning eller
på grund av regeringens förordnande, i den mån ersättningen träder i stället
för försäkrads inkomst såsom arbetstagare i allmän eller enskild tjänst,

b) föräldrapenning,

c) vårdbidrag enligt 9 kap. 4 §, i den mån bidraget inte är ersättning för
merkostnader,

d) dagpenning från erkänd arbetslöshetskassa,

e) kontant arbetsmarknadsstöd enligt lagen (1973:371) om kontant
arbetsmarknadsstöd,

f) utbildningsbidrag under arbetsmarknadsutbildning och yrkesinriktad
rehabilitering i form av dagpenning,

g) timstudiestöd, inkomstbidrag och vuxenstudiebidrag enligt studiestöds-
lagen (1973:349),

h) delpension enligt lagarna (1975:380) och (1979:84) om delpensionsför-
säkring,

i) dagpenning till värnpliktiga och vapenfria tjänstepliktiga under repeti-
tionsutbildning, frivilliga som genomgår utbildning under krigsförbandsöv-
ning eller särskild övning inom värnpliktsutbildningen, läkare under
försvarsmedicinsk tjänstgöring samt civilförsvarspliktiga,

j) utbildningsbidrag för doktorander,

k) timersättning vid grundläggande utbildning för vuxna,

l) livränta enligt 4 kap. lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller
motsvarande livränta som bestäms med tillämpning av sagda lag,

m) från Sveriges författarfond och konstnärsnämnden utgående bidrag
som ej är att hänföra till inkomst av annat förvärvsarbete enligt 3 §, i den mån
regeringen så förordnar.

I fråga om ersättning i pengar eller naturaförmåner som sägs i första
stycket för arbete som någon utfört för någon annans räkning utan att vara
anställd i dennes tjänst gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i 3 kap. 2 §
andra stycket.

Vid beräkning av inkomst av anställning skall hänsyn tas till lön eller annan
ersättning, som den försäkrade har fått från en arbetsgivare, som är bosatt
utom riket eller är utländsk juridisk person, endast i fall då den försäkrade
sysselsatts här i riket eller tjänstgjort som sjöman ombord på svenskt
handelsfartyg. Vad som sägs här skall inte gälla beträffande lön till svenska
medborgare, om svenska staten eller, där lönen härrör från utländsk juridisk
person, en svensk juridisk person, som äger ett bestämmande inflytande över
den utländska juridiska personen, enligt av riksförsäkringsverket godtagen
förbindelse har att svara för tilläggs-pensionsavgiften.

Hänsyn skall ej heller tas till lön eller annan ersättning från främmande
makts beskickning eller lönade konsulat här i riket eller från arbetsgivare,
som tillhör sådan beskickning eller sådant konsulat och som inte är svensk
medborgare. Vad som sägs här skall inte gälla beträffande lön till svensk
medborgare eller till den som utan att vara svensk medborgare är bosatt i
riket, om en utländsk beskickning här i riket enligt av riksförsäkringsverket
godtagen förbindelse har att svara för tilläggs-pensionsavgiften.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Den som åtagit sig förbindelse enligt tredje eller fjärde stycket skall anses såsom arbetsgivare.

3 §⁴

Med inkomst av annat förvärvsarbete avses

- a) inkomst av här i riket bedriven rörelse;
- b) inkomst av här belägen jordbruksfastighet, som brukas av den försäkrade;
- c) ersättning för arbete för någon annans räkning i pengar eller naturaförmåner i form av kost, bostad eller bil; samt
- d) sjukpenning enligt denna lag eller lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande ersättning som utgår enligt annan författning eller på grund av regeringens förordnande, i den mån ersättningen träder i stället för inkomst som ovan nämnts;

allt i den mån inkomsten inte enligt 2 § är att hänföra till inkomst av anställning.

Till inkomst som avses i första stycket a) och b) räknas även sådan inkomst av rörelse eller jordbruksfastighet, som enligt punkt 13 av anvisningarna till 32 § eller anvisningarna till 52 § kommunalskattelagen (1928:370) taxeras hos försäkrad, om den försäkrade varit verksam i förvärvskällan i ej blott ringa omfattning.

Har inkomst som avses i första stycket a) eller b) inte uppgått till 500 kronor för år, tas den inte i beräkning. Ej heller tas sådan ersättning som avses i första stycket c) i beräkning, om ersättningen från den, för vilken arbetet utförts, under året inte uppgått till 500 kronor.

Har inkomst som avses i första stycket a) eller b) inte uppgått till 1 000 kronor för år, tas den inte i beräkning. Ej heller tas sådan ersättning som avses i första stycket c) i beräkning, om ersättningen från den, för vilken arbetet utförts, under året inte uppgått till 1 000 kronor.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1985.

Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om sjukpenninggrundande och pensionsgrundande inkomst för år 1984 eller tidigare år.

⁴ Senaste lydelse 1981:1161.

5 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1959:551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs att 2, 3, 4 och 7 §§ lagen (1959:551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Pensionsgrundande inkomst skall, i den mån den utgöres av annan inkomst än som avses i 3 §, bestämmas med ledning av den försäkrades taxering till statlig inkomstskatt eller, såvitt gäller försäkrad som avses i 1 § första stycket lagen (1958:295) om sjömansskatt, med ledning av redares redovisning enligt enligt 14 § nämnda lag. Vid taxeringsändring, varom beslut har meddelats av annan än taxeringsnämnden, eller eftertaxering skall verkställd beräkning av pensionsgrundande inkomst ändras endast om taxeringsändringen eller eftertaxeringen föranleder avvikelse från nämnda beräkning med minst *femhundra kronor*.

Föreslagen lydelse

2 §²

Pensionsgrundande inkomst skall, i den mån den utgöres av annan inkomst än som avses i 3 §, bestämmas med ledning av den försäkrades taxering till statlig inkomstskatt eller, såvitt gäller försäkrad som avses i 1 § första stycket lagen (1958:295) om sjömansskatt, med ledning av redares redovisning enligt enligt 14 § nämnda lag. Vid taxeringsändring, varom beslut har meddelats av annan än taxeringsnämnden, eller eftertaxering skall verkställd beräkning av pensionsgrundande inkomst ändras endast om taxeringsändringen eller eftertaxeringen föranleder avvikelse från nämnda beräkning med minst *1 000 kronor*.

3 §³

Inkomst av anställning, för vilken den försäkrade icke är skattskyldig här i riket, skall bestämmas med ledning av särskild uppgift från arbetsgivaren. Sådan uppgift skall senast den 31 januari året näst efter det år, som inkomsten avser, avlämnas till den myndighet, som *enligt 1 § har att bestämma den försäkrades pensionsgrundande inkomst*. I uppgiften skall angivas den försäkrades fullständiga namn, födelsetid och adress ävensom beloppet av den utbetalade lönen eller ersättningen och den tidrymd som denna avser. Vidare skall i uppgiften angivas,

Inkomst av anställning, för vilken den försäkrade icke är skattskyldig här i riket, skall bestämmas med ledning av särskild uppgift från arbetsgivaren. Sådan uppgift skall senast den 31 januari året näst efter det år, som inkomsten avser, avlämnas till den myndighet, som *avses i 37 § 4 mom. första stycket taxeringslagen (1956:623)*. I uppgiften skall angivas den försäkrades fullständiga namn, födelsetid och adress ävensom beloppet av den utbetalade lönen eller ersättningen och den tidrymd som denna avser. Vidare skall i uppgiften angivas, huruvida

¹ Lagen omtryckt 1976:1015. Senaste lydelse av lagens rubrik 1976:1015.

² Senaste lydelse 1978:320.

³ Senaste lydelse 1979:651.

Nuvarande lydelse

huruvida den försäkrade åtnjutit naturaförmåner i form av kost, bostad eller bil. Ett exemplar av uppgiften skall inom tid som nyss sagts av arbetsgivaren sändas till den försäkrade.

Om skyldighet för arbetsgivare att vid arbetsgivaruppgift enligt lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m.m. foga uppgift som avses i första stycket stadgas i nämnda lag.

Med arbetsgivare förstås vid tillämpningen av denna lag även den som utgivit bidrag som avses i 11 kap. 2 § första stycket m) lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Föreslagen lydelse

den försäkrade åtnjutit naturaförmåner i form av kost, bostad eller bil. Ett exemplar av uppgiften skall inom tid som nyss sagts av arbetsgivaren sändas till den försäkrade.

4 §⁴

Vid bestämmande av pensionsgrundande inkomst skall, utöver vad som framgår av lagen om allmän försäkring, gälla följande.

Värdet av naturaförmån i form av kost, bostad eller bil till arbetstagarare, som avses i 1 § första stycket lagen (1958:295) om sjömansskatt, skall uppskattas i enlighet med vad regeringen eller efter regeringens bemyndigande riksförsäkringsverket föreskriver. Värdet av bilförmån skall uppskattas enligt de grunder som gäller för värdering av förmånen vid debitering och uppbörd av arbetsgivaravgifter enligt lagen (1981:691) om socialavgifter. Vad nyss sagts gäller också beträffande förmån av kost, bostad eller bil i fall som avses i 3 § första stycket.

Vid beräkning av inkomst av anställning skall avdrag göras för kostnader som arbetstagararen haft att bestrida i innehavd anställning, i den mån kostnaderna, minskade med erhållen kostnadsersättning, överstiger ettusen kronor.

Riksförsäkringsverket får meddela särskilda föreskrifter angående beräkning av sådan inkomst av anställning, som enligt lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt hänförs till intäkt av jordbruksfastighet eller intäkt av rörelse.

Vid beräkning av inkomst av annat förvärvsarbete får från inkomst av en viss förvärvskälla inte dras av underskott i annan förvärvskälla.

Värdet av naturaförmån i form av kost, bostad eller bil till arbetstagarare, som skall betala sjömansskatt, skall uppskattas i enlighet med vad som föreskrivs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Värdet av bilförmån skall uppskattas enligt de grunder som gäller för värdering av förmånen vid uppbörd av arbetsgivaravgifter enligt lagen (1981:691) om socialavgifter. Vad nyss sagts gäller också beträffande förmån av kost, bostad eller bil i fall som avses i 3 § första stycket.

⁴ Senaste lydelse 1981:1162.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

Uppmärksammas att pensionsgrundande inkomst blivit oriktigt beräknad på grund av felräkning, misskrivning, annat uppenbart förbiseende eller ovetskap om förhållande som påverkar beräkningen av den pensionsgrundande inkomsten, skall, sedan den försäkrade erhållit tillfälle att yttra sig, beräkningen ändras, *därest felaktigheten icke är att anse såsom ringa. Vad nu sagts skall äga motsvarande tillämpning* då vid bestämmande av avgiftsunderlag enligt lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m.m. belopp, som ingår i inkomst av anställning, ansetts *icke* skola inräknas i avgiftsunderlaget eller belopp, som ingår i inkomst av annat förvärvsarbete, hänförs till sådant underlag. Ändring, som i detta stycke sägs, *må icke ske* efter utgången av *sjätte* året efter det år, som inkomsten avser.

Har för ett år beräknats mer än en pensionsgrundande inkomst för försäkrad, skall den pensionsgrundande inkomst, som icke bort beräknas, undanröjas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1985. Äldre bestämmelser gäller fortfarande vid beräkning av pensionsgrundande inkomst för år 1984 eller tidigare år.

Uppmärksammas att pensionsgrundande inkomst blivit oriktigt beräknad på grund av felräkning, misskrivning, annat uppenbart förbiseende eller ovetskap om förhållande som påverkar beräkningen av den pensionsgrundande inkomsten, skall, sedan den försäkrade erhållit tillfälle att yttra sig, beräkningen ändras, *om felaktigheten inte är att anse som ringa. Detsamma gäller* då vid bestämmande av avgiftsunderlag enligt lagen (1984:000) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare belopp, som ingår i inkomst av anställning, ansetts *inte* skola inräknas i avgiftsunderlaget eller belopp, som ingår i inkomst av annat förvärvsarbete, hänförs till sådant underlag. Ändring, som i detta stycke sägs, *får inte göras* efter utgången av *sjunde* året efter det år, som inkomsten avser.

6 Förslag till Lag om ändring i taxeringslagen (1956:623)

Härigenom föreskrivs att 37 § 7 mom. taxeringslagen (1956:623)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

7 mom.². Vid kontrolluppgift, som lämnas enligt 1 mom. punkt 1-3, 3b-3f eller 8 skall fogas särskild uppgift (sammanslagning av kontrolluppgifter). I sådant sammanslagning skall anges namn, postadress och personnummer eller organisationsnummer för den uppgiftsskyldige, antalet lämnade kontrolluppgifter samt det sammanlagda beloppet av de skatteavdrag som har verkställts för preliminär A-skatt under året före taxeringsåret. Har den uppgiftsskyldige tilldelats särskilt redovisningsnummer enligt 53 § 1 mom. uppbördslagen (1953:272) skall detta anges i stället för personnummer eller organisationsnummer.

Föreslagen lydelse

37 §

7 mom. Vid kontrolluppgift, som lämnas enligt 1 mom. punkt 1-3, 3b-3f eller 8 skall fogas särskild uppgift (sammanslagning av kontrolluppgifter). I sådant sammanslagning skall anges namn, postadress och personnummer eller organisationsnummer för den uppgiftsskyldige, antalet lämnade kontrolluppgifter samt det sammanlagda beloppet av de skatteavdrag som har verkställts för preliminär A-skatt under året före taxeringsåret. Har den uppgiftsskyldige tilldelats särskilt redovisningsnummer enligt 53 § 1 mom. uppbördslagen (1953:272) skall detta anges i stället för personnummer eller organisationsnummer. *Om den uppgiftsskyldige har gjort avdrag för en arbetstagares kostnader enligt 2 kap. 4 § 6 lagen (1981:691) om socialavgifter, skall denna kostnad också anges i sammanslagningen.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1985 och tillämpas första gången i fråga om kontrolluppgifter till ledning vid 1986 års taxering.

¹ Lagen omtryckt 1971:399. Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:773.

² Senaste lydelse 1981:1319.

SOCIALDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringsammanträde
1984-02-23

Närvarande: statsministern Palme, ordförande, och statsråden I. Carlsson, Lundkvist, Feldt, Sigurdson, Gustafsson, Leijon, Hjelm-Wallén, Peterson, Andersson, Boström, Bodström, Göransson, Dahl, R. Carlsson, Holmberg, Hellström, Thunborg, Wickbom

Föredragande: statsrådet Andersson

Lagrådsremiss med förslag till nya regler för uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare, m.m.

---

1 Inledning

Socialförsäkringarna finansieras genom arbetsgivaravgifter och egenavgifter samt statsbidrag. Fr.o.m. utgiftsåret 1982 gäller förenklade regler för beräkningen av arbetsgivaravgifter och egenavgifter. Bestämmelserna för avgiftsberäkningen finns i lagen (1981:691) om socialavgifter, socialavgiftslagen.

Arbetsgivaravgifterna debiteras och uppbärs av riks försäkringsverket. Bestämmelserna om debiterings- och uppbördsförfarandet finns i lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen (1981:691) om socialavgifter, AVGL. Egenavgifterna debiteras och uppbärs som skatt enligt bestämmelser i uppbördslagen (1953:272).

De förenklade reglerna för avgiftsberäkningen i socialavgiftslagen har skapat förutsättningar för införande av ett effektivare debiterings- och uppbördssystem. Enligt regeringens bemyndigande tillkallade min företrädare en särskild utredare (S 1981:04)¹ med uppdrag att göra en översyn av debiterings- och uppbördssystemet för arbetsgivaravgifter (socialavgiftsutredningen).

Utredningen avlämnade i april 1982 delbetänkandet (Ds S 1982:3) Översyn av debiterings- och uppbördssystemet för arbetsgivaravgifter. Efter remissbehandling av betänkandet föreslog regeringen i prop. 1982/83:60 vissa åtgärder för att effektivisera debiterings- och uppbördssystemet i avvaktan på att ett helt nytt system kunde införas. Förslagen godkändes av riksdagen (SfU 1982/83:10, rskr 127).

¹ Regeringsrådet G. Björne.

En redogörelse för gällande förfarande för uppbörden av socialavgifter och källskatter bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 1*.

Utredningen har därefter i betänkandet (Ds S 1983:7) Samordnad uppbörd av källskatt och arbetsgivaravgift lagt fram ett förslag till lag om uppbörd av arbetsgivaravgifter. Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1985 och är avsedd att ersätta AVGL.

En sammanfattning av utredningens förslag bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 2*.

Betänkandet har remissbehandlats. En inom socialdepartementet upprättad sammanställning över remissyttrandena bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 3*.

I det följande behandlar jag - efter samråd med cheferna för finans- och civildepartementen - utredningens förslag till ett nytt system för uppbörd av arbetsgivaravgifter.

2 Allmän motivering

2.1 Behovet av en reform

Det nuvarande förfarandet vid debitering och uppbörd av arbetsgivaravgifter liknar det som gäller för debitering och uppbörd av B-skatt och sträcker sig över tre år. Arbetsgivaren betalar under utgiftsåret en preliminär avgift som har beräknats och debiterats av riksförsäkringsverket. Avgiften fördelas på sex uppbördstillfällen. Dessa infaller varannan månad under utgiftsåret, med början i februari månad.

Efter utgiftsårets utgång lämnar arbetsgivaren en årsredovisning, arbetsgivaruppgift, till den lokala skattemyndigheten, som efter viss kontroll sänder uppgiften till länsstyrelsen för dataregistrering. Arbetsgivaruppgiften vidarebefordras sedan till riksförsäkringsverket, som fastställer den slutliga avgiften.

Överstiger den slutliga avgiften den preliminära, uppkommer en kvarstående avgift på vilken i vissa fall beräknas en särskild avgift. Arbetsgivaren har möjlighet att undvika den kvarstående avgiften genom s.k. fyllnadsinbetalning senast vid utgången av april månad året efter utgiftsåret. Överstiger den preliminära avgiften den slutliga uppkommer en överskjutande avgift på vilken arbetsgivaren erhåller ränta. Kvarstående och överskjutande avgift regleras andra året efter utgiftsåret. Avgift som debiteras enligt beslut som meddelas sedan den årliga debiteringen av slutlig avgift avslutats tas ut i form av tillkommande avgift.

Den preliminära avgiften för ett visst år motsvarar i princip den slutliga avgift som senast debiterades arbetsgivaren. Detta innebär att avgiften beräknas med utgångspunkt i de lönesummor som betalades två år före utgiftsåret. Hänsyn skall dock tas bl.a. till mera betydande ändringar av avgiftsunderlaget som kan antas komma att ske till följd av den allmänna

löneutvecklingen. Detta sker genom en årligen av regeringen beslutad allmän procentuell uppräkning av avgiftsunderlaget. I enskilda fall kan, under vissa förutsättningar, den preliminära avgiften jämkas till ett lägre eller högre belopp om den därigenom kan komma att bättre motsvara den väntade slutliga avgiften.

Har slutlig avgift inte påförts arbetsgivaren tidigare, måste den preliminära avgiften fastställas genom en särskild beräkning. Detsamma gäller om det kan antas att den slutliga avgiften för det aktuella utgiftsåret kommer att avvika från den slutliga avgift som fastställts året före med minst en femtedel av denna avgift. Särskild beräkning kan också ske om skillnaden mellan annars utgående preliminär avgift och påräknelig slutlig avgift skulle bli mer betydande eller annan särskild omständighet föreligger. Riksförsäkringsverket får anmana en arbetsgivare att lämna uppgifter för beräkning eller jämkning av den preliminära avgiften. Om uppgifter inte lämnas, får riksförsäkringsverket uppskatta underlaget för den preliminära avgiften.

Utfallet av det nuvarande systemet framgår av följande sammanställning som visar storleken av debiterade preliminära avgifter, fyllnadsinbetalningar, kvarstående avgifter och överskjutande avgifter för utgiftsåren 1978-1982 (milj. kr.).

	1978	1979	1980	1981	1982 ¹
Debiterad preliminär avgift	48 490	57 646	63 495	72 139	78 101
Fyllnadsinbetalning	3 076	3 061	4 206	3 004	2 448
Kvarstående avgift	2 010	3 610	2 162	1 443	1 295
Överskjutande avgift	1 293	904	1 005	1 498	1 607

¹ uppgifter december 1983.

De preliminärdebiterade avgifterna har således stigit kraftigt varje år, medan såväl fyllnadsinbetalningar som de kvarstående avgifterna visar en fallande tendens inte bara som procentuell andel utan även i absoluta tal. Detta torde sammanhånga med de samkörningar som sedan år 1981 sker i kontrollsyfte mellan preliminära avgiftsunderlag och lönesummor i uppborndsdeklarationerna. (En samkörning i mindre skala genomfördes redan 1980.) Sålunda höjdes år 1981 debiteringarna av preliminära avgifter genom särskilda beslut med sammanlagt ca 1,8 miljarder kr. De kvarstående avgifterna var fram t.o.m. år 1980 betydligt större än de överskjutande. Detta förhållande ändrades år 1981, då kvarstående resp. överskjutande avgift uppgick till ungefär samma belopp. De hittills föreliggande uppgifterna för år 1982 pekar mot att de överskjutande avgifterna överstiger de kvarstående. En bidragande orsak till denna effekt torde ha varit att den särskilda avgiften på kvarstående arbetsgivaravgift höjdes år 1981.

Beloppen av restförda arbetsgivaravgifter har under åren 1978-1981 ökat från drygt 1,2 miljarder kr. till ca 1,9 miljarder kr. I procentuell andel av de preliminärt debiterade avgifterna har de restförda beloppen dock hållit sig tämligen konstant.

På grundval av förslag i socialavgiftsutredningens delbetänkande (Ds S 1982:3) genomfördes *vissa åtgärder för att förbättra debiteringssystemet* med verkan från den 1 januari 1983 (prop. 1982/ 83:60, Sfu 10, rskr 127). Dessa åtgärder innebär en utvidgning och precisering av arbetsgivarnas uppgiftsskyldighet samt införande av straffpåföljd för underlåtenhet att lämna föreskrivna uppgifter eller lämnande av oriktiga uppgifter. Utredningen föreslog vidare att riksförsäkringsverket i ökad utsträckning skulle använda metoden för särskild beräkning av den preliminära avgiften. Genom en sådan beräkning kunde åstadkommas en avsevärt bättre överensstämmelse mellan preliminär och slutlig avgift. För att förbättra kontrollen av arbetsgivaravgifterna föreslog utredningen även att samkörningar av arbetsgivarregistret och skattemyndigheternas register borde användas i ökad omfattning. Jag förutsatte i mitt anförande i propositionen att de föreslagna åtgärderna skulle användas i den mån resurserna tillät detta.

Den avgörande *svagheten i det nuvarande systemet* består i att debiteringen av preliminär avgift sker med huvudsaklig utgångspunkt i ett underlag som avspeglar löneförhållanden som ligger ända upp till två år före utgiftsåret. Visserligen sker en generell uppräkningsunderslag vid beräkningen, men det är i praktiken inte möjligt att få överensstämmelse mellan de preliminära avgifterna och de slutliga. Det nyss redovisade systemet med preliminär avgift och en särskild slutavräkning fungerar tillfredsställande endast under förutsättning att man kan fastställa den preliminära avgiften så att den nära överensstämmer med den slutliga avgiften för samma år.

Procentsatsen för uppräkningsunderslaget kan av administrativa skäl inte nyanseras med hänsyn till variationerna i löneutvecklingen inom olika branscher och företag utan måste bestämmas generellt. På grund av osäkerheten i bedömningen av inkomst- och konjunkturutvecklingen sätter regeringen vidare uppräkningsprocenten med viss försiktighet. Uppräkningsen blir därför ofta något lägre än vad som motsvarar den faktiska löneutvecklingen. Sammantaget leder de angivna förhållandena till att de preliminära avgifterna för ett stort antal arbetsgivare väsentligt understiger de slutliga avgifterna för samma utgiftsår. Skillnaden regleras antingen genom fyllnadsinbetalningar eller genom att kvarstående avgifter debiteras.

Effekten kan också bli den motsatta. För arbetsgivare som haft sämre löneutveckling än den genomsnittliga eller minskat antalet anställda under utgiftsåret leder uppräkningsen till för hög preliminär avgift. I dessa fall sker den slutliga regleringen genom att den överskjutande avgiften betalas tillbaka till berörda arbetsgivare.

I det nuvarande systemet finns särskilda regler som syftar till individuella justeringar av den preliminära avgiften. De avser arbetsgivare vars löneförhållanden mera påtagligt avviker från dem som ligger till grund för den preliminära avgiften, t.ex. vid mera betydande ökning av antalet anställda. Trots dessa jämningsmöjligheter är det emellertid svårt att få en

tillfredsställande överensstämmelse mellan preliminär och slutlig avgift. Stora skillnader mellan preliminära och slutliga avgifter medför allvarliga olägenheter för både det allmänna och de enskilda arbetsgivarna.

För det allmännas del innebär för lågt debiterade preliminära avgifter en försenad avgiftsuppbörd med åtföljande ränteförluster och en försämrad kassahållning. Den försenade avgiftsuppbörden leder också till att större avgiftsbelopp än annars måste restföras och sedermera ofta inte kan drivas in. För arbetsgivarna innebär en för låg preliminär avgift under utgiftsåret en kostnadsfri kredit till dess fyllnadsinbetalningen skall göras. Men vid detta tillfälle krävs i stället att arbetsgivaren har en god likviditet. Brister i detta avseende leder till att arbetsgivaren kommer att debiteras en kvarstående avgift och ofta också en särskild avgift som kan ge upphov till betalningssvårigheter. Debiteras arbetsgivaren å andra sidan en för hög preliminär avgift berövas han möjligheten att under utgiftsåret och året därefter disponera den del av avgiften som senare återbetalas i form av överskjutande avgift. Denna olägenhet kompenseras dock i viss mån av den ränta som utbetalas tillsammans med den överskjutande avgiften.

En annan brist i nuvarande förfarande gäller kontrollen. En arbetsgivare kan, genom att inte anmäla en nystartad verksamhet till riksförsäkringsverket, undgå att debiteras både preliminär och slutlig avgift. En arbetsgivare som är registrerad hos riksförsäkringsverket kan genom att lämna oriktiga uppgifter i samband med en ansökan om jämkning av preliminär avgift få denna nedsatt med för stort belopp eller helt undgå att debiteras sådan avgift. Slutligen kan en arbetsgivare undandra sig avgiftsdebitering genom att felaktigt uppge att han upphört med sin verksamhet. En kontroll i dessa hänseenden är i praktiken inte möjlig att göra effektiv i nuvarande system. Om oriktigheter upptäcks tar det dessutom i många fall lång tid innan de kan rättas till.

Ett hinder för en rationalisering av avgiftsadministrationen undanröjdes genom införandet av socialavgiftslagen som trädde i kraft den 1 januari 1982. De materiella reglerna för avgiftsberäkningen har genom denna lag blivit enhetligare och enklare. Såsom uttalades i den proposition (prop. 1980/81:178), som låg till grund för riksdagens beslut 1981, bereddes därigenom vägen för införandet av ett effektivare debiterings- och uppbördssystem.

Socialavgiftsutredningen har lagt fram ett förslag som syftar till att avhjälpa de brister som här berörts. I betänkandet föreslår utredningen att uppbörden av arbetsgivarnas socialavgifter (arbetsgivaravgifter) knyts an till de löpande löneutbetalningarna och att denna uppbörd tekniskt och administrativt samordnas med arbetsgivarnas redovisning och inbetalning av innehållen skatt. Förslaget innebär att arbetsgivarna under uppbördsåret successivt skall betala avgifterna på grundval av de faktiska utgivna löneförmånerna och därigenom i princip även slutligt fullgöra sin avgiftsskyldighet. Detta innebär i huvuddrag att en arbetsgivare i den uppbördsdeklaration som gäller för redovisning av källskatt också skall redovisa de utgående arbetsgivarav-

gifterna. Uppbördsdeklarationen skall ges in till länsstyrelsen där uppgifterna registreras. Den vidare behandlingen och kontrollen som krävs utförs av den lokala skattemyndigheten. För att få till stånd samordning med källskatteredovisningen har utredningens förslag i hög grad anpassats till uppborrdslagets regler om redovisning och inbetalning av innehållen skatt. Reglerna för uppborrden av arbetsgivaravgifterna har utarbetats efter uppborrdslagets mönster.

Lagtekniskt har den lösningen valts att reglerna för avgiftsuppbörden tas in i en särskild lag men med hänvisning till uppborrdslagen så långt möjligt. Särskilda regler för avgiftsuppbörden har sålunda föreslagits endast i den mån avgifternas speciella karaktär ansetts kräva detta.

Den preliminära arbetsgivaravgiften debiteras f.n. för tvåmånadersperioder. Även källskatter redovisas för tvåmånadersperioder. Uppborrdsmånaderna för avgift resp. källskatt är dock förskjutna i förhållande till varandra. Utredningen föreslår att den samordnade uppborrden av arbetsgivaravgifter och källskatt sker månatligen.

Det föreslagna systemet förutsätter en decentralisering av uppborrdsansvaret från riksförsäkringsverket till lokala och regionala myndigheter inom skatteadministrationen, vilket också föreslås av utredningen.

Utredningens förslag innebär således i korthet följande.

1. Avgiftsberäkningen baseras direkt på de löpande, faktiskt utbetalda lönesummorna.
2. Redovisning och inbetalning av innehållna preliminära skatter och arbetsgivaravgifter samordnas.
3. Redovisning och inbetalning av skatter och avgifter sker månadsvis.
4. Uppborrdsförfarandet decentraliseras från riksförsäkringsverket till de lokala skattemyndigheterna och länsstyrelserna.
5. De speciella reglerna för avgiftsuppbörden tas in i en särskild lag, som ersätter AVGL.

Det helt övervägande antalet *remissinstanser* är positiva till utredningsförslagets inriktning, dvs. en reformering av avgiftsuppbörden som innebär en samordning med källskatteuppborrden och en decentralisering av uppborrdsfunktionerna. Flertalet remissinstanser har uttalat att förslaget är en angelägen rationalisering av skatte- och avgiftsuppbörden, som bedöms kunna ge en effektivare uppborrd och en förbättrad arbetsgivar kontroll. Den föreslagna uppborrdordningen godtas i sina huvuddrag av remissinstanserna. En del invändningar framförs mot vissa detaljer i förslaget. Utredningen kritiserar även för att den inte sökt åstadkomma ytterligare förenklingar i de materiella reglerna för beräkning av arbetsgivaravgifterna, vilket skulle underlätta den praktiska hanteringen.

Riksförsäkringsverket och Svenska kommunförbundet avstyrker utredningens förslag och anser att de önskade effekterna kan åstadkommas inom

nuvarande system. Svenska arbetsgivareföreningen (SAF), Sveriges industriförbund och Sveriges redareförening avstyrker i första hand förslaget, men vill inte motsätta sig en samordning och föreslår alternativa lösningar.

Lantbrukarnas riksförbund (LRF), SAF, SHIO-Familjeföretagen, Sveriges industriförbund och Sveriges köpmannaförbund ställer sig helt avvisande till en månatlig uppbörd. Arbetsgivarorganisationerna menar att utredningen har underskattat arbetsgivarnas administrativa merarbete vid en månatlig uppbörd. Dessutom anses en sådan betalning medföra väsentliga negativa finansiella effekter för näringslivet.

Myndigheterna inom skatteförvaltningen, som enligt utredningsförslaget skall administrera det nya systemet, understryker att ett genomförandebeslut inte får fördröjas. Om ett nytt system skall kunna fungera fr.o.m. den 1 januari 1985 måste bl.a. omfattande systemändringar, rekrytering och utbildning av personal samt information till arbetsgivarna påbörjas under år 1984 i god tid före ikraftträdandet.

För egen del anser jag, i likhet med det övervägande antalet remissinstanser, att de åtgärder som hittills vidtagits inte har varit tillräckliga för att undanröja bristerna i det nuvarande avgiftssystemet. Tiden är nu inne för genomgripande förändringar. Som tidigare nämnts är den grundläggande svagheten i det nuvarande systemet att de preliminära avgifterna i huvudsak debiteras på ett upp till två år gammalt avgiftsunderlag. Ett nytt system bör därför bygga på att arbetsgivarna redan under utgiftsåret är skyldiga att betala avgifter beräknade på de lönesummor som faktiskt har betalats ut under den aktuella redovisningsperioden.

Jag skall här peka på några fördelar med en sådan omläggning av avgiftssystemet.

För det allmänna är det angeläget att arbetsgivarna betalar sina socialavgifter på ett korrekt underlag i nära anslutning till löneutbetalningarna, dvs. snarast möjligt sedan de blivit kända till sin storlek. Avgifterna kommer då på ett naturligt sätt och väsentligt snabbare än f.n. att följa löneutvecklingen och beslutade ändringar i avgiftsuttaget. I förhållande till nuvarande system får det allmänna räntevinster genom tidigare lagda inbetalningar samtidigt som kassahållningen förbättras. Intäkterna kan också förväntas öka genom att avgiftsskyldigheten fullgörs i högre grad än f.n. Det administrativa arbetet bör kunna minska och en ökad satsning göras på kontrollsidan, vilket i sin tur kan öka intäkterna för det allmänna.

Som jag tidigare har antytt bygger den av utredningen föreslagna reformen i fråga om arbetsgivaravgifter på en samordning med uppbörden av källskatt. Den nuvarande fördelningen av uppbörden av källskatt och arbetsgivaravgifter på två skilda system har gjort det ytterligt svårt för myndigheterna att utöva en tillfredsställande kontroll. Genom denna samordning skapas grundförutsättningen för att kontrollen skall kunna utövas på det sätt som visat sig nödvändigt.

Det finns också principiella och systematiska skäl som starkt talar för en reform. Arbetsgivarnas avgiftsskyldighet är på samma sätt som skyldigheten att göra skatteavdrag direkt knuten till utbetalningen av löner. När det gäller arbetsgivarnas redovisning av källskatt har detta beaktats och redovisningskyldighet ålagts i nära anslutning till löneutbetalningarna. De skäl som talat för denna utformning av källskattesystemet talar med samma styrka för att också redovisningen av arbetsgivaravgifterna så långt möjligt knyter an till tidpunkten för lönernas utbetalning.

Även från arbetsgivarnas synpunkt borde det vara angeläget att de avgifter som löpande betalas in svarar mot vad som slutligt skall betalas. Bl.a. motverkas att likviditetspåfrestningar uppstår till följd av att avgiftsskulder skall betalas något eller några år efter utgiftsåret. Det bör också bli svårare för mindre seriösa företagare att skaffa sig obehöriga konkurrensfördelar genom att under längre tid undandra sig avgiftsskyldighet.

Det är således angeläget att en reformering av avgiftsuppbörden snart kommer till stånd. Utredningens förslag är väl ägnat att läggas till grund för lagstiftning. Jag föreslår därför en övergång till ett uppbördssystem för arbetsgivarnas socialavgifter i huvudsaklig överensstämmelse med utredningens förslag. De nya reglerna bör träda i kraft den 1 januari 1985.

Jag vill i likhet med flera remissinstanser framhålla att en reform av här förordad slag inte löser alla problem inom avgiftsområdet. Det kan till och med sägas att vissa problem framträder klarare. Jag tänker då på det förhållandet att underlaget för arbetsgivaravgifterna beräknas efter andra regler än de som gäller för beräkning av de lönesummor på vilka skatteavdrag skall göras. Detta sammanhänger bl.a. med att lönebegreppet på källskatte- och avgiftsområdena inte är gemensamt. Detta förhållande är dock enligt min mening inte av sådan betydelse att det lägger hinder i vägen för en samordning av uppbörden av källskatt och arbetsgivaravgifter. Jag vill nämna att socialavgiftsutredningen fortsätter sitt arbete och att det ligger i utredningens uppdrag att söka lösningar som leder till en sammanjämkning av de olika underlagen.

Jag övergår här efter till att närmare behandla socialavgiftsutredningens förslag i dess olika delar.

2.2 Huvudlinjer för ett samordnat uppbördssystem

Socialavgiftsutredningen

Utredningen har undersökt möjligheterna att direkt anknyta uppbörden av de preliminära avgifterna till de lönesummor som redovisas i samband med källskatteredovisningen. Utredningen konstaterar att skillnaderna f.n. är betydande i fråga om underlaget för källskatt och arbetsgivaravgifter liksom i fråga om vem som skall dra av källskatt resp. betala avgift. Sålunda skall t.ex pension och livränta ingå i den lönesumma på vilken källskatteav-

drag skall beräknas, medan dessa ersättningar däremot inte ingår i avgiftsunderlaget. Arbetsgivarens skyldighet att göra skatteavdrag för arbetstagare med A-skattsedel bestäms i princip av om arbetsgivaren är huvudarbetsgivare eller inte. Arbetsgivaravgift skall däremot betalas för samtliga arbetstagare och uppdragstagare.

Utredningen konstaterar vidare att en fullständig samordning av underlagen för källskatt och arbetsgivaravgifter kräver betydande ingrepp i de materiella reglerna för uttag av källskatt och skyldighet att betala arbetsgivaravgifter. Sådana ändringar skulle emellertid bl.a. rubba grunderna för finansieringen av socialförsäkringarna. Förslag av sådan omfattning anser utredningen falla utanför sitt uppdrag.

Mot denna bakgrund har utredningen funnit att uppbörden av arbetsgivaravgifterna bör knytas an till de löpande löneutbetalningarna till den del de är avgiftsgrundande. Utredningen konstaterar härvid att alla arbetsgivare redan i dag är skyldiga att antingen bokföra eller föra anteckningar över utbetalda löner och andra ersättningar för utfört arbete. Utredningen utgår ifrån att arbetsgivarna därför kan redovisa underlaget för arbetsgivaravgifter på grundval av löneutbetalningarna för vissa bestämda perioder. Detta gäller såväl arbetsgivare med särskild personaladministrativ organisation som arbetsgivare utan sådan organisation. Utredningens bedömning i detta hänseende grundas också på kontakter som under arbetets gång har tagits med företrädare för en rad företag.

Med denna utgångspunkt bygger utredningen uppbördsförslaget på att en arbetsgivare löpande kan redovisa ett riktigt och fullständigt avgiftsunderlag för redovisningsperioden och efter varje redovisningsperiods utgång lämna uppgift till myndigheterna om de avgiftspliktiga löner, andra ersättningar och förmåner som utgetts under perioden.

Utredningen föreslår vidare att redovisningen av arbetsgivaravgifter samordnas med arbetsgivarnas redovisning och inbetalning av källskatt.

Utredningen konstaterar att det från teknisk och administrativ synpunkt är praktiskt om redovisningsperioderna är desamma för källskatter och arbetsgivaravgifter. Då kan arbetsgivarnas uppgifter om innehållna preliminära skatter och underlaget för arbetsgivaravgifterna redovisas vid ett och samma tillfälle. Vidare möjliggörs en samtidig och gemensam inbetalning av innehållna skatter och arbetsgivaravgifter. Även från kontrollsynpunkt är gemensamma uppbördsperioder och en samordnad inbetalning av värde eftersom de maskinella kontrollerna underlättas och bristande betalning kan upptäckas snabbare än f.n. Sista dag för inbetalning av källskatt är enligt nu gällande ordning den 18 i varje uppbördsperiod. Den av utredningen föreslagna samordningen innebär att denna tidpunkt också kommer att gälla redovisningen och inbetalningen av arbetsgivaravgifter.

Betydande fördelar kan alltså enligt utredningens mening vinnas genom att införa gemensamma uppbördsperioder för källskatt och arbetsgivaravgift. Det är emellertid enligt utredningens mening knappast möjligt att vid en

samordning behålla den nuvarande längden på perioderna. Detta skulle nämligen leda till en utglesning av uppbördstillfällena från varje till varannan månad och därmed åtföljande påfrestningar på betalningssystemet och risk för likviditetsproblem hos arbetsgivarna. Enligt utredningens mening kommer den svårigheten att bortfalla om redovisningsperioden ändras till en månad.

Utredningen föreslår således att uppbörden av arbetsgivarnas socialavgifter knyts an till faktiskt utbetalda lönebelopp och tillhandahållna förmåner. Denna uppbörd samordnas tekniskt och administrativt med uppbörden av innehållen preliminär skatt. Av administrativa skäl föreslås att samma redovisningsförfarande också skall användas av arbetsgivare som endast skall redovisa avgifter. Utredningen föreslår vidare att redovisningsperioden för såväl arbetsgivaravgifter som skatt förkortas till en månad.

Remissinstanserna

Utredningens förslag om avgiftsuppbördens anknytning till utbetalda lönebelopp och samordning med källskatteuppbörden har tillstyrkts eller lämnats utan erinran av flertalet remissinstanser. SAF och Sveriges industriförbund, som i första hand avstyrker förslaget, menar att förutsättningen för en samordning bör vara att avgifterna även fortsättningsvis blir preliminära, beräknade efter ett angivet procenttal av den källskattegrundande lönesumman. Denna ståndpunkt delas av LRF.

Riksförsäkringsverket och Svenska kommunförbundet avstyrker utredningens förslag och anser att de önskade effekterna kan åstadkommas inom nuvarande system.

Flera remissinstanser, bl.a. kammarrätten i Stockholm, framhåller behovet av en snabb och effektiv översyn av de materiella reglerna på området. Det nuvarande arbetstagarbegreppet vållar enligt kammarrätten orimliga svårigheter i tillämpningen och medför inte sällan olyckliga resultat.

Utredningens förslag om en förkortad redovisningsperiod för skatter och avgifter får ett delat mottagande. En klar linje kan urskiljas mellan å ena sidan de administrativa myndigheterna, främst skattemyndigheterna, och å andra sidan arbetsgivarorganisationerna. Sålunda ställer sig statskontoret, riksrevisionsverket, riksskatteverket, fondstyrelserna, postverket, Svenska kommunförbundet, Landstingsförbundet, Kooperativa förbundet (KF) och flertalet länsstyrelser positiva till en månatlig redovisningsperiod. Länsstyrelserna i Uppsala och Älvsborgs län förordar tvåmånadersredovisning övergångsvis med hänsyn till merarbetet för både arbetsgivarna och de lokala skattemyndigheterna. LRF, SAF, SHIO-Familjeföretagen, Sveriges industriförbund och Sveriges köpmannaförbund motsätter sig bestämt en månatlig redovisningsperiod.

Sista tidpunkt för redovisning och betalning berörs av några remissinstanser. Fondstyrelserna anser att den bör tidigareläggas med hänsyn till att

avgiftsinkomsterna till AP-fonden annars kommer att inflyta efter den tidpunkt då pensionsmedlen utbetalas. LRF, som förordar tvåmånadersredovisning, föreslår att tidpunkten bestäms till den 25. SAF och Sveriges industriförbund som hävdar att ett bibehållande av den 18 som redovisnings- och betalningstidpunkt är möjligt endast vid en tvåmånadersredovisning med en schablonmässig beräkning, anser att ett genomförande av utredningens förslag måste förutsätta att betalningsperioden förlängs med fjorton dagar. KF ser det som angeläget att tidpunkten för att avlämna sista uppbördskan deklARATIONEN skjuts fram till den 31 januari eller i vart fall till den 25 januari. Därmed skulle antalet årsuppgifter kunna bli mindre eftersom den sista deklARATIONEN då kan utnyttjas för årsavstämning.

Överväganden och förslag

I likhet med flertalet remissinstanser anser jag att det både för arbetsgivarna och de berörda myndigheterna skulle vara en fördel med enhetliga bestämmelser i fråga om skyldigheten att göra skatteavdrag och att betala arbetsgivaravgifter. I vilken mån det är möjligt att nå en sådan överensstämmelse får bedömas när socialavgiftsutredningen lagt fram sitt slutbetänkande. Ett visst steg kan det innebära om man utöver vad som följer enligt lagen (1982:1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar (AUL) utvidgar skyldigheten för arbetsgivarna att göra skatteavdrag på biinkomster på det sätt som föreslagits i riksskatteverkets rapport 1983:3. En sådan utvidgning är dock inte någon förutsättning för den nu aktuella reformen. Underlaget för arbetsgivaravgifterna skall ju också i det nya uppbördssystemet redovisas särskilt för sig och på ett underlag som bestäms enligt samma regler som f.n.

Vid bedömningen av frågan om införandet av ett nytt system för uppbörd av arbetsgivaravgifter bör också beaktas att det nuvarande systemet byggts upp efter samma synsätt som gäller för uppbörderna av preliminär B-skatt. Systemet framstår när det gäller B-skatt som nödvändigt med hänsyn till att den inkomst som skall beskattas inte kan beräknas mer än preliminärt. När det gäller arbetsgivaravgifter är förhållandet ett annat. Utbetalda löner och andra ersättningar kan fortlöpande hänföras till den redovisningsperiod under vilken de betalats ut. Det är då enligt min mening fördjuktigt att redovisningen och inbetalningen av arbetsgivaravgifterna grundas på detta förhållande. Avgifterna bör således redovisas och betalas efter samma principer som gäller källskatt. Även om de brister som har visat sig i nuvarande system har minskat, framför allt genom de samkörningar som sedan ett par år tillbaka sker i kontrollsyfte, kan man varken genom sådana eller andra åtgärder inom nuvarande system uppnå de fördelar som det innebär att gå över till ett uppbördssystem med löpande inbetalning av arbetsgivaravgifterna på grundval av under perioden gjorda löneutbetalningar.

Några remissinstanser anser att arbetsgivarnas redovisning av arbetsgivaravgifter under det löpande året också i ett nytt uppbördssystem bör vara preliminär. Avgifterna skulle därvid beräknas på den "källskattegrundande" lönesumman. En sådan ordning skulle enligt dessa remissinstansers mening inte ha nuvarande uppbördssystems brister i form av eftersläpning, samtidigt som den skulle väsentligt underlätta administrationen av avgifterna för företagen. Någon redovisning för vad en sådan beräkning i praktiken skulle innebära har remissinstanserna inte lämnat. För egen del får jag anföra följande.

Som jag redan har nämnt beräknas underlaget för arbetsgivaravgifter och det underlag på vilket skatteavdrag skall göras efter olika regler. I fråga om skatteavdragen avser jag härvid inte bara avdragen för preliminär skatt enligt uppbördslagen utan också de avdrag för skatt som skall göras enligt AUL. Avdragen enligt sistnämnda lag gäller arbetstagare och uppdragstagare som utför arbeten inom vissa i AUL särskilt angivna områden och innebär att avdrag inom dessa områden görs på biinkomster. I övrigt görs i princip inte preliminärskatteavdrag på biinkomster.

Att underlagen för arbetsgivaravgifter och för skatteavdrag inte bestäms enligt samma regler har ofta inte någon större betydelse för arbetsgivaren. Jag tänker då på de många arbetsgivare - inte minst småföretagare - som bara har egen fast personal med ersättning i form av kontant lön och kanske i någon mån viss naturaförmån. För dessa arbetsgivare blir underlaget för arbetsgivaravgifterna detsamma som det på vilket skatteavdrag skall göras. En beräkning av avgifterna på "källskattegrundande" lönesumma skulle därför beträffande sådana arbetsgivare inte innebära någon skillnad i förhållande till den beräkning som skall göras enligt utredningens förslag.

Det underlag som arbetsgivarna skall ta hänsyn till då skatteavdrag skall göras enligt uppbördslagen och AUL kan dock inte generellt gälla som underlag för redovisning och betalning av arbetsgivaravgifter. För arbetsgivare med en annan personalsammansättning och andra former för ersättningar skulle nämligen underlaget för avgifterna antingen bli för litet eller för stort. Det gäller exempelvis dem som har anställda som betalar preliminär B-skatt eller har anställda över 65 år. Mellanskillnaden skulle dessutom kunna bli betydande. En ordning för redovisning och betalning av arbetsgivaravgifter som bygger på "källskattegrundande underlag" skulle alltså behöva kombineras med en rätt och en skyldighet för arbetsgivaren att justera detta underlag så att avgifterna blev beräknade på ett för både honom själv och det allmänna godtagbart preliminärt avgiftsunderlag. En metod med en avgiftsberäkning med utgångspunkt i underlaget för skatteavdrag skulle därför i praktiken ställa samma krav på arbetsgivarna som en metod enligt vilken beräkningen grundas direkt på det avgiftspliktiga underlaget.

En avgiftsberäkning som grundades på att arbetsgivaren minskade resp. ökade underlaget för skatteavdrag skulle vidare komplicera systemet bl.a.

genom att två redovisningsmetoder skulle kunna komma till användning t.o.m. hos en och samme arbetsgivare. En arbetsgivare kan ju inte gärna förnekas rätten att grunda betalningen på det faktiska avgiftsunderlaget enligt socialavgiftslagen när det är han själv som skall beräkna underlaget. Det skulle vidare vara svårt att finna en sådan beskrivning av innebörden av vad som skall förstås med det "källskattegrundande underlaget" att arbetsgivarna i gemen skulle kunna göra en riktig avgiftsberäkning. Både ADB- och fältkontrollen skulle vidare försvåras. I myndigheternas beslutsprocess skulle hänsyn också på preliminärstadiet alltid behöva tas till det faktiska avgiftsunderlaget. Systemet skulle dessutom kräva en generell slutdebitering och förutsätta en årsredovisning från samtliga arbetsgivare. Detta innebär en långt mer omfattande redovisningsskyldighet än som blir nödvändig om avgifterna beräknas direkt på det faktiska avgiftsunderlaget. För myndigheterna skulle det innebära ett debiteringsförfarande av i stort sett samma omfattning som enligt nuvarande system.

Slutsatsen blir att underlagen för preliminärskatteavdrag och redovisning av socialavgifter överensstämmer för de flesta arbetsgivare. I de fall där de inte överensstämmer är det inte rimligt gentemot vare sig arbetsgivaren eller uppbörsadministrationen att avgifterna preliminärt skall beräknas på ett annat underlag än det som gäller vid den slutliga beräkningen. Man får sålunda konstatera att regler för beräkning av arbetsgivaravgifterna på "källskattegrundande" lönesumma inte kan konstrueras så att de leder till den lättnad i företagets avgiftsadministration som ifrågakommande remissinstanser trots sig kunna räkna med.

Med anledning av vad några remissinstanser anfört vill jag också framhålla att jag inte bedömer det möjligt att låta en eller flera grupper av arbetsgivare tillämpa en särskild redovisnings- och betalningsordning. Det synes nämligen inte gå att finna en sådan entydig och klar avgränsning av gruppen att avgiftsskyldigheten blir så bestämd att arbetsgivarnas redovisning och myndigheternas kontroll kan fullgöras på ett tillfredsställande sätt.

De önskemål om andra beräkningsgrunder än dem utredningen föreslagit synes bottna i farhågor att många arbetsgivare annars måste lägga ner stora arbetsinsatser för att den löpande redovisningen under utgiftsåret skall bli korrekt. Utredningen har å sin sida gjort bedömningen att det är möjligt för arbetsgivarna att med tillräcklig noggrannhet lämna en löpande redovisning på grundval av den bokföring och de anteckningar som de är skyldiga att föra angående utbetalda löner och andra ersättningar. Riktigheten i denna uppfattning anser utredningen sig ha fått bekräftad vid de kontakter som utredningen under hand haft med företrädare för en rad företag.

För egen del vill jag först framhålla att en arbetsgivare enligt nuvarande system är skyldig att bokföra varje löneutbetalning och det belopp som innehållits genom skatteavdrag. Såvitt gäller redovisningen av källskatt krävs i det nya systemet endast att arbetsgivaren under följande månad summerar de gjorda avdragen och lämnar uppgift om summan. Jag delar utredningens

uppfattning att en arbetsgivare regelmässigt inte heller skall få några större svårigheter att sammanställa de löner och andra ersättningar som arbetsgivaravgifterna skall beräknas på för en gången månad. Redovisningsskyldigheten bör för övrigt kunna underlättas betydligt om bokföring och annan registrering så långt möjligt läggs upp med hänsyn till denna skyldighet. Jag anser mig kunna utgå från att många företagarorganisationer kommer att ha sin uppmärksamhet riktad på det behov av vägledning som deras medlemmar kan behöva i förevarande hänseende. Regeringen kommer senare att få ta ställning till behovet av insatser från statens sida för information om de nya uppbördsreglerna. På så sätt bör befarade svårigheter närmast bli av övergångskaraktär.

Jag vill här också framhålla att det i det nya systemet ryms möjligheter till korrigerande när en arbetsgivare upptäcker att han för en redovisningsperiod inte kunnat lämna en korrekt redovisning. Att en arbetsgivare i ett sådant fall kan undgå restavgift om redovisning och betalning sker av felande belopp så snart felet upptäckts framgår av min specialmotivering till bestämmelserna om restavgift.

Jag har sålunda kommit fram till bedömningen att ett nytt system för uppbörd av arbetsgivaravgifter i enlighet med utredningsförslaget bör avse en löpande redovisning och inbetalning på grundval av det faktiska avgiftsunderlaget.

Ett uppbördsförfarande med löpande inbetalning av arbetsgivaravgifterna på grundval av under perioden gjorda löneutbetalningar kan byggas upp helt självständigt eller i samordning med källskattesystemet. En samordning med källskattesystemet framstår som naturlig redan av det skälet att det i båda systemen är fråga om i stort sett samma arbetsgivare. En samordning öppnar också möjligheter till rationaliseringar i flera avseenden. Som exempel på detta kan nämnas följande. Arbetsgivaravgifter och innehållna skatter kan uppbäras i ett system som i alla väsentliga delar regleras av gemensamma bestämmelser. Arbetsgivarna får i det samordnade systemet ta ställning till frågor om avgiftsskyldighet i nära anslutning till utbetalningen. Redovisning och inbetalning av avgift och skatt kan ske genom ett enda dokument (uppbördsdeklaration) och vid ett och samma tillfälle. Gemensamma redovisningsperioder förbättrar jämförbarheten mellan underlagen för skatt och avgift. Samtliga uppgifter rörande skatt och avgift kan registreras i det centrala skatteregistret.

Både för arbetsgivare och handläggande myndigheter torde det vara till fördel att endast en myndighet, den lokala skattemyndigheten, beslutar i både avgifts- och skattefrågan och att den kan göra detta i ett sammanhang. Myndighetens lokalkännedom kan tas till vara i större utsträckning. Genom den föreslagna redovisningsordningen kan det ADB-system som används i dag för källskatteuppbörden byggas ut med program för löpande kontroll även av avgifterna och för kontroll av relationen skatt/avgift. Källskatte- och avgiftsrevisioner kan samordnas på ett effektivare sätt. En arbetsgivares

underlåtenhet att fullgöra sina skyldigheter upptäcks snabbare och misstämningar kan undersökas direkt. Indrivningsåtgärder vid betalningsförsummelse kommer redan från början att gälla "slutlig" arbetsgivaravgift och kan samordnas med indrivningen av källskatt.

För att fördelarna av en samordning skall tas till vara fullt ut bör som utredningen framhållit redovisning och inbetalning av källskatt och arbetsgivaravgifter avse samma period. För både källskatt och avgifter är redovisningsperioden f.n. två månader. En samordning med bibehållande av tvåmånadersperioder för inbetalning av såväl skatter som avgifter skulle innebära en utglesning av uppbördstillfällena från varje till varannan månad och därmed medföra påfrestningar på betalningssystemet och risk för likviditetsproblem hos arbetsgivarna. Enligt vad jag tidigare har sagt är det också viktigt att redovisning och betalning ansluter så nära som möjligt till den månad då löner och ersättningar betalats ut. En sådan anknytning är också väsentlig såväl med hänsyn till kreditmarknaden som från statlig kassahållningssynpunkt. Jag delar därför utredningens uppfattning att både källskatt och avgifter bör redovisas månatligen.

När det gäller förslagen från vissa remissinstanser om senareläggning av den tidpunkt i månaden då redovisningen senast skall lämnas vill jag framhålla att möjligheterna till en sådan senareläggning är starkt begränsade. Nuvarande tidpunkt, som är den 18, har gällt sedan länge och har lagts till grund för flera utbetalnings- och inbetalningssystem och en ändring i dessa kan inte ske utan stora olägenheter.

Jag har vid mina överväganden också bedömt arbetsgivarnas behov av att i vissa fall kunna få anstånd med redovisningen och betalningen. Enligt utredningens förslag kan länsstyrelsen när särskilda skäl föreligger medge att arbetsgivaren redovisar och betalar arbetsgivaravgifterna inom viss tid efter den vanliga förfallodagen. Anstånd med betalningen kan vidare enligt utredningens förslag beviljas av den lokala skattemyndigheten när det är betingat av att en rättelse skall vidtas. Enligt mitt förslag kommer anstånd att kunna beviljas också i samband med att en arbetsgivare anför besvär. Behov av ytterligare anståndsmöjligheter har jag inte funnit föreligga.

Jag föreslår mot bakgrund av vad jag nu sagt ett nytt system för uppbörd av arbetsgivarnas socialavgifter som innebär löpande inbetalning av avgifterna i enlighet med gjorda löneutbetalningar och en samordning med nuvarande uppbördssystem för innehållen källskatt. Jag föreslår också att den samordnade uppbörden sker månadsvis.

Jag kommer senare att belysa de finansiella effekterna av ett omlagt betalningssystem.

Förkortningen av redovisningsperioden medför att varje månad under uppbördsåret blir uppbördsmånad, vilket föranleder ändringar i uppbördslagen. Den här föreslagna ordningen skall inte beröra redovisning och inbetalning av preliminär B-skatt, kvarstående eller tillkommande skatt.

En övergång till ett nytt uppbördssystem aktualiserar också frågan om

beloppsgränser på avgiftssidan och förmånssidan. Har en arbetsgivare till en och samme arbetstagare under ett år utbetalat ersättning som inte uppgått till 500 kr. ingår ersättningen inte i avgiftsunderlaget. Arbetsgivaren skall således inte beräkna avgift på sådan ersättning. För arbetstagaren är beloppet inte pensionsgrundande. Före den 1 januari 1973 var denna beloppsgräns 300 kr. I den proposition (prop. 1972:108) som låg till grund för riksdagens beslut om höjningarna uttalades att det var ofrånkomligt att gränserna gång efter annan måste höjas på grund av inkomst- och kostnadsutvecklingen, bl.a. för att undvika att den administration som hänger samman med arbetsgivaravgifterna blir orimligt vidlyftig. Vidare uttalades att ändring av beloppsgränserna inte borde ske automatiskt utan beslutas av statsmakterna när så är påkallat.

För småhusägare och lägenhetsinnehavare har riksdagen nyligen beslutat om särskilda regler för bl.a. gränsen för avgiftsgrundande ersättningar (prop. 1982/83:177, SkU 1983/84:5, rskr 7). Ersättningar som dessa betalar ut enligt lagen (1982:1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar skall ingå i avgiftsunderlaget endast om uppdragstagarens ersättning uppgår till minst 1 000 kr. Någon motsvarande höjning av gränserna för att ett belopp skall räknas som pensionsgrundande och sjukpenninggrundande inkomst gjordes inte. Föredraganden uttalade i propositionen (1982/83:177 s. 28) att möjligheten att förvärva förmåner borde vara lika för alla arbetstagare och att överväganden om höjning av beloppsgränsen på förmånssidan också borde omfatta beloppsgränsen för avgiftsskyldighet. Frågan om en generell höjning borde enligt föredragandens mening emellertid behandlas inom ramen för sociallagstiftningen. Ställning till dessa frågor borde tas i samband med övervägandena i anledning av socialavgiftsutredningens förslag.

För egen del får jag i denna fråga anföra följande. Skälet för fasta beloppsgränser har framför allt varit av uppördsteknisk natur. Både arbetsgivare och berörda myndigheter har intresse av ett administrativt enkelt system. En reformering av uppördssystemet är nu aktuell. Jag anser det vara lämpligt att i detta sammanhang se över beloppsgränserna. Med hänsyn till den inkomst- och kostnadsutveckling som skett sedan år 1973, då beloppsgränsen senast höjdes, är det motiverat med en generell höjning av avgiftsgrundande belopp till samma nivå som nu gäller för småhusägare och lägenhetsinnehavare. Jag förordar således att beloppsgränsen för avgiftsskyldighet höjs till 1 000 kr. Ett genomförande av förslaget medför ändring i 2 kap. 4 § socialavgiftslagen.

Den som är försäkrad enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring och har inkomst av annat förvärvsarbete än anställning skall betala egenavgifter under förutsättning att avgiftsunderlaget uppgår till minst 500 kr. Med hänsyn till att skyldigheten att betala socialavgifter bör vara lika och oberoende av om avgifterna tas ut i form av arbetsgivaravgifter eller i form av egenavgifter bör även denna beloppsgräns höjas.

En höjning av beloppsgränserna för avgiftsskyldigheten aktualiserar motsvarande ändring på förmånssidan. Det är väsentligt att sambandet mellan beloppsgränserna för avgifter och förmåner behålls. Jag föreslår därför en höjning på förmånssidan till 1 000 kr., vilket innebär att inkomst under ett år understigande detta belopp från en och samme arbetsgivare inte kommer att beaktas vid beräkningen av den försäkrades sjukpenninggrundande och pensionsgrundande inkomst. Inte heller skall inkomst av rörelse eller jordbruk som understiger 1 000 kr. räknas som inkomst av annat förvärvsarbete vid beräkning av pensionsgrundande inkomst. Vad jag här har föreslagit föranleder ändring av 3 kap. 2 § och 11 kap. 2 och 3 §§ lagen (1962:381) om allmän försäkring.

F.n. gäller att sedan den lokala skattemyndigheten har beräknat den pensionsgrundande inkomsten skall en taxeringsändring eller eftertaxering föranleda ändring av beräkningen endast om taxeringsändringen eller eftertaxeringen leder till en avvikelse från den fastställda beräkningen med minst 500 kr. Detta framgår av 2 § lagen (1959:551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring. Även dessa bestämmelser har motiverats av administrativa skäl och jag anser det följdriktigt att beloppsgränsen även i detta fall höjs till 1 000 kr.

Sammantaget innebär de av mig föreslagna regeländringarna ett visst inkomstbortfall för det allmänna. Samtidigt måste dock framhållas att regelförändringarna medför en anpassning till den inkomst- och kostnadsutveckling som skett sedan beloppsgränserna senast höjdes. Vidare bör framhållas de vinster som en höjd beloppsgräns medför i administrativt hänseende.

De nya beloppsgränserna bör införas samtidigt som det reformerade systemet för avgiftsuppbörd.

2.3 Redovisning i uppbördsdeklaration, m.m.

Socialavgiftsutredningen

Utredningen föreslår att en arbetsgivare, som under en månad betalat ut lön, efter månadens utgång utan anmaning skall lämna uppgift om för månaden utgående avgift och den lön som avgiften beräknats på. För de avgifter som skall betalas för lön som utgetts under månaden föreslår utredningen beteckningen månadsavgift. Redovisningen skall ske i den uppbördsdeklaration som enligt uppbördslagen skall avges för redovisning av källskatt. Utredningen har nämligen funnit att vid en samordning av uppbörden av källskatt och arbetsgivaravgifter kan en och samma blankett användas för redovisning av skatt och avgifter. Från administrativ synpunkt är det en betydande fördel för både arbetsgivarna och handläggande myndigheter om antalet deklARATIONER kan begränsas. En gemensam blankett bedöms av utredningen medföra att skattemyndigheternas arbete

med ansökningar om anstånd med att lämna deklARATION, anmaningar att lämna deklARATION samt fastställelse av obetalda skatter och avgifter kan samordnas på ett rationellt och resursbesparande sätt.

Utredningen föreslår att arbetsgivaren i uppbördsdeklARATIONEN skall lämna uppgift om summan av under redovisningsperioden utbetalda avgiftspliktiga löner och andra ersättningar samt utgivna naturaförmåner i form av kost, bostad eller bil. Det formulär som nu används för uppbördsdeklARATIONEN måste därför kompletteras med uppgifter för avgiftsredovisningen. Vid avgiftsredovisningen skall arbetsgivaren vidare få göra avdrag från lönen med belopp som motsvarar de kostnader i arbetet som arbetsgivaren haft att täcka med lönen (2 kap. 4 § 6 socialavgiftslagen). Lönen efter kostnadsavdrag utgör avgiftsunderlaget. Slutligen skall arbetsgivaren i uppbördsdeklARATIONEN ange månadsavgiftens belopp.

Vid redovisningen skall kontantmetoden tillämpas. Redovisningen skall alltså omfatta vad som kontant utbetalats, blivit tillgängligt för lyftning eller på annat sätt faktiskt kommit arbetstagaren tillgodo under perioden.

Enligt utredningens bedömning finns det skäl att göra två undantag från löpande redovisning. Det första gäller arbetsgivare som under månaden utgett lönebelopp som sammanlagt inte uppgår till 5 000 kr. Redovisningen föreslås i sådant fall ske först när lönebeloppet tillsammans med lön för annan tidigare period, som ännu inte redovisats, eller tillsammans med lön för en följande månad uppgår till minst 5 000 kr. Har ett lönebelopp på grund av denna regel inte redovisats i någon uppbördsdeklARATIONEN under året skall det tas upp i en särskild årsredovisning. Det andra undantaget gäller redovisning av bilförmån. Utredningen föreslår att arbetsgivaren tillåts redovisa samtliga under året tillhandahållna bilförmåner först i den sista uppbördsdeklARATIONEN. Denna regel har föranletts av att arbetsgivare enligt utredningens bedömning ofta kan få svårigheter att med tillräcklig säkerhet beräkna värdet av bilförmånen redan under utgiftsåret. Enligt utredningens förslag skall dock skattemyndigheten ha möjlighet att föreskriva löpande redovisning av bilförmåner när särskilda skäl föreligger.

Utredningen föreslår att den samordnade redovisningen av källskatter och avgifter kommer till uttryck genom ändring i uppbördslagens bestämmelser om skyldighet att lämna uppbördsdeklARATIONEN. Vidare föreslås vissa ändringar i samma lag beträffande uppbördsdeklARATIONENS innehåll. Denna skall sålunda innehålla uppgift om innehållna skatter, den lön på vilken månadsavgiften skall beräknas, månadsavgiftens belopp samt uppgift om kostnadsavdrag och summa innehållna källskatter och avgifter.

Konstruktionen av det nya systemet enligt utredningens förslag medför att arbetsgivaren i och med avlämnandet av den sista uppbördsdeklARATIONEN för året i princip skall ha fullgjort sin redovisningsskyldighet. Någon samlad redovisning för hela utgiftsåret finns det enligt utredningens bedömning inte behov av. Systemet förutsätter att arbetsgivaren efter utgiftsårets utgång förvisar sig om att han inte har betalat ut avgiftspliktiga löner som inte finns

redovisade i uppbördsdeklarationerna och inte heller att det av någon annan anledning krävs att han kompletterar den gjorda redovisningen. Finner arbetsgivaren att en kompletterande redovisning behövs skall detta göras i en årsuppgift. Detta kan givetvis även avse situationer då arbetsgivaren anser sig ha rätt till återbetalning.

Den avgift som redovisas i uppbördsdeklarationen skall enligt utredningens förslag betalas in samtidigt med att deklarationen avlämnas.

Enligt utredningens mening är det i ett samordnat uppbördssystem naturligt att arbetsgivarens underlåtenhet att redovisa månadsavgift i föreskriven ordning eller underlåtenhet att betala in redovisad avgift skall föranleda samma åtgärder från den lokala skattemyndigheten som nu vidtas när en arbetsgivare brister i sina åligganden enligt källskattesystemet. Utredningen föreslår i enlighet med detta att länsstyrelsen skall underrätta den lokala skattemyndigheten när en arbetsgivare underlåter att lämna redovisning för månadsavgift eller att betala den. Det ankommer därefter på den lokala skattemyndigheten att på samma sätt som gäller för källskatt fastställa betalningsskyldigheten för arbetsgivaren i fråga om det belopp som skall betalas.

Utredningen har funnit det viktigt att åtgärder snabbt kan vidtas när arbetsgivaren underlåter att betala in skatter och avgifter som redovisas i uppbördsdeklaration. Utredningen föreslår därför att den lokala skattemyndigheten skall kunna meddela beslut om betalningsskyldighet enbart på grundval av de uppgifter om avgiftens belopp som arbetsgivaren själv redovisat i deklarationen. Betalningsskyldighet bör enligt utredningens mening kunna åläggas en arbetsgivare för redovisade avgifter utan att arbetsgivaren dessförinnan beretts tillfälle att yttra sig. Detsamma bör också kunna gälla i fråga om beslut om betalningsskyldighet för redovisade men inte inbetalade källskatter. För dessa föreskrivs f.n. att arbetsgivaren skall beredas tillfälle att yttra sig över den granskningsrapport som upprättas (53 och 54 §§ uppbördskungörelsen, 1967:626). Om det finns särskilda skäl för att inhämta yttrande beträffande obetald skatt eller avgift bör detta givetvis ske. Utredningen anser att ifrågasättande bestämmelser i uppbördskungörelsen bör ändras i enlighet härmed.

Remissinstanserna

Remissinstanserna har inte haft några invändningar mot användandet av en gemensam uppbördsdeklaration för den samordnade uppbörden.

Riksskatteverket framhåller vikten av en samordning med andra förslag som berör skatte- och avgiftsuppbörden, såsom förslagen om s.k. grundavgift och skatteavdrag på biinkomster. Det kan bli svårt att på en uppbördsdeklaration få in alla specialregler om uppbörd av skatter och avgifter.

Länsstyrelsen i Malmöhus län ifrågasätter om regeln om kostnadsavdrag bör behållas. Riksförsäkringsverket anser att arbetsgivarna kommer att få

svårigheter att göra kostnadsavdrag månadsvis. En utvidgning av området för schabloniserade kostnadsavdrag torde enligt verket bli svår att genomföra, eftersom arbetstagare inom samma bransch kan ha högst varierande kostnader.

Flera remissinstanser har haft invändningar mot utredningens förslag om uppskjuten redovisning av mindre lönebelopp. Skattemyndigheterna anser att regeln, främst av kontrollskäl, bör samordnas med uppbördslagens bestämmelser om skyldigheten att göra skatteavdrag för preliminär skatt. Även den tillfällige arbetsgivaren kan vidare ha intresse av att få klara av sina skyldigheter när uppgifterna fortfarande är aktuella. LRF och kammarrätten i Stockholm anser att den av utredningen föreslagna beloppsgränsen 5 000 kr. bör höjas.

SAF och Sveriges industriförbund framhåller svårigheterna för arbetsgivarna att vid utbetalningar av mindre lönebelopp hålla reda på omfattningen av redovisningsskyldigheten när avgiftsskyldighet inträtt.

Utredningens förslag om uppskjuten redovisning av värdet av bilförmåner har fått ett blandat mottagande. Månatlig redovisning förordas av bl.a. riksförsäkringsverket och länsstyrelsen i Uppsala län. LRF och SHIO-Familjeföretagen är positiva till utredningsförslaget. Kammarrätten i Stockholm kritiserar utredningen för att den inte sökt bringa de materiella reglerna rörande beräkning av bilförmån på skatte- och avgiftsområdena i överensstämmelse med varandra.

Såvitt gäller fastställelsebeslut vid underlåten betalning av redovisat belopp anser riksskatteverket att den ordning som gäller i källskattesystemet i dag bör behållas även efter en samordning med arbetsgivaravgifterna.

Överväganden och förslag

Jag delar utredningens uppfattning att ett samordnat uppbördssystem förutsätter en gemensam uppbördshandling. Härigenom kan betydande effektivitetsvinster uppnås både för arbetsgivarna och myndigheterna. Inom källskattesystemet används för redovisning och betalning av källskatt ett inbetalningskort som samtidigt innehåller uppbördsdeklarationen. Formuläret för denna blankett bör ändras för att ge utrymme också för de uppgifter som behövs för avgiftsredovisningen. Erfarenheterna av nuvarande blankett har visat att den specifikation av avdragen A-skatt som arbetsgivare med högst fyra arbetstagare skall lämna kan slopas. Nödvändigt utrymme för avgiftsredovisningen kan genom detta åstadkommas på blanketten.

För närvarande är arbetsgivaren skyldig att i uppbördsdeklarationen lämna uppgift om summan av de löner på vilka skatteavdrag har beräknats. I samband med införandet av denna skyldighet (prop. 1978/79:161) diskuterrades vilket lönesummebegrepp som var mest lämpligt och det förutsattes att den lösning som då valdes senare kunde komma att omprövas när klarhet hade vunnits om vilket underlag som skulle gälla för beräkningen av

arbetsgivaravgifterna. I det nya samordnade uppördssystemet behövs med tanke på avgiftsredovisningen uppgift om både utgiven lön och om den del av lönen som avgifterna skall beräknas på. Om skyldighet att lämna dessa uppgifter införs kan uppgift undvaras om den lönesumma på vilken skatteavdrag har gjorts. De uppgifter som en arbetsgivare i övrigt måste lämna i en uppördsdeklaration efter en samordning är, utöver sedvanliga identitetsuppgifter om arbetsgivaren, det belopp som dragits av för preliminär A-skatt och kvarstående skatt, månadsavgiftens belopp, det kostnadsavdrag som kan ha gjorts samt summan av skatt och avgifter. Bestämmelserna om arbetsgivarens uppgiftsskyldighet bör enligt min mening utformas i enlighet med vad jag sagt nu.

Enligt socialavgiftslagen uppkommer avgiftsskyldighet för en arbetsgivare först då ersättningen till en och samma arbetstagarare under året uppgått till 1 000 kr., efter ändring i enlighet med vad jag nyss föreslagit. I ett uppördssystem kan redovisningsskyldighet givetvis inte krävas förrän beloppsgränsen uppnåtts. Å andra sidan måste arbetstagararnas ackumulerade ersättning anges när gränsen uppnåtts. Det är dock en arbetsgivare som så önskar obetaget att fortlöpande i avgiftsunderlaget ta med även mindre ersättningsbelopp. I de fall det visar sig att tusenkronorsgränsen inte uppnås kan han därefter i en årsuppgift lämna en ny redovisning baserad på de verkliga förhållandena.

Utredningen har föreslagit ett avsteg från principen att en arbetsgivare löpande skall redovisa periodens avgiftsunderlag. Enligt utredningens förslag skall således en arbetsgivare som utgett endast mindre lönebelopp ha rätt att redovisa arbetsgivaravgifterna först när lönen uppgått till en viss beloppsgräns. Denna har i utredningens förslag satts till 5 000 kr. Om beloppsgränsen inte uppnåtts under utgiftsåret behöver avgifterna redovisas först efter utgiftsårets slut.

Åtskilliga remissinstanser har ställt sig negativa till att den föreslagna undantagsregeln skall gälla oberoende av om arbetsgivaren är skyldig att redovisa och inbetala källskatt eller inte. Det anses med tanke på myndigheternas kontrollmöjligheter som önskvärt att en arbetsgivare, som har innehållit skatt, vid redovisningen av denna samtidigt får uppge månadens arbetsgivaravgifter och avgiftsunderlaget. Ett par remissinstanser har bara föreslagit att beloppsgränsen höjs.

Förevarande undantagsregel har av utredningen föreslagits främst med tanke på småhus- och lägenhetsägare och andra som bara ger något enstaka mindre uppdrag under utgiftsåret. Utredningens förslag skall ses mot bakgrund av att avgiftsskyldighet f.n. regelmässigt inträder redan då ersättningen uppgår till 500 kr. Enligt mitt förslag skall dock beloppsgränsen för avgiftsskyldighet höjas till 1 000 kr. Minsta avgift för en månad kommer därmed att bli ca 360 kr.

Vid bedömning av värdet av en undantagsregel bör beaktas att en småhus- eller lägenhetsägare fr.o.m. år 1984 är befriad från skyldighet att betala

arbetsgivaravgifter och att göra skatteavdrag om betalning sker mot faktura som innehåller uppgift om mervärdeskatt eller upplysning om att utställaren skall betala B-skatt. Det torde därför komma att höra till undantagen att en småhus- eller lägenhetsägare betalar ut ersättning för vilken arbetsgivaravgifter skall erläggas. I de fall då detta ändå kommer att inträffa är det mest rationellt - både för småhus- och lägenhetsägarna och skattemyndigheterna - att redovisning och betalning sker i nära anslutning till ersättningens utgivande. Annars försvåras kontrollen och betalningen kommer att släpa efter på samma sätt som en kvarskatt. Erfarenheterna har visat att det ofta brister i betalningen av mindre kvarskatter och att det kan vara svårt att driva in dem.

Undantagsregeln synes inte heller ha något större värde med tanke på exempelvis småföretagarna. En småföretagare blir regelmässigt skyldig att redovisa för varje månad och faller alltså utanför undantagsregeln. Denna blir bara tillämplig på en småföretagare som inte har fast personal och som t.ex. någon dag i veckan har biträde i sin verksamhet. För en sådan företagare - exempelvis en tobakshandlare - bör det dock vara lika enkelt att redovisa både skatteavdrag och arbetsgivaravgifter för varje månad enligt huvudregeln. En löpande redovisning bör dessutom ge företagaren de bästa förutsättningarna för att kunna lämna korrekta uppgifter.

Det är angeläget - och i själva verket också grundtanken bakom utredningens förslag - att reglerna om uppörd av källskatt och arbetsgivaravgifter samordnas så långt det är möjligt. Det är också viktigt att reglerna görs enkla och lättförståeliga inte minst vad gäller frågan om när och hur avgifterna skall redovisas. Ordningen för arbetsgivarnas redovisning av källskatt och arbetsgivaravgifter bör vidare så långt möjligt tillgodose kravet på att redovisningsskyldigheten skall kunna kontrolleras på ett rationellt och effektivt sätt. En förutsättning för detta är bl.a. att arbetsgivarnas redovisning för källskatt och arbetsgivaravgifter hålls samman. I de fall den föreslagna undantagsregeln skulle bli tillämplig bryts detta samband med åtföljande begränsningar av kontrollmöjligheterna.

Det är stor risk att en undantagsregel kommer att missförstås även om den i enlighet med remissinstansernas förslag bara skulle få tillämpas när skatteavdrag inte har gjorts. Särskilt allvarligt är att regeln skulle kunna uppfattas som en frigräns även i fråga om skyldigheten att göra skatteavdrag. I förlängningen skulle den också kunna skapa oklarhet i fråga om skyldigheten att redovisa lönen i årsuppgift, kontrolluppgift och självdeklaration. Regeln kommer dessutom att få ett än mer begränsat tillämpningsområde om man i enlighet med ett numera framlagt förslag inför bestämmelser om skatteavdrag på biinkomster. Det är slutligen uppenbart att en undantagsregel av förevarande slag skulle vålla stora tillämpningssvårigheter och kräva stora insatser för att få ut den information som skulle vara nödvändig för att regeln inte skulle i alltför hög grad bli missförstådd och oriktigt tillämpad.

Mot bakgrund av vad jag nu har anfört anser jag mig inte böra föreslå någon undantagsregel. Mitt förslag innebär därför att arbetsgivare alltid skall redovisa avgiftspliktig lön månaden efter den då lönen betalades ut.

Vad jag förut sagt i fråga om möjligheterna att i vissa fall befria från restavgift vid en försenad redovisning och betalning avser självfallet också fall som gäller redovisning av mindre belopp.

Jag övergår nu till att ta upp bl.a. beräkningen av vissa naturaförmåner.

I likhet med bl.a. kammarrätten i Stockholm anser jag att det i och för sig skulle vara önskvärt att ha gemensamma regler för beräkning av värde av bilförmåner på skatte- och avgiftsområdena. Denna fråga har emellertid samband med skatteförenklingskommitténs uppdrag och bör därför enligt min mening anstå tills vidare. Vad gäller redovisningen av bilförmåner i det nu föreslagna uppbördssystemet ansluter jag mig därför till utredningens förslag att bilförmån också i det nya systemet skall tas upp efter hittills gällande regler. Jag biträder också utredningens förslag att bilförmån som underlag för arbetsgivaravgifter får redovisas först i den sista uppbördsdeklarationen för utgiftsåret. För många arbetsgivare torde detta innebära en inte oväsentlig förenkling av redovisningsskyldigheten.

En av remissinstanserna har ifrågasatt om nuvarande regel om kostnadsavdrag bör behållas. Som framgår av utredningens betänkande har utredningen övervägt denna fråga men inte ansett sig böra föreslå någon ändring. Utredningen har härvid pekat på att flera kollektivavtal mellan arbetsmarknadens parter grundas på det förhållandet att kostnadsavdrag får göras. Jag vill inte heller för egen del föreslå någon ändring. Till frågan hur beräkningen av kostnadsavdragen skall kunna förenklas för arbetsgivarna återkommer jag i specialmotiveringen.

Som jag förut nämnt har utredningen gett synpunkter på vad som bör gälla när en arbetsgivare underlåtit att betala in redovisad avgift. Jag vill med anledning därav framhålla att i ett sådant fall, liksom då en arbetsgivare har underlåtit att redovisa månadsavgift, bör tillämpas samma förfarande som nu gäller vid motsvarande underlåtenhet i fråga om källskatter. Detta innebär bl.a. att länsstyrelsen skall sända betalningsanmaning till arbetsgivare som inte betalat det belopp som de redovisat i uppbördsdeklarationen. Arbetsgivaren får då möjlighet att antingen betala beloppet till länsstyrelsen eller förklara eventuell felskrivning, felräkning eller liknande.

Jag föreslår att förfarandet för redovisning i uppbördsdeklaration m.m. utformas i enlighet med vad jag nu har anfört.

2.4 Årsuppgift m.m.

Socialavgiftsutredningen

Utredningens förslag till ett nytt uppbördssystem för arbetsgivarnas socialavgifter bygger på principen att arbetsgivaravgifterna normalt skall

redovisas till sina definitiva belopp månaden efter den till vilken avgifterna hänför sig. Det förutsätts således att arbetsgivaren kan redovisa ett riktigt och fullständigt avgiftsunderlag för varje redovisningsperiod. I och med avlämnandet av den sista redovisningen i januari året efter utgiftsåret skall arbetsgivaren ha fullgjort sin redovisningsskyldighet. Enligt utredningens mening föreligger inte något behov av en allmän slutredovisning från samtliga arbetsgivare. Utredningen föreslår i stället att särskild årsredovisning, årsuppgift, endast skall lämnas av de arbetsgivare som finner att summan av betalda månadsavgifter, redovisade i uppbördsdeklaration, och fastställda avgifter inte stämmer med årsavgiften sådan den är enligt bokföringen. Skyldighet att lämna årsuppgift uppkommer dock först när skillnaden uppgår till minst 100 kr. Årsuppgiften skall lämnas senast den 30 april året efter utgiftsåret.

Utredningens förslag innebär även att den lokala skattemyndigheten skall kunna anmana en arbetsgivare att lämna årsuppgift.

För att ge arbetsgivaren en viss ledning vid upprättandet av årsuppgift föreslår utredningen att skattemyndigheterna efter årets slut till varje arbetsgivare sänder uppgift om vad han i lämnade uppbördsdeklarationer angett som avgiftsunderlag och arbetsgivaravgifter samt hur mycket som har fastställts till betalning.

En grundläggande princip i utredningens förslag är att månadsavgifterna skall beräknas på det faktiska avgiftsunderlaget. Förskjutning av en månads avgifter till en senare månad skall således så långt som möjligt undvikas. Kontroll av att en sådan förskjutning inte sker avses den lokala skattemyndigheten göra.

Det belopp med vilket redovisade och inbetalda eller till betalning fastställda arbetsgivaravgifter enligt årsuppgiften understiger årsavgiften betecknar utredningen kvarstående avgift.

Möjligheten att redovisa arbetsgivaravgifter i årsuppgift som kvarstående avgift har skapats främst med tanke på de fall i vilka en arbetsgivare har rätt att redovisa avgiftsunderlaget först i årsuppgiften. Utredningen har härvid tänkt på de fall då en arbetsgivare under utgiftsåret utbetalat avgiftspliktig lön som inte uppgått till 5 000 kr. Möjlighet att betala arbetsgivaravgifter i form av kvarstående avgift har också ansetts böra finnas när en arbetsgivare på grund av särskilda omständigheter inte haft möjlighet att redovisa ett riktigt avgiftsunderlag förrän i årsuppgiften. En arbetsgivare som drar på sig kvarstående avgift utan godtagbara skäl skall enligt utredningens förslag påföras restavgift.

Utredningen anser att systemet för redovisning av månadsavgift och kvarstående avgift är uppbyggt på ett sådant sätt och så kombinerat med bestämmelser om restavgift att någon beräkning av annan särskild avgift eller ränta inte bör komma i fråga.

Av praktiska skäl bör det enligt utredningens mening inte föreligga någon betalningsskyldighet för kvarstående avgift som inte uppgår till minst 100 kr..

Samma beloppsgräns bör gälla i fråga om rätten att få tillbaka för mycket inbetalda arbetsgivaravgifter.

För att göra det möjligt för skattemyndigheterna att kontrollera att redovisningsskyldigheten fullgjorts föreslår utredningen viss utökad uppgiftsskyldighet för arbetsgivarna i kontrolluppgifterna och kontrolluppgiftssammandraget.

Remissinstanserna

Utredningens förslag att en arbetsgivare i vissa fall skall vara skyldig att lämna en årsuppgift tillstyrkt eller lämnats utan erinran av de flesta remissinstanserna. Riksskatteverket förordar att tidpunkten för årsuppgiftens avlämnande flyttas till den 28 februari. Riksskatteverket anser att en senare tidpunkt inte är motiverad med tanke på möjligheterna att ge arbetsgivarna nöjaktig återrapportering om inbetalda eller fastställda avgifter och att en sådan senareläggning inte heller har något större värde för vare sig arbetsgivarna eller myndigheterna.

Länsstyrelsen i Stockholms län anser att kontrollen av arbetsgivarnas redovisning av å ena sidan källskatt och å andra sidan arbetsgivaravgifter bör ske samtidigt. En sådan samordning förutsätter enligt länsstyrelsens mening att tidpunkten för avlämnande av årsuppgift bestäms till den sista mars. Länsstyrelsen har också synpunkter på hur en beloppsgräns för skyldighet att avge årsuppgift bör kunna utformas. Även länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län anser det vara möjligt att flytta tidpunkten för avlämnande av årsuppgiften till den sista mars.

Kammarrätten i Stockholm anser att utredningens förslag angående fastställelsebeslut under året får accepteras om arbetsgivarna får de föreslagna uppgifterna om utgiftsårets avgiftsunderlag m.m.

Överväganden och förslag

Det nya systemet för uppbörd av arbetsgivaravgifter bör som jag tidigare sagt bygga på principen att arbetsgivaren betalar sina avgifter för utgiftsåret månad för månad direkt beräknade på avgiftspliktig lön eller annan avgiftspliktig ersättning. Det kan emellertid enligt min mening förutses att en arbetsgivare i samband med arbetet med arbetstagarnas kontrolluppgifter, bokslut eller inkomstdeklaration kan komma att finna att han måste justera eller komplettera de uppgifter som lämnats för utgiftsåret i uppbördsdeklarationerna. Skyldigheten att lämna årsuppgift bör dock komma att beröra endast en mycket liten del av det totala antalet arbetsgivare. För det helt övervägande antalet arbetsgivare kommer uppbörden att vara avslutad i och med att den sista uppbördsdeklarationen avlämnats. Jag delar dock utredningens uppfattning att det behövs möjlighet för en arbetsgivare att lämna redovisning i en årsuppgift.

Senaste dag för avlämnande av årsuppgiften har utredningen föreslagit den 30 april året efter utgiftsåret. Denna tidpunkt har utredningen valt med särskild hänsyn till att varje arbetsgivare efter utgiftsåret skall tillställas uppgifter om utgiftsårets avgiftsunderlag och arbetsgivaravgifter sådana dessa framgår av uppbördsdeklarationer eller beslut varigenom avgifterna fastställts till betalning.

Frågan är emellertid om värdet för arbetsgivarna att få en sådan återrapportering kan bedömas vara så stort att det uppväger de nackdelar som följer med att årsuppgift skall lämnas så sent som den sista april.

Om detta vill jag först framhålla att skattemyndigheterna enligt vad jag inhämtat inte kan garantera att uppgifterna i återrapporteringen alltid kommer att vara helt korrekta. Problem kan uppstå särskilt när det gäller återrapportering av arbetsgivarnas redovisningen för utgiftsårets sista månader. Redan detta förhållande pekar på att det kan finnas skäl att begränsa återrapporteringen till tiden januari till september eller oktober på liknande sätt som f.n. sker i fråga om återrapporteringen av arbetsgivarnas redovisning av källskatt.

Vad som främst talar mot att tidpunkten för avlämnande av årsuppgift skjuts ända till slutet av april är dock, såvitt jag kunnat finna, att detta hindrar en samordning av avstämning och kontroll i fråga om källskatt och arbetsgivaravgifter. Detta innebär i sin tur att kontrollen blir mindre effektiv.

Det är enligt min mening önskvärt att arbetsgivarna så långt möjligt får en återrapportering av det slag som utredningen förordat. Med hänsyn till vad jag sagt förut bör dock denna begränsas på liknande sätt som sker i fråga om återrapporteringen av arbetsgivarnas redovisning av källskatt. Därmed kan tidpunkten för årsuppgiftens avlämnande tidigareläggas så mycket att myndigheternas avstämnings- och kontrollförfarande kan läggas upp på ett lämpligt sätt. Några remissinstanser har föreslagit att denna tidpunkt bestäms till den sista mars. Mot detta talar emellertid att skattemyndigheterna skulle belastas med årsredovisningen vid den tid då stora arbetsinsatser krävs för avstämningen av arbetsgivarnas redovisning av innehållen kvarstående skatt.

Enligt nuvarande system för uppbörd av arbetsgivaravgifterna skall arbetsgivarna lämna en redovisning (arbetsgivaruppgift) för beräkning av den slutliga avgiften senast vid utgången av januari året efter utgiftsåret. Det skulle enligt min mening i och för sig kunna övervägas att behålla denna tidpunkt för lämnande av årsuppgift. Det skulle ändå vara möjligt att i god tid dessförinnan ge arbetsgivarna en återrapportering i enlighet med vad jag har sagt förut. Vid utformningen av det nya systemet bör dock enligt min mening så långt möjligt beaktas att en arbetsgivare vid ställningstagandet till skyldigheten att lämna årsuppgift bör kunna göra avstämningen mot den redovisning som han har lämnat i kontrolluppgifter och kontrolluppgiftssammandrag enligt taxeringslagen (1956:623). Kontrolluppgift och sådant

sammandrag skall lämnas senast den 31 januari året efter utgiftsåret. Med hänsyn till detta anser jag att tidpunkten för årsuppgiftens avlämnande bör bestämmas till den 1 mars året efter utgiftsåret och alltså till en tidpunkt som ansluter till vad riksskatteverket föreslagit. I mitt förslag ingår att uppgiftslämnandet i kontrolluppgiftssammandraget starkt begränsas i förhållande till utredningens förslag.

Som jag har nämnt har någon remissinstans föreslagit en annan gränsdragning för skyldigheten att lämna årsuppgift än den beloppsgräns som föreslagits av utredningen. Jag anser emellertid att det inte finns något annat praktiskt sätt att avgränsa skyldigheten att lämna årsuppgift än genom en beloppsgräns. Den av utredningen föreslagna beloppsgränsen om 100 kr. anser jag väl avvägd med hänsyn till den beloppsgräns jag föreslår för avgiftsskyldigheten.

Sammanfattningsvis förordar jag sålunda att årsuppgift, när skyldighet att avge en sådan föreligger, skall lämnas senast den 1 mars året efter utgiftsåret. Till frågan i vilka fall skyldighet att lämna årsuppgift skall föreligga återkommer jag i specialmotiveringen. Jag avser vidare att föreslå regeringen att utfärda de föreskrifter som kan behövas i fråga om ett förfarande med återrapportering till arbetsgivarna.

2.5 Redaravgift

Socialavgiftsutredningen

För de arbetsgivaravgifter som avser lön för vilken sjömansskatt skall betalas använder utredningen ett sammanfattande begrepp, redaravgift, och för arbetsgivare med anställda som skall betala sjömansskatt, redare. Utredningen diskuterar olika lösningar för redarnas redovisning av redaravgifter och konstaterar att en samordning av uppbörden av redaravgift med uppbörden av sjömansskatt medför administrativa fördelar samtidigt som det ger goda förutsättningar för en effektiv avgiftskontroll. Utredningen föreslår därför att uppbörden av redaravgift samordnas med sjömansskatteuppbörden. Sjömansskattekontoret föreslås utöva de funktioner som tillkommer den lokala skattemyndigheten beträffande övriga arbetsgivaravgifter.

En med sjömansskatten samordnad uppbörd av redaravgiften kan enligt utredningens bedömning ske enligt samma huvudprinciper som gäller för uppbörden av övriga arbetsgivaravgifter. Dock måste vissa enskilda bestämmelser om uppbörd av redaravgift anpassas till de särskilda förhållanden som föranleds av samordningen med uppbörden av sjömansskatten.

Sjömansskatten redovisas enligt nu gällande bestämmelser för tvåmånadersperioder. För varje redovisningsperiod utom november-december skall redaren senast den sista dagen i andra månaden efter periodens utgång betala in avdragen skatt på sjömansskattekontorets postgirokonto. För redovisningsperioden november-december skall inbetalning ske senast den 15 därpå

följande februari. Inbetalning av skatt görs med användning av särskilda inbetalningskort, som delvis förtrycks av sjömansskattekontoret. Redovisningen lämnas separat till sjömansskattekontoret samtidigt som inbetalning sker.

Tidsfristen för redovisning och inbetalning av avdragen sjömansskatt är sålunda väsentligt längre än den som gäller i fråga om innehållen A-skatt. Utredningen förordar inte någon ändring beträffande den tid inom vilken redovisning och inbetalning skall ske och inte heller någon ändring av redovisningsperiodens längd. Den bör även i fortsättningen vara två månader. En månatlig redovisning av avdragen sjömansskatt skulle enligt utredningen ställa redarna och fartygsbefälhavarna inför närmast olösliga praktiska svårigheter och bör därför inte komma i fråga.

Utredningen anser att en samordnad uppbörd av redaravgift och sjömansskatt förutsätter redovisning och inbetalning av avgift och skatt vid samma tidpunkt och för samma redovisningsperiod. Redaravgiften bör därför redovisas och betalas för de perioder och i den tid och ordning som nu gäller för redovisning och inbetalning av sjömansskatt. Enligt utredningens bedömning kräver förslaget endast mindre justeringar i nuvarande rutiner för redovisning och inbetalning av sjömansskatt.

Utredningen föreslår vidare att de bestämmelser om anstånd, restavgift och tilläggsavgift samt förseningsavgift som finns i lagen (1958:295) om sjömansskatt även skall gälla uppbörden av redaravgift. Av samordningsskäl bör beslut om befrielse från skyldighet att erlagga restavgift och förseningsavgift i samband med uppbörd av redaravgift meddelas av sjömansskattemyndigheten.

Såvitt gäller värdering av naturaförmåner anser utredningen att särskilda värden behöver fastställas endast för förmånerna kost och bostad med hänsyn till de speciella förhållanden som råder på svenska handelsfartyg. För värdering och redovisning av bilförmåner kan de bestämmelser som föreslås i övrigt gälla. Inte heller krävs enligt utredningens bedömning några särbestämmelser beträffande kostnadsavdrag vid beräkning av redaravgift.

Beträffande fastställelse av betalningsskyldighet anser utredningen att den ordning som föreslagits för övriga arbetsgivaravgifter är väl förenlig med uppbördsförfarandet vid sjömansbeskattningen. Med hänsyn till reglerna om revisionskrav i sjömansskattelagen anser dock utredningen att beslut om betalningsskyldighet för redaravgift bör få meddelas av sjömansskattekontoret i fråga om avgift som belöper på sjömansskattepliktig lön bara om skatten betalats eller om skatten får drivas in.

Utredningen föreslår att avgifterna skall redovisas och inbetalas till sjömansskattekontoret. Då beslut om betalningsskyldighet i fråga om sådan avgift i första hand också skall meddelas av kontoret bör även årsuppgiften lämnas dit.

Remissinstanserna

Endast ett par remissinstanser har uttalat sig beträffande den uppbördsordning utredningen föreslagit för redaravgiften.

Sveriges redareförening har i sitt yttrande anslutit sig till det av SAF och Sveriges industriförbund gemensamt avgivna yttrandet. Härmed torde förstås att föreningen i första hand avstyrker utredningens förslag på grund av den ökade arbetsbörda som enligt SAF:s och Sveriges industriförbunds mening läggs på arbetsgivarna. Riksförsäkringsverket anser dock att det föreslagna förfarandet beträffande uppbörd av redaravgifter är det enda möjliga.

Överväganden och förslag

Jag anser i likhet med utredningen att uppbörden av redaravgift, dvs. avgift som avser lön för vilken sjömansskatt skall betalas, bör samordnas med uppbörden av sjömansskatt. Detta innebär bl.a. att redovisningsperiodens längd även fortsättningsvis kommer att vara två månader. En samordnad inbetalning av sjömansskatt och redaravgift medför en senareläggning av avgiftsbetalningen i förhållande till nuvarande ordning. Detta är dock något som väl motiveras av de administrativa fördelar som en samordning innebär.

Jag förordar således att uppbörden av redaravgift och sjömansskatt samordnas på sätt utredningen föreslagit. Denna samordning kan ske enligt samma huvudprinciper som föreslås för uppbörden i övrigt. De bestämmelser som erfordras på grund av sjömansskatteuppbördens särskilda förhållanden bör tas in såsom ett särskilt avsnitt i den föreslagna lagen.

2.6 Sanktioner

Socialavgiftsutredningen

Utredningen konstaterar att en arbetsgivare som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet åsidosätter sin skyldighet att betala in skatt som innehållits enligt 81 § uppbördslagen kan dömas till böter eller, om försvärande omständigheter föreligger, till fängelse. Någon motsvarande straffrättslig sanktion för en arbetsgivares underlåtenhet att betala föreskrivna arbetsgivaravgifter finns inte inom avgiftssystemet.

Å andra sidan finns inom nuvarande system för debitering och uppbörd av arbetsgivaravgifter administrativa sanktioner i form av bl.a. avgiftstillägg för vissa fall där en arbetsgivare underlåter att fullgöra föreskriven uppgiftsskyldighet. Motsvarande bestämmelser saknas inom källskattesystemet.

Enligt utredningens mening bör så långt möjligt de straffrättsliga och administrativa sanktionsbestämmelserna i ett samordnat system för uppbörd av källskatter och arbetsgivaravgifter vara enhetliga och inte leda till att en

arbetsgivare prioriterar betalningen av skatterna före avgifterna eller omvänt.

Utredningen pekar på att en arbetsgrupp inom brottsförebyggande rådet, BRÅ, f.n. arbetar med frågan om straffregler med anknytning till missbruk av uppbördssystemen för bl.a. källskatter och arbetsgivaravgifter. Vidare framhålls att skattetilläggsutredningen i sitt slutbetänkande (SOU 1982:54) Översyn av det skatteadministrativa sanktionssystemet 2 föreslagit en särskild lag om sanktioner vid uppbörd av socialavgifter. Däremot föreslås i det betänkandet inte några motsvarande sanktioner vid uppbörd av källskatter. Utredningen anser att skattetilläggsutredningens förslag att reglera de administrativa sanktionsbestämmelserna i en särskild lag är ändamålsenligt men till skillnad mot skattetilläggsutredningen anser socialavgiftsutredningen att lagen också bör gälla vid uppbörd av innehållna skatter. I avvaktan på den övergripande bedömning av detta område som förväntas med anledning av BRÅ:s utredningsarbete och skattetilläggsutredningens betänkande avstår utredningen från att lägga fram förslag till straffrättsliga och administrativa sanktioner för ett samordnat uppbördsförfarande.

Utredningen förutsätter dock att i ett samordnat uppbördssystem både straffbestämmelser och administrativa sanktioner kommer att finnas som är gemensamma när det nya systemet för uppbörd av arbetsgivaravgifter träder i kraft.

Remissinstanserna

Endast ett fåtal remissinstanser berör frågan om sanktioner i ett samordnat uppbördsförfarande. Riksskatteverket delar utredningens uppfattning att sanktionsbestämmelserna bör vara enhetliga. LRF anser att felaktigheter som uppkommer vid den löpande redovisningen normalt bör kunna rättas till vid efterföljande redovisningstillfälle utan sanktion. Endast ett påtagligt missbruk från arbetsgivarens sida bör föranleda sanktioner.

Överväganden och förslag

Som jag tidigare har nämnt utreds frågan om straffregler på uppbördsområdet av en arbetsgrupp inom BRÅ. Resultatet av detta utredningsarbete kommer dock inte att ha meddelats i sådan tid att det kan beaktas i detta lagstiftningsärende. Något förslag med anledning av skattetilläggsutredningens betänkande kommer inte heller att vara framlagt i sådan tid att det kan beaktas i nu förevarande sammanhang. Frågan hur straffregler och administrativa sanktionsbestämmelser slutligen bör utformas och samordnas i det nya systemet för uppbörd av källskatt och arbetsgivaravgifter får därför enligt min mening tas upp i ett senare sammanhang. I avbidan på att sådana överväganden kommer till stånd föreslår jag dock att AVGL:s bestämmelser

om avgiftstillägg t.v. görs tillämpliga i fråga om arbetsgivaravgifterna inom ramen för det nya uppbördssystemet.

Jag avser att återkomma till frågorna om straff och avgiftstillägg så snart ställning kunnat tas till BRÅ-gruppens förslag.

2.7 Kontrollfrågor

Inledning

Kontrollen av att arbetsgivaren fullgör sin uppgiftsskyldighet inom avgiftssystemet sker i dag väsentligen hos de lokala skattemyndigheterna. Detta kontrollarbete är huvudsakligen inriktat på den slutredovisning som innefattas i arbetsgivaruppgiften som avlämnas i januari månad året efter utgiftsåret. Arbetsgivaruppgiften jämförs därvid med lämnade kontrolluppgifter och särskilda uppgifter som lämnats för beräkning av pensionsgrundande inkomst. Eventuella ändringar av avgiftsunderlagen med anledning av kontrollarbetet får inte effekt förrän vid den årliga debiteringen av slutlig avgift, vilken infaller i slutet av året efter utgiftsåret. I samband med källskattkontrollen under löpande uppbördsår sker vidare en viss kontroll även av debiterad preliminär avgift. Den lokala skattemyndigheten har emellertid inte någon rutinmässig tillgång till aktuella uppgifter om de debiterade preliminära avgifterna, vilket påverkar möjligheterna att på ett tidigt stadium upptäcka för låga debiteringar.

Under de senaste åren har användningen av ADB ökat på avgifts- och skatteområdena. Denna utveckling har gjort det möjligt att effektivisera kontrollen. Riksförsäkringsverket utvecklade redan under år 1980 i samarbete med riksskatteverket en metod för maskinell jämförelse mellan arbetsgivarnas redovisning av skatter och debiterade avgifter. Dessa samkörningar mellan preliminära avgiftsunderlag och lönesummorna i uppbördsdeklarationerna har, som jag tidigare anfört, medfört att de debiterade preliminära avgifterna genom särskilda beslut kunnat höjas väsentligt. Detta har i sin tur medfört att fyllnadsinbetalningarna och de kvarstående avgifterna har minskat.

Effekterna av samkörningarna minskas dock av att kontrollerna måste göras tämligen långt in på utgiftsåret och att höjningarna kan ske först efter ett tidsödande aviserings- och debiteringsförfarande. Dessutom kan avgifterna höjas endast vid ganska stora differenser mellan en debiterad avgift och en prognos för hela årets arbetsgivaravgifter.

Det nya systemet bygger på att avgifterna skall betalas till sina rätta belopp redan under utgiftsåret. Förutsättningarna för en kontroll av att så sker ökar avsevärt i ett samordnat uppbördsförfarande. Redovisningen av arbetsgivaravgifter och innehållen skatt knyts samman i ett system och med ett gemensamt dokument. Skatter och avgifter kommer att registreras i samma register, det centrala skatteregistret. Samma myndighet kommer att vara beslutande i fråga om källskatt och arbetsgivaravgifter varför den nuvarande

splittringen av arbetsuppgifter och ansvar på skilda myndigheter försvinner.

Ett effektivt kontrollförfarande under utgiftsåret är av största betydelse för att hindra mindre nogräknade arbetsgivare att undandra sig eller skaffa sig uppskov med betalningsskyldigheten. I det samordnade uppbördsförfarandet kommer den gemensamma redovisningshandlingen, uppbördsdeklarationen, att utgöra det främsta hjälpmedlet för en sådan kontroll.

För källskatteredovisningen finns i dag ett väl utvecklat maskinellt förfarande för kontroll av att arbetsgivaren redovisar och betalar in innehållna skatter. Sålunda finns i ADB-systemet för källskatten inbyggda kontroller för att upptäcka avvikelser från tidigare lämnade redovisningar, vilka framstår som mindre rimliga. Efter varje uppbörd utskrivs dessutom maskinellt listor över arbetsgivare som inte lämnat redovisning. För arbetsgivare som redovisat men inte betalat hela skattebeloppet utskrivs anmaningshandlingar. Till arbetsgivare som betalat för sent sänds maskinellt utskrivna krav på försenings- och restavgifter. För den lokala skattemyndighetens fortsatta handläggning framställs arbetskort vid uteblivna redovisningar, bristande betalningar och anmärkningsvärda minskningar i redovisade belopp.

Överväganden och förslag

I likhet med utredningen anser jag att det i ett samordnat uppbördssystem är naturligt att bygga vidare på det kontrollförfarande som nu används i källskattesystemet. Den förkortade redovisningsperioden och det ökade antalet redovisningshandlingar kräver dock att omfattande ändringar vidtas i rutinerna så att systemet kan utnyttjas på ett rationellt sätt. Program för rimlighetskontroller av arbetsgivaravgifterna måste givetvis också utarbetas. Dessutom är det viktigt att det utarbetas system för en samordnad kontroll av redovisade skatter och redovisade avgifter. Även om skillnaderna i underlagen innebär att en direkt jämförelse av skatter och avgifter inte kan göras, kan man utgå från att förhållandet mellan innehållen skatt och avgift för de flesta arbetsgivare kommer att hålla sig relativt konstant under utgiftsåret. Det ankommer på riksskatteverket att göra detta ADB-tekniska arbete.

Systemet för uppbörden av avgifterna har konstruerats så att någon allmän slutavräkning på grundval av uppgifter från arbetsgivarna inte behövs. Någon slutdebitering avseende alla arbetsgivare skall således inte göras. Däremot skall givetvis kontrolleras att arbetsgivarna redovisat och betalat de arbetsgivaravgifter som belöper på utgiftsåret. Jag har tidigare förordat att årsuppgiften skall ha lämnats in senast den 1 mars året efter utgiftsåret. Denna tidpunkt har jag föreslagit bl.a. med hänsyn till att avstämnings- och kontrollförfarandet i fråga om skatter och avgifter efter utgiftsåret skall

kunna samordnas så långt möjligt. Liksom f.n. kommer kontrolluppgifterna att utgöra det viktigaste instrumentet för denna kontroll.

2.8 Fördelning av arbetsgivaravgifter mellan olika avgiftsändamål

Inledning

I nuvarande system fördelar riksförsäkringsverket de arbetsgivaravgifter som inflyter mellan de olika avgiftsändamålen med utgångspunkt i kvotal som baseras på en sammanställning av debiterade preliminära avgifter för aktuellt utgiftsår. De preliminära avgifternas fördelning justeras vid fem tillfällen under utgiftsåret och fastställs slutligen året efter utgiftsåret med ledning av debiteringen av de slutliga avgifterna för motsvarande år.

Innehållna skatter, som betalas genom insättning på länsstyrelsens skattepostgirokonto, redovisas f.n. till länsstyrelsen av postgirot enligt i huvudsak samma rutiner som gäller för redovisningen av inbetalda arbetsgivaravgifter till riksförsäkringsverket. Inbetalda belopp redovisas sålunda av postgirot i form av kontoutdrag till länsstyrelsen och på magnetband till riksskatteverket.

Utredningen föreslår att i det samordnade uppbördssystemet en preliminär fördelning skall göras av de influtna avgifterna mellan de olika avgiftsändamålen lika ofta som nu sker. Denna preliminära fördelning föreslås vidare justeras så snart uppbördsdeklarationerna hunnit bearbetas så att de ger ett tillförlitligt grundmaterial för den slutliga fördelningen. Innan en preliminär fördelning av influtna avgifter kan ske måste emellertid avgifterna skiljas från skatterna. Detta kan ske med hjälp av fördelningstal som fastställs av riksskatteverket för varje inbetalningsdag på grundval av vad som är känt om förhållandet mellan tidigare inbetalda skatter och avgifter.

Överväganden och förslag

Jag ansluter mig till utredningens förslag att fördelningen av avgifterna skall baseras på en metod som utgår från influtna medel. I likhet med utredningen anser jag det väsentligt att så långt möjligt åstadkomma att medlen för de olika avgiftsändamålen överförs vid de tidpunkter som gäller enligt nuvarande förfarande. Detta bör bli möjligt genom att successivt särskilja skatter och avgifter och preliminärt fördela avgifterna på de olika ändamålen. Denna preliminära fördelning bör vidare kunna göras så att den väl kommer att överensstämma med en slutlig fördelning. Närmare föreskrifter om hur fördelningen skall tillgå bör utfärdas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, riksförsäkringsverket.

2.9 Ikraftträdande och följdlagstiftning

Lagen om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare bör träda i kraft den 1 januari 1985.

Den nya lagstiftningen medför följdändringar i ett flertal lagar och andra författningar. Jag anser det inte nödvändigt att i detta sammanhang genomföra följdändringar som enbart består i ändrade hänvisningar eller i övrigt är av huvudsakligen redaktionell karaktär. I det följande föreslår jag därför ändringar bara i fem lagar, nämligen uppbördslagen, socialavgiftslagen, lagen om allmän försäkring, lagen om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen om allmän försäkring och taxeringslagen.

En del följdändringar är sådana som föranleds av att regeringen skall meddela närmare föreskrifter om myndigheternas handläggning av avgiftsärenden. Sålunda förutsätts bl.a. ändringar i uppbördskungörelsen angående kontrollen av arbetsgivares redovisning i ett samordnat uppbördssystem. I fråga om denna författning och övriga här ej berörda följdändringar avser jag att senare återkomma till regeringen.

Som kommer att framgå i avsnittet om förslagets organisatoriska konsekvenser kan det också komma att behövas särskilda bestämmelser för att tillämpningen av det nuvarande och det nya uppbördssystemet skall kunna samordnas på bästa sätt, bl.a. med hänsyn till arbetsfördelningen mellan riksförsäkringsverkets och skattemyndigheternas personal.

3 Organisatoriska konsekvenser av ett ändrat uppbördsförfarande

3.1 Inledning

Som framgår av min tidigare redogörelse ankommer administrationen av arbetsgivarnas socialavgifter f.n. i huvudsak på riksförsäkringsverket. Verket är således central förvaltningsmyndighet för avgiftsadministrationen. Handläggningen av socialavgiftsärenden sker med ADB-stöd. Riksförsäkringsverket har hand om de manuella funktionerna. Verket beslutar om fastställande av avgiftsunderlag, debitering och uppbörd av avgifterna samt bedriver viss revisionsverksamhet. Inom verket handhas socialavgiftsärendena av en särskild avgiftsbyrå.

Även det centrala ansvaret för ADB-funktionerna låg tidigare hos riksförsäkringsverket men flyttades år 1975 över till skatteadministrationen. Databearbetningarna utförs i huvudsak hos länsstyrelsen i Uppsala län. Riksskatteverket ansvarar för utveckling och underhåll av ADB-systemen.

Länsstyrelserna utför revisioner inom avgiftsområdet i samband med skatte- och taxeringsrevisioner.

De lokala skattemyndigheterna är mottagande myndighet för arbetsgivaruppgifterna och utför en del av granskningen av dessa uppgifter och viss revision på avgiftsområdet. Arbetsgivare som skall redovisa sjömansskatt

skall lämna arbetsgivaruppgift till sjömansskattekontoret som granskar uppgifterna. Riksförsäkringsverket utfärdar anvisningar för granskningsverksamheten samt utövar tillsyn häröver.

Riksförsäkringsverkets beslut i avgiftsärenden överklagas sedan den 1 april 1982 - då besvärspövningen flyttades från försäkringsdomstolsorganisationen - hos kammarrätten i Stockholm. Beslut av lokal skattemyndighet och sjömansskattekontoret kan i princip överprövas av länsrätt resp. den till riksskatteverket knutna sjömansskattenämnden och därefter av kammarrätt. Kammarrättens avgörande får överklagas hos regeringsrätten som är slutinstans.

Utredningens förslag innebär att uppbörden av källskatter och arbetsgivarnas socialavgifter samordnas inom skatteadministrationen. Utredningen föreslår att arbetsuppgifterna i det nya systemet skall decentraliseras till de lokala skattemyndigheterna och länsstyrelserna. Vidare föreslås riksskatteverket svara för de centrala funktionerna såsom uppföljning av lagstiftningen, tillämpningsföreskrifter till författningsbestämmelserna samt information. Riksförsäkringsverkets ansvar för uppbörden av socialavgifterna kommer således att upphöra. Genom omläggningen kommer avgiftsbyrån vid riksförsäkringsverket att kunna avvecklas.

Remissinstanserna är i allmänhet positiva till utredningens förslag om överföring av administrationen av arbetsgivaravgifterna från riksförsäkringsverket till myndigheterna på skatteområdet. Flertalet remissinstanser anser att en samordning av administrationen av skatter och avgifter leder till förenklade kontakter mellan arbetsgivarna och myndigheterna. Några remissinstanser framhåller att avvecklingen av avgiftsbyrån kommer att föra med sig svårigheter.

För egen del vill jag anföra följande.

Det har sedan länge planerats att riksförsäkringsverkets handläggning av arbetsgivarnas socialavgifter skall decentraliseras till de lokala skattemyndigheterna. Redan år 1975 överfördes ADB-verksamheten på avgiftsområdet till skatteadministrationen och år 1982 flyttades besvärspövningen från försäkringsdomstolsorganisationen till de allmänna förvaltningsdomstolarna. Den nu föreslagna samordningen av avgifts- och källskattesystemen innebär en överföring och decentralisering till skattemyndigheterna av de återstående manuella funktionerna på avgiftsområdet.

Samordningen är som jag tidigare anført till fördel både för myndigheter och arbetsgivare. Decentraliseringen av handläggande och beslutande funktioner avseende arbetsgivaravgifter möjliggör en naturlig samordning med skatteförvaltningens nuvarande arbete med uppbörd och kontroll av källskatt. En samordning ger inte oväsentliga rationaliseringseffekter och ökar förutsättningarna för en effektiv arbetsgivarkontroll. Jag vill i detta sammanhang erinra om att cheferna för finans- och civildepartementen i årets budgetproposition föreslagit att satsningarna vid de lokala skattemyndigheterna och länsstyrelserna på intensifierad arbetsgivarkontroll skall

fortsätta. Informationen till arbetsgivarna kan bli smidigare genom att den centrala nivån kompletteras med både en regional och en utbyggd lokal nivå. Decentraliseringen av uppbörden av arbetsgivaravgifter till skatteförvaltningen innebär att antalet arbetstillfällen ökar lokalt och regionalt i hela landet. Ökningen inom Stockholmsområdet motsvarar dock inte den minskning som följer av avvecklingen av riksförsäkringsverkets avgiftsbyrå.

Mot bakgrund av det anförda ansluter jag mig till utredningens förslag om att ansvaret för uppbörd av arbetsgivarnas socialavgifter överförs till skatteadministrationen. Jag har i hithörande organisatoriska frågor samrätt med cheferna för finans- och civildepartementen. Jag återkommer längre fram till de problem som hänger samman med avvecklingen av det nuvarande systemet.

3.2 Nyttillkommande och utökade arbetsuppgifter för skatteförvaltningen

I det nya systemet för uppbörd av arbetsgivaravgifter får riksskatteverket ansvaret för uppföljning av lagstiftningen, utfärdande av anvisningar, framtagande av informations- och utbildningsmaterial, rådgivning m.m. på motsvarande sätt som verket nu ansvarar för dessa uppgifter i arbetet med uppbörd av källskatt. Riksskatteverkets arbete med drift av ADB-systemet för uppbörd av källskatt påverkas på så sätt att även uppbörden av arbetsgivaravgifter kommer att ingå i detta system. I fråga om uppbörd av sjömansskatt och redaravgifter kommer verkets uppgifter att påverkas på motsvarande sätt.

Vid länsstyrelsernas dataenheter kommer arbetet med registrering att öka på grund av dels den ökade mängden uppbördsdeklarationer, dels det ökade antalet uppgifter i varje uppbördsdeklaration. Även för länsstyrelsernas uppbördsenheter medför förslaget nya arbetsuppgifter. Länsstyrelsen föreslås bli besvärinstans såvitt gäller lokal skattemyndighets beslut i fråga om arbetsgivares beräkning av arbetstagares kostnader och arbetsgivares redovisning av bilförmån. Vidare kommer de olika reglerna för beräkning av källskatteunderlag och avgiftsunderlag att leda till att ett ökat antal arbetsgivare lämnar uppbördsdeklaration. Uppbördsdeklarationen kommer vidare att innehålla flera uppgifter, vilket kan innebära ett ökat antal fall som kräver utredning. Dessutom medför den månatliga uppbörden ett större antal inbetalningar.

De lokala skattemyndigheterna kommer att få överta huvuddelen av de handläggande och beslutande funktioner som riksförsäkringsverket har i nuvarande uppbördssystem. Arbetet vid lokal skattemyndighet kommer därigenom i högre grad än tidigare att bestå av uppgifter av handläggande karaktär. Lokal skattemyndighet kommer att fatta beslut om fastställelse av och åläggande av betalningsskyldighet för månadsavgift resp. årsavgift. Vidare kommer lokal skattemyndighet att fatta beslut om arbetsgivares beräkning av arbetstagares kostnader och redovisning av bilförmån. Det

föreslås också åligga lokal skattemyndighet att anmana arbetsgivare att lämna eller komplettera årsuppgift. De lokala skattemyndigheterna kan också förväntas få besvara ett ökat antal förfrågningar om avgiftsplikt och andra frågor med anknytning till arbetsgivaravgifter. Övergången till månatlig uppbörd medför vidare att arbetet med uppbörd av källskatt kommer att öka.

3.3 Bemannings- och organisationsfrågor inom skatteadministrationen

Utredningen har gjort bedömningar av det ökade resursbehovet inom skatteadministrationen. Utredningen anser att beslutsunderlaget bör kompletteras med beräkningar i enlighet med den modell som används vid riksskatteverkets och statskontorets utredning avseende personalbehov och inre organisation vid de lokala skattemyndigheterna och länsstyrelsernas uppbördsenheter (RS-projektet delrapport 1978:1). Modellen ingick i beslutsunderlaget för dessa myndigheters nuvarande bemanning. Jag har låtit utföra beräkningar av personalbehovet med utgångspunkt i denna modell och beräknat antal arbetsgivare i det nya uppbördssystemet. Jag har därvid funnit att länsstyrelsernas uppbördsenheter bör tillföras närmare 100 tjänster, varav ca en fjärdedel handläggartjänster. De lokala skattemyndigheterna bör tillföras ca 240 tjänster, varav drygt 200 handläggartjänster. För arbetet med registrering av uppbördsdeklarationer anser jag att ett femtontal årsarbetskrafter behövs vid länsstyrelsernas dataenheter.

För riksskatteverkets arbete med det nya uppbördssystemet bör verket tillföras ett tiotal tjänster, huvudsakligen för handläggare.

Kostnaden för dessa resursförstärkningar beräknar jag preliminärt till totalt ca 55 milj. kr. per år efter fullt genomförande. Därutöver bör ett engångsbelopp av 2,3 milj. kr. ställas till riksskatteverkets förfogande för utbildnings- och informationsinsatser i samband med omläggningen.

För budgetåret 1984/85 är de anslagsmässiga konsekvenserna svåra att bedöma, bl.a. beroende på hur snabbt rekryteringen kan ske till skatteförvaltningen. I mån av behov kan regeringen medge överskridande av berörda anslag.

För arbetet med det nya uppbördssystemet krävs tillgång till ytterligare ADB-utrustning inom skatteadministrationen. Kostnaderna för denna tillkommande utrustning kan för budgetåret 1984/85 beräknas till ca 2 milj. kr. Jag bedömer att dessa anskaffningar kan ske genom omprioritering av annars planerade anskaffningar.

För riksskatteverkets och länsstyrelsernas del anser jag att de föreslagna resurstillskotten kan infogas i nuvarande organisatoriska enheter.

För de lokala skattemyndigheter som idag saknar särskilda arbetsgivarenheter anser utredningen att det bör utredas om sådana enheter skall inrättas. Behovet av arbetsgivarenheter påpekas av flera remissinstanser.

Under senare år har betydande satsningar gjorts för att höja ambitions-

nivån för bl.a. de lokala skattemyndigheternas arbete med arbetsgivarkontrollen. Vid organisationsförändringen år 1980 ökades andelen handläggare väsentligt. För innevarande budgetår tillfördes de lokala skattemyndigheterna 8,5 milj. kr. för fortsatt intensifierad källskatte- och arbetsgivarkontroll och 3,0 milj. kr. för arbetet med insamling av basuppgifter till företagsregistret. Min beräkning av resursbehovet vid de lokala skattemyndigheterna för arbetet i det nya uppbördssystemet innebär ett ytterligare betydande resurstillskott. Vid elva lokala skattemyndigheter utförs f.n. arbetet med arbetsgivarkontrollen inom fristående arbetsgivarenheter. Vid övriga lokala skattemyndigheter utförs detta arbete inom en särskild arbetsgivargrupp vid granskningsenheten.

Det är av stor vikt att den inledda satsningen på en intensifierad arbetsgivarkontroll fortsätter och vidareutvecklas. Jag anser det också väsentligt att tillräckligt utrymme skapas för att ge arbetsgivarna den information och rådgivning som behövs för att dessa skall kunna lämna en korrekt redovisning. De utökade arbetsvolymerna och de resurstillskott jag nu föreslagit motiverar att ytterligare arbetsgivarenheter bildas. Vidare är det lämpligt att föra över arbetet med registret för juridiska personer till arbetsgivarfunktionerna. Även arbetet med insamling av uppgifter till basregistret för företag och organisationer kan lämpligen läggas på arbetsgivarenheterna. Detta arbete utförs integrerat med arbetet med registret för juridiska personer. Det synes lämpligt att fristående arbetsgivarenheter nu bildas vid fler lokala skattemyndigheter. Nuvarande organisatoriska inplacering i särskilda arbetsgivargrupper inom granskningsenheterna bör bibehållas för de lokala skattemyndigheter där resurserna inte är tillräckligt stora för att bära upp särskilda enheter. Det bör ankomma på regeringen att besluta i denna fråga.

I fråga om besvärsprovningen i första instans kommer det nya uppbördssystemet att innebära att avgiftsmålen flyttas över från kammarrätten i Stockholm till länsrätterna. Den målökning som till följd härav uppkommer vid länsrätterna torde inte bli av en sådan omfattning att särskilda resursförstärkningar krävs.

Jag har i denna fråga även samrått med chefen för justitiedepartementet.

3.4 Avveckling av riksförsäkringsverkets avgiftsbyrå

Det nuvarande avgiftssystemet, som administreras av riksförsäkringsverkets avgiftsbyrå, kommer enligt *utredningens förslag* att tillämpas på arbetsgivarnas socialavgifter för utgiftsåret 1984 och tidigare utgiftsår. Det innebär att avgiftsbyrån kommer att ansvara för debitering och uppbörd av preliminära, slutliga och tillkommande avgifter som avser utgiftsår före 1985. Uppbörderna av avgifter för utgiftsåret 1985 och följande utgiftsår kommer att handhas av skattemyndigheterna. Arbetsuppgifterna enligt det nuvarande

systemet kommer således att successivt upphöra. Arbetet med de preliminära avgifterna upphör helt under våren 1985. De slutliga avgifterna debiteras och uppbärs sista gången under första delen av år 1986. Härfter återstår debitering och uppbörd av tillkommande avgifter m.m., vilket kan pågå fram till år 1990. Detta innebär att avgiftsbyrån kan avvecklas successivt i takt med att arbetsuppgifterna försvinner.

Avgiftsbyråns personalstyrka uppgår f.n. till ca 185 personer motsvarande 170 årsarbetskrafter, varav ungefär hälften är handläggare. Utredningen har presenterat en avvecklingsplan som innebär att personalneddragningarna inleds budgetåret 1984/85, då en reduktion med 20 årsarbetare föreslås ske. Under vart och ett av budgetåren 1985/86 och 1986/87 beräknas ytterligare ca 60 årsarbetare kunna avvecklas. Därefter sker avvecklingen i en något långsammare takt för att vara avslutad helt år 1990.

Utredningen pekar på att den föreslagna överföringen av avgiftsadministrationen innebär svårigheter under själva övergångsskedet. Eftersom både det nya och det nuvarande uppbördssystemet skall tillämpas samtidigt måste enligt utredningen den personal som behövs för hanteringen av det nya systemet rekryteras innan huvuddelen av arbetsuppgifterna för avgiftsbyråns personal upphör. Utredningen framhåller också att decentraliseringen kan innebära problem vid överföring av personal från avgiftsbyrån till skatteadministrationen, bl.a. mot bakgrund av att benägenheten att byta bostadsort erfarenhetsmässigt är liten.

För att klara avvecklingsproblemen föreslår utredningen att en planerings- och genomförandegrupp med företrädare för bl.a. riksförsäkringsverket, riksskatteverket och statens arbetsmarknadsnämnd (SAMN) bildas. Vidare föreslår utredningen att regeringen uppdrar åt riksförsäkringsverket att efter samråd med riksskatteverket utarbeta en plan för avvecklingen och i samband därmed redovisa de budgetmässiga konsekvenserna av denna. Vidare föreslås att regeringen reserverar speciella medel för att underlätta avvecklingen.

Några *remissinstanser* pekar på problem i samband med en avveckling av avgiftsbyrån. Riksförsäkringsverket anför att redan den nuvarande personalsituationen vid avgiftsbyrån är besvärlig på grund av stor personalomsättning. Verket framhåller att det finns en betydande risk för att byrån inte skall kunna slutföra sina uppgifter på ett tillfredsställande sätt. Riksförsäkringsverket anser det lämpligt att som en inledande åtgärd föra över avgiftsbyrån i dess helhet till riksskatteverket, som bör ha lättare att klara avvecklingen och omplaceringen av personalen till skattemyndigheterna. Även SAMN framhåller risken för kompetensförlust vid riksförsäkringsverket genom att personal i ett för tidigt skede lämnar avgiftsbyrån. SAMN framhåller att omplaceringsarbetet kan bli besvärligt då risken är stor för en allmän ökning av övertalighetsproblemen. SAMN anser vidare att en planerings- och genomförandegrupp med berörda myndigheter kan utgöra en samverkanskommitté i trygghetsavtalets bemärkelse. Tjänstemännens Centralorganisa-

tion (TCO) och Centralorganisationen SACO/SR anför att det är viktigt att avgiftsbyråns personal tas till vara inom skatteförvaltningen. Enligt TCO bör antingen riksskatteverket ges ansvaret för genomförandet inklusive utvecklingen av riks försäkringsverkets avgiftsbyrå eller en särskild organisationskommitté tillsätts. Länsstyrelsen i Stockholms län framhåller att hänsyn måste tas till såväl intrimningen av ny personal inom skatteadministrationen som till utvecklingen av avgiftsbyrån.

För egen del vill jag framhålla följande.

Arbetsuppgifterna i det nuvarande systemet kommer enligt mitt förslag att så småningom upphöra helt. Det nya systemet för uppbörden av källskatt och arbetsgivaravgifter behöver å andra sidan redan från början förstärkas personalmässigt. Det ökade personalbehovet inom skatteadministrationen bör naturligtvis så långt möjligt tillgodoses genom att personal vid avgiftsbyrån bereds möjlighet till tjänstgöring vid de lokala skattemyndigheterna, länsstyrelserna och riksskatteverket. För detta talar inte minst att en stor del av personalen på avgiftsbyrån har den speciella kompetens inom avgiftsområdet som det av effektivitetsskäl är viktigt att ta till vara inom den nya administrationen. En sådan överflyttning av personal måste dock ske med beaktande av det personalbehov hos avgiftsbyrån, som måste tillgodoses för att denna skall kunna fungera på ett tillfredsställande sätt under en övergångsperiod. Av betydelse i detta sammanhang är också att de nya tjänster som tillkommer på länsstyrelserna och de lokala skattemyndigheterna över hela landet till övervägande del är handläggartjänster, medan en stor del av personalen vid avgiftsbyrån tillhör andra personalkategorier. Personalens benägenhet att flytta från Stockholm har också betydelse i sammanhanget. Det beskrivna förhållandet ställer särskilda krav på en personalmässig planering för att tillgodose kravet på en kompetent hantering av de båda uppbördssystemen.

Det trygghetsavtal för statsförvaltningen som väntas träda i kraft den 1 april 1984 bör ligga till grund för arbetet med utvecklingen av avgiftsbyrån. Avtalet reglerar de situationer hos en myndighet då arbetsbrist uppstår, bl. a. genom att uppgifter flyttas från en myndighet till en annan. Arbetstagares rätt till utbildning vid omplacering regleras också. SAMN förutsätts härvid biträda anställningsmyndigheterna med att åstadkomma omplacering utanför den egna myndigheten. När flera myndigheter berörs av en omorganisation som kan medföra övertalighet får SAMN enligt avtalet bilda en särskild samverkanskommitté med företrädare för berörda myndigheter och lokala personalorganisationer. Jag förutsätter att SAMN startar en sådan kommitté.

Enligt min mening bör det vara möjligt att genom att senarelägga vissa arbetsuppgifter i det nuvarande systemet frigöra personal på avgiftsbyrån som redan under hösten 1984 skulle kunna föras över till skatteadministrationen, främst inom Stockholmsområdet. De arbetsuppgifter som kan senareläggas avser främst debitering och uppbörd av tillkommande avgifter.

Jag beräknar att ca 60 personer från avgiftsbyrån på detta sätt bör kunna frigöras från riksförsäkringsverket och beredas anställning hos skatteförvaltningen i sådan tid att de kan få viss utbildning för de nya uppgifterna inför ikraftträdandet den 1 januari 1985. Det är angeläget att urvalet av den personal som skall flytta över kan ske med hänsyn både till skatteförvaltningens och riksförsäkringsverkets behov. För detta behövs en samlad planering. Jag erinrar här om SAMN:s befogenheter att föreskriva begränsning i myndigheters rekryteringsverksamhet. De utbildningskrav som finns för anställning hos skattemyndigheterna bör kunna tillgodoses genom riktade utbildningsinsatser för personalen på avgiftsbyrån. Efter beräknade pensionsavgångar under övergångsperioden återstår därefter en personalstyrka på ca 85 personer som skall avvecklas successivt.

Arbetsgivarnas socialavgifter uppgår som framgår av min tidigare redogörelse till mycket stora belopp. Det är därför av stor vikt att både det nuvarande och det nya uppbördssystemet fungerar tillfredsställande under övergångsperioden. Detta gäller i fråga om såväl arbetsgivarnas krav på korrekt handläggning och god service från myndigheternas sida som statens fiskala intresse av att avgifterna flyter in.

Enligt utredningens förslag skall riksförsäkringsverket behålla ansvaret för det nuvarande uppbördssystemet, innefattande den centrala ledningen av de lokala skattemyndigheternas arbete med arbetsgivaravgifterna avseende utgiftsår före 1985, viss revisionsverksamhet för nämnda och tidigare år, information till arbetsgivare o. dyl. Motsvarande uppgifter i det nya systemet tillkommer skattemyndigheterna under riksskatteverkets centrala ledning. Under en övergångstid, som enligt utredningen kommer att vara ända till år 1990, skulle således två centrala ämbetsverk komma att ansvara för uppbörden av arbetsgivaravgifterna. Även om det uppstår nackdelar med att avgiftshanteringen ligger inom två centrala ämbetsverks ansvarsområden bör ansvaret för avvecklingen av nuvarande uppbördssystem ligga kvar hos riksförsäkringsverket. Flera skäl talar emellertid enligt min mening för att ledningen av de båda uppbördssystemen samordnas. Bl.a. bör anvisningar kunna samordnas för den lokala skatteförvaltningens handläggning av avgiftsärenden enligt det nuvarande resp. det nya regelsystemet. Även kontakterna med arbetsgivarna skulle underlättas om ledningsansvaret samordnas. En sådan samordning förutsätter en genomgång av behovet av övergångsanordningar av både formell och praktisk karaktär.

Mot bakgrund av vad jag här har anfört kommer jag senare denna dag att föreslå att riksförsäkringsverket och riksskatteverket tillsammans får i uppdrag att utreda och lämna förslag om hur en samordning av ledningsansvaret kan utformas för det nuvarande och det nya uppbördssystemet. Som jag tidigare framhållit fordrar samordningen en genomgång av behovet av övergångsanordningar samt av tidsplanen för avvecklingen av det nuvarande uppbördssystemet. Det bör ingå i utredningsuppdraget att göra en sådan genomgång. Uppdraget bör redovisas senast den 1 juni 1984.

En förutsättning för att det nuvarande uppbördssystemet skall fungera på ett tillfredsställande sätt under avvecklingstiden är bl.a. att avgiftsbyrån under avvecklingsperioden kan behålla en tillräcklig personalstyrka med erforderlig kompetens. Riksförsäkringsverket har i sitt remissyttrande framhållit att byråns personalomsättning redan nu är betydande och inger oro för möjligheterna att fullgöra byråns arbetsuppgifter. Därtill kommer att den reducering av personal, som enligt vad jag har förordat skall ske under hösten 1984, ytterligare kommer att öka arbetsbelastningen för den kvarvarande personalstyrkan. I detta sammanhang kommer behovet av personalpolitiska åtgärder av olika slag i blickfånget. Jag utgår ifrån att hänsyn härtill får tas när det gäller att bedöma riksförsäkringsverkets möjligheter att kunna reducera personalstyrkan i övriga delar av verket under den tid avvecklingen pågår.

Det är viktigt att slå fast att såväl riksförsäkringsverket som myndigheterna inom skatteadministrationen har att ansvara för att omorganisationen sker på smidigast möjliga sätt för den personal som berörs. Med hänsyn härtill och till de begränsade anställningsmöjligheterna inom riksförsäkringsverket i övrigt och inom skatteadministrationen i Storstockholmsområdet är det också angeläget att SAMN kopplas in på ett tidigt stadium för planering av olika åtgärder bl.a. utifrån SAMN:s befogenheter att föreskriva begränsningar i myndigheters rekryteringsverksamhet och med tanke på tillämpningen av trygghetsavtalet. Verken bör därför i fråga om tidsplanen för avvecklingen av nuvarande uppbördssystem hålla nära kontakt med SAMN.

Utredningen har föreslagit att riksförsäkringsverket även efter avgiftsbyråns avveckling skall ha hand om vissa arbetsuppgifter på avgiftsområdet såsom debitering och uppbörd av statens avgifter samt medelsförvaltning och fördelning av influtna avgifter mellan de olika avgiftsändamålen. I den mån dessa uppgifterna f.n. utförs på avgiftsbyrån bör de överföras till annan enhet vid avgiftsbyråns avveckling. Dessa uppgifter motsvarar enligt utredningen en tjänst.

Remissinstanserna har lämnat förslaget utan erinran.

Även jag ansluter mig till utredningens förslag. Det bör även framdeles ankomma på riksförsäkringsverket att svara för de frågor rörande arbetsgivarnas socialavgifter som inte har samband med avgiftsuppbörden.

4 Det nya systemets effekter på betalningsströmmarna

4.1 Olika delkomponenter

Utredningen redovisar de finansiella effekterna av det nya systemet och beräknar därvid att det för statsbudgeten skulle uppstå en bestående minskning av utgifterna för statsskuldräntorna på inemot 500 milj. kr. räknat för helår. Det kan i detta sammanhang vara värdefullt att göra en genomgång

av de olika effekter som uppstår. Den finansiella effekten bör, som riksrevisionsverket angett i sitt remissvar, delas upp i olika komponenter. Bestående och tillfälliga förändringar bör skiljas åt. En uppdelning i komponenter kan göras på följande sätt:

- A. Uppbördsperiodernas effekt på den genomsnittliga likviditetssituationen (bestående effekt).
- B. Löneunderlagseffekt (bestående effekt).
- C. Engångseffekter vid bokslutstidpunkten (tillfällig effekt).
- D. Effekt av förbättrad kontroll (bestående effekt).

Punkterna A och C sammanhänger direkt med de ändrade uppbördstidpunkterna i det nya systemet. Löneunderlagseffekten uppstår genom att arbetsgivaravgifterna beräknas och betalas direkt på grundval av utgivna löner. I nuvarande system beräknas de preliminära arbetsgivaravgifterna på en uppskattad lönesumma vilken för flertalet arbetsgivare tenderar att bli lägre än som betingas av den verkliga löneutvecklingen. Samordningen möjliggör en förbättrad kontroll av avgiftsuttaget, vilken även ger finansiella effekter i form av ökade inkomster sammantaget för staten och socialförsäkringssektorn. Jag tar först upp hur periodiseringsrutinerna påverkar statens och arbetsgivarnas genomsnittliga likviditetsläge.

4.2 Uppbördsperiodernas effekt på likviditeten

Som jag tidigare nämnt är redovisningsperioden för källskatt f.n. två kalendermånader. Den preliminära arbetsgivaravgiften betalas också för tvåmånadersperioder. Uppbördsmanaderna inom de båda systemen är dock förskjutna i förhållande till varandra. Källskatterna skall betalas varje udda månad och arbetsgivaravgifterna varje jämn månad. Genom att uppörd med detta system sker varje månad antingen av källskatt eller arbetsgivaravgifter utjämnas i viss utsträckning likviditetssvängningarna. Eftersom den årliga källskatteuppörden överstiger uppörden av arbetsgivaravgifter blir dock utjämnningen inte fullständig mellan månaderna. Sålunda är preliminäruppörden under årets jämna månader med det nuvarande systemet lägre än under de udda.

Det är enligt min mening viktigt att ytterligare utjämna betalningsflödena på kreditmarknaden. En sådan utjämning minskar behovet att genom en aktiv kreditpolitik söka balansera svängningarna i likviditeten i ekonomin, vilket även kan bidra till en stabilare ränteutveckling. Mitt förslag om en samordnad och månatlig uppörd av källskatt och arbetsgivaravgifter motiveras således, utöver av tidigare angivna effektivitets- och kontrollskäl, även av dessa kreditmarknadsmässiga aspekter.

Uppörden av källskatt och arbetsgivaravgifter kommer i det föreslagna systemet att bli i princip lika stor varje månad. Under senare år har flera likartade åtgärder vidtagits som syftar till att åstadkomma jämnare

betalningsströmmar på kreditmarknaden. Som exempel kan nämnas beslutet att utbetala kommunalskattemedel varje månad i stället för varannan och spridningen av utbetalningen av vissa s.k. bidragsanslag till flera tillfällen per år i stället för, som ofta varit fallet, en gång per år.

Den föreslagna omläggningen av uppbördssystemet medför en viss tidigareläggning av källskatteuppbörden genom att källskattebelopp hänförliga till löneutbetalningar varje ojämn månad kommer att flyta in en månad tidigare än med dagens system. Härigenom förstärks statens genomsnittliga likviditetsställning. Denna förbättrade likviditetssituation motsvaras av en försämring hos arbetsgivarna, genom att dessa under kortare tid förfogar över skattemedlen.

För uppbörd av arbetsgivaravgifterna blir resultatet av omläggningen det omvända. Uppbörden av avgifter hänförlig till löneutbetalningarna varje jämn månad kommer att flyta in en månad senare än med dagens system. Likviditeten förstärks till följd härav för arbetsgivarna och försvagas för staten.

Ett enkelt exempel kan belysa nuvarande system och förslaget till ändring. På löneutbetalningarna för januari och februari betalar arbetsgivarna in källskatt i mars. Efter omläggningen kommer skatten avseende januari att betalas redan i februari medan skatten avseende februari i likhet med dagens system betalas i mars. Arbetsgivaravgifterna avseende lönerna för januari och februari inbetalas med dagens system i februari. Efter omläggningen uppbärs avgifterna för januari i februari vilket också är ordningen med nuvarande system. Uppbörden avseende februarilönerna kommer däremot med förslaget system att senareläggas till mars.

Riksrevisionsverket, som i sitt remissvar har kunnat utgå från mera aktuellt underlag än utredningen, beräknar nettot av den för staten positiva likviditetseffekten för källskatten och den negativa för avgiftsuppbörden till en likviditetsförstärkning för staten med 1,1 miljarder kr. netto om den effekt som hänför sig till de statsanställdas löner frånräknas. Den motsvaras av en likviditetsförsvagning med 0,8 miljarder kr. i näringslivet och 0,3 miljarder kr. i kommunsektorn.

Jag har hittills uttryckt de effekter som uppstår som *genomsnittlig likviditetsförändring* för helår räknat. Under året varierar emellertid förändringen över uppbördscykeln. Jag återkommer härtill när jag redogör för hur statsbudgeten vid bokslutstidpunkten den 30 juni 1985 påverkas av omläggningen. Vid en utvärdering är det emellertid den genomsnittliga likviditetseffekten som uppstår över året som bör utgöra underlag eftersom denna utgör grunden för beräkning av den bestående ränteeffekten.

Den försvagning av likviditetsställningen som uppstår i näringsliv och kommunsektor tar sig, beroende på finansiell situation, uttryck i resultatredovisningen som ökade ränteutgifter eller minskade ränteintäkter. Med en kalkylränta på 11 % kommer detta att leda till en ökad räntebelastning för näringslivet med ca 90 milj. kr. och för kommunsektorn med inemot 35 milj.

kr. För staten uppstår motsatt effekt räntebelastningen minskar med drygt 120 milj. kr.

4.3 Löneunderlagseffekten

Jag övergår nu till en redogörelse för innebörden av den komponent jag tidigare benämnt "löneunderlagseffekt" som uppstår genom att uppbörden av arbetsgivaravgifterna knyts till de löpande löneutbetalningarna. Förslaget leder till att någon skillnad mellan under utgiftsåret inbetald arbetsgivaravgift och slutlig avgift i stort sett inte uppkommer. Uppbörden under året skall nämligen i princip täcka det totala avgiftsbeloppet. En snabbare inbetalning kommer således att ske genom den direkta anknytningen till det aktuella löneunderlaget.

Löneunderlagseffekten är svår att ange mera exakt. Detta sammanhänger med att förhållandet mellan preliminär- och fyllnadsbetalningarna i nuvarande system har varierat mellan åren. Kalkylerna i utredningens betänkande baseras på en framskrivning av de förhållandena som gällde år 1981. Löneunderlagseffekten kan med dessa förutsättningar uppskattas innebära en genomsnittlig likviditetsförstärkning för staten och socialförsäkringssektorn med ca 3 miljarder kr. vilket ger en effekt på räntorna med drygt 300 milj. kr. Riksrevisionsverket har i sitt remissvar inte angett någon bestämd storlek på löneunderlagseffekten med hänvisning till den betydande osäkerhet som föreligger i bedömningen. Jag delar verkets uppfattning om osäkerheten i en sådan uppskattning. Preliminärdebiteringen har under senare år betydligt bättre anknytning till den verkliga löneutvecklingen. Detta förhållande som bl.a. beror på goda resultat av samkörningarna mellan källskatte- och arbetsgivarregistren och en utvidgad och preciserad uppgiftsskyldighet för arbetsgivarna, gör att den positiva löneunderlagseffekten sannolikt är mindre än den som kan beräknas med utgångspunkt i 1981 års förhållanden och som anges i betänkandet.

Löneunderlagseffekten belastar i första hand näringslivet. Kommuner och landsting hör till de arbetsgivare som till följd av samkörningarna mellan registren för källskatt och preliminär debiterad avgift redan i dagsläget har en god anslutning till aktuell lönesumma. För dessa inbetalare torde omläggningen därför få mindre effekt.

Den ökade belastningen som uppstår inom näringslivet finner jag rimlig. Dagens system har genom sin konstruktion i vissa fall gett inte avsedda krediter till näringslivet. För företag där antalet anställda minskar innebär omläggningen den fördelen att denna minskning direkt motsvaras av minskade kostnader för arbetsgivaravgifterna. Den likviditetsavtappning som blir en följd av omläggningen torde inte utgöra något allvarligt problem. Likviditeten i företagssektorn har under senare år ökat kraftigt beroende på i första hand de stora budgetunderskotten som kraftigt ökar likviditeten i ekonomin. Även i reala tal har det skett en likviditetsuppyggnad. Med ett

betydande budgetunderskott även för år 1984 i kombination med en ytterligare minskning av bytesbalansunderskotten kan den utvecklingen i stora drag väntas fortsätta.

Den likviditetsbelastning som sker i samband med övergången till en jämnare och något tidigarelagd uppbörd torde sammantaget komma att utgöra ett par procent av företagens totala likviditet. Indragningen av likviditet kommer att koncentreras till februari 1985. Något större behov av extra upplåning och därav föranledd påfrestning på kreditmarknaden kan knappast förutses. En anpassning av företagens betalningsberedskap bör kunna ske fram till den aktuella perioden.

4.4 Engångseffekter vid bokslutstidpunkten

Som jag tidigare nämnt bör omläggningens finansiella effekter i första hand beräknas utifrån den likviditetsförändring som uppstår i genomsnitt över året. Likviditetsförändringen jämfört med nuvarande system varierar dock mellan olika tidpunkter under året. Eftersom statsbudgeten i princip baseras på *kassamässig* bokföring är det emellertid av visst intresse att också studera just bokslutstidpunkten för budgetåret 1984/85. Till följd av omläggningen kommer, enligt riksrevisionsverkets beräkning i remissvaret, statens likviditetsställning i bokslutsögonblicket den 30 juni 1985 att bli 6,6 miljarder kr. högre än vid ett bibehållande av nuvarande system. Detta belopp är endast av redovisningsteknisk natur och påverkar inte arbetsgivarnas likviditet utöver vad jag tidigare angett.

Även AP-fonden tillämpar en kassamässig bokföringsprincip med kalenderår som räkenskapsår. Den senareläggning av avgiftsuppbörden som omläggningen medför innebär att AP-fondens tillgångar vid bokslutstidpunkten för år 1985 blir uppskattningsvis 1,5 miljarder kr. mindre än med nuvarande system. Liksom för statsbudgeten sammanhänger detta utfall med valet av bokslutstidpunkt. Detta illustreras t.ex. av att AP-fondens tillgångar (likviditetsställningen) i slutet av november 1985 kommer att vara inemot 1 miljard större än med gällande system, till följd av att avgiftsuttaget genomgående grundas på aktuella löneunderlag och att fyllnadsinbetalningarna därmed i stort sett upphör. Genomsnittligt över omlägningsperioden t.o.m. första halvåret 1986 kommer AP-fondens tillgångar att bli 300 à 500 milj. kr. lägre än vid ett bibehållande av nuvarande regler. Till följd härav uppstår på kort sikt en ränteförlust för fonden i storleksordningen 30 à 50 milj. kr. I ett något längre perspektiv blir de finansiella konsekvenserna av den samordnade och månatliga uppbörden gynnsamma även för AP-fonden genom att en tätare avgiftsuppbörd och en förbättrad kontroll ökar inkomsterna.

AP-fonden har i sitt remissvar hemställt att genomförandet av utredningens förslag skulle ske på sådant sätt att de negativa effekterna för fonden neutraliseras t.ex. genom att fonden tillförs medel motsvarande avgiftsbort-

fallet. Med hänsyn till att den bestående effekten i form av ränteförluster för AP-fonden är tämligen begränsad erfordras enligt min mening inte någon särskild kompensation till fonden. AP-fonden kommer dock av tidigare nämnda skäl att i sitt bokslut för 1985 uppvisa en uppskattningsvis 1,5 miljarder kr. sämre ställning och lägre placeringskapacitet på kreditmarknaden än vad nuvarande uppbördssystem och därmed sammanhängande betalningsströmmar ger upphov till.

Företagen påverkas inte på samma sätt som statsbudgeten och AP-fonden av en kassamässigt förändrad likviditetsställning vid bokslutstidpunkten eftersom företagen i sina räkenskaper *periodiserar* inkomster och utgifter. Källskatt och arbetsgivaravgifter är i räkenskaperna redan hänfödda till den månad och det verksamhetsår då lönerna utbetalades till de anställda. Om ett företag därför i samband med en skatteomläggning betalar skatt något snabbare än normalt påverkar detta i och för sig inte direkt dess resultat. Påverkan sker genom den försämring av räntenettot som inträffar som en följd av en genomsnittligt försämrad likviditetsställning.

4.5 Effekt av förbättrad kontroll m.m.

Utöver det positiva statsfinansiella tillskott som uppstår till följd av de ändrade uppbördstidpunkterna och anknytningen av avgiftsuppbörden till aktuellt löneunderlag leder samordningen och anknytningen till källskatteuppbörden till förbättrade kontrollmöjligheter. En uppskattning av vad den förbättrade kontrollen kan komma att inbringa för staten och socialförsäkringssektorn är svår att göra. Effekten torde dock inte vara obetydlig och bör finnas med i en bedömning av omläggningens totala intäkter och kostnader.

4.6 Sammanfattning

De statsfinansiella intäkterna av en övergång till samordnad och månatlig uppbörd överstiger väsentligt de ökade kostnaderna som uppstår genom att skatteförvaltningen måste tillföras ytterligare resurser utöver de som frigörs i nuvarande system. Kontrollmöjligheterna förbättras också väsentligt. För företagssektorn innebär förslaget en likviditetsavtappning och därmed sammanhängande räntekostnader samt ökade administrationskostnader. Dessa förändringar är dock av sådan begränsad omfattning att jag bedömer att utredningens förslag kan genomföras utan större problem.

5 Upprättade lagförslag

I enlighet med vad jag nu har anfört har inom socialdepartementet upprättats förslag till

1. lag om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare.

2. lag om ändring i uppbördslagen (1953:272),
3. lag om ändring i lagen (1981:691) om socialavgifter,
4. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
5. lag om ändring i lagen (1959:551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring,
6. lag om ändring i taxeringslagen (1956:623).

Förslagen under 2 och 6 har upprättats i samråd med chefen för finansdepartementet.

Förslagen bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 4*.¹

6 Specialmotivering till lagförslagen

6.1 Förslaget till lag om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare

Lagförslaget omfattar 56 paragrafer samlade i 15 olika avsnitt. I de första paragraferna finns bestämmelser av allmän karaktär. Därefter är lagen i stort disponerad i den ordning som bestämmelserna blir tillämpliga för arbetsgivarna och myndigheterna under ett år.

Inledande bestämmelser

1 §

I denna paragraf anges lagens tillämpningsområde. Detta är enligt ordalydelsen angivet till "uppbörd av arbetsgivaravgifter enligt lagen (1981:691) om socialavgifter". Bestämmelserna i lagen kan emellertid också tillämpas på annan avgift som arbetsgivare skall betala, om särskild föreskrift ges om detta. En särskild erinran om detta har inte ansetts nödvändig.

Vad nu sagts gäller exempelvis den allmänna löneavgiften. Genom en hänvisning i 4 § lagen (1982:423) om allmän löneavgift till 5 kap. socialavgiftslagen blir f.n. AVGL:s bestämmelser om debitering och uppbörd tillämpliga på denna. Det finns anledning att i senare sammanhang ta upp frågan om en ändring av denna hänvisning i lagen om allmän löneavgift till att gälla lagen om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare.

För de arbetsgivaravgifter som staten skall betala gäller särskilda bestämmelser som regeringen utfärdar. Sådana särskilda bestämmelser gäller även för kyrkofonden och exportkreditnämnden.

2 §

I paragrafen anges innebörden av vissa termer som förekommer i lagen. Av dessa är utgiftsår och kvarstående avgift hittills använda beteckningar

¹ Bilagan har uteslutits här med undantag av förslaget till lag om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare, av vilket här återges 2, 11, 12, 17, 20, 24 och 54 §§ samt övergångsbestämmelserna. I övriga delar är bilagan likalydande med de förslag som är fogade till propositionen.

som givits en delvis ny innebörd för att anpassas till det nya systemet för uppbörd av avgifterna. Vidare införs en del nya termer för att täcka behovet av lätthanterliga begrepp i det nya systemet.

Med *lön* förstås avgiftspliktig lön enligt socialavgiftslagen. Hit hör lön i pengar, naturaförmåner i form av kost, bostad eller bil samt ersättning för arbete som någon utfört åt en annan person utan att vara anställd i dennes tjänst (uppdragsersättning). Om ersättningen utgör inkomst av rörelse eller jordbruk för betalningsmottagaren anses den inte som lön med mindre överenskommelse mellan utgivaren och mottagaren träffats om att ersättningen skall jämföras med inkomst av anställning (likställighetsavtal). För ersättning som betalas ut enligt likställighetsavtalet skall således arbetsgivaravgifter erläggas.

Med lön likställs vissa bidrag från Sveriges författarfond och konstnärsnämnden, vilket framgår av 2 kap. 3 § sista meningen och 1 kap. 2 § andra stycket socialavgiftslagen.

I avgiftsunderlaget skall inte ingå ersättning till arbetstagare som vid årets ingång fyllt 65 år och inte heller ersättning till arbetstagare vid sjukdom eller föräldraledighet i de fall arbetsgivaren betalar sjuklön och erhåller motsvarande belopp från försäkringskassan, s.k. arbetsgivarinträde. I avgiftsunderlaget skall vidare inte ingå ersättning som motsvarar kostnader i arbetet som arbetstagaren haft att täcka med ersättningen, s.k. kostnadsavdrag. Ytterligare undantag vid beräkning av avgiftsunderlaget framgår av 2 kap. 4 § socialavgiftslagen.

Avgiftsplikt förutsätter att ersättningen till en och samme arbetstagare under ett år uppgår till minst 1 000 kr., efter den av mig föreslagna ändringen i 2 kap. 4 § socialavgiftslagen.

Innehållen skatt skall enligt uppbördslagen (1953:272), UBL, redovisas i uppbördsdeklaration. Denna uppbördsdeklaration skall också användas för redovisning av arbetsgivaravgifter. På grund härav beskrivs *uppbördsdeklaration* genom hänvisning till UBL.

För att täcka behovet av en sammanfattande benämning på de arbetsgivaravgifter en arbetsgivare skall redovisa för varje månad enligt 4 § införs termen *månadsavgift*.

Utgiftsår är det kalenderår för vilket arbetsgivaravgifter skall betalas.

För utgiftsårets arbetsgivaravgifter skall arbetsgivaren enligt 11 § i vissa där närmare angivna fall lämna en samlad redovisning, *årsavgift*. Denna lämnas på särskild blankett enligt fastställt formulär.

Årsavgift utgör summan av de arbetsgivaravgifter som belöper på utgiftsåret. Årsavgiften skall i princip ha betalats genom inbetalning av månadsavgifter.

Uttrycket *redaravgift* kan måhända ge intryck av att sådan avgift endast skall betalas av redare, men så är inte fallet. Av lagen (1958:295) om sjömansskatt och anvisningarna till lagen framgår att denna skyldighet även kommer att omfatta vissa entreprenörer ombord.

Kvarstående avgift är det belopp som återstår att betala enligt arbetsgivarens redovisning i årsuppgiften, om årsavgiften är större än summan av de belopp som inbetalats eller fastställts till betalning senast den 1 mars året efter utgiftsåret. Framkommer å andra sidan enligt arbetsgivarens redovisning i årsuppgiften ett saldo arbetsgivaren tillgodo, utgör detta *överskjutande avgift*. Med hänsyn till avkortnings- och avräkningsreglerna överensstämmer det belopp arbetsgivaren verkligen får utbetalat inte nödvändigtvis med detta saldo.

Restitutionsränta är ränta på det avgiftsbelopp en arbetsgivare har rätt att få tillbaka och som återbetalas först efter den 30 juni året efter utgiftsåret.

3 §

Paragrafen innehåller två stycken som reglerar behörigheten för länsstyrelse och lokal skattemyndighet.

En samordning av uppbördsystemen för källskatt och avgifter förutsätter att det är samma myndigheter som skall handlägga uppgifterna enligt de olika systemen. Med anpassning till UBL:s bestämmelser föreskrivs således i *första stycket* att beslut av länsstyrelse skall meddelas av den länsstyrelse till vilken uppbördsdeklarationen enligt UBL skall lämnas. När det är fråga om uppbördsdeklaration för redaravgift som enligt bestämmelserna skall lämnas till sjömansskattekontoret är det dock länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län som är behörig. Detta har i första stycket kommit till uttryck genom en hänvisning till 32 § som innehåller bestämmelser om i vilka fall länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län meddelar beslut.

Andra stycket reglerar vilken lokal skattemyndighet som är behörig att meddela beslut. Behörig är den lokala skattemyndighet hos vilken arbetsgivaren är registrerad för inbetalning och redovisning av arbetstagares skatt. Är arbetsgivaren inte registrerad, skall beslut meddelas av den lokala skattemyndigheten i det fögderi där arbetsgivaren är bosatt. Därmed följer att det är samma lokala skattemyndighet som meddelar beslut både i fråga om källskatt och arbetsgivaravgifter. I förevarande stycke har också tagits in en specialbestämmelse som gäller utländska arbetsgivare. Uttalanden angående sådana personers avgiftsskyldighet gjordes i prop 1975/76:46. Förevarande bestämmelse har utformats mot bakgrund av dessa uttalanden och gäller arbetsgivare som är fysisk person bosatt utomlands eller är utländsk juridisk person och inte har fast driftställe i riket. Beslut som gäller en sådan arbetsgivare skall meddelas av den lokala skattemyndigheten i Stockholms fögderi. Enligt en av mig föreslagen bestämmelse i 54 § UBL blir vidare länsstyrelsen i Stockholms län den myndighet till vilken sådan arbetsgivaravgiftsdeklaration skall lämnas.

Redovisning av månadsavgift, m.m.

4 §

Denna och de två närmast följande paragraferna reglerar redovisningskyldighetens omfattning och innehåll för en arbetsgivare. Som framgått av den allmänna motiveringen bygger det nya uppbördssystemet på en långtgående samordning mellan uppbörden av källskatt och arbetsgivaravgifter. Den lösningen har valts att, i den utsträckning det är möjligt och lämpligt, anpassa avgiftsbestämmelserna till UBL:s bestämmelser.

Den valda metoden medför att ändringar måste göras i bl.a. 54 § 1 mom. UBL. Enligt föreskrift i denna paragrafs första stycke skall en arbetsgivare som gjort skatteavdrag lämna uppbördsdeklaration utan anmaning till den länsstyrelse som avses i 52 § första stycket UBL. Även arbetsgivarens redovisning av arbetsgivaravgifterna skall lämnas i uppbördsdeklaration.

Uppbördsdeklaration skall enligt 54 § 1 mom. första stycket UBL lämnas senast den 18 i den uppbörds månaden som infaller närmast efter utgången av den månad under vilken skatteavdraget gjordes. Denna föreskrift ändras enligt förslaget så att tiden för avlämnandet också görs beroende av tidpunkten då den avgiftspliktiga lönen betalades ut. Enligt UBL är en arbetsgivare skyldig att lämna redovisning i uppbördsdeklaration när han har gjort skatteavdrag. Såvitt avser arbetsgivaravgifterna måste skyldigheten att lämna uppbördsdeklaration inträda så snart arbetsgivaren faktiskt har betalat ut lön.

Med de föreslagna ändringarna i UBL innebär huvudregeln i första stycket att alla arbetsgivare, som under en månad betalat ut avgiftspliktig lön, är skyldiga att utan anmaning redovisa den avgiftspliktiga löns storlek och månadsavgiftens belopp i uppbördsdeklaration senast den 18 i månaden efter den månad då lönen betalades ut. Denna skyldighet gäller alltså även de arbetsgivare som är skyldiga att göra skatteavdrag enligt särskilda bestämmelser om avdrag på artistersättning.

Föreskriften i *andra stycket* föranleds av bestämmelsen i 2 kap. 4 § 1 socialavgiftslagen. Av nämnda bestämmelse följer efter ändring i enlighet med vad jag nu samtidigt föreslår, att i lön på vilken arbetsgivaravgifter skall beräknas, inte skall inräknas belopp till en och samme arbetstagarare som för hela året inte uppgått till 1 000 kr. På ersättning under 1 000 kr. till en arbetstagarare betalar således arbetsgivaren inte några avgifter. Avgiftsskyldighet inträder först när lönen för året uppgått till nämnda belopp och omfattar då hela beloppet. Detta innebär exempelvis att för en arbetsgivare som betalat ut 200 kr. till en arbetstagarare i var och en av månaderna januari-maj, inträder avgiftsskyldighet i fråga om denne arbetstagarares lön först i och med utbetalningen i maj. Redovisning lämnas i juni och omfattar då enligt föreskriften i *andra stycket* hela den dittills utgivna lönen. Har avgiftsskyldighet i fråga om en arbetstagarare uppkommit föreligger självfallet därefter redovisningskyldighet för varje lönebelopp som avser denne arbetstagarare oberoende av beloppets storlek.

Lönen, dvs. det underlag på vilket arbetsgivaravgifterna skall beräknas, skall redovisas enligt kontantprincipen. Detta innebär att en lön redovisas för den månad under vilken den blivit tillgänglig för lyftning, dvs. kunnat disponeras av arbetstagaren. Reglerna har byggts upp efter principen att en arbetsgivare skall redovisa ett riktigt avgiftsunderlag månad för månad. Det kan dock inte bortses från att det kan finnas situationer då en arbetsgivare i efterhand finner att redovisningen var felaktig och därför justerar avgiftsunderlaget i en ny deklaration. Detta berörs närmare i motiveringen till 28 § som reglerar påföljd vid försenad betalning.

Paragrafens anknytning till UBL:s regler om uppbördsdeklaration medför vidare att föreskrifterna om anmaning och förseningsavgift i 54 § 1 mom. andra stycket, 2 mom. och 3 mom. UBL blir tillämpliga även såvitt avser avgiftsredovisningen i uppbördsdeklaration.

En anmaning för den som är deklarationsskyldig kan även avse komplettering av en redan lämnad deklaration (54 § 2 mom. UBL). Upptar således en lämnad uppbördsdeklaration endast redovisning för skatteavdrag kommer arbetsgivaren att kunna anmanas att komplettera deklarationen med uppgifter beträffande avgifterna. Är arbetsgivaren redovisningsskyldig endast för avgifter skall anmaningen givetvis avse endast detta.

Förseningsavgift skall påföras den som inte lämnar uppbördsdeklaration i rätt tid (54 § 3 mom. UBL). Dubbel förseningsavgift tas ut då deklarations-skyldigheten inte fullgörs i rätt tid efter anmaning.

Bestämmelser om att anmaning kan förenas med vite finns i 83 § UBL.

Redovisningsskyldigheten såsom den föreskrivs i förevarande 4 § är absolut och oberoende av arbetsgivarens betalningsförmåga. Saknar arbetsgivaren medel att betala avgifterna skall redovisning ändå lämnas. Uppbördsdeklarationen bör i sådana fall sändas direkt till länsstyrelsen.

Enligt 53 § 1 mom. UBL får länsstyrelsen på ansökan av en arbetsgivare eller när särskilda skäl föreligger besluta att innehållen skatt redovisas till länsstyrelsen under särskilt redovisningsnummer. En samordnad uppbörd av källskatt och arbetsgivaravgifter kräver att arbetsgivarnas redovisning följer samma rutiner för källskatten och avgifterna. Förevarande paragraf i UBL föreslås därför ändrad så att länsstyrelsens beslut om särskilt redovisningsnummer kommer att gälla både källskatt och arbetsgivaravgifter.

5 §

Enligt nu gällande ordning värderas naturaförmån i form av kost och bostad enligt vad som gäller om värdet av sådan naturaförmån vid bestämmande av pensionsgrundande inkomst. Föreskrifter härom utfärdas av riksförsäkringsverket (RFV) under utgiftsåret.

I det nya uppbördssystemet måste reglerna för värderingen vara bestämda före utgiftsårets ingång. En sådan ordning kan i ett samordnat system åstadkommas genom anknytning till reglerna för värdering av ifrågavarande förmåner vid beräkningen av preliminär A-skatt.

Naturaförmån i form av kost och bostad skall enligt *första stycket* tas upp till det värde som gäller vid beräkningen av preliminär A-skatt. Riksskatteverket (RSV) fastställer enligt 8 § andra stycket UBL genomsnittsvärden för dessa förmåner. Vid arbetstagarens taxering gäller på grund av bestämmelserna i 42 § kommunalskattelagen andra värden. Avgiftsuppbördens konstruktion tillåter emellertid inte en generell justering i efterhand av de värden som legat till grund för månadsavgiftens beräkning. Månadsavgiften skall såvitt gäller kost och bostad således beräknas på ett schematiskt, före utgiftsårets ingång fastställt underlag.

Värdet av kost och bostad och den därpå framräknade månadsavgiften skall redovisas för varje månad under vilken förmånerna tillhandahållits.

Andra stycket reglerar värderingen av bilförmåner. Enligt den ordning som f.n. gäller enligt 4 § AVGL i dess lydelse enligt lag 1981:696 skall bl.a. värdet av bilförmån uppskattas efter regler som fastställs av regeringen eller efter regeringens bemyndigande av RFV. Värdet av bilförmån skall bestämmas enligt schablon på grundval av genomsnittliga faktiska kostnader för innehav av bilar i olika pris- och årsklasser med en årlig körsträcka i privat bruk om 1 000 mil. RFV har efter regeringens bemyndigande årligen utfärdat särskilda regler för uppskattning av värdet av bl.a. bilförmån. Bestämmelser av den innebörd som enligt nuvarande uppbördssystem gäller i fråga om de regler efter vilka värdet av bilförmån skall uppskattas bör gälla också i det nya uppbördssystemet. Föreskriften i nu förevarande stycke om bilförmån har därför med endast mindre redaktionell jämkning utformats i överensstämmelse med AVGL:s föreskrift.

Tredje stycket innebär ett avsteg från principen att arbetsgivaren skall redovisa ett fullständigt avgiftsunderlag för varje månad. Arbetsgivaren bereds genom bestämmelsen i förevarande stycke möjlighet att skjuta upp redovisningen av bilförmåner till den sista uppbördsdeklarationen för utgiftsåret.

Avsteget görs med tanke på att det för vissa arbetsgivare kan föreligga svårigheter att lämna en månatlig redovisning. Om arbetstagaren själv svarar för vissa av bilens kostnader eller betalar viss ersättning till arbetsgivaren kan det sålunda vara svårt att på rätt sätt beakta detta redan vid en månatlig redovisning. Arbetsgivaren ges därför möjligheten att redovisa alla de bilförmåner han tillhandahållit under hela utgiftsåret i ett sammanhang, nämligen i den uppbördsdeklaration som lämnas för december månad. De arbetsgivare som driver verksamhet endast en del av året, överlåter verksamheten eller av annan anledning upphör med verksamheten under året är skyldiga att redovisa bilförmånerna i den uppbördsdeklaration som blir den sista med hänsyn till sådana omständigheter.

Arbetsgivarens rätt till uppskjuten redovisning av bilförmåner är inte absolut. Den lokala skattemyndigheten får när särskilda skäl föreligger besluta att arbetsgivaren skall redovisa månadsvis. Sådana särskilda skäl kan vara att arbetsgivaren visat sig i detta eller i något annat för avgiftsredovis-

ningen betydelsefullt hänseende missköta sina åligganden. Ett annat skäl kan vara att den lokala skattemyndigheten har anledning misstänka att redovisnings- eller betalningsskyldigheten inte kommer att fullgöras vid den uppskjutna tidpunkten.

Ett beslut av lokal skattemyndighet om månatlig redovisning av bilförmån kan tidsbegränsas till visst utgiftsår eller bestämmas att gälla t.v.

Besvär över den lokala skattemyndighetens beslut får enligt 50 § föras hos länsstyrelsen. Länsstyrelsens beslut kan inte överklagas, vilket framgår av 52 §.

6 §

I paragrafen regleras i tre stycken kostnadsavdragens redovisning i uppbördsdeklarationen.

Vid bestämmandet av avgiftsunderlaget skall enligt nu gällande bestämmelse i 2 kap. 4 § 6 socialavgiftslagen bortses från den del av en ersättning som motsvarar kostnader i arbetet som arbetstagaren haft att täcka med ersättningen. Detta skall noga skiljas från en särskild kostnadsersättning som arbetstagaren kan ha uppburit. Sådant kostnadsersättning utgör i de flesta fall inte lön och ligger helt utanför avgiftsberäkningen.

Från avgiftsunderlaget skall således enligt hittills gällande bestämmelser göras vissa avdrag, dock endast i den mån RFV medger detta. Enligt andra stycket i 2 kap. 4 § socialavgiftslagen får sådant medgivande lämnas endast om kostnaderna kan beräknas uppgå till minst en tiondel av ersättningen och får avse arbetstagare i viss verksamhet eller efter framställning av arbetsgivaren viss eller vissa arbetstagare.

RFV utfärdar årligen föreskrifter om kostnadsavdrag vid bestämmande av avgiftsunderlag. Härvid fastställs schablonavdrag för vissa grupper arbetstagare, f.n. skogskörare, skogshuggare och hemarbetare. I det nya systemet krävs att de olika verksamheter för vilka schablonvärden skall fastställas utvidgas väsentligt. Enligt mitt förslag kommer det att åligga RSV att fastställa reglerna för schablonvärden.

I första stycket ges bestämmelsen att arbetsgivaren i sin månatliga redovisning får göra avdrag för arbetstagarens kostnader som kan beräknas belöpa på varje månad, om kostnaderna för hela utgiftsåret kan bedömas uppgå till minst tio procent av arbetstagarens årslön. Detta förutsätter vissa ändringar i socialavgiftslagen, till vilka jag återkommer. Föreskriften i första stycket innebär således att, även om arbetstagarens kostnader en viss månad understigit nämnda procentsats, avdragsrätt för dessa kostnader ändå föreligger om de totala kostnaderna för året kan beräknas uppgå till tio procent. Däremot saknar arbetsgivaren denna avdragsrätt om arbetstagarens kostnader för den aktuella månaden råkar överstiga tio procent, men de beräknade sammanlagda kostnaderna för året inte uppgår till denna gräns.

Arbetsgivarens avdrag vid redovisningen skall grundas på en uppgift om

arbetstagarens verkliga kostnader enligt huvudregeln i första stycket. Från denna regel görs i *andra stycket* ett undantag. Finns en fastställd avdrags-schablon för arbetstagarens verksamhet skall arbetsgivaren använda sig av denna schablon vid redovisningen av avgiftsunderlaget.

I vissa fall kan en arbetsgivare få svårigheter att beräkna kostnadsavdraget eller att tillämpa en viss schablon. I *tredje stycket* föreskrivs därför att arbetsgivaren hos den lokala skattemyndigheten kan begära besked om hur beräkningen skall göras. Detta beslut skall följas av arbetsgivaren under utgiftsåret. Den lokala skattemyndighetens beslut kan därvid innebära att en viss schablon skall tillämpas.

Beslut i fråga om kostnadsavdrag får enligt 50 § överklagas av arbetsgivaren till länsstyrelsen (jämför dock 52 §).

Kostnadsavdraget skall särredovisas i uppbördsdeklarationen. En bestämmelse om detta har tagits in i 54 § UBL. Den lön som innefattar ersättning för kostnader skall således redovisas brutto.

För att göra det möjligt för skattemyndigheterna att kontrollera kostnadsavdragen skall arbetsgivaren i sammandraget av kontrolluppgifter enligt 37 § 7 mom. taxeringslagen (1956:623), TL, lämna en redovisning för de i uppbördsdeklarationerna gjorda avdragen. Detta föranleder en justering i nämnda lagrum. Kraven på redovisning kan modifieras med hänsyn till den metod för beräkning av kostnadsavdrag som arbetsgivaren använt sig av. Finner den lokala skattemyndigheten vid kontroll efter utgiftsåret att arbetstagarens kostnader bort beräknas till ett lägre belopp än som följt av beslut enligt tredje stycket skall årsavgiften fastställas enligt 17 § punkt 6.

7 §

Enligt 53 § 2 mom. UBL får länsstyrelsen om särskilda skäl föreligger medge att arbetsgivaren betalar och redovisar skatt inom viss tid efter den dag då skatten rätteligen skall betalas. Enligt förarbetena till denna bestämmelse (prop. 1978/79:161 s. 58) har bestämmelsen ansetts påkallad främst med tanke på de förseningar som inte kan undvikas när fel uppkommer i arbetsgivarens maskinella redovisningssystem. Möjlighet att medge uppskov i en sådan situation bör också finnas i fråga om arbetsgivaravgifterna. En bestämmelse motsvarande 53 § 2 mom. UBL har därför tagits in i ett *första stycke* i förevarande 7 §.

I det föreslagna uppbördsystemet skall alla arbetsgivare lämna uppbördsdeklaration månatligen. Det kan emellertid förutses att arbetsgivare som är bosatta utomlands eller är utländska juridiska personer och saknar fast driftställe här i riket i vissa fall kan få svårigheter att följa denna redovisningsordning. Det behövs därför en dispensregel som gör det möjligt att medge att redovisningen från sådana arbetsgivare i stället skall lämnas i annan ordning, t.ex. bara genom en årsuppgift. En bestämmelse som medger en sådan dispens har därför tagits in i paragrafens *andra stycke*.

Länsstyrelsens beslut kan i överensstämmelse med vad som gäller enligt UBL inte överklagas.

Beräkning och inbetalning av månadsavgift

8 §

I paragrafen anges hur månadsavgiften skall beräknas.

För de olika socialavgifterna anges individuella procentsatser för de avgifter arbetsgivaren skall betala. I 2 kap. 1 § socialavgiftslagen återfinns flertalet av dessa procentsatser. I särskilda lagar anges procentsatserna för uttag av avgifter till försäkringen för tilläggs pension och till arbetsskadeförsäkringen. Den allmänna löneavgiften regleras också i särskild lag.

Arbetsgivaren skall beräkna månadsavgiften efter summan av de procentsatser som gäller för de olika avgifter han skall betala.

Flertalet arbetsgivare är skyldiga att betala samtliga avgifter som avses i 2 kap. 1 § socialavgiftslagen. För redare gäller vissa avvikelser som närmare framgår av 2 kap. 2 § socialavgiftslagen. Endast avgift till tilläggs pensioneringen utgår på bidrag från Sveriges författarfond och konstnärnämnden.

För vissa arbetstagare skall arbetsgivaren endast betala tilläggs pensionsavgift. Vilka arbetstagare som avses framgår av 2 kap. 5 § andra stycket socialavgiftslagen. Vidare gäller särskilda bestämmelser i lagen (1983:1055) om nedsättning av socialavgifter och allmän löneavgift i Norrbottens län.

En arbetsgivare kan således bli skyldig att räkna ut månadsavgiften med tillämpning av flera procentsatser. I uppbördsdeklarationen bör avgiftsunderlaget därför specificeras i enlighet härmed.

Med de procentsatser som f.n. (1984) gäller, kommer arbetsgivarna att vid sin beräkning utgå från ett tal som innehåller tre decimaler. De olägenheter som följer med detta bör uppmärksammas i samband med ev. framtida ändringar i procentsatserna.

9 §

I paragrafen behandlas betalning av månadsavgift i första stycket och turordningen mellan avgifter och skatter i andra stycket.

Mina förslag förutsätter en samordning även av inbetalningsförfarandena. Paragrafen har utformats i enlighet härmed.

I första stycket regleras tid och ordning för betalningen.

Den länsstyrelse till vilken uppbördsdeklarationen skall lämnas är också mottagare av inbetalda avgifter.

Även tiden inom vilken betalningen skall göras är knuten till uppbördsdeklarationens avlämnande. Som framgått av motiveringen till 4 § kommer detta, efter föreslagna ändringar i 54 § 1 mom. första stycket UBL, att innebära att betalningen skall ske senast den 18 i månaden efter den då lönen betalades ut. Har arbetsgivaren enligt 7 § medgetts anstånd med redovisning och betalning av månadsavgift har tidpunkten för den uppskjutna redovisningen angetts i länsstyrelsens beslut.

En arbetsgivare som utnyttjar möjligheten att redovisa värdet av bilförmånen först i den sista deklarationen för utgiftsåret skall vid detta tillfälle som månadsavgift redovisa ett belopp som är beräknat på summan av

tillhandahållna bilförmåner för hela utgiftsåret. Betalningen skall göras senast när denna sista uppberdsdeklaration skall lämnas, dvs. regelmässigt senast den 18 januari året efter utgiftsåret.

Hänvisningen till 52 § UBL i paragrafens *första stycke* innebär vidare att de inbetalningsrutiner som gäller för arbetsgivare i fråga om avdragen preliminär skatt skall gälla i fråga om arbetsgivaravgifter. Arbetsgivaren kommer alltså att betala månadsavgiften med användande av den inbetalningshandling som han använder för skatteinbetalningen, alltså uppberdsdeklarationen.

Även den arbetsgivare som inte är skyldig att göra skatteavdrag är beträffande avgiftsinbetalningen skyldig att följa UBL:s inbetalningsrutiner. Månadsavgiften skall sättas in på länsstyrelsens skattepostgirokonto genom betalning på postanstalt eller bank, senast den sista betalningsdagen. Arbetsgivaren kan även betala genom girering från eget postgirokonto.

Föreskrifter om påföljd vid försenad betalning finns i 28 §.

I *andra stycket* har intagits en ordningsregel om prioritering av inbetalda belopp mellan skatt och avgift. Genom att inbetalningen av både skatter och avgifter görs med ett enda inbetalningskort kan beloppen inte utan vidare särskiljas. Understiger det belopp arbetsgivaren inbetalar summan av de belopp han enligt den samtidigt lämnade redovisningen är skyldig att betala, skall enligt denna ordningsregel beloppet i första hand anses som inbetalning av skatt. Lösningen att kreditera beloppet i första hand som betalning av skatt har valts bl.a. med tanke på att det är fråga om skatt som innehållits för arbetstagarnas räkning. Hänsyn har också tagits till att straff f.n. bara kan ådömas vid underlåten betalning av innehållen skatt. Även om ett motsvarande betalningsbrott kan komma att införas beträffande avgifter finns behov av en ordningsregel.

Fastställelse av månadsavgift, m.m.

10 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om fastställelse och åläggande av betalningsskyldighet när en arbetsgivare underlåtit att lämna uppberdsdeklaration, lämnat oriktig uppgift eller inte betalat det avgiftsbelopp han enligt redovisning i uppberdsdeklarationen bort betala m.m.

Så länge arbetsgivaren lämnar riktiga uppgifter i uppberdsdeklarationen och även inbetalar den rätt framräknade månadsavgiften fattas inte några beslut av skattemyndigheterna. I vilka situationer beslut om fastställelse och åläggande av betalningsskyldighet skall meddelas anges i punktform i *första stycket*.

Den *första punkten* avser det fall då arbetsgivaren underlåter att lämna redovisning enligt 4 §, dvs. inte lämnat uppgift om arbetsgivaravgifterna i uppberdsdeklaration.

Den *andra punkten* reglerar det fall då det uppdagats att arbetsgivaren

lämnat oriktig uppgift och månadsavgiften på grund därav blivit för låg. Detta kan ha framkommit vid en rutinmässig kontroll eller revision.

I *den tredje punkten* regleras den fastställelse som skall göras om en arbetsgivare inger ny deklARATION för rättelse av tidigare redovisad månadsavgift.

I hittills nämnda fall förutsätts att den lokala skattemyndigheten gör en utredning efter kontakt med arbetsgivaren. Omfattningen härav får givetvis styras av felaktighetens art.

Den lokala skattemyndigheten skall således i fall som avses i första stycket dels fastställa månadsavgift, dels ålägga arbetsgivaren betalningsskyldighet för det belopp som fortfarande är obetalt vid fastställsetidpunkten. När det är fråga om ny uppbördsdeklARATION kan givetvis också restitution förekomma.

Andra stycket reglerar de fall då det bara är fråga om betalningsförsummelse. Redovisar arbetsgivaren lönen och månadsavgiften i uppbördsdeklARATIONEN men underlåter han, helt eller delvis, att betala in den redovisade avgiften, skall den lokala skattemyndigheten sålunda ålägga arbetsgivaren betalningsskyldighet för det belopp som inte betalats. Någon fastställelse av månadsavgift behövs däremot inte i sådant fall. Ett åläggande av betalningsskyldighet för avgifter torde inte sällan få samordnas med ett åläggande av betalningsskyldighet enligt UBL:s bestämmelser på grund av underlåtenhet att betala redovisad innehållen skatt. I detta fall blir den lokala skattemyndighetens handläggning relativt summarisk.

I 11 § AVGL finns en bestämmelse om kommunikering. Kammarrätten i Stockholm har pekat på denna och ifrågasatt om inte motsvarande bestämmelse bör tas in i nu föreslagen avgiftsuppbördsdrag. Jag vill med anledning härav framhålla att förvaltningslagens bestämmelser om under rättelse och skyldighet att bereda part tillfälle att yttra sig innan ett ärende avgörs gäller. Några särskilda bestämmelser om kommunikering behövs därför inte enligt min mening. Jag bortser här från de kompletteringar som kan komma att behöva göras i uppbördsdragörelsen (1967:626) för att förfarandet enligt denna skall bli tillämpligt också på arbetsgivaravgifter.

I och med att den lokala skattemyndigheten fastställt betalningsskyldigheten får beloppet drivas in i den ordning som gäller för indrivning av skatt enligt UBL (jämför 28 § andra stycket).

Föreskrifter om påföljder vid betalningsförsummelse finns i 28 § första stycket.

För att kunna fastställa en månadsavgift måste myndigheten först bestämma det avgiftsunderlag på vilket avgiften skall beräknas. Saknas uppgifter för detta och framkommer inte heller efter utredning tillförlitliga uppgifter får den lokala skattemyndigheten uppskatta avgiftsunderlaget skönsmässigt. En bestämmelse om detta har tagits in i *tredje stycket*. Vid skälighetsuppskattningar skall beaktas bl.a. den art och omfattning som arbetsgivarens verksamhet har haft. När det är fråga om arbetsgivare som har

gjort skatteavdrag torde underlaget för detta inte sällan kunna ge god ledning för en sådan uppskattning.

Uppbördssystemet är så uppbyggt att fastställelse av månadsavgift genom beslut av den lokala skattemyndigheten inte bör meddelas sedan tidsgränsen för lämnande av årsuppgift inträtt. Efter denna tidpunkt skall alla beslut om betalningsskyldighet avse årsavgiften. Enligt paragrafens *sista stycke* gäller därför att fastställelsebeslut enligt förevarande paragraf inte får meddelas efter den 1 mars året efter utgiftsåret.

Besvär över ett fastställelsebeslut inverkar inte på skyldigheten att betala det belopp som besvären avser (56 § första stycket).

Årsuppgift m.m.

11 §

Denna och avsnittets övriga fem paragrafer innehåller bestämmelser om skyldighet att lämna årsuppgift, årsuppgiftens innehåll, betalning av kvarstående avgift samt om skattemyndigheternas befogenheter i vissa fall.

Som framhållits i den allmänna motiveringen bygger det föreslagna uppbördssystemet på principen att en arbetsgivare i varje uppbördsdeklaration skall redovisa ett riktigt och fullständigt avgiftsunderlag för redovisningsperioden. Detta medför att flertalet arbetsgivare i och med avlämnandet av den sista uppbördsdeklarationen den 18 januari året efter utgiftsåret har fullgjort sin redovisningsskyldighet. Det kan förutses att det i vissa fall kan finnas ett behov av att justera eller komplettera de uppgifter som lämnats för utgiftsåret i uppbördsdeklarationerna. Med tanke härpå har arbetsgivaren ålagts skyldighet att lämna en samlad redovisning för utgiftsårets arbetsgivaravgifter (årsuppgift) när årsavgiften inte överensstämmer med den tidigare lämnade redovisningen.

I paragrafens *första stycke* anges i två punkter de två situationer i vilka arbetsgivaren är skyldig att lämna årsuppgift. En arbetsgivare är givetvis oförhindrad att lämna årsuppgift även i andra situationer.

Årsavgiften är, såsom framgår av definitionen i lagens 2 §, summan av de arbetsgivaravgifter som belöper på utgiftsåret. Enligt *första punkten* uppkommer skyldighet att lämna årsuppgift om årsavgiften skall beräknas till annat belopp än som betalats enligt redovisning i deklarationerna eller fastställts till betalning för utgiftsåret. Härvid gäller dock den begränsningen att skyldigheten inträder först om skillnaden uppgår till minst 100 kr. Skillnadsbeloppet kan utgöras av antingen ett belopp arbetsgivaren tillgodo eller ett belopp som denne ytterligare skall betala. En underlåtenhet att lämna årsuppgift då beloppet är arbetsgivaren tillgodo medför endast att överskjutande belopp inte kan utbetalas.

Enligt *andra punkten* är en arbetsgivare skyldig att lämna årsuppgift om den lokala skattemyndigheten begär det. Skäl för en sådan begäran kan

exempelvis vara att en arbetsgivare haft en oregelbunden redovisning.

Årsuppgiften skall lämnas senast den 1 mars året efter utgiftsåret.

Årsuppgiften skall enligt *andra stycket första meningen* lämnas till den länsstyrelse till vilken motsvarande uppbördsdeklaration lämnats. Av en hänvisning i 4 § framgår att UBL:s bestämmelser reglerar vilken länsstyrelse som avses.

Om länsstyrelsen enligt 53 § 1 mom. *andra stycket* UBL har beslutat att arbetsgivaren skall redovisa innehållna skattebelopp under särskilt redovisningsnummer skall, enligt en ändring i nämnda lagrum som jag kommer att föreslå, arbetsgivaren redovisa avgifterna i uppbördsdeklarationerna under samma nummer. För att en säker och riktig avstämning skall kunna göras mellan uppbördsdeklarationernas uppgifter och årsuppgiften krävs att underlagen är jämförbara. Detta kan endast åstadkommas genom att en uppbördsdeklaration som lämnats under särskilt redovisningsnummer följs av en årsuppgift som omfattar samma del av verksamheten. En föreskrift om detta har tagits in i *andra stycket andra meningen*. Årsuppgiften behöver givetvis bara lämnas om så följer av paragrafens första stycke.

12 §

I paragrafen anges årsuppgiftens innehåll m.m.

Årsuppgiften är en arbetsgivares redovisning för hela utgiftsårets arbetsgivaravgifter. I *första stycket* anges i sju punkter de uppgifter som skall ingå i denna redovisning.

Första punkten anger att årsuppgiften skall uppta identifikationsuppgifter för arbetsgivaren. Dessa uppgifter kommer att kunna förtryckas.

Den uppgift om under utgiftsåret utgiven lön som skall lämnas enligt *andra punkten* är en uppgift som arbetsgivaren skall hämta från sin bokföring. Med lön avses sådan lön som har definierats i 2 § och alltså kontant utbetald avgiftspliktig lön eller annan ersättning, samt tillhandahållna naturaförmåner i form av kost, bostad eller bil. I detta underlag skall arbetsgivaren dock inräkna den ersättning som motsvarar avdrag för arbetstagares kostnader.

Som framgår av 6 § får en arbetsgivare under där angiven förutsättning vid redovisningen dra av vissa kostnader som en arbetstagare haft. Om en arbetsgivare har utnyttjat denna möjlighet är han enligt *tredje punkten* skyldig att ange de sammanlagda kostnaderna i årsuppgiften. Har inte några avdrag för kostnader gjorts kommer uppgiften om lön enligt *punkt fyra* att överensstämma med punkt två.

I årsuppgiften skall arbetsgivaren vidare enligt *sjunde punkten* ange kvarstående avgift eller överskjutande avgift. Detta motiveras av att arbetsgivaren själv måste kunna avgöra om han är skyldig att betala in ytterligare avgift (kvarstående avgift) eller om han är berättigad att få tillbaka för mycket inbetalda avgifter (överskjutande avgift). För denna beräkning krävs att arbetsgivaren lämnar uppgifter om de arbetsgivaravgifter som betalats enligt uppbördsdeklarationer eller som fastställts till betalning

(sjätte punkten). Genom att dessa uppgifter ställs mot den framräknade årsavgiften som arbetsgivaren skall lämna enligt femte punkten framkommer en plus- eller minuspost som således utgör den kvarstående avgiften resp. den överskjutande avgiften.

I andra och tredje styckena ges bestämmelser om öresutjämning och föreskrift om att årsuppgiften skall lämnas på heder och samvete på blankett enligt fastställt formulär. Det förutsätts att blanketten kan användas som postgiroinbetalningskort på samma sätt som blanketten för uppboordsdeklaration. Jag avser att senare föreslå regeringen att överlåta åt RSV att meddela de verkställighetsföreskrifter som behövs i nämnda hänseende.

13 §

Inträffar dödsfall under utgiftsåret skall redovisningen i årsuppgiften omfatta inte endast den lön den avlidne utgett utan, då verksamheten fortsatt av dödsboet, även av dödsboet utgiven lön. Att betalningsskyldighet för arbetsgivaravgifter som belöper på tid före dödsfallet skall åläggas dödsboet framgår av 22 §.

14 §

Har kvarstående avgift redovisats enligt bestämmelsen i 12 § åligger det arbetsgivaren att betala denna i samband med avlämnandet av årsuppgiften. Den kvarstående avgiften skall betalas senast den 1 mars året efter utgiftsåret, dvs. vid samma tidpunkt som årsuppgiften senast skall lämnas. Som tidigare nämnts lämnas redovisning för månadsavgift på inbetalningskortet. För inbetalningen av kvarstående avgift bör på motsvarande sätt finnas en blankett som kan användas både för årsuppgift och inbetalning. Det bör ankomma på RSV att meddela de verkställighetsföreskrifter som behövs i nu nämnda avseende.

Hänvisningen till betalningsordningen för månadsavgift innebär att betalningen skall ske till länsstyrelsens skattepostgirokonto och att betalning kan göras på postanstalt eller bank eller genom girering från eget postgirokonto.

Betalas den kvarstående avgiften senare än den 1 mars skall restavgift påföras (28 §).

15 §

I denna och följande paragraf ges bestämmelser rörande RSV:s, länsstyrelsens och den lokala skattemyndighetens befogenheter när en arbetsgivare inte fullgör sin uppgiftsskyldighet eller upplysningar behövs för kontroll av avgiftsskyldigheten.

Den kontroll som avses är den som är nödvändig för att beskattningsmyndigheterna skall kunna avgöra om avgiftsskyldighet föreligger och om så är fallet dess omfattning. Anmaning kan således riktas inte bara mot den som myndigheterna antas vara arbetsgivare utan även mot den som uppfattas som

arbetstagare i förhållande till en viss arbetsgivare. Med kontroll avses således här inte revision. Om revision finns särskilda bestämmelser i 27 §.

Arbetsgivare och arbetstagare skall också kunna anmanas att lämna ut de handlingar som kan behövas för avgiftsberäkningen.

Genom hänvisningen till 54 § 3 mom. UBL om uppbördsdeklaration görs UBL:s bestämmelser om påföring av förseningsavgift och om möjligheterna att efterge sådan avgift tillämpliga på årsuppgift på samma sätt som i fråga om uppbördsdeklaration.

16 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om vitesföreläggande.

De föreslagna bestämmelserna om vite är bl.a. tillämpliga när en arbetsgivare trots anmaning underlåtit att lämna årsuppgift eller inte följt en anmaning att komplettera den när den varit ofullständig. Bestämmelserna om detta har utformats i överensstämmelse med bestämmelserna i UBL och motsvarar vad som redan i dag gäller enligt AVGL beträffande arbetsgivaruppgift.

I överensstämmelse med vad som gäller enligt UBL finns även, såsom tidigare nämnts vid 4 §, möjlighet att förelägga arbetsgivare vid vite att inkomma med uppgift om lön och månadsavgift i uppbördsdeklaration.

Vite får också föreläggas vid inhämtandet av upplysningar. Ett sådant föreläggande kan såsom framgår av 15 § andra stycket riktas både mot arbetsgivare och arbetstagare. Däremot bör inte någon mot sin vilja kunna tvingas att lämna ut handlingar. Motivet till detta är att editionsplikten bör förenas med särskilda rättsskyddsgarantier vilket överensstämmer med uttalande av departementschefen i prop. 1961:100 (s. 255). Hörsammas inte en anmaning att förete handlingar får revision övervägas. Vid revision föreligger editionsplikt för den som revisionen avser och då kan vite användas. Bestämmelse om detta har utformats i överensstämmelse med vad som gäller i dag enligt AVGL.

Vite får föreläggas av RSV, länsstyrelsen eller den lokala skattemyndigheten och utdöms av länsrätten.

Fastställelse av årsavgift, m.m.

17 §

Paragrafen anger i vilka situationer årsavgiften skall fastställas och när betalningsskyldighet i samband därmed skall åläggas.

Första stycket upptar i punktform de fall då den lokala skattemyndigheten skall fastställa årsavgiften.

Såsom framgått tidigare bygger det nya uppbördssystemet på att arbetsgivaravgifterna skall betalas under eller i nära anslutning till utgiftsåret. Någon allmän slutavräkning och årsdebitering för samtliga arbetsgivare skall inte göras. Arbetsgivarna har i stället ålagts en skyldighet att i vissa fall lämna

årsuppgift (11 §) och att i samband därmed betala den kvarstående avgift som föreligger enligt årsuppgiften (14 §).

Förutsättning för fastställelse är enligt *första punkten* att årsavgiften, dvs. summan av utgiftsårets arbetsgivaravgifter, är större än summan av de belopp som betalats eller fastställts till betalning för utgiftsåret. Med betalda belopp avses sådana som betalats i enlighet med uppbördsdeklarationer samt kvarstående avgift, som betalats senast den 1 mars året efter utgiftsåret. Med fastställda belopp avses sådana som den lokala skattemyndigheten fastställt till betalning när arbetsgivaren underlåtit att lämna redovisning eller lämnat felaktiga uppgifter, inte betalat redovisat belopp eller betalat endast till viss del. Huruvida ett fastställt belopp sedan betalats eller inte saknar i detta sammanhang betydelse.

Även i de fall då arbetsgivaren lämnat en oriktig uppgift eller underlåtit att lämna föreskriven uppgift skall årsavgiften fastställas. En bestämmelse om detta har tagits in i *andra punkten*.

En arbetsgivare bör i vissa fall kunna yrka att årsavgiften fastställs. En sådan bestämmelse har tagits in i *tredje punkten*. Det finns emellertid en begränsning i detta. En prövning får inte avse ett belopp för vilket tidigare ålagts betalningsskyldighet. Beslut om sådant åläggande skall prövas i den ordning som gäller för anförande av besvär. Begränsningen framgår av paragrafens *andra stycke* i vilket även anges en tidsgräns för arbetsgivarens yrkande. Denna har bestämts så att den ungefär motsvarar den period inom vilken en arbetsgivare enligt 36 § AVGL i dagens system kan söka rättelse. En arbetsgivares yrkande om fastställelse av årsavgift förutsätter givetvis att han samtidigt lämnar en redovisning som motsvarar uppgifterna i en årsuppgift.

Skall beslut om restitution eller avkortning meddelas efter den 1 mars året efter utgiftsåret skall årsavgiften först fastställas. Detta framgår av *fjärde punkten*. Till vilket belopp årsavgiften fastställs blir beroende av i vilken mån avgifter som dessförinnan fastställts till betalning eller redovisats och betalats skall nedsättas.

Enligt 19 § skall under vissa förhållanden den lokala skattemyndigheten rätta felaktigheter beträffande avgifterna. De ändringar som detta föranleder skall enligt *femte punkten* redovisas genom att årsavgiften fastställs.

I *sjätte punkten* regleras det fall då den lokala skattemyndigheten finner att avgifterna bör utgå med större belopp än vad arbetsgivaren redovisat på grund av att han tillgodogjorts för stort avdrag för arbetstagares kostnader.

Ett beslut om fastställelse av årsavgift kan endast meddelas efter den 1 mars året efter utgiftsåret. Skall enligt fastställelsen ytterligare arbetsgivaravgifter betalas skall den lokala skattemyndigheten ålägga arbetsgivaren betalningsskyldighet för dem. Belopp under 100 kr. skall dock inte tas ut. Det belopp som fastställts till betalning får omedelbart drivas in. Utgörs det fastställda beloppet av avgifter som rätteligen bort betalas in som månads-

avgift skall restavgift påföras enligt 28 §. Detta motsvarar vad som gäller enligt UBL när en arbetsgivare har underlåtit att betala in innehållen skatt.

Ger fastställelsen av årsavgiften å andra sidan till resultat att arbetsgivaren har ett belopp till godo skall detta restitueras eller avkortas. Om detta finns bestämmelser i 23-25 §§ och 28 § andra stycket.

18 §

Enligt denna paragraf kan den lokala skattemyndigheten vid bristfällig redovisning bestämma avgiftsunderlaget för årsavgiften efter skälighet. Bristfälligheterna kan avse såväl uppbördsdeklaration som årsuppgift eller uppgift som infordrats enligt 15 §. Beträffande avgiftsunderlaget för månadsavgift finns en motsvarande bestämmelse om uppskattning i 10 §.

19 §

Bestämmelserna i paragrafen ersätter i det föreslagna uppbördssystemet bestämmelserna i 13 § AVGL.

Första stycket reglerar fall när rättelse bör vidtas på grund av att en årsavgift, antingen den redovisats i en årsuppgift eller först framkommer efter en summering av de avgifter som belöper på en var av utgiftsårets månader, blivit oriktig på grund av felräkning, felskrivning eller annat uppenbart förbiseende. Det gäller också fall då en omräkning bör ske för att avgiften och underlaget för denna skall stå i överensstämmelse med vad som ansetts utgöra pensionsgrundande inkomst för arbetstagare.

Innebär rättelsen att ett ytterligare avgiftsbelopp skall betalas eller arbetsgivaravgifterna skall sättas ned skall i enlighet med bestämmelserna i 17 § punkt 5 årsavgiften först fastställas.

Enligt *andra stycket* kan anstånd med betalning av påfordrad avgift meddelas i samband med att den lokala skattemyndigheten prövar om förutsättningar föreligger för rättelse. Anstånd bör bara meddelas om det framstår som antagligt att avgiften skall nedsättas.

20 §

I paragrafen anges de tidsfrister som i olika fall gäller för meddelande av beslut om arbetsgivares betalningsskyldighet för arbetsgivaravgifter, dvs. bestämmelser om s.k. talerättspreskription. Bestämmelserna är med en viss jämkning utformade i överensstämmelse med vad som nu gäller enligt 14 § AVGL.

Preskriptionstiden är, enligt nu gällande bestämmelser i 14 § fjärde stycket AVGL, sex år efter utgången av utgiftsåret. Enligt 71 § 1 mom. UBL kvarstår en arbetsgivares ansvarighet för innehållen men icke betald preliminär skatt under sju år efter utgången av det kalenderår då avdraget gjordes. Samma tidsfrist gäller enligt 71 § 2 mom. första stycket i UBL i fråga om arbetsgivarens ansvarighet på grund av att han inte gjort avdrag för

preliminär skatt. Ett gemensamt uppbördssystem för avgifter och källskatter förutsätter att preskriptionstiden för ansvarighet för avgifter är densamma som för innehållen preliminär skatt. Bestämmelserna har jämkats i enlighet härmed.

Ställföreträdares betalningsskyldighet, m.m.

21 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om ställföreträdares betalningsskyldighet.

Enligt nuvarande bestämmelser i 30 a § AVGL gäller följande. Den som i egenskap av företrädare för en juridisk person uppsåtligen eller av grov oaktsamhet underlåter att betala in arbetsgivaravgift är tillsammans med den juridiska personen solidariskt betalningsskyldig för avgiftsbeloppet och den restavgift som belöper på detta. Om det föreligger särskilda skäl får betalningsskyldigheten jämkas eller efterges.

Talan om att ålägga företrädare betalningsskyldighet skall föras vid allmän domstol. Sådan talan får inte väckas och inte heller åtgärd för indrivning vidtas, sedan arbetsgivarens ansvarighet för avgiftsbeloppet har bortfallit på grund av preskription. Hos ställföreträdaren får beloppet drivas in i samma ordning som gäller för indrivning av arbetsgivaravgift. En företrädare som har fullgjort sin betalningsskyldighet har regressrätt mot den juridiska personen.

Enligt de bestämmelser som gäller för det nya uppbördssystemet för arbetsgivaravgifter skall en arbetsgivare betala in arbetsgivaravgifterna som månadsavgifter senast den 18 i månaden efter den då den avgiftspliktiga lönen betalades ut. I vissa fall kan en arbetsgivare bli skyldig att betala arbetsgivaravgifterna i form av kvarstående avgift senast den 1 mars året efter utgiftsåret. En arbetsgivare kan vidare under vissa förutsättningar få anstånd med betalningen.

Bestämmelser om betalningsskyldighet för ställföreträdare bör i det samordnade systemet gälla underlåtenhet att i rätt tid och ordning betala månadsavgift eller kvarstående avgift. AVGL:s bestämmelser om ställföreträdares betalningsskyldighet har i enlighet härmed överflyttats till den föreslagna lagen.

Talan mot en ställföreträdare om betalningsskyldighet på grund av underlåtenhet att betala innehållen skatt kan föras av åklagare i samband med talan om ansvar för brottet. Åklagaren kan däremot inte för det allmännas räkning föra talan beträffande arbetsgivaravgifterna. Detta har sin förklaring i att något straff inte finns utsatt för underlåtenhet att betala arbetsgivaravgifterna. När situationen är sådan att åklagaren inte för talan om betalningsskyldighet för innehållen skatt förs talan av länsstyrelsen. I högre instans förs i sådant fall talan av RSV. Denna ordning torde bli tillämplig när det är fråga om arbetsgivaravgifter. Det bör dock framhållas att

frågan om i vilken ordning statens talan bör föras bl.a. i uppbördsmål f.n. övervägs inom regeringskansliet.

22 §

När en arbetsgivare har avlidit gäller enligt nuvarande bestämmelser (14 § fjärde stycket AVGL) att avgiftsunderlaget skall påföras dödsboet. Sådan påföring får dock inte ske om inte frågan om detta prövats inom två år efter utgången av det kalenderår, då bouppteckning ingavs för registrering.

Om en arbetsgivare avlider bör beslut om betalningsskyldighet för arbetsgivaravgifter som belöper på tid före dödsfallet gälla dödsboet. Förevarande paragraf har utformats i enlighet med detta. Har dödsboet fortsatt den dödes verksamhet blir dödsboet givetvis betalningsskyldigt för arbetsgivaravgifterna efter dödsfallet enligt vanliga regler i sin egenskap av arbetsgivare.

Restitution m.m.

23 §

I denna och följande paragraf behandlas återbetalning av arbetsgivaravgifter och beräkning av restitutionsränta.

Det föreslagna systemet för uppbörd av arbetsgivaravgifter medför att fråga om återbetalning av arbetsgivaravgifter främst aktualiseras sedan arbetsgivaren redovisat arbetsgivaravgifterna för utgiftsåret i årsuppgift eller fått avgifterna nedsatta enligt beslut av en förvaltningsdomstol eller sjömansskattenämnden. Fall kan dock förekomma då restitution bör ske redan dessförinnan på grund av att den lokala skattemyndigheten godtar en arbetsgivarredovisning i ny uppbördsklaration enligt vilken månadsavgiften utgår med ett lägre belopp än det arbetsgivaren tidigare redovisat eller när länsrätten hunnit meddela beslut med anledning av besvär över ålagd betalningsskyldighet för månadsavgift.

Här intas därför en bestämmelse om att för mycket inbetalda arbetsgivaravgifter skall återbetalas, med den begränsningen att belopp under 100 kr. inte återbetalas.

I övrigt skall gälla samma ordning som nu gäller enligt UBL. Denna innebär att en förutsättning för återbetalning på grund av avgiftsnedsättning efter förvaltningsdomstols beslut normalt är att det allmänna ombudet inte anmält hinder. Även om sådant hinder har anmälts kan dock länsstyrelsen på ansökan medge återbetalning under vissa förutsättningar. Denna begränsning av restitutionsrätten har lagtekniskt angetts genom föreskrift i 56 § sista stycket som överensstämmer med motsvarande reglering i UBL.

24 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om ränta vid återbetalning (restitutionsränta).

Som det föreslagna systemet för uppbörd av arbetsgivaravgifter är uppbyggt bör restitutionsränta bara beräknas om återbetalning sker efter den 30 juni året efter utgiftsåret. Det bör framhållas att restitution med anledning av årsuppgift regelmässigt bör verkställas före utgången av juni månad året efter utgiftsåret. Den föreslagna ordningen kan jämföras med den som gäller när preliminär skatt återbetalas i nära anslutning till inkomståret. Vid återbetalning av sådan skatt utgår inte ränta om återbetalning sker före debiteringen av den slutliga skatten.

Bestämmelserna om beräkning av ränta är utformade i överensstämmelse med vad som gäller om restitutionsränta enligt UBL.

25 §

Enligt flertalet uppbördsförfattningar gäller att den som är berättigad till återbetalning har rätt att få ut bara det belopp som överstiger den skatte- eller avgiftsskuld som han kan ha. Sådana bestämmelser finns t.ex. i 32 § AVGL och 68 § 4 mom. UBL.

Bestämmelsen i denna paragraf har utformats efter mönster av bestämmelserna i 20 § lagen (1982:1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar.

Revision m.m.

26 §

Genom paragrafen inskrivs i lagen skattemyndigheternas ansvar för övervakning av att arbetsgivarna fullgör sina skyldigheter.

Kontrollen och övervakningen av arbetsgivarnas skyldigheter i fråga om källskatter och arbetsgivaravgifter avses att samordnas. Den befogenhet som såvitt gäller källskatt tillkommer länsstyrelsen enligt UBL bör få sin motsvarighet vad avser arbetsgivaravgifterna i den föreslagna lagen. Paragrafen motsvarar 44 § första och andra styckena UBL.

27 §

I paragrafen ges bestämmelser om revision hos arbetsgivare för kontroll av uppgiftsskyldigheten.

Bestämmelserna om skattemyndigheternas möjligheter att göra revision för kontroll av att en arbetsgivare fullgör sina skyldigheter i fråga om arbetsgivaravgifter är utformade i enlighet med motsvarande bestämmelser i övriga uppbördsförfattningar. Såvitt gäller AVGL finns nu gällande bestämmelser om revision i 7 §.

Behöriga att fatta beslut om revision enligt förevarande paragraf är RSV, länsstyrelsen och den lokala skattemyndigheten. Detta innebär givetvis att den myndighet som beslutat om revision även får verkställa den.

Indrivning m.m.

28 §

I paragrafen regleras i *första stycket* påföljder vid försenad betalning och i *andra stycket* indrivning m.m.

Det nya systemet för uppbörd av arbetsgivaravgifter innebär att arbetsgivaren skall redovisa och betala arbetsgivaravgifterna för en månad senast den 18 följande månad. Den på bilförmån belöpande avgiften har arbetsgivaren möjlighet att redovisa och betala senast den 18 januari året efter utgiftsåret.

Enligt bestämmelserna i AVGL (30 §) är en arbetsgivare som inte betalar arbetsgivaravgift i rätt tid skyldig att betala restavgift. Denna utgår med sex procent. Enligt UBL är en arbetsgivare som underlåter att betala innehållen skatt i rätt tid skyldig att betala restavgift med sex procent och i vissa fall tilläggsavgift. Tilläggsavgiften beräknas i perioder om sex månader för varje påbörjad tidrymd utöver den första efter utgången av den uppbördsmånad under vilken skatten rätteligen skulle ha betalats till dess skatten betalas eller av den lokala skattemyndigheten fastställts till betalning. Tilläggsavgiften utgår efter fyra procent för högst tre sexmånadersperioder.

En samordning av systemen för uppbörd av skatter och avgifter förutsätter enhetliga regler för beräkning av de avgifter som skall utgå då betalning inte sker i rätt tid. UBL:s bestämmelser om restavgift och tilläggsavgift bör gälla både i fråga om innehållen skatt och arbetsgivaravgifter. Bestämmelserna om restavgift i *första stycket* har utformats i enlighet härmed.

En arbetsgivare som i sin årsuppgift redovisar kvarstående avgift och inte betalar denna senast den 1 mars året efter utgiftsåret skall enligt de här redovisade bestämmelserna betala restavgift. Om det vid närmare undersökning visar sig att den kvarstående avgiften beror på att arbetsgivaravgifter felaktigt inte betalats som månadsavgift skall självfallet inte restavgift beräknas dubbelt. I sådant fall kan det däremot bli aktuellt att beräkna tilläggsavgift om den bristande inbetalningen av månadsavgift hänför sig till en redovisningsperiod som ligger så långt tillbaka att bestämmelserna om tilläggsavgift är tillämpliga.

Enligt UBL (58 § 2 mom.) kan länsstyrelsen meddela befrielse från en skyldighet att betala restavgift och tilläggsavgift när det föreligger särskilda omständigheter. Enligt samma bestämmelse får RSV meddela föreskrifter för tillämpningen av bestämmelserna om befrielse. Beträffande restavgift på arbetsgivaravgifter finns en motsvarande bestämmelse i 30 § AVGL som gäller RFV.

De här redovisade bestämmelserna i UBL om befrielse från restavgift och tilläggsavgift skall också enligt *första stycket* gälla i det samordnade uppbördssystemet.

Som tidigare nämnts bör det föreslagna uppbördssystemet medföra att en arbetsgivare i allmänhet utan svårighet månad efter månad kan redovisa rätt

underlag för arbetsgivaravgifterna. Man kan dock inte bortse från att en arbetsgivare ibland kan komma att i efterhand upptäcka att han har beräknat avgifterna för en månad på ett inte helt korrekt underlag och därför betalar in felande avgift i samband med redovisningen i en ny rättad uppbördsdeklaration. I sådant fall blir han i princip skyldig att betala restavgift. Ofta torde dock situationen kunna bedömas ha varit sådan att han inte bör erlægga full restavgift. Den bör då nedsättas. I vissa fall kan förhållandena vara sådana att den inte alls bör utgå och i andra fall sådana att den bör nedsättas att svara mot en skälig ränta. Under en övergångstid kan det vidare finnas skäl att särskilt beakta de svårigheter som i vissa fall kan föreligga för en arbetsgivare att redan från början helt korrekt ansluta redovisningen till de egna rutinerna. De närmare föreskrifterna om befrielse från restavgift bör som förut sagts meddelas av RSV.

Beträffande indrivning, avkortning, avskrivning och antagande av ackord skall enligt *andra stycket* UBL:s bestämmelser tillämpas. Detta överensstämmer med vad som gäller enligt AVGL. Genom hänvisningen till UBL:s bestämmelser om indrivning kommer lagen (1982:188) om preskription av skattefordringar m.m. att bli tillämplig. Det nya systemet för uppbörd av arbetsgivaravgifter föranleder en viss justering av 3 § i den nu nämnda lagen. Till denna justering återkommer jag i ett senare sammanhang.

Rätt att ta del av uppbördsdeklaration m.m.

29 §

I paragrafen ges bestämmelser om uppgiftsutbyte mellan skattemyndigheter.

I samband med införandet av den nya sekretesslagen (1980:100) vidtogs vissa följdändringar i andra lagar. I 50 § TL gavs därvid uttryck för principerna att skattemyndigheterna skall ta vara på möjligheterna att utbyta information och att det avgörande för om en uppgift skall få lämnas från en skattemyndighet till en annan skall vara att uppgiften behövs för den mottagande myndighetens verksamhet. Sekretessregleringen i skattelagstiftningen vid sidan av TL slopades i huvudsak och ersattes så långt möjligt med hänvisningar till 50 § TL. Exempel på detta är 73 § UBL och 25 § lagen (1968:430) om mervärdeskatt, ML. Med dessa lagrum som förebild har bestämmelsen i förevarande paragrafs *första stycke* utformats. *Andra stycket* motsvarar 50 § tredje stycket AVGL.

Allmänt ombud

30 §

I paragrafen föreskrivs vem som skall vara allmänt ombud i mål enligt den föreslagna lagen.

I varje län skall enligt 72 a § UBL finnas ett allmänt ombud och ersättare för detta. Ombuden förordnas av länsstyrelsen. I det nya systemet bör det allmänna företrädas av ett allmänt ombud också vad gäller arbetsgivaravgifterna. I *första stycket* föreskrivs därför att allmänt ombud enligt UBL skall vara allmänt ombud också när det gäller arbetsgivaravgifterna.

Det allmänna ombudets uppgifter och befogenheter i fråga om arbetsgivaravgifterna skall vara desamma som beträffande skatter enligt UBL. Det allmänna ombudet får sålunda hos den lokala skattemyndigheten yrka att en arbetsgivare påförs arbetsgivaravgifter.

Till det allmänna ombudets befogenheter hör också att anföra besvär över den lokala skattemyndighetens beslut. Ombudet får vidare anföra besvär över länsstyrelsens, länsrättens och kammarrättens beslut. Vissa begränsningar i besvärsrätten föreskrivs dock i 50 och 52 §§. Det allmänna ombudet får även anföra besvär till en arbetsgivares förmån. Som framgår av 44 § andra stycket kan det allmänna ombudet också yrka att en arbetsgivare påförs avgiftstillägg.

I vissa fall fordras det allmänna ombudets medgivande för att restitution skall få ske (56 § sista stycket).

Särskilda bestämmelser om redaravgift

31 §

De särskilda bestämmelserna som behövs i fråga om redaravgift är intagna i 31-37 §§.

Bestämmelserna i de tidigare avsnitten är till stora delar direkt tillämpliga på redaravgift. I förevarande paragraf föreskrivs därför att dessa bestämmelser tillämpas om inte annat följer av vad som föreskrivs i avsnittet om redaravgift.

32 §

Enligt 15 § får bl.a. länsstyrelse anmana arbetsgivare och arbetstagare att lämna de uppgifter som behövs för beräkning av arbetsgivaravgifterna. Vilken länsstyrelse som är behörig framgår av 3 §. I förevarande paragraf ges bestämmelse om att det är länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län som i fråga om redaravgift är behörig att utfärda anmaning enligt 15 § och meddela anstånd enligt 54 §. Beslut om indrivning, avkortning m.m. fattas av länsstyrelsen i det län där målet om indrivningen är anhängigt. Bestämmelserna har utformats i enlighet härmed.

Enligt 30 § skall som allmänt ombud fungera det allmänna ombud som förordnas enligt UBL. Enligt sjömansskattelagen (24 §) förordnar RSV ett allmänt ombud att i kammarrätten och regeringsrätten föra det allmänns talan i mål enligt sjömansskattelagen. Detta ombud skall enligt bestämmelsen i förevarande paragrafs *andra stycke* också fungera som allmänt ombud såvitt gäller redaravgift. Det allmänna ombudets befogenheter anges i 30 och 44 §§.

33 §

Paragrafen innehåller en behörighetsregel.

Sjömansskattekontoret skall såvitt gäller redaravgift i alla avseenden utöva de funktioner som enligt de allmänna bestämmelserna tillkommer den lokala skattemyndigheten enligt den föreslagna lagen. I fråga om redaravgift behåller den lokala skattemyndigheten bara möjligheten att besluta om revision dvs. den lokala skattemyndighet som anges i 3 §.

34 §

Enligt paragrafens bestämmelser knyts uppbörderna av redaravgift an till uppbörderna av sjömansskatt.

Uppbörderna av redaravgift samordnas med uppbörderna av sjömansskatt. Med detta följer att redaravgift skall redovisas och betalas för de perioder och i den tid och ordning som gäller för sjömansskatten. Bestämmelserna om redovisning och inbetalning av redaravgift har därför enligt förevarande paragraf uttryckts genom en hänvisning i *första stycket* till vad som gäller i fråga om sjömansskatt. En motsvarande hänvisning har gjorts i *andra stycket* till bestämmelserna i sjömansskattelagen om anmaning, anstånd, restavgift, tilläggsavgift och förseningsavgift.

35 §

Enligt nu gällande bestämmelse tas naturaförmån i form av kost och bostad upp till värden som fastställs under utgiftsåret.

I det nya uppördssystemet bör värdet vid utgiftsårets ingång vara fastställt av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

36 §

Den periodvisa redovisningen av sjömansskatt och redaravgift skall ske till sjömansskattekontoret. I konsekvens härmed skall enligt förevarande paragraf också årsuppgift lämnas till sjömansskattekontoret.

37 §

Paragrafen ställer upp en särskild förutsättning för påförande av redaravgift. Bakgrunden är följande.

Om sjömansskatt inte betalas eller betalas med för lågt belopp skall sjömansskattekontoret framställa ett s.k. revisionskrav på felande belopp. Kravet riktas mot redaren om inte kravet framställs på grund av att avdrag inte gjorts eller gjorts med för lågt belopp och detta beror på omständigheter som redaren inte kan lastas för. I ett sådant fall skall kravet i stället riktas mot sjömannen.

Bestrider redaren eller sjömannen kravet eller inbetalas inte skatten, beslutar sjömansskattenämnden i frågan. Ett sådant beslut är en förutsättning för att beloppet skall kunna drivas in. Undantag gäller i fråga om avdragen skatt som redaren inte inbetalat och för vilken inte heller

betalningsskyldigheten bestritts. En fordran på ett sådant skattebelopp får drivas in utan sjömansskattenämndens beslut.

Ett beslut om betalningsskyldighet för redaravgift bör ha som förutsättning att det inom ramen för bestämmelserna i sjömansskattelagen befunnits att redaravgiften avser lön på vilken sjömansskatt skall betalas. Härigenom kommer frågan om underlaget för såväl sjömansskatt som redaravgift att bli enhetligt bedömd.

Mot denna bakgrund har i paragrafen getts en föreskrift av innebörd att ett beslut om betalningsskyldighet bara får meddelas under förutsättning att sjömansskatt har betalats för lönen eller att den på lönen belöpande sjömansskatten får drivas in på grund av att sjömansskattenämnden fastställt skatten till betalning eller på grund av att redaren inte bestritt sin skyldighet att betala innehållen skatt.

Avgiftstillägg m.m.

38-49 §§

I enlighet med vad som har framhållits i den allmänna motiveringen har bestämmelser om avgiftstillägg tagits in i 38-49 §§ i överensstämmelse med vad som i sådant avseende gäller enligt AVGL. Avvikelser i lagbestämmelsernas utformning har endast gjorts i den mån detta föranleds av skillnaderna mellan det gamla och det nya uppbördssystemets bestämmelser om redovisning, betalning och fastställelse av arbetsgivaravgifter. De föreslagna bestämmelserna om avgiftstillägg i 38-49 §§ motsvarar sålunda 43-49 b §§ AVGL. I 44 § andra stycket har intagits en ny bestämmelse som ger det allmänna ombudet en möjlighet att hos länsrätten yrka påförande av avgiftstillägg i de fall då den lokala skattemyndigheten inte meddelat något beslut i denna fråga. När det gäller redaravgift skall yrkandet göras hos sjömansskattenämnden.

Enligt 43 § som motsvarar 45 § i AVGL får avgiftstillägg helt efterges i vissa fall. Avgiftstillägg kan sålunda bl.a. efterges om felaktighet eller underlåtenhet framstår som ursäktlig med hänsyn till den oriktiga uppgiftens beskaffenhet eller annan särskild omständighet. I det nya systemet åligger det arbetsgivaren att senast den 18 i varje månad redovisa avgiftsunderlaget för den föregående månaden. Den nämnda eftergiftsgrunden bör anses kunna vara för handen också när en arbetsgivare visar att det förelegat särskilda svårigheter att få fram det rätta avgiftsunderlaget inom den föreskrivna tiden. En förutsättning för eftergift bör dock vara att arbetsgivaren inte underlåtit att vidta rättelse när detta varit möjligt.

Några särskilda bestämmelser i den föreslagna lagen om förseningsavgift behövs inte. Som tidigare har nämnts medför hänvisningen i 4 § första stycket och 15 § sista stycket att UBL:s regler om förseningsavgift skall tillämpas såvitt gäller uppbördsdeklaration och årsuppgift.

Besvär m.m.

50 §

Denna och följande tre paragrafer reglerar besvärsordningen. Bestämmelserna har utformats efter de principer som präglar UBL.

Enligt denna paragrafs *första stycke* gäller såsom huvudregel att den lokala skattemyndighetens beslut får överklagas till länsrätten. De beslut som omfattas av denna regel är beslut om fastställelse av månadsavgift enligt 10 § och av årsavgift enligt 17 § samt beslut om avgiftstillägg. Huvudregeln gäller också beslut av den lokala skattemyndigheten med anledning av en begäran om omprövning enligt 51 §. Besvär skall enligt 12 § förvaltningslagen (1971:290) anföras inom tre veckor från det att klaganden fått del av beslutet.

Vissa beslut som rör avgiftsredovisningen för utgiftsåret är av sådan innebörd att de vid överklagande måste prövas relativt snabbt och slutgiltigt såvitt gäller den löpande redovisningen. Detta gäller beslut beträffande redovisningsordningen under utgiftsåret för bilförmån enligt 5 § tredje stycket och rörande beräkningen under utgiftsåret av kostnadsavdrag enligt 6 § tredje stycket. Sådana beslut kan därför enligt *första stycket andra meningen* bara prövas av länsstyrelsen. I överensstämmelse med vad som gäller i fråga om rätt att överklaga den lokala skattemyndighetens beslut om anstånd enligt UBL bör också i fråga om anståndsbeslut enligt 19 § andra stycket besvär kunna anföras till länsstyrelsen. Besvärstiden är också i här angivna fall tre veckor. Det har inte bedömts föreligga behov av besvärsmöjlighet för det allmänna ombudet.

Redaravgiftens anknytning till sjömansskatten har ansetts böra medföra att sjömansskattekontorets beslut i fråga om redaravgift skall prövas i samma ordning som gäller för sjömansskatten. I *andra stycket* i förevarande paragraf föreskrivs i enlighet härmed att kontorets beslut får överklagas hos sjömansskattenämnden. Liksom när det gäller besvär över sjömansskattenämndens beslut om sjömansskatt har redarens besvärstid satts till två månader. Denna skall också gälla för sjömansskattekontorets beslut om redaravgift.

Enligt andra skatte- och uppbördsförfattningar får beslut om revision och beslut varigenom vite förelagts inte överklagas. Bestämmelse med denna innebörd har också tagits in i paragrafens *tredje stycke*.

Bestämmelsen i *fjärde stycket* om vidarebefordran av en besvärshandling som ingetts till fel besvärsinstans motsvarar vad som gäller enligt 85 § 1 mom. femte stycket UBL.

51 §

I paragrafen öppnas en möjlighet för arbetsgivaren att få ett beslut av den lokala skattemyndigheten och sjömansskattekontoret omprövat av myndigheten.

Bakgrunden är följande. I olika författningar finns exempel på bestämmelser om att en myndighet är skyldig att ompröva sitt beslut. Bestämmelser av detta slag finns i 69 § 3 mom. TL och i 20 kap. 10 § lagen (1962:381) om allmän försäkring, AFL. Motiven bakom dessa omprövningsbestämmelser har varit att avlasta besvärsmyndigheterna och att uppnå en praktisk och rationell ordning för alla parter.

Det bör finnas vissa möjligheter till omprövning också när det gäller den lokala skattemyndighetens och sjömansskattekontorets beslut om arbetsgivaravgifterna. En förutsättning för omprövning bör vara att ansökningen om omprövning skall ha kommit in före besvärstidens utgång. Som begränsning bör också gälla att arbetsgivaren eller det allmänna ombudet inte anfört besvär över beslutet. Denna begränsning har sin motsvarighet i TL:s bestämmelser om omprövningsrätt för taxeringsnämnden.

Möjlighet till omprövning har vidare inte ansetts böra föreligga i fråga om beslut om en löpande redovisning av bilförmån, beslut om hur avdrag för arbetstagares kostnader skall beräknas i uppbördsdeklarationerna eller beslut om anstånd vid rättelseförfarande dvs. de beslut som enligt 50 § skall överklagas till länsstyrelsen resp. sjömansskattenämnden.

52 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om fullföljdsbegränsning beträffande beslut som meddelas av länsstyrelsen och sjömansskattenämnden.

Enligt den föreslagna ordningen är det i likhet med vad som gäller enligt UBL länsstyrelsen som skall fatta beslut t.ex. i fråga om avskrivning, restitution, avkortning och restavgift. Också bestämmelserna om besvärsmöjlighet över länsstyrelsens beslut bör i det nya uppbördssystemet utformas på samma sätt som i UBL. I enlighet härmed får enligt paragrafens *första stycke* besvär anföras hos kammarrätten bara i fråga om beslut som gäller förseningsavgift, restavgift, tilläggsavgift, restitution eller avkortning.

Redaravgiftens anknytning till sjömansskatten medför att sjömansskattenämndens beslut om redaravgift bör kunna överklagas i samma ordning som gäller beträffande nämndens beslut om sjömansskatt. De enda beslut av sjömansskattenämnden som i förevarande *andra stycke* behöver undantas från besvärsmöjlighet är, i enlighet med vad som föreslagits gälla beträffande arbetsgivaravgifterna i övrigt, beslut om löpande redovisning av bilförmån, beslut om hur avdrag för arbetstagares kostnader skall beräknas och beslut om anstånd vid rättelseförfarande.

53 §

Enligt andra skatte- och uppbördsförfattningar får beslut om revision och beslut varigenom vite förelagts inte överklagas. Detta skall enligt förevarande paragraf även gälla RSV:s beslut i sådana frågor.

54 §

Paragrafen reglerar en anståndsmöjlighet för arbetsgivaren.

En arbetsgivare har enligt gällande bestämmelser i AVGL möjlighet att få anstånd i samband med att han anför besvär över RFV:s beslut. Förutsättning härför är att det föreligger synnerliga skäl. Denna möjlighet till anstånd bör finnas också sedan uppbörden av arbetsgivaravgifterna samordnats med systemen för uppbörd av källskatt resp. sjömansskatt. Bestämmelserna om anstånd bör kombineras med skyldighet att betala ränta. De föreslagna bestämmelserna överensstämmer med vad som numera gäller i fråga om ränta i samband med anstånd enligt AVGL med flera författningar.

55 §

Enligt 10 och 17 §§ får belopp för vilket betalningsskyldighet åläggs omedelbart drivas in. En motsvarande bestämmelse behövs också i fråga om belopp som skall betalas i enlighet med beslut av förvaltningsdomstol eller sjömansskattenämnden.

56 §

Bestämmelserna i förevarande paragraf överensstämmer med vad som gäller enligt 87 § UBL.

Ikraftträdandet m.m.

Det nya systemet för uppbörd av arbetsgivaravgifter skall tillämpas fr.o.m utgiftsåret 1985. Den nya lagen och de följdändringar som detta kräver bör därför träda i kraft den 1 januari 1985. AVGL bör gälla tills vidare och så länge det behövs för att reglera de avgifter som skall påföras och betalas enligt nuvarande system. Övergångsbestämmelserna har utformats i enlighet härmed.

6.2 Förslaget till lag om ändring i uppbördslagen (1953:272)

Förslaget om ett samordnat system för uppbörd av innehållna skatter och arbetsgivaravgifter föranleder vissa justeringar i UBL.

Förkortningen av redovisningsperioden medför att varje månad under uppbördsåret blir uppbörds månad. Detta föranleder ändringar i 2 § 2 mom samt 26, 31, 39 och 42 §§ UBL. Ändringarna i 31, 39 och 42 §§ sammanhänger med att belopp som avser kvarstående eller tillkommande skatt skall betalas i den tid och ordning som hittills gällt.

I 39-42 §§ AVGL finns vissa bestämmelser rörande försäkrads egenavgift. Bestämmelserna har nära anknytning till uppbörden av egenavgifterna och bör därför flyttas till UBL.

Bestämmelser om debitering av skatt m.m. samt utfärdande av skattsedel finns i 22-38 §§ UBL. Däribland finns även bestämmelser om debitering av

egenavgifter. 29 och 30 §§ har upphört att gälla genom SFS 1954:340. Här finns alltså en naturlig plats för ytterligare bestämmelser rörande debitering av egenavgifter.

I 39 § AVGL sägs att egenavgifter till försäkringen för tilläggspension skall, med iakttagande av vad som sägs i 40 §, debiteras och uppbäras enligt bestämmelserna i UBL. En liknande bestämmelse finns i 5 kap. 3 § socialavgiftslagen, där det sägs att om debitering och uppbörd av avgifter enligt den lagen gäller särskilda bestämmelser i AVGL och i UBL.

Om 40 § AVGL flyttas till UBL finns inte längre något behov av en hänvisning motsvarande den som nu finns i 39 § AVGL. Det räcker med den allmänna hänvisningen i socialavgiftslagen till UBL:s bestämmelser om debitering och uppbörd. Med hänsyn härtill föreslås att 40 § med vissa redaktionella ändringar, flyttas till UBL och där får bli en ny 29 §. Av systematiska skäl har till denna paragraf flyttats den bestämmelse som nu finns i 2 § 3 mom. *andra stycket UBL* om att betald skatt i första hand skall avse tilläggspensionsavgift.

I 41 § AVGL finns en bestämmelse om befrielse i vissa fall från att betala tilläggspensionsavgift. Bestämmelsen hör ihop med 40 § AVGL. Även 41 § AVGL bör flyttas till UBL och får där bli en ny paragraf, 30 §.

F.n. är det RFV som efter särskild framställning meddelar beslut om befrielse från tilläggspensionsavgift. Med hänsyn till den föreslagna samordningen av uppbörden av källskatt och arbetsgivaravgift och den därmed förenade decentraliseringen av beslutsfunktionerna till skattemyndigheterna bör beslut om befrielse meddelas av länsrätten. Denna lösning överensstämmer med vad som gäller enligt 75 § kommunalskattelagen (1928:370), KL, i fråga om dödsbos befrielse från skatt.

I 42 § AVGL sägs bl.a. att besvär över beslut om sådan omdebitering som avses i 40 § andra stycket får anföras hos länsrätten. Någon besvärstid är inte angiven varför den allmänna regeln om tre veckors besvärstid i förvaltningslagen (1971:290) blir tillämplig.

Däremot finns ingen särskild besvärstid beträffande beslut av RFV om befrielse från att betala tilläggspensionsavgift. Här är i stället den allmänna besvärstid bestämmelsen i 38 § AVGL tillämplig. Besvär skall sålunda anföras hos kammarrätten i Stockholm. Besvärstiden är två månader.

Flyttas bestämmelserna i 40 och 41 §§ AVGL till UBL blir besvärgången i fråga om beslut angående omdebitering av och befrielse från tilläggspensionsavgift den som gäller enligt UBL. Detta innebär att besvär över den lokala skattemyndighetens beslut om omdebitering skall anföras hos länsrätten och att besvär över länsrättens beslut beträffande omdebitering eller befrielse skall anföras hos kammarrätten.

Övriga ändringar i UBL betingas av att redovisningen av arbetsgivaravgifter skall ske i överensstämmelse med vad som enligt UBL gäller för redovisningen av innehållen skatt. Om dessa ändringar får jag anföra följande.

Enligt 53 § 1 mom. UBL får länsstyrelsen besluta att innehållen skatt skall redovisas under särskilt redovisningsnummer. Som jag närmare redovisat i kommentaren till 4 § lagen om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare bör sådant beslut också omfatta arbetsgivaravgifterna. Förevarande moment har ändrats i enlighet härmed.

Bakgrunden till ändringen i 54 § UBL är följande. Redovisningen och inbetalningen av arbetsgivaravgifter inordnas i UBL:s system för redovisning och inbetalning av innehållen skatt. Som tidigare nämnts innebär förslaget att UBL:s nuvarande krav på uppgift om lönesumman i fråga om innehållen skatt slopas och att arbetsgivaren i stället skall lämna uppgift om den lön på vilken månadsavgiften skall beräknas. Arbetsgivaren skall vidare lämna uppgift om månadsavgiftens belopp och huruvida avdrag gjorts för arbetstagares kostnader enligt 6 § i den föreslagna lagen om uppbörd av socialavgifter för arbetsgivare. Arbetsgivaren skall slutligen lämna uppgift om summan av innehållen skatt och redovisad avgift. Paragrafen kompletteras med krav på uppgifter i nämnda hänseende.

Ändringarna i 55 § UBL föränleds av slopandet av nuvarande krav på att uppgift alltid skall lämnas om arbetstagarnas namn, personnummer samt skatteavdrag för varje arbetstagare när redovisningen av innehållen skatt bara avser högst fyra arbetstagare. En redovisning för detta har lämnats i den allmänna motiveringen (2.3).

Ändringarna i 57, 72 och 74 §§ UBL föränleds av inordningen av redovisningssystemet för arbetsgivaravgifter i UBL.

6.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1981:691) om socialavgifter

2 kap.

4 §.

I enlighet med den allmänna motiveringen har i första stycket punkt 1 föreskrivits en enhetlig beloppsgräns för avgiftsskyldighet vid 1 000 kr. Efter höjningen kommer således samma beloppsgräns att gälla alla arbetsgivare.

Vid bestämmande av underlaget för arbetsgivaravgifterna skall f.n. enligt punkt 6 bortses bl.a. från ersättning till den del denna motsvarar kostnader i arbetet som arbetstagaren haft att täcka med ersättningen, i den mån RFV medger detta.

Nuvarande regler beträffande s.k. kostnadsavdrag medför att arbetsgivarna i arbetsgivaruppgiften yrkar att viss del av utbetald ersättning inte skall tas med i avgiftsunderlaget. Bifalls yrkandet av RFV kommer den slutliga avgiften att beräknas med bortseende från den nämnda ersättningen.

I det nya uppbördssystemet skall arbetsgivarna själva ange avgiftsunderlaget och beräkna månadsavgiften. För att detta skall bli praktiskt möjligt måste bestämmelserna om kostnadsavdrag ändras så att särskilt yrkande om

kostnadsavdrag inte behöver framställas vid varje redovisningstillfälle. Arbetsgivarna bör därför – på eget ansvar – få göra avdrag för arbetstagarnas ifrågavarande kostnader vid varje redovisningstillfälle. En kontroll av gjorda kostnadsavdrag bör ske i efterhand. 2 kap. 4 § punkt 6 har ändrats i enlighet med vad som sagts nu.

Arbetsgivarnas beräkningar av kostnadsavdragens storlek underlättas väsentligt om kostnadsavdragen är schabloniserade. Jag har tidigare förordat en ökad användning av schabloner för beräkning av kostnadsavdrag. En uttrycklig regel om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får fastställa schablon för beräkning av arbetstagares kostnader i viss verksamhet har tagits in i andra stycket i paragrafen.

6 §

I 28 § andra och tredje styckena AVGL finns bestämmelser om arbetsgivaravgifternas fördelning mellan olika avgiftsändamål.

Motsvarande bestämmelser har inte tagits in i den nu föreslagna lagen om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare. Sådana bestämmelser hör nämligen enligt min mening från systematisk synpunkt hemma i socialavgiftslagen som redan innehåller fördelningsregler. De har därför tagits in i en ny 6 § i 2 kap. socialavgiftslagen.

3 kap.

3, 5 och 6 §§

Som framgår av den allmänna motiveringen höjs även beloppsgränsen för beräkning av egenavgifter till 1 000 kr. Detta föranleder ändringar i 3 och 5 §§.

I 51 § andra stycket AVGL finns en bestämmelse om att riksförsäkringsverket i viss ordning får tillgodoföra sig tilläggsavgifter. Bestämmelsen har flyttats över till 3 kap. socialavgiftslagen och där tagits in i en ny 6 §. Bestämmelsen har utformats så att den omfattar samtliga egenavgifter. Utvidgningen innebär inte någon ändring i sak utan bara att nuvarande förfarande regleras i lag.

5 kap.

3 §

I paragrafens nuvarande lydelse anges att särskilda bestämmelser om debitering och uppbörd av avgifter finns i AVGL och UBL.

Med hänsyn till att uppbörden av avgifterna regleras i en ny lag om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare har hänvisningen till AVGL ersatts med en hänvisning till den nya lagen. Dessutom har ordet

”debitering” tagits bort eftersom arbetsgivaravgifterna vanligen skall uppbäras utan föregående debitering.

6.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

3 kap.

2 §

I paragrafen finns bestämmelser om vad som avses med sjukpenninggrundande inkomst och hur sådan inkomst skall beräknas. Jag har föreslagit en höjning av beloppsgränsen för avgiftsskyldighet. Motsvarande höjning av beloppsgränsen på förmånssidan bör därför göras. Paragrafen har ändrats i enlighet med detta.

Arbetsgivaravgifter kommer enligt den föreslagna lagen om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare vanligen att uppbäras utan föregående debitering. Ordet ”debitering” kan därför utgå i paragrafens sista stycke.

11 kap.

2 och 3 §§

I paragraferna regleras vad som avses med inkomst av anställning resp. inkomst av annat förvärvsarbete vid beräkning av pensionsgrundande inkomst.

Jag har föreslagit att beloppsgränsen för beräkning av avgiftsunderlag skall höjas till 1 000 kr och att motsvarande höjning bör göras av beloppsgränserna på förmånssidan. Paragraferna har ändrats i enlighet härmed.

6.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (1959:551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring

2 §

Den generella höjningen av beloppsgränserna på avgifts- och förmånssidan bör medföra att även gränsen vid vilken en omräkning av verkställd beräkning av pensionsgrundande inkomst skall göras höjs. Paragrafen har justerats i enlighet härmed.

3 §

Pensionsgrundande inkomst på grund av anställning, för vilken den försäkrade inte är skattskyldig i Sverige, skall bestämmas med ledning av särskild uppgift från arbetsgivaren, s.k. gul inkomstuppgift. Den gula inkomstuppgiften skall lämnas till den myndighet, som har att bestämma den försäkrades pensionsgrundande inkomst. Vanligen är denna den lokala skattemyndigheten i Stockholm.

I 5 § andra stycket AVGL föreskrivs att arbetsgivare vid arbetsgivaruppgift skall foga ett exemplar av den gula inkomstuppgiften. Syftet med bestämmelsen är att ge den lokala skattemyndigheten en möjlighet att kontrollera att arbetsgivaren betalar tilläggs-pensionsavgift för berörda arbetstagare.

I förevarande paragrafs andra stycke finns en påminnelse om bestämmelsen i 5 § AVGL.

Jag anser att de gula inkomstuppgifterna skall registreras i det centrala skatteregistret och även i övrigt så långt möjligt behandlas enligt samma rutiner som gäller för kontrolluppgifter enligt 37 § TL. Detta innebär att gul inkomstuppgift skall lämnas till den lokala skattemyndighet som avses i 37 § 4 mom. första stycket TL och att någon särskild gul inkomstuppgift inte behövs för att kontrollera att arbetsgivaren betalar tilläggs-pensionsavgift. Paragrafen har ändrats i enlighet härmed.

4 §

Den föreslagna ändringen är av redaktionell art.

7 §

I paragrafen finns en hänvisning till AVGL, som ändras till att avse lagen om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare. Vidare har tiden inom vilken ändringar av pensiongrundande inkomst får göras jämkats i enlighet med bestämmelsen om preskriptionstid för arbetsgivares ansvarighet för avgifter i 20 § lagen om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare.

6.6 Förslaget till lag om ändring i taxeringslagen (1956:623)

I 37 § 7 mom. TL föreskrivs att arbetsgivare vid avlämnandet av kontrolluppgift skall foga en särskild uppgift, s.k. sammandrag av kontrolluppgifter.

Arbetsgivaren skall som framgått tidigare vid bestämmande av avgiftsun-derlag bortse från ersättning till den del denna motsvarar kostnader i arbetet som arbetstagaren haft att täcka med ersättningen. Avdragen måste kunna kontrolleras. För att myndigheternas kontroll skall underlättas särskilt vad gäller en maskinell avstämning av redovisade arbetsgivaravgifter mot avlämnade kontrolluppgifter bör sammandraget också innehålla uppgift om den kostnad för vilken avdrag gjorts på arbetstagares ersättning enligt 2 kap. 4 § 6 socialavgiftslagen.

Skyldigheten att lämna nu förevarande uppgifter har reglerats i 37 § 7 mom. TL.

7 Hemställan

Jag hemställer att lagrådets yttrande inhämtas över förslagen till

1. lag om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare,
2. lag om ändring i uppbördslagen (1953:272),
3. lag om ändring i lagen (1981:691) om socialavgifter,
4. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
5. lag om ändring i lagen (1959:551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring,
6. lag om ändring i taxeringslagen (1956:623).

8 Beslut

Regeringen beslutar i enlighet med föredragandens hemställan.

Nuvarande uppbördsförfarande för socialavgifter och källskatt

1 Socialavgiftssystemet

1.1 Inledning

Den allmänna försäkringen och vissa andra sociala ändamål finansieras, förutom genom bidrag över statsbudgeten, genom socialavgifter. De grundläggande bestämmelserna om socialavgifter finns i lagen (1981:691) om socialavgifter (socialavgiftslagen). Lagen är tillämplig även på den allmänna löneavgiften (1982:423).

En arbetsgivare skall betala socialavgifter i form av arbetsgivaravgifter. Dessa avgifter beräknas på de löner som arbetsgivaren under året har betalat till hos honom anställda personer. Det tas också ut arbetsgivaravgifter på ersättningar till den som enligt socialavgiftslagstiftningen är att anse som uppdragstagare.

Arbetsgivaravgifterna beräknas, påförs och uppbärs av riks försäkringsverket, RFV. De lokala skattemyndigheterna och sjömansskattekontoret har dock vissa kontrollfunktioner. Bestämmelser om debiterings- och uppbördsförfarandet finns i lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen (1981:691) om socialavgifter, AVGL.

Den som är försäkrad enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring, AFL, och har inkomst av annat förvärvsarbete än anställning skall betala socialavgifter i form av egenavgifter. Dessa avgifter beräknas och uppbärs som skatt enligt bestämmelser i uppbördslagen (1953:272), UBL. AVGL innehåller dock vissa bestämmelser om avgifterna till tilläggspensioneringen som ingår i egenavgifterna.

De lokala skattemyndigheterna debiterar egenavgifterna preliminärt i samband med debiteringen av preliminär B-skatt. Även den slutliga debiteringen av egenavgifterna ombesörjs av de lokala skattemyndigheterna.

För staten som arbetsgivare beräknas och redovisas arbetsgivaravgifter enligt kungörelsen (1969:412) om uppbörd av vissa arbetsgivaravgifter från staten.

De ändamål för vilka socialavgifter skall erläggas framgår således av socialavgiftslagen. I denna lag anges för flertalet av avgifterna även med vilka procentsatser de skall tas ut. För vissa avgifter har dock procentsatserna reglerats särskilt. Sålunda har uttagsprocenten för tilläggspensionsavgift och arbetsskadeavgift för åren 1980-1984 angetts i särskilda lagar (1979:648 och 1979:649).

För arbetsgivare som sysselsätter sjömän gäller särskilda regler för uttag av

avgifter till sjukförsäkringen, folkpensioneringen och den allmänna löneavgiften. Sålunda har efter regeringens bemyndigande RFV genom kungörelse (RFFS 1982:27) om procentsatserna för uttag av vissa arbetsgivaravgifter för sjömän för år 1983 fastställt procentsatserna för dessa avgifter.

Enligt lagen (1983:1055) om nedsättning av socialavgifter och allmän löneavgift i Norrbottens län gäller fr.o.m den 1 januari 1984 särskilda regler för vissa i lagen angivna arbetsgivare.

De avgifter och procentsatser som gällde för första halvåret 1983 framgår av följande sammanställning:

Avgiftsslag	Arbetsgivaravgift	Egenavgift	Statens avgift	Redaravgift
<i>Socialavgifter:</i>				
Sjukförsäkringsavgift	9,50	9,50	9,50	7,20
Folkpensionsavgift	9,45	9,45	9,45	7,16
Tilläggs pensionsavgift	9,60	9,60	9,60	9,60
Delpensionsavgift	0,50	0,50	0,50	0,50
Barnomsorgsavgift	2,20	2,20	2,20	2,20
Arbets skadeavgift	0,60	0,60	–	0,60
Arbetsmarknadsavgift	1,30	–	1,30	1,30
Arbets skyddsavgift	0,155	–	0,155	0,155
Vuxenutbildningsavgift	0,25	–	2,25	0,25
Lönegarantiavgift	0,20	–	0,20	0,20
Sjömanspensionsavgift	–	–	–	0,80
Allmän löneavgift	2,00	2,00	2,00	1,52
Summa	35,755	33,85	35,155	31,485

1.2 Arbetsgivaravgifter

1.2.1 Debitering och uppbörd

Allmänt

Förfarandet vid debitering och uppbörd av arbetsgivaravgifter liknar det som gäller för debitering och uppbörd av B-skatt. Arbetsgivaravgifterna tas sålunda ut såsom preliminära, slutliga och tillkommande avgifter. De preliminära avgifterna betalas normalt vid sex uppbördstillfällen under det år arbetsgivaren betalar ut lön (utgiftsåret). Dessa preliminära avgifter räknas av mot en slutlig avgift för samma år som fastställs året efter utgiftsåret (debiteringsåret). Den slutliga avgiften beräknas därvid på grundval av en redovisning, arbetsgivaruppgift, som arbetsgivaren lämnar efter utgiftsårets utgång. Kvarstående eller överskjutande avgift regleras andra året efter utgiftsåret (regleringsåret). Tidscykeln för avgiftssystemet sträcker sig således över tre år. Avgift som debiteras enligt beslut som fattats sedan den årliga debiteringen av slutlig avgift avslutats tas ut i form av tillkommande avgift.

År 1	Utgiftsåret
— 25/1	Preliminär debitering
— 18/2	Preliminär avgift
— 18/4	betalas vid
— 18/6	sex stycken
— 18/8	ordinarie
— 18/10	uppbörds-
— 18/12	tillfällen
År 2	Debiteringsåret
— 31/1	Arbetsgivaruppgift
— 18/2	Extra uppbördstillfälle för preliminär avgift
— 30/4	Fyllnadsinbetalning
År 3	Regleringsåret
— 15/1	Slutlig debitering, återbetalning av överskjutande avgift
— 18/2	Kvarstående
— 18/4	Avgift betalas

Arbetsgivarens anmälningsskyldighet, preliminär avgift

En nybliven arbetsgivare är skyldig att så snart hans löneutgifter räknat från årets början sammanlagt uppgår till minst 5 000 kr. lämna uppgift om detta till RFV. En arbetsgivare som utökar sin verksamhet skall anmäla detta då de faktiska löneutgifterna under tiden januari-november uppgått till ett belopp som med 50 000 kr. överstiger det underlag på vilken den senaste preliminära avgiftsdebiteringen skett. Den preliminära avgiften beräknas och debiteras av RFV (16-19 §§ AVGL). Den kan beräknas antingen enligt en schablonmetod eller enligt särskild beräkning.

Schablonmetoden förutsätter att arbetsgivaren har påförts slutlig avgift under året före det år då preliminär avgift skall betalas. Den preliminära avgiften beräknas i så fall med ledning av den arbetsgivaruppgift som ligger till grund för debiteringen av den slutliga avgiften. Detta innebär att den preliminära avgiften beräknas med utgångspunkt i de lönesummor som betalades två år före utgiftsåret. Vid bestämmande av den preliminära avgiften skall hänsyn dock tas till ändringar i de procentsatser för avgifternas beräkning som kan ha ägt rum och andra ändringar av betydelse. Hänsyn

skall också tas till mera betydande ändringar av avgiftsunderlaget som kan antas komma att ske till följd av den allmänna löneutvecklingen. Regeringen beslutar årligen i detta hänseende (20 § första stycket AVGL).

Har slutlig avgift inte påförts arbetsgivaren året före det år den preliminära avgiften skall betalas skall särskild beräkning av den preliminära avgiften göras. I dessa fall skall avgiften beräknas till belopp som så nära som möjligt kan komma att motsvara den slutliga avgiften (20 § andra stycket AVGL).

Särskild beräkning av preliminär avgift skall också göras om det kan antas att den slutliga avgiften för utgiftsåret kommer att avvika från den slutliga avgift som fastställts året före med minst en femtedel av denna avgift. Särskild beräkning kan även ske om skillanden mellan annars utgående preliminär avgift och påräknelig slutlig avgift skulle bli mer betydande eller annan särskild omständighet föreligger (20 § tredje stycket AVGL).

Sedan en preliminär avgift debiterats kan den jämkas till ett lägre eller högre belopp om den därigenom kan komma att bättre motsvara den beräknade slutliga avgiften (21 § AVGL). Som regel får jämkning dock inte ske om inte skillnaden mellan den preliminära avgiften och den beräknade slutliga avgiften utgör minst en femtedel av den preliminära avgiftens belopp. Jämkning kan dock göras även i andra fall om ändringen skulle bli mer betydande eller annan särskild omständighet föreligger.

För att få en bättre överensstämmelse med den beräknade slutliga avgiften kan arbetsgivaren även utan debitering betala in avgiftsbelopp under utgiftsåret och därefter (19 § fjärde stycket AVGL). Vanligtvis görs fyllnadsinbetalningar före utgången av april månad året efter utgiftsåret.

Arbetsgivaruppgift och fastställande av avgiftsunderlag

Arbetsgivare, som under utgiftsåret utgett lön till någon arbetstagare med minst 500 kr., skall utan anmaning enligt 5 § AVGL påföljande år (debiteringsåret) lämna uppgifter på fastställd blankett, arbetsgivaruppgift.

Arbetsgivaruppgiften skall lämnas senast den sista januari under debiteringsåret till den lokala skattemyndighet där arbetsgivaren taxeras till statlig inkomstskatt eller, om han inte skall taxeras till sådan skatt, där han bedrivit sin huvudsakliga verksamhet. Arbetsgivare som skall redovisa sjömansskatt skall lämna arbetsgivaruppgift före februari månads utgång till sjömansskattekontoret (6 § AVGL).

Arbetsgivaruppgift skall dessutom lämnas av var och en som under utgiftsåret utgett ersättning om minst 500 kr., dels för arbete som någon – icke rörelseidkare – utfört utan att vara anställd (uppdragstagare), dels för arbete som någon som bedriver yrkesmässig förvärvsverksamhet (rörelseidkare) utfört och överenskommelse träffats mellan parterna om att ersättningen skall likställas med anställningsinkomst, s.k. likställighetsavtal.

Har arbetsgivaravgift inte avlämnats eller kan, på grund av brister i sådan uppgift, avgiftsunderlaget inte tillförlitligen beräknas, uppskattas avgiftsunderlaget av RFV efter vad som med hänsyn till föreliggande omständigheter såsom verksamhetens art och omfattning finnes skäligt (10 § AVGL).

Beräkning av avgiftsunderlag

Arbetsgivaravgifterna beräknas på summan av de kontantlöner och naturaförmåner i form av kost, bostad eller bil som arbetsgivaren under året har utgett till hos honom anställda personer (arbetstagare). Detsamma gäller ersättningar som har utgetts till uppdragstagare för utfört arbete under förutsättning att ersättningarna inte utgör inkomst av rörelse eller jordbruk. Om en ersättning för utfört arbete hänförs till en uppdragstagares rörelse eller jordbruk, skall arbetsgivaravgifter beräknas endast om parterna överenskommit att ersättningen skall anses som anställningsinkomst (2 kap. 3 § socialavgiftslagen).

Värdet av naturaförmåner bestäms enligt särskilt fastställda schabloner (4 § AVGL). RFV utfärdar varje år kungörelser avseende detta.

Det belopp (avgiftsunderlag) på vilket arbetsgivaravgifter skall beräknas, överensstämmer inte helt med arbetsgivarens totala lönekostnader. Vid bestämmande av avgiftsunderlaget skall sålunda bortses från ersättning till en arbetstagare som under året inte uppgått till 500 kr. Vidare skall bortses från ersättning till arbetstagare som vid årets ingång fyllt 65 år och från ersättning till arbetstagare vid sjukdom eller föräldraledighet i de fall arbetsgivaren betalar sjuklön och erhåller motsvarande belopp från försäkringskassan, s.k. arbetsgivarinträde. I avgiftsunderlaget skall inte heller ingå ersättning som motsvarar kostnader i arbetet som arbetstagaren haft att täcka med ersättningen, s.k. kostnadsavdrag.

Slutlig avgift

RFV bestämmer avgiftsunderlag under senare delen av debiteringsåret och beräknar den arbetsgivaravgift som skall debiteras arbetsgivaren i form av slutlig avgift senast den 15 januari andra året efter utgiftsåret, regleringsåret (27 § AVGL).

Kvarstående och överskjutande avgift

De avgiftsbelopp som återstår att betala sedan preliminär avgift avräknats från slutlig avgift (kvarstående avgift) skall betalas med lika belopp senast den 18 i vardera av månaderna februari och april under andra året efter utgiftsåret (24 § första stycket AVGL).

På kvarstående avgift skall arbetsgivaren betala en särskild avgift som beräknas efter varierande procentsats beroende på den kvarstående avgif-

tens storlek. Särskild avgift under 100 kr. påförs inte (24 § andra stycket AVGL).

Överstiger erlagd preliminär avgift den slutliga avgiften skall RFV återbetala den överskjutande avgiften jämte ränta i vissa fall (24 a § AVGL).

Tillkommande avgift

RFV ändrar avgiftsunderlaget bl.a. i de fall detta beräknats på grundval av oriktiga uppgifter. Ändring i avgiftsunderlaget får inte vidtas efter utgången av sjätte året efter utgiftsåret (14 § AVGL). Avgift som skall betalas på grund av ändringen tas ut i form av tillkommande avgift på vilken arbetsgivaren skall betala respitränta (25 § AVGL).

Anstånd och restföring

Anstånd med betalning av påfört avgiftsbelopp kan i vissa fall medges av RFV (26 § AVGL).

Avgift som inte betalas inom föreskriven tid skall av RFV anmälas för indrivning. I fråga om restavgift, indrivning och redovisning av restförd avgift, avkortning och avskrivning av avgift gäller bestämmelser i UBL och föreskrifter till denna lag (30 § AVGL).

Befrielse från restavgiften medges av RFV.

1.2.2 Rättelse och besvär

Enligt 36 § AVGL har en arbetsgivare, som påförts arbetsgivaravgift obehörigen eller med oriktigt belopp, möjlighet att söka rättelse hos RFV.

Över beslut av RFV kan i regel besvär anföras hos kammarrätten i Stockholm med regeringsrätten som slutinstans (38 § AVGL).

1.2.3 Påföljder

Bestämmelser om påföljder för arbetsgivare som inte fullgör sina skyldigheter i fråga om arbetsgivaravgift finns i skattebrottslagen (1971:69) och i AVGL.

Enligt 2 § skattebrottslagen kan den som till ledning för myndighets beslut i fråga om avgift uppsåtligen avger handling med oriktig uppgift och därigenom föranleder att avgift påförs med för lågt belopp eller tillgodoräknats med för högt belopp dömas till fängelse. Samma påföljd kan ådömas den som med avsikt att avgift skall påföras med för lågt belopp, underlåter att lämna arbetsgivaravgift och därigenom föranleder att ett för lågt belopp påförs honom eller den han företräder. Den som till ledning för avgiftsbeslut

av grov oaktsamhet avger handling med oriktig uppgift och därigenom föranleder fara för att avgift påförs med för lågt belopp eller tillgodoräknas med för högt belopp kan om gärningen rör betydande belopp dömas till böter eller fängelse (5 § skattebrottslagen).

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet underlåter att anmäla nystartad eller utvidgad verksamhet kan dömas till böter (34 a § AVGL). Är gärningen belagd med straff i skattebrottslagen blir bestämmelsen dock inte aktuell.

Enligt AVGL skall en arbetsgivare, som i arbetsgivaruppgift eller annat skriftligt meddelande till ledning för beräkning av avgiftsunderlag lämnat uppgift som befinner oriktig, påföras avgiftstillägg med 20 procent av den arbetsgivaravgift, som inte skulle ha påförts om den oriktiga uppgiften godtagits. Avgiftstillägg skall också påföras, då RFV genom uppskattning helt eller delvis frångår en arbetsgivaruppgift (43-43 c §§ AVGL).

Avgiftstillägg påförs inte vid frivillig rättelse eller rättelse av felräkning eller misskrivning som uppenbart framgår av arbetsgivaruppgift eller annat skriftligt meddelande från arbetsgivaren (43d § AVGL).

En arbetsgivare som underlåter att lämna arbetsgivaruppgift inom föreskriven tid, påförs förseningsavgift (44 § AVGL).

Avgiftstillägg och förseningsavgift kan efterges bl.a. om felaktigheten eller underlåtenheten kan anses ursäktlig på grund av arbetsgivarens ålder, sjukdom, bristande erfarenhet eller därmed jämförligt förhållande (45 § AVGL).

1.2.4 Handläggande myndigheter

RFV är central förvaltningsmyndighet för avgiftsadministrationen och har ansvaret för fastställelse av avgiftsunderlag, revision, debitering, uppbörd och tillsyn.

RSV och länsstyrelserna ansvarar för ADB-arbetet inom avgiftsadministrationen. Arbetet utförs i huvudsak på datorer hos länsstyrelsen i Uppsala län.

Regionalt utförs visst uppbörsarbete av länsstyrelserna. Indrivningsärenden handläggs av länsstyrelserna och kronofogdemyndigheterna på samma sätt som gäller inom skatteområdet.

Länsstyrelserna utför även revisioner inom avgiftsområdet i samband med skatte- och taxeringsrevisioner. Avgiftsunderlag grundade på revision fastställs dock av RFV.

De lokala skattemyndigheterna ansvarar för uppgiftsinsamlingen och arbetet i anslutning till denna. Vidare utförs en stor del av granskningsarbetet lokalt.

Numera utför de lokala skattemyndigheterna även avgiftsrevision i samband med s.k. taxeringsnämndsrevisioner och källskatterevisioner.

Sjömansskattekontoret har likartade uppgifter som de lokala skattemyn-

digheterna. Sjömansskattekontoret insamlar och granskar arbetsgivaruppgifter avseende sjömansskattepliktig personal.

1.3 Egenavgifter

Den som har inkomst av annat förvärvsarbete än anställning (egenföretagare) betalar egenavgifter för finansiering av socialförsäkringarna. Egenavgifterna utgörs av sjukförsäkringsavgift, folkpensionsavgift, tilläggs pensionsavgift, delpensionsavgift, barnomsorgsavgift samt arbetsskadeavgift (3 kap. 1 § socialavgiftslagen). Egenföretagare betalar även allmän löneavgift.

Egenavgifterna debiteras och uppbärs på samma sätt som skatt enligt UBL. Det innebär att avgifterna beräknas preliminärt av den lokala skattemyndigheten för att ingå i den preliminära debiteringen av B-skatt. Den slutliga avräkningen sker genom skattemyndighetens försorg samtidigt med den slutliga skatten (25, 27 §§ UBL).

2 Källskattesystemet

2.1 Inledning

För de direkta skatterna gäller ett källskattsystem. Löntagare betalar i regel A-skatt och övriga skattskyldiga B-skatt. A-skatt beräknas och dras av från inkomsterna redan då dessa förvärvas. Källskatten är preliminär och betalas i avräkning på den slutliga skatten som bestäms på grundval av taxering. Reglerna om källbeskattningen har utformats i syfte att den preliminära skatten så långt möjligt skall överensstämma med den slutliga skatten.

Systemet med källskatteuppbörd omfattar statlig inkomstskatt och förmögenhetsskatt, kommunal inkomstskatt, egenavgifter enligt socialavgiftslagen samt därutöver ett antal särskilda skatter och avgifter.

Uppbörden av direkt skatt regleras i UBL och uppbördskungörelsen (1967:626). Vissa kompletterande bestämmelser finns i skilda författningar.

Systemet för debitering och uppbörd av direkt skatt bygger liksom socialavgiftssystemet på tidsperioder om tre år. Under det första året, inkomståret, uppbärs inkomst och betalas preliminär skatt, i regel genom att arbetsgivaren gör skatteavdrag. Under det andra året, taxeringsåret, fastställs skatteunderlaget efter en granskning av de skattskyldigas självdeklarationer varefter den slutliga skatten beräknas. Under det tredje året betalas kvarstående skatt.

2.2 Preliminär A-skatt

Preliminär A-skatt betalas enligt huvudregeln i 3 § 2 mom. UBL för sådan inkomst av tjänst som helt eller delvis utgår i pengar och som hänför sig till den skattskyldiges huvudsakliga inkomst av tjänst. Preliminär A-skatt utgår i flertalet fall enligt skattetabell (4 § 1 mom. UBL). Då särskilda skäl finns får lokal skattemyndighet genom s.k. särskild beräkningsgrund föreskriva att preliminär A-skatt skall utgå även för annan inkomst eller att den preliminära skatten skall minskas med hänsyn till vid taxeringen avdragsgilla kostnader. Preliminär skatt skall även beräknas för naturaförmåner i form av kost och bostad, för vilka värden fastställs av RSV (8 § UBL).

Preliminär A-skatt enligt skattetabell utgår vid varje tillfälle då inkomst upp bärs med det belopp som i vederbörlig tabell i tillämplig kolumn anges för det inkomstbelopp och den tidsperiod som det är fråga om.

Sedan skattsedel på preliminär A-skatt har utfärdats får genom jämkning föreskrivas ändrade grunder för uttagande av den preliminära skatten om bättre överensstämmelse mellan den preliminära och den motsvarande slutliga skatten därigenom kan antagas uppkomma. Beslut om jämkning meddelas av den lokala skattemyndighet som utfärdar skattsedel för den skattskyldige (45 § 1 mom. UBL).

Vid utbetalning av kontant belopp som för arbetstagaren är sådan inkomst av tjänst för vilken preliminär A-skatt skall utgå skall arbetsgivaren enligt 39 § UBL göra skatteavdrag. Skatt som innehållits genom skatteavdrag skall betalas genom insättning på skattepostgirokonto hos länsstyrelsen. Betalning kan göras på posten eller på bank (52 § UBL).

I 54 § 1 mom. UBL föreskrivs att arbetsgivare som har gjort skatteavdrag skall utan anmaning lämna uppbördsdeklaration om detta till länsstyrelsen. Sådan deklaration skall lämnas senast den 18 i den uppbörds månaden som infaller närmast efter utgången av den månad under vilken skatteavdraget gjordes.

Preliminär A-skatt som innehållits genom skatteavdrag skall betalas senast den 18 i den uppbörds månaden som infaller närmast efter utgången av den månad då skatteavdraget gjordes (24 § 2 mom. UBL).

Uppbördsdeklarationerna kontrolleras genom avstämning mot de kontrolluppgifter arbetsgivare skall avlämna enligt 37 § taxeringslagen (1956:623), TL. Sådan kontrolluppgift skall enligt huvudregeln lämnas av arbetsgivare som utgett ersättning för arbete till belopp av 100 kr. eller mera. Uppgiften skall lämnas för varje arbetstagare senast den 31 januari året efter inkomståret.

Underlåter en arbetsgivare att göra skatteavdrag eller att betala in innehållna skattebelopp kan lokal skattemyndighet ålägga honom betalningsskyldighet för beloppet (75 och 77 §§ UBL).

2.3 Preliminär B-skatt

Preliminär B-skatt betalas av skattskyldig som inte skall erlagga preliminär A-skatt och skall utgå för inkomster från den skattskyldiges alla förvärvskällor, för garantibelopp och för förmögenhet (3 § 2 mom. 2 UBL).

Preliminär B-skatt skall enligt huvudregeln i 13 § UBL utgå med belopp motsvarande 120 procent av den slutliga skatt som har påförts den skattskyldige året före inkomståret. Har den skatt-skyldige inte påförts slutlig skatt enligt den årliga taxeringen året före inkomståret men kan han antas bli påförd sådan skatt enligt den årliga taxeringen året efter inkomståret skall preliminär B-skatt beräknas med ledning av preliminär taxering.

Preliminär B-skatt skall också beräknas med ledning av preliminär taxering om det är sannolikt att den taxerade inkomsten kommer att avvika från motsvarande inkomst vid den årliga taxeringen året före inkomståret med minst en femtedel av sistnämnda inkomst, dock minst 2 000 kr. Preliminär B-skatt kan beräknas på grundval av preliminär taxering även i andra fall.

Preliminär taxering åsätts med ledning av preliminär självdeklaration eller med stöd av annan uppgift eller upplysning (16 § UBL).

Preliminär B-skatt debiteras i en gemensam post. Skatten betalas enligt huvudregeln med lika stora belopp senast den 18 i var och en av de sex uppbörds månaderna under uppbördsåret (26 § UBL).

Jämkning av preliminär B-skatt får göras av den lokala skattemyndigheten (45 § 1 mom. UBL).

2.4 Rättelse och besvär

Har slutlig, kvarstående eller tillkommande skatt debiterats med för högt belopp eller överskjutande preliminär skatt tillgodoräknats med för lågt belopp eller föreligger annan felaktighet till den skattskyldiges nackdel i hans skattsedel äger den lokala skattemyndighet som utfärdat skattsedeln vidta rättelse (84 § UBL). Är felaktigheten till den skattskyldiges fördel kan efterkrav under vissa förutsättningar ställas på honom (70 § UBL). Lokal skattemyndighet utfärdar i sådana fall skattsedel på tillkommande skatt.

Mot lokal skattemyndighets beslut får talan i regel föras genom besvär till länsrätt. Över vissa beslut som huvudsakligen rör den preliminära skatten skall dock besvär anföras hos länsstyrelsen (85 § UBL).

Mot vissa av länsstyrelsens beslut får talan inte föras. Övriga beslut av länsstyrelsen kan överklagas till kammarrätt (86 § 1 mom. UBL). Även länsrätts beslut överklagas till kammarrätt (33 § förvaltningsprocesslagen, 1971:291).

2.5 Påföljder

I skattebrottslagen och UBL finns bestämmelser om straffrättsliga påföljder för dem som inte fullgör sina skyldigheter i källskattesystemet.

I 7 § skattebrottslagen sägs att den som uppsåtligen underlåter att till uppborgsmyndighet avge redovisningshandling för skatt eller avgift som innehållits för annan eller lämnar sådan handling med oriktig uppgift kan dömas för oredlig uppborgsredovisning till fängelse i högst ett år. En förutsättning är härvid att underlåtenheten eller oriktigheten föranlett fara för att innehållen skatt eller avgift med orätt belopp påförs den uppgiftsskyldige eller tillgodoräknas annan. Är brottet ringa kan dömas för bristande uppborgsredovisning till böter (8 § skattebrottslagen). Vid grov oaktsamhet kan i stället dömas för vårdslös uppborgsredovisning till böter eller fängelse i högst sex månader. I ringa fall döms dock inte till ansvar (9 § skattebrottslagen).

I 81 § UBL regleras ansvar för underlåtenhet att inbetala innehållen skatt. Arbetsgivaren kan dömas till böter eller om den oredovisade skatten uppgår till betydande belopp eller annan försvårande omständighet föreligger till fängelse i högst ett år. Har en arbetsgivare underlåtit att göra skatteavdrag kan han ådömas böter vid uppsåt eller grov oaktsamhet (80 § UBL).

UBL innehåller också påföljder som bestäms i administrativ ordning.

En skattskyldig som underlåter att betala skatt kan påföras restavgift. Restavgift påförs även arbetsgivare som gjort skatteavdrag men försummat att betala skatten (58 § 1 mom. första stycket UBL).

Vid underlåtenhet att betala innehållen skatt kan arbetsgivaren vidare bli skyldig att betala tilläggsavgift (58 § 1 mom. andra stycket UBL).

Arbetsgivare som inte lämnar uppborgsdeklaration i rätt tid påförs förseningsavgift (54 § 3 mom. UBL).

Sammanfattning av socialavgiftsutredningens förslag Samordnad uppbörd av källskatt och arbetsgivaravgift (Ds S 1983:7)

1 Allmänt

Utredningen lägger fram förslag till lag om uppbörd av arbetsgivaravgifter som skall gälla fr.o.m. 1985 års ingång. Samtidigt föreslås att den nuvarande lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen (1981:691) om socialavgifter skall upphöra att gälla. Den avses dock fortfarande tillämpas beträffande avgifter för år 1984 och tidigare år.

Utredningen har funnit att uppbörden av arbetsgivaravgifterna löpande kan knytas an till de löneförmåner arbetsgivaren utger och att denna uppbörd kan samordnas med arbetsgivarens redovisning och inbetalning av innehållen preliminär skatt.

Genom ett förfarande av sådan innebörd kommer de arbetsgivaravgifter som betalas under uppbördsåret för de allra flesta arbetsgivare att överensstämja med de avgifter som skall beräknas på summan av löneförmånerna för utgiftsåret.

För att få till stånd samordningen med källskatteredovisningen har de nya bestämmelserna i hög grad anpassats till uppbördslagens regler om redovisning och inbetalning av innehållen skatt. Särskilda regler för arbetsgivaravgifterna har föreslagits endast i den mån detta krävts med hänsyn till arbetsgivaravgifternas speciella karaktär.

För närvarande är redovisningsperioden för källskatter två kalendermånader. Den preliminära arbetsgivaravgiften debiteras också för tvåmånadersperioder. Uppbördsåren inom de två systemen är dock förskjutna i förhållande till varandra. Källskatterna betalas varje udda månad, medan arbetsgivaravgifterna betalas varje jämn månad. Betydande fördelar har ansetts kunna vinnas genom att införa gemensamma uppbördsperioder. Utredningen föreslår att den samordnade uppbörden av källskatt och arbetsgivaravgifter sker månatligen.

Det här angivna förfarandet underlättar en decentralisering av uppbördsansvaret från riksförsäkringsverket till lokala och regionala myndigheter inom skatteadministrationen. Utredningen föreslår att en sådan förändring genomförs.

2 Närmare om det nya systemet

Redovisning i uppbördsdeklaration

I det nya systemet för uppbörd av arbetsgivaravgifter avses arbetsgivarna månadsvis ur sin bokföring ta fram den lönesumma som ligger till grund för avgifterna. Lönen skall redovisas senast den 18 i den månad som följer på den månad under vilken lönen utgetts. Redovisningen skall lämnas i en uppbördsdeklaration som inges till länsstyrelsen. Den nuvarande uppbördsdeklarationen enligt uppbördslagen omarbetas och innefattar i det samordnade systemet redovisning av såväl skatter som avgifter. I uppbördsdeklarationen anger arbetsgivaren, förutom innehållna skattebelopp, även den lönesumma på vilken arbetsgivaravgifterna skall beräknas och den avgift (månadsavgift) som belöper på den under månaden utgivna lönen. De innehållna skattebeloppen och den redovisade månadsavgiften skall inbetalas till länsstyrelsens skattepostgirokonto, samtidigt som redovisningen lämnas, eller således senast den 18 i uppbörds månaden efter den månad då skatteavdragen gjordes eller lönen utgavs.

Länsstyrelsen kan om särskilda skäl föreligger medge anstånd med redovisning och inbetalning av månadsavgift.

Från huvudregeln om månadsvis redovisning och inbetalning av avgift medges ett undantag i fråga om smärre lönebelopp. Lönesummor som understiger 5 000 kr. behöver inte redovisas förrän de tillsammans uppgår till 5 000 kr. Belopp som på grund av denna regel inte redovisats under utgiftsåret skall redovisas efter utgiftsårets utgång i en samlad redovisning för hela utgiftsåret, årsuppgift.

Normalt har en arbetsgivare inga svårigheter att lämna en löpande redovisning av utgivna löner och förmåner. I fråga om bilförmån kan dock vissa svårigheter finnas att ange det exakta beloppet. Arbetsgivarna avses därför få möjlighet att skjuta upp redovisningen av bilförmån till den sista uppbördsdeklarationen för utgiftsåret. Den lokala skattemyndigheten kan dock, när särskilda skäl föreligger, föreskriva att redovisningen skall göras löpande.

Fastställelsebeslut under utgiftsåret

Arbetsgivarnas redovisning av avgifterna i uppbördsdeklarationerna skall i regel inte föranleda särskilda fastställelsebeslut av skattemyndigheterna under utgiftsåret. Beslut skall meddelas av den lokala skattemyndigheten endast när deklARATIONEN uteblir, när det inbetalda beloppet är lägre än det redovisade, när uppgifterna i deklARATIONEN inte kan godtas eller när en ny rättad deklARATION inges. I dessa fall skall den lokala skattemyndigheten ålägga arbetsgivaren betalningsskyldighet för det belopp som skall betalas. Belopp som fastställts till betalning får omedelbart drivas in.

Med avlämnandet av uppbördsdeklarationen för december månad, vilket

således görs senast den 18 januari året efter utgiftsåret, beräknas de flesta arbetsgivare ha fullgjort sin uppgiftsskyldighet.

Årsuppgift

Någon samlad årsredovisning från arbetsgivarna som f.n. sker genom arbetsgivaruppgifter behövs inte. Sådan redovisning (årsuppgift) skall lämnas endast om årsavgiften, dvs. summan av de arbetsgivaravgifter som belöper på utgiftsåret, skall beräknas till ett annat belopp än som betalats eller fastställts till betalning för utgiftsåret. Är skillnaden mindre än 100 kr. behöver arbetsgivaren dock inte lämna en årsuppgift. Den lokala skattemyndigheten kan också anmana en arbetsgivare att lämna årsuppgift.

Skattemyndigheterna skall efter utgiftsårets utgång sammanställa de avgifter som för utgiftsåret betalats eller fastställts till betalning och sända sammanställningen till resp. arbetsgivare. Härigenom underlättas arbetsgivarens bedömning av om han är skyldig att lämna årsuppgift.

När årsuppgift skall lämnas avses det ske senast den 30 april året efter utgiftsåret.

Kvarstående och överskjutande avgift

Visar redovisningen i årsuppgiften att ytterligare avgift skall betalas för utgiftsåret (kvarstående avgift) skall denna inbetalas i samband med att årsuppgiften lämnas.

Har en arbetsgivare belopp att fordra skall detta återbetalas till arbetsgivaren. Återbetalningen förutsätts regelmässigt kunna ske före juni månads utgång året efter utgiftsåret. Ränta utgår inte på sådant belopp. Sker återbetalning först efter nämnda tidpunkt utgår dock restitutionsränta.

Fastställelse av årsavgift

Om en lokal skattemyndighet fattar beslut angående utgiftsårets avgift efter den 30 april året efter utgiftsåret förutsätts att årsavgiften dessförinnan fastställs. Uppgår enligt fastställelsen arbetsgivaravgifter att betala till minst 100 kr. skall arbetsgivaren åläggas betalningsskyldighet för avgifterna. Till betalning fastställt belopp får omedelbart drivas in.

Betalningsskyldighet för ytterligare avgift för utgiftsåret kan åläggas en arbetsgivare under sju år efter utgången av utgiftsåret. Bestämmelser införs också om betalningsansvar för en ställföreträdare för en juridisk person som underlåtit att inom föreskriven tid betala arbetsgivaravgift som månadsavgift eller kvarstående avgift.

Restavgift och tilläggsavgift

Om arbetsgivaravgifterna inte betalas i den tid och ordning som föreskrivs utgår i princip restavgift och i vissa fall tilläggsavgift. Dessa avgifter avses dock kunna sättas ned eller efterges. Närmare föreskrifter om detta avses bli utfärdade av riksskatteverket.

Allmänt ombud

Ett allmänt ombud skall föra det allmännas talan i mål om arbetsgivaravgifter och även kunna hos den lokala skattemyndigheten yrka påförande av sådana.

Redaravgift

De arbetsgivaravgifter som avser lön för vilken sjömansskatt skall betalas betecknas i förslaget redaravgift. Uppbörden av redaravgift samordnas med uppbörden av sjömansskatt enligt samma huvudprinciper som gäller för övriga arbetsgivaravgifter. Vissa enskilda bestämmelser anpassas dock till de särskilda förhållanden som föranleds av samordningen med uppbörden av sjömansskatt. Den lokala skattemyndighetens befogenheter fullgörs såvitt gäller redaravgift av sjömansskattekontoret.

Besvär

Besvär över lokal skattemyndighets beslut rörande arbetsgivaravgifter skall i allmänhet föras hos länsrätten. Vissa beslut rörande redovisningen under uppbördsåret skall dock överklagas till länsstyrelsen.

Besvärörfarandet rörande redaravgiften knyter an till den ordning som gäller beslut i fråga om sjömansskatten. Dock skall sjömansskattekontorets beslut överklagas till sjömansskattenämnden.

Beträffande beslut meddelade av länsstyrelsen gäller viss fullföljdsbe-gränsning.

Omprövning

De lokala skattemyndigheterna och sjömansskattekontoret avses kunna ompröva beslut på ansökan av arbetsgivaren.

Straffrättsliga och administrativa sanktioner

I fråga om straffbestämmelser och administrativa sanktioner har utredningen inte lagt fram egna förslag. Den förra frågan behandlas f.n. av en arbetsgrupp inom BRÅ och den andra har tagits upp av skattetilläggsutredningen i ett nyligen framlagt betänkande (SOU 1983:54). Det nu föreslagna

systemet för uppbörd av arbetsgivaravgifter förutsätter att dessa frågor kan lösas och att regler härom kan träda i kraft samtidigt med att det nya uppbördssystemet börjar tillämpas.

3 Kontroll

Samordningen av uppbördssystemen för källskatt och arbetsgivarnas socialavgifter medför väsentligt förbättrade möjligheter till kontroll av arbetsgivaravgifterna. Även sättet för avgiftsberäkningen ökar kontrollmöjligheterna. Arbetsgivaravgifterna avses bli redovisade i samma uppbördsdeklaration som innehållen skatt och skall även kontrolleras och registerföras i samma ADB-system.

Kontrolluppgiften som lämnas för taxering och kreditering av A-skatt skall även fortsättningsvis användas för kontroll av arbetsgivaravgifterna. För att öka jämförbarheten mellan innehållet i kontrolluppgifterna och underlaget för beräkning av årsavgifterna föreslår utredningen viss utökad uppgiftsskyldighet för arbetsgivarna i kontrolluppgifter och kontrolluppgiftssammandrag.

4 Handläggande myndigheter

Arbetsuppgifterna i det nya systemet föreslås bli lagda på de lokala skattemyndigheterna, länsstyrelserna och riksskatteverket. Det nuvarande systemet för debitering och uppbörd av arbetsgivaravgifter avvecklas liksom riksförsäkringsverkets avgiftsbyrå.

Kontrollarbetet berör en rad olika enheter inom länsstyrelsernas skatteavdelningar och alla lokala skattemyndigheter. I vissa fall medverkar även andra myndigheter. Det är av väsentlig betydelse att ledningen och samordningen av kontrollarbetet bedrivs effektivt. Det övergripande ansvaret för arbetet tillkommer riksskatteverket. Inom varje län svarar skattechefen för den materiella och formella styrningen av kontrollarbetet.

Avvecklingen av riksförsäkringsverkets avgiftsbyrå avses ske successivt, eftersom riksförsäkringsverket ända fram till 1990-talet kommer att ha kvar uppgifter i fråga om arbetsgivaravgifter för år 1984 och tidigare år. Utredningen föreslår att en planerings- och genomförandegrupp tillskapas med företrädare för riksförsäkringsverket, riksskatteverket, länsstyrelsen i Stockholms län, de lokala skattemyndigheterna i länet, Statens arbetsmarknadsnämnd m.fl. Gruppens uppgift bör vara att medverka vid avgiftsbyråns avveckling.

Det primära ansvaret för avvecklingen av avgiftsbyrån föreslås vila på riksförsäkringsverket. Särskilda resurser föreslås ställas till verkets förfogande. Medelsbehovet har uppskattats till ca 2 milj. kr. under tre budgetår med början budgetåret 1984/85, utöver det anslagsbelopp som finns tillgängligt

under åttonde huvudtiteln, lönekostnader vid viss omskolning och omplacering. Därutöver kan behov föreligga, t.ex. att inrätta personliga tjänster för personal från avgiftsbyrån hos skattemyndigheterna.

Det samordnade systemet för uppbörd av källskatt och arbetsgivaravgift medför behov av ytterligare personal vid skattemyndigheterna. Den samordnade uppbörden av källskatt och arbetsgivaravgifter leder till ett minskat resursbehov med 138 årsarbetskrafter, medan den förkortade redovisningsperioden beräknas fordra en resursökning med 350 årsarbetskrafter. Nettotillskottet kan sålunda uppskattas till ca 212 årsarbetskrafter. Därvid har beaktats det minskade resursbehovet vid riks försäkringsverket och hos de lokala skattemyndigheterna för arbetsuppgifter som dessa myndigheter har i dag med debitering och uppbörd av arbetsgivaravgifterna.

För uppbördsverksamheten kan de samlade effekterna av utredningens förslag, innefattande en decentralisering med åtföljande resursförstärkning, beräknas ge ett kraftigt förbättrat resultat.

5 Effekter av det föreslagna uppbördssystemet

Det nya uppbördssystemet innebär att inbetalningarna av viss del av arbetsgivaravgifterna senareläggs och att inbetalningarna av viss del av innehållna skatter tidigareläggs. Sammantaget leder förändringarna i inbetalningarna till positiva effekter för det allmänna ur både ränte- och kassahållningssynpunkt. Utredningen beräknar räntevinsten till ca 466 milj. kr. per budgetår med undantag av budgetåret 1984/85 då räntevinsten beräknas uppgå till ca 131 milj. kr.

Sammanställning av remissyttranden över socialavgiftsutredningens betänkande (Ds S 1983:7) Samordnad uppbörd av källskatt och arbetsgivaravgift

Efter remiss har yttranden över betänkandet avgetts av riks försäkringsverket (RFV), datainspektionen, kammarrätten i Stockholm, statskontoret, riksrevisionsverket (RRV), riksskatteverket (RSV), statens arbetsmarknadsnämnd (SAMN), länsstyrelsernas organisationsnämnd (LON), länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Skaraborgs, Västernorrlands och Västerbottens län, allmänna pensionsfonden, 1-3:e fondstyrelserna, postverket, Svenska kommunförbundet, Landstingsförbundet, Landsorganisationen i Sverige (LO), Tjänstemännens Centralorganisation (TCO), Centralorganisationen SACO/SR, Lantbrukarnas riksförbund (LRF), Svenska arbetsgivareföreningen (SAF), SHIO-Familjeföretagen, Sveriges industriförbund, Kooperativa Förbundet (KF), Sveriges köpmannaförbund och Sveriges redareförening. Dessutom har yttrande inkommit från Fögderichefsföreningen, statistiska centralbyrån (SCB), Skatteförenklingskommittén (B 1982:03) och Zoégas Kaffe AB. SAF och Sveriges industriförbund har avgett ett gemensamt yttrande. Sveriges Redareförening har anslutit sig till detta.

Flertalet länsstyrelser har bifogat yttranden som de har inhämtat från lokala skattemyndigheter.

1 Allmänt

Det helt övervägande antalet remissinstanser är positiva till utredningsförslagets inriktning, dvs. en reformering av avgiftsuppbörden som innebär en samordning med källskatteuppbörden och en decentralisering av uppbördsfunktionerna. Flera av de tillstyrkande remissinstanserna har dock invändningar mot delar av utredningens förslag. Denna kritik avser framför allt utredningens förslag om förkortad redovisningsperiod, uppskjuten redovisningsskyldighet i vissa fall och frågor sammanhängande med arbetsgivarens slutredovisning och myndigheternas kontroll av denna.

Datainspektionen bedömer att förslaget förhoppningsvis får följande positiva effekter. Beslutande myndighet får ett samlat grepp över de uppgifter som skall ligga till grund för beräkning av avgifter respektive skatter. Borttagandet av preliminär och slutlig arbetsgivaravgift och införandet av mer omedelbara beslutsgrunder genom månatlig rapportering torde leda till färre medvetna eller omedvetna felaktigheter i arbetsgivarnas rapportering. Om antalet felaktigheter minskar torde detta leda till att färre arbetsgivare blir restförda vilket i sin tur leder till en minskad belastning hos

kronofogdemyndigheterna. Förslaget kan dock enligt datainspektionen medföra risk för integritetsintrång och andra negativa effekter. Datainspektionen åsyftar här bl.a. att kontrolluppgifterna i skatteregistren inte endast används för beskattningsändamål hos skattemyndigheterna utan också används av t.ex. statistiska centralbyrån. Uppgifter från kontrolluppgifter som överlämnas till statistiska centralbyrån måste begränsas i motsvarande mån.

Kammarrätten i Stockholm anser att utredningens förslag har avsevärda förtjänster och är värt att genomföra i sina huvuddrag, men påpekar vissa olägenheter för arbetsgivarna som är förbundna med de nuvarande materiella reglerna. Kammarrätten framhåller att en snabb och effektiv översyn av de materiella reglerna på området framstår som synnerligen angelägen. Kammarrätten understryker att saken brådskar och att målsättningen för socialavgiftsutredningens fortsatta arbete måste vara att få till stånd en enkel och handfast ordning som undanröjer de nuvarande svårigheterna.

RRV anser att utredningens förslag leder till förenklingar och tidvinster i uppbördsförfarandet. Den föreslagna administrativa ordningen förbättrar förutsättningarna för en rationell och rättssäker uppbörd. Decentraliseringen av uppbördshanteringen till lokal nivå effektiviserar arbetet.

Länsstyrelsen i Malmöhus län delar utredningens uppfattning att en samordnad uppbörd medför en effektivare uppbörd, att decentraliseringen till de lokala skattemyndigheterna och länsstyrelserna ger bättre kontrollmöjligheter och att det föreslagna uppbördssystemet leder till minskad restföring och därigenom minskad belastning på kronofogdemyndigheterna. Liknande synpunkter framförs av övriga länsstyrelser.

Fondstyrelserna anser att en bättre överensstämmelse mellan de löpande inbetalningarna av ATP-avgifter och den definitiva avgiftsuppbörden, tillsammans med ett jämnare månatligt medelsinflöde till AP-fonden, på sikt torde bidra till en effektivare förvaltning av fondkapitalet. Det står emellertid klart att omläggningen också innefattar omedelbara effekter som direkt missgynnar AP-fonden, medan staten noterar betydande vinster ur både ränte- och likviditetssynpunkt. Det är vidare ofrånkomligt att omläggningen av uppbördssystemen för skatter och avgifter med den förkortning av nu förekommande skattekrediter och den ökade uppgiftsskyldighet som den innebär, leder till ökade kostnader för arbetsgivarvidan.

LO anser sig tveklöst kunna instämma i utredningens uppräknade och beskrivning av de allvarliga problem och brister som behåftar det nuvarande uppbördssystemet för arbetsgivaravgifter. *LO* anser att det är helt nödvändigt med en genomgripande reformering för att kunna eliminera systemets mest utpräglade avarter.

RFV avstyrker utredningens förslag och framhåller att då det visat sig omöjligt att samordna underlaget för avgifter och källskatter saknas den grundläggande förutsättningen för en samordning. Verket menar att vad

utredningen föreslagit endast är ett ändrat uppbördssystem med betydligt utökad datamaskinell kontroll till priset av olägenheter för arbetsgivarna och ökade personalkostnader för statsverket. Dessutom medför förslaget ränteförluster på avgiftssidan. En ytterligare integrering mellan källskatte- och avgiftssystemen borde övervägas innan nuvarande relativt väl fungerande system avskaffas. Verket framhåller vidare värdet av samordning och samband mellan socialförsäkringens finansiering och dess förmåner. Det finns enligt verket ett principiellt samband mellan avgifter och förmåner som bör förstärkas i medborgarnas medvetande. Det föreligger annars risk att arbetsgivaravgifterna inom en snar framtid kommer att betraktas som skatt. Förslaget förutsätter vidare en betydligt krångligare avgiftsadministration än den nuvarande, förorsakar arbetsgivarna ett betydande merarbete och försämrar servicen gentemot dem. Motsvarigheten till den nettoränteökning på ca 500 milj. kr. som utredningen beräknat att omläggningen kan ge kan enligt verkets mening lika väl åstadkommas genom en höjning av någon avgifts- eller skattesats. - Ett liknande resonemang framförs av *reservanterna i länsstyrelsens i Västernorrlands län styrelse*. Även *reservanterna i fondstyrelserna* är av principiella skäl skeptiska till att man sammanför preliminär skatt och arbetsgivaravgift.

SACO/SR anser sig inte ha möjlighet att bedöma huruvida den föreslagna samordningen av uppbörden leder till ett effektivare system än vad som är möjligt att uppnå inom ramen för riks försäkringsverkets huvudmannaskap.

SAF och *Sveriges industriförbund* avstyrker utredningens förslag och menar att det leder till en väsentligt ökad uppgiftsbörda för arbetsgivarna och ytterligare komplikationer i stället för förenklingar. Kraven på precision ökar också. Arbetsgivarnas skyldighet att beräkna, redovisa och betala in de anställdas skatter är betungande, inte minst för de mindre företagen. Med begränsade administrativa resurser måste man inom företagen ständigt sätta sig in i de alltmer komplicerade regler som en mycket dynamisk skattelagstiftning lett till. Under mycket stark tidspress skall enskilda tjänstemän i företagen därefter göra en rad svåra bedömningar för att under straffansvar beräkna och redovisa företagets och de anställdas skatter. Administrationen av källskatteuppbörden och arbetsgivaravgifterna är även ekonomiskt mycket betungande för företagen. Förutom de materiella svårigheterna i skattesystemet uppstår svårigheter vid en samordning genom att underlagen för beräkningen av källskatt och arbetsgivaravgift inte är homogena. Inom avgiftssystemet förekommer vidare en rad undantag från olika regelsystem bl.a. genom att avgiftsuttaget på olika sätt differentieras. Det kan i och för sig finnas motiv för olika differentieringar men från administrativa och praktiska utgångspunkter uppstår svårigheter. Mot denna bakgrund är det enligt *SAF* och *Sveriges industriförbund* beklagligt att utredningen inte föreslagit några mer påtagliga systemförenklingar, vilket den enligt direktiven varit oförhindrad att göra. Ett fortsatt utrednings- och utvecklingsarbete är nödvändigt.

Detta bör ha som inriktning att väsentligt förenkla systemen och minska antalet särregler och så långt möjligt leda till lätt framtagna beräkningsunderlag för källskatt och avgifter. Avgiftssystemets grundläggande försäkringskaraktär får inte urholkas.

SHIO-Familjeföretagen anser att det tekniska förslaget är väl motiverat och borde innebära en rationalisering och effektivisering av uppbörden, men att den förkortade redovisningsperioden innebär en betydande ökning av företagens uppgiftslämnande och arbete med skatte- och avgiftsredovisningen.

Svenska kommunförbundet avstyrker förslaget och anser att avsedd effekt kan åstadkommas på ett enklare sätt i avvaktan på att önskvärda förändringar i de materiella reglerna kan genomföras.

Sveriges Köpmannaförbund anser att utredningens förslag knappast förenklar uppgiftslämnandet för arbetsgivarna. Förslaget saknar förankring hos dem som skall göra merparten av arbetet, nämligen arbetsgivarna. Hänsyn måste tas till de mindre och medelstora företagens berättigade krav på administrativa lättnader.

Remissinstanserna har – utöver vad som har redovisats här – tagit upp frågor som rör det fortsatta utredningsarbetet. Det bör nämnas att socialavgiftsutredningen har fått del av de synpunkter som har framförts i detta hänseende.

2 Huvudlinjer för ett samordnat uppbördssystem

Kammarrätten i Stockholm delar utredningens uppfattning att det är en fördel att arbetsgivarna med den nya ordningen kommer att tvingas att ta ställning till frågan huruvida en person är arbetstagare (uppdragstagare) eller självständig företagare (rörelseidkare) så snart som ersättning skall betalas ut. Problemet kommer alltså upp i ett tidigt skede. Kammarrätten framhåller dock att det är alltför optimistiskt att tro att själva tolkningen av arbetstagarbegreppet kommer att underlättas härigenom.

RSV, som ställer sig bakom utredningens förslag i stort, framhåller behovet av samordning med annan lagstiftning inom skatteområdet. Om detta inte beaktas tillräckligt föreligger en risk att detaljreglerna och undantagen blir så många att arbetsgivarna kommer att få svårt att göra riktiga redovisningar i uppbördsdeklarationen. I betänkandet *Breddat underlag för produktionsfaktorskatter* (Ds Fi 1983:21) föreslås införande av ytterligare en arbetsgivaravgift, grundavgift. Införande av grundavgift innebär bl.a. att åldersgränsen för uttag av arbetsgivaravgifter på 65 år slopas. Då avgifterna nu skall decentraliseras till lokala skattemyndigheterna måste särskilt övervägas de ytterligare komplikationer som uppstår rent administrativt vid införandet av grundavgift som en ytterligare arbetsgivaravgift. En samordning av utredningens betänkande kan bli aktuell med förslagen i *RSV:s rapport 1983:3 Skatteavdrag på biinkomster*. Här bör

beaktas att enligt rapporten behöver skatteavdrag inte göras på inkomst som för år räknat understiger 500 kr. Det är av vikt att största möjliga samordning sker mellan förslagen om samordnad uppbörd av källskatt och arbetsgivaravgift, breddat underlag för produktionsfaktorskatter, skatteavdrag på biinkomster och lagen om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar. Risk finns att det blir svårt att på en uppbördsdeklaration få in alla specialregler om uppbörd av skatt och avgifter som var och ett av dessa förslag innehåller. Bl.a. föreslås att även sidoarbetsgivare skall lämna uppbördsdeklaration. Den som är sidoarbetsgivare skall på uppbördsdeklarationen redovisa både löneutbetalningar som utgör huvudsaklig inkomst av tjänst och de som utgör biinkomst. Riksskatteverket ifrågasätter vidare om inte en höjning av beloppsgränsen för avgiftsskyldighet generellt borde höjas för alla uppdrags- och arbetsgivare. Verket hänvisar till den höjning som i prop. 1982/83:177 föreslås gälla för vissa ersättningar som en småhus- och lägenhetsägare utbetalar.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län framhåller att det är önskvärt med ytterligare förenklingar vid avgiftsdebiteringen, så att utbetalda löner kan ligga till grund för debiteringen, utan några större korrigeringar.

RFV håller med om att det föreslagna systemet kommer att medföra större följsamhet mellan utbetalda löner och preliminära avgifter än nuvarande system. Jämkningsärenden kommer att försvinna. För arbetsgivare med säsongsbetonad verksamhet är det föreslagna systemet till fördel. Vidare noterar verket att det i det föreslagna systemet blir lättare att genomföra förändringar, t.ex. i fråga om procentuttaget till de olika avgifterna eller uttag av nya avgifter.

KF anser att det är en förnuftig och vettig lösning att knyta an uppbörden av arbetsgivaravgifter löpande till utgivna löneförmåner och att denna uppbörd samordnas med arbetsgivarens redovisning och inbetalning av innehållen preliminär skatt. Avgiftsprocessen förkortas avsevärt vilket många gånger medför praktiska fördelar i det löpande arbetet. Systemet torde även enligt *KF*'s mening minska möjligheterna för mindre nogräknade företag att underlåta att betala in arbetsgivaravgifter genom utnyttjande av nuvarande respittider.

LRF, som inte har något att erinra mot den föreslagna samordningen, anser att den löpande avgiftsuppbörden i princip endast skall omfatta de löneutbetalningar som ligger till grund för källskatteuppbörden. Redovisning av övriga poster som skall beaktas vid fastställande av avgiftsunderlag bör kunna anstå till dess utgiftsåret gått till ända.

SAF och *Sveriges industriförbund* anser att utredningens förslag innebär att väsentligt högre krav på precision ställs på arbetsgivarna eftersom avgifterna i princip skall vara slutliga. Detta förutsätter ökade arbetsinsatser jämfört med nuvarande system inom såväl företagen som myndigheterna vilket medför risker vid en samordning. Två på olika sätt komplicerade system knyts samman, vilket kan innebära att förutsättningarna för önskvärd

flexibilitet minskas och att ett samordnat tungt system "cementerats". SAF och Sveriges industriförbund vill dock inte motsätta sig en samordning, eftersom en sådan kan innebära rationaliseringar på myndighetssidan och enklare kontaktvägar mellan företag och myndigheter. En samordning måste dock konstrueras så att den blir administrativt enkel. Detta skulle kunna ske genom att låta avgifterna även fortsättningsvis blir preliminära, beräknade efter ett angivet procenttal av den källskattegrundande lönesumman för resp. uppbörd. Efter uppbördsårets slut skall vid behov slutredovisning ske tillsammans med att en årlig arbetsgivaruppgift lämnas. Det nuvarande systemets brister i form av eftersläpning uppkommer inte med denna alternativa lösning. Samtidigt skulle företagens administration av avgifterna väsentligt underlättas.

Svenska kommunförbundet anser att utredningen förbigår svåra tillämpningsproblem som t.ex. gränsdragningen mellan arbetstagare och självständiga företagare. Utredningens förslag är enligt förbundets mening i vart fall inte enklare att tillämpa än nuvarande regler.

Utredningens förslag om en förkortad redovisningsperiod för skatter och avgifter får ett delat mottagande. En klar linje kan urskiljas mellan å ena sidan de administrativa myndigheterna, främst skattemyndigheterna och å andra sidan arbetsgivarorganisationerna.

Sålunda har *statskontoret*, *RSV*, *fondstyrelserna*, *postverket*, *Svenska kommunförbundet* och flertalet länsstyrelser uttalat sig vara positiva till en månatlig redovisningsperiod. *Landstingsförbundet* konstaterar att en månatlig uppbörd kan förväntas medföra visst merarbete för arbetsgivarna. För landstingens del kan detta motverkas genom anpassning av befintliga ADB-rutiner.

RRV menar att systemet med månatlig uppbörd för med sig ökade administrationskostnader, men att denna fördyring är försvarbar om man ser till reformens effekter som helhet.

Länsstyrelsen i Uppsala län anser att frågan om månatlig redovisning av källskatt och avgifter bör anstå tills en sådan redovisning får en godtagbar teknisk lösning.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län anser att redovisningen och betalningen bör ske varannan månad övergångsvis under 1985 med hänsyn till det betydande merarbetet både för arbetsgivarna och de lokala skattemyndigheterna.

LRF motsätter sig bestämt att uppbörden skall ske månatligen. Förbundet pekar på att den föreslagna ordningen innebär en betydligt större belastning för arbetsgivarna än för myndigheterna. Endast de större företagen kommer att själva kunna klara att redovisa riktiga avgiftsunderlag. Övriga företag blir hänvisade till att anlita bokföringsbyråer och liknande konsultföretag. En månatlig uppbörd under sommarperioden kommer att medföra stora olägenheter. Förbundet påpekar att vid uppbörden av mervärdeskatt har för den redovisningsperiod som utgår den 30 juni tidpunkten för deklarationens avlämnande senarelagts. Uppbörd varannan månad skulle väsentligt under-

lätta uppgiftslämnandet. *SHIO-Familjeföretagen* samt *reservanterna i RSV:s styrelse*, *i fondstyrelserna*, och *i länsstyrelsens i Västernorrlands län styrelse* avvisar månadsvisa uppbörder med liknande argumenteringar.

Sveriges Köpmannaförbund är av den bestämda uppfattningen att en fortsatt tvåmånadersredovisning för de mindre och medelstora företagen ur samhällsekonomisk synpunkt definitivt är att föredra. Förbundet pekar här på att utredningen visat att de större arbetsgivarna som utgör ca 10 procent av hela antalet svarar för ca 90 procent av de sammanlagda arbetsgivaravgifterna. Även *reservanterna i landstingsförbundets styrelse* anser att längre redovisningsperioder bör komma i fråga för mindre företag.

Den dag i månaden då redovisning och betalning senast skall ske anser *fondstyrelserna* bör bestämmas till ett tidigare datum än den föreslagna 18 i månaden. Den föreslagna tidpunkten betyder enligt styrelsens mening för ATP-systemet att avgiftsinkomsterna inflyter efter den tidpunkt då pensionsmedlen utbetalas, vilket sker kring den 10-15 i varje månad. Detta medför likviditetsbelastningar för AP-fonden.

SAF och Sveriges industriförbund hävdar att ett bibehållande av den 18 som redovisnings- och betalningstidpunkt är möjlig endast vid en tvåmånadersredovisning med en schablonmässig beräkning av avgifterna. Med utredningens förslag måste vid en enmånadersredovisning betalningsperioden förlängas med 14 dagar, främst av kapacitets- och rättssäkerhetsskäl. Vid tvåmånadersredovisning måste tiden förlängas med tio dagar.

LRF som förordar uppbörd varannan månad, föreslår att redovisningstidpunkten bestäms till den 25 då tiden för framtagande av avgiftsunderlag annars blir väl kort.

KF anser att den deklaration som skall lämnas i januari bör få lämnas den 31 januari eller i vart fall den 25 januari så att den sista deklarationen kan användas för avstämning.

Remissinstansernas avvisande hållning till utredningens förslag på grund av dess finansiella effekter redovisas i avsnitt 9 i det följande.

3 Redovisning i uppbördsdeklaration, m.m.

RFV anser att det för arbetsgivarna kommer att innebära svårigheter att göra kostnadsavdrag månadsvis. I många fall kan det vara helt omöjligt att före årets utgång avgöra om kostnaderna uppgår till minst 10 %. Under årens lopp har verket gjort försök att införa fler schablonavdrag men detta har visat sig svårt, eftersom arbetstagare inom samma bransch kan ha högst varierande kostnader. Detta gäller exempelvis handelsresande och musiker.

Länsstyrelsen i Malmöhus län ifrågasätter om inte bestämmelserna om kostnadsavdrag kan slopas och arbetsgivarna i stället betalar motsvarande kostnadsersättning till arbetstagarna. Behålls systemet med kostnadsavdrag bör schabloner i största möjliga utsträckning utfärdas.

Flera remissinstanser framför invändningar mot utredningens förslag om uppskjuten redovisning av mindre lönebelopp.

Länsstyrelsen i Uppsala län anser det inte rimligt att tillfälliga eller "små" arbetsgivare skall behöva "korsläsa" lagen om uppbörd av arbetsgivaravgifter och uppördslagen. Kontrollsynpunkterna måste också särskilt beaktas. Länsstyrelsen förordar att uppgift om lön och månadsavgift lämnas så fort gränsen för avgiftspliktigt belopp nås.

En undantagsregel för mindre lönebelopp är enligt bl.a. *länsstyrelserna i Älvsborgs och Skaraborgs län* olämplig. Regeln bör samordnas med uppördslagens bestämmelser. Om preliminär skatt innehållits för beloppet bör arbetsgivaren även vara skyldig redovisa arbetsgivaravgifterna.

RSV föreslår att bestämmelsen ersätts med regeln att redovisning och betalning av avgifter alltid skall ske för månad när gjorda avdrag för preliminär skatt skall redovisas. För månad när skatteavdrag inte skall redovisas behöver redovisning och inbetalning av avgifter ske endast för månad där avgiftsunderlaget tillsammans med tidigare icke redovisat underlag uppgår till 5 000 kr. Avgiftsunderlag som inte redovisas på uppördsdeklaration skall redovisas på årsuppgift. Denna regel blir än mer betydelsefull om förslaget om skatteavdrag på sidoinkomster genomförs. I prop. 1982/83:177 har föreslagits bestämmelser som begränsar småhus- och lägenhetsägares uppgifts- och avgiftsskyldighet enligt AUL-lagen. Bl.a. föreslås en höjning från 500 till 1 000 kr. av beloppsgränsen för småhus- och lägenhetsägares skyldighet att betala arbetsgivaravgifter på uppdragsersättningar. RSV ifrågasätter om inte höjningen borde göras generellt för alla uppdrags- och arbetsgivare. 500 kr-gränsen har funnits sedan 1973 och borde av praktiska skäl nu vara mogen för höjning.

Undantagsregeln medför enligt *SHIO-Familjeföretagen* onödigt krångel. *Länsstyrelsen i Malmöhus län* föreslår att regeln endast skall gälla de arbetsgivare som inte drar källskatt, dock att redovisningen skall ske senast i uppördsdeklarationen för december månad.

LRF anser att utredningens förslag beträffande smärre lönebelopp är för snålt tilltaget och föreslår att beloppet anges till ett basbelopp.

Kammarrätten i Stockholm föreslår mot bakgrund av vad som föreslagits i rapporten Skatteavdrag på biinkomster (RSV Rapport 1983:3) att den av utredningen föreslagna beloppsgränsen, 5 000 kr., höjs. Enligt socialavgiftsutredningens betänkande är det uppdragsgivare som exempelvis småhus- och lägenhetsägare som framför allt kommer i fråga för undantagsregeln. Om förslaget om skatteavdrag på biinkomster genomförs, behöver sådana uppdragsgivare inte göra skatteavdrag. Det rör sig i allmänhet här om små belopp liksom om personer som saknar eller har endast ringa erfarenhet av uppbörd av källskatt i egenskap av arbetsgivare.

SAF och Sveriges industriförbund tar upp en särskild fråga som sammanhänger med omfattningen av redovisningsskyldigheten när avgiftsskyldigheten inträtt. SAF och Sveriges industriförbund anser att en månatlig

uppföljning i olika hänseende blir administrativt besvärlig. Inom t.ex. försäkrings-, handels-, hotell- och restaurang, byggnads- och anläggningsbranscherna förekommer ständigt utbetalningar av mindre belopp. Dessa sker dessutom ofta från olika redovisningsenheter inom företagen. Skulle förslaget i denna del genomföras blir det vid varje utbetalning av smärre belopp nödvändigt att titta i backspegeln för att kontrollera om utbetalningar skett tidigare under året. Vidare kan det bli nödvändigt att kontrollera om andra enheter inom företaget samma eller tidigare månad gjort utbetalningar till den aktuella arbetstagaren. Dessa kontroller blir mycket svåra och tidsödande att genomföra.

Utredningens förslag beträffande uppskjuten redovisning av bilförmåner får ett blandat mottagande.

RFV delar inte utredningens uppfattning att det skulle vara svårt för arbetsgivare att redovisa värdet av bilförmåner månatligen. Det gällande årsvärdet kan lätt divideras med 12.

Länsstyrelsen i Uppsala län menar att rättvisesynpunkter och kontrollskäl talar för en månatlig redovisning av bilförmån. Arbetsgivaren kan ändå få möjlighet att hos lokala skattemyndigheten ansöka om tillstånd till uppskjuten redovisning.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län ifrågasätter om inte en månatlig redovisning av bilförmån kan ske efter en förenklad schablon. Justering av eventuella felaktigheter kan ske i decemberuppbörden.

LRF anser att regeln om uppskjuten redovisning av bilförmån skall gälla generellt. Lokal skattemyndighet bör således inte kunna föreskriva undantag härifrån. *SHIO-Familjeföretagen* är positiva till den föreslagna regeln.

Kammarrätten i Stockholm kritiserar utredningen då den medger ett undantag från huvudprincipen i stället för att söka bringa de materiella reglerna rörande beräkning av bilförmån på skatte- och avgiftsområdet i överensstämmelse med varandra och därigenom åstadkomma en enhetlig metod. Kammarrätten framhåller att det är angeläget att hela problematiken med naturaförmåner på skatte- och avgiftsområdena snarast ses över i lämpligt sammanhang.

Länsstyrelsen i Malmöhus län anser att samma schabloner för värdering av naturaförmåner bör kunna användas både vid uppbördsförfarandet och inkomsttaxeringen. Källskatteavdrag och redovisning av arbetsgivaravgifter skulle då kunna ske månatligen för bilförmån.

SCB uppger att en uppskjuten redovisning av bilförmån medför en felaktig periodisering för *SCB*:s del, men har relativt liten betydelse.

Utredningens förslag att underlåta kommunikering före fastställelsebeslut när arbetsgivaren inte betalar in belopp i enlighet med deklarationen har väckt kritik.

Datainspektionen framhåller att uppkomna situationer många gånger kan bero på felaktig registrering. Detta leder i många fall till att ärenden helt felaktigt kommer till kronofogdemyndigheten och orsakar mycket onödigt

arbete om kommunicering underlåts.

RSV anser att den ordning som gäller i källskattesystemet i dag bör bibehållas även efter en samordning med arbetsgivaravgifterna. I nuvarande uppbördssystem för källskatt skrivs betalningsanmaningar ut maskinellt i de fall inbetalt belopp är lägre än det som redovisats i deklARATIONEN. Arbetsgivaren får på detta sätt möjlighet att antingen betala till länsstyrelsen eller förklara eventuell felskrivning, felräkning eller liknande. Först därefter fastställs i förekommande fall belopp till betalning som överlämnas till kronofogdemyndigheten för indrivning. Med denna ordning kan servicegraden gentemot arbetsgivarna hållas på en lämplig nivå och ett antal felaktiga restföringar undvikas.

Kammarrätten i Stockholm, länsstyrelserna i Uppsala, Malmöhus, Göteborgs och Bohus län, Älvsborgs och Skaraborgs län finner det otillfredsställande att månadsavgiften skall beräknas med en procentsats med tre decimaler. För att minska riskerna för räknefel föreslår därför några av remissinstanserna att avgiften bestäms att utgå efter en procentsats utan decimaler, andra att avgiften beräknas med en, högst två decimaler.

Flera skattemyndigheter har lämnat synpunkter på utformningen av blanketten för uppbördsdeklaration, tidpunkten för dess utsändande m.m. RSV har fått del av dessa synpunkter.

4 Årsuppgift m.m.

Utredningens förslag om skattemyndigheternas återredovisning till arbetsgivarna och skyldighet för arbetsgivare att endast i vissa fall lämna årsuppgift har tillstyrkts eller lämnats utan erinran av de flesta remissinstanserna.

Datainspektionen anser att skattemyndigheternas sammanställning av uppgifterna i uppbördsdeklarationerna kommer att betydligt underlätta arbetsgivarens slutredovisning till myndigheten.

SCB uppger att ett slopande av den nuvarande arbetsgivaruppgiften inte får några konsekvenser för *SCB:s* statistikinsamling.

Kammarrätten i Stockholm ser utredningens förslag om en sammanställning av varje arbetsgivares uppbördsdeklarationer mot bakgrund av vad som föreslås gälla om fastställelsebeslut under året. En s.k. automatisk fastställelse av avgifterna av den typ som bl.a. tillämpas med avseende på mervärdeskatten kan enligt kammarrätten undvaras med den ordning utredningen föreslår.

RSV anser att utredningens förslag om en sammanställning av arbetsgivarnas uppbördsdeklarationer kan undvaras. Något egentligt behov för arbetsgivaren att kontrollera att inbetalda månadsavgifter bokförts hos myndigheterna kan knappast finnas eftersom den löpande kontrollen skall upptäcka både gluggar och bristande betalning. Kontrollen av summa avgiftsunderlag enligt uppbördsdeklarationerna och fastställelsebeslut mot utbetalda löner enligt bokföringen kan också ifrågasättas. Dels måste ju

arbetsgivaren ta hänsyn till löner m.m. som avgift inte skall betalas på, exempelvis belopp under 500 kr, och ersättningar till överåriga, och dels kan de justeringsposter som angivits på kontrolluppgiftssammandraget påverka avstämningen. Trots att justeringsposter redan angivits på sammandraget måste alltså arbetsgivaren på nytt ta fram underlag för att kunna göra avstämning mot uppgifterna i kvittensen. Därefter skall arbetsgivaren i förekommande fall lämna årsuppgift. Först när årsuppgifterna registrerats gör myndigheterna en avstämning, vilken på nytt kan resultera i en begäran till arbetsgivaren att ta fram underlagen för att förklara ev. misstämning. Förslaget verkar enligt RSV något överarbetat.

RSV föreslår en annan lösning för årsavstämningen. På sammandraget skall några justeringsposter för avstämning av avgiftsunderlaget inte lämnas. Avgiftsunderlag som inte redovisats i uppbördsdeklaration skall redovisas i årsuppgift senast den 28 februari året efter utgiftsåret. Den avgift som belöper på detta underlag, kvarstående avgift, skall med årsuppgiften som inbetalningskort betalas in vid samma tidpunkt. Årsuppgift behöver inte lämnas om den kvarstående avgiften understiger 100 kr. På den kvarstående avgiften utgår ingen restavgift. Om för mycket arbetsgivaravgift betalats in under året skickar arbetsgivaren in årsuppgiften direkt till länsstyrelsen, varvid årsuppgiften betraktas som ansökan om återbetalning. När såväl kontrolluppgifterna som årsuppgifterna registrerats kan avstämning av arbetsgivaravgifterna påbörjas. Detta kan beräknas ske tidigast i april. Summa ersättning enligt kontrolluppgifterna skall då jämföras med summa redovisat underlag i uppbördsdeklarationer och eventuell årsuppgift. Hänsyn måste härvid tas till de kontrolluppgifter som avser belopp under 500 kr., ersättning till överåriga, pensioner m.fl. ersättningar som arbetsgivaravgift inte skall betalas på. Avstämningen kan resultera i att avstämning erhålls, att i uppbördsdeklaration/årsuppgift redovisat underlag är lägre än justerad ersättning enligt kontrolluppgifterna (underskott) eller att i uppbördsdeklaration/årsuppgift redovisat underlag är högre än justerad ersättning enligt kontrolluppgifterna (överskott). Om avstämning erhålls vidtar skattemyndigheterna ingen ytterligare åtgärd. Om avstämningen resulterar i underskott lämnas arbetsgivaren tillfälle att förklara differensen. En förfrågan som innehåller alla de uppgifter som påverkar avstämningen skrivs ut maskinellt. Förutom de uppgifter arbetsgivaren lämnat i uppbördsdeklaration/årsuppgift och kontrolluppgifterna har också avstämningen påverkats av avgiftsunderlag som tagits upp i granskningsrapport samt, om uppgifterna kan erhållas direkt till myndigheterna på exempelvis magnetband, belopp som arbetsgivaren betalt till semesterkassa, belopp som länsstyrelsen betalt ut enligt lagen om statlig lönegaranti vid konkurs samt belopp som arbetsgivaren erhållit från försäkringskassan vid arbetsgivarinträde enligt 3 kap. 16 § lagen om allmän försäkring m.m. Förfrågan innehåller en blankett som kan användas av arbetsgivaren för att förklara differensen. På "förklaringsblanketten" finns dels ledtext tryckt för sådana poster som enligt betänkandet placerats

på kontrolluppgiftssammandraget och som inte kan erhållas direkt till myndigheten på exempelvis magnetband och dels utrymme för övriga förklaringar. Förfrågan innehåller också ett inbetalningskort som förtryckts med arbetsgivarens id-nummer och som kan användas av arbetsgivare som medger att han betalt för lite avgift för utgiftsåret ifråga. På sådan inbetalning bör restavgift utgå. I de fall överskott uppkommer vid avstämningen vidtas normalt inte någon åtgärd eftersom det finns ett antal naturliga förklaringar. Om arbetsgivaren genom att lämna årsuppgift ansökt om återbetalning kontrolleras ansökan mot det maskinellt framräknade överskottet. Eventuellt kan också denna jämförelse göras maskinellt. Om överensstämmelse erhålls mellan ansökan och framräknat överskott sker omedelbar återbetalning medan övriga fall undersöks.

Länsstyrelsen i Stockholms län anser att arbetet med avstämning mot kontrolluppgifterna av skatt och avgifter bör samordnas. Sista datum för lämnande av årsuppgift skall vara den sista mars. Den av utredningen föreslagna sammanställningen av inbetalda och fastställda arbetsgivaravgifter kan utan svårigheter skickas till arbetsgivarna i månadsskiftet februari-mars.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län som förordar den sista februari som tidpunkt för årsuppgiftens avlämnande anser att sammanställningen kan avse avgifterna för januari-oktober månad och sändas till arbetsgivarna under december månad.

Länsstyrelsen i Malmöhus län anser, med hänsyn till den stora mängden av fyllnadsinbetalningar som görs den 30 april, att årsuppgiften bör lämnas den 31 mars. Även *länsstyrelsen i Västerbottens län* föredrar den sista mars.

LRF som anser att avgiftsredovisningen under året skall knytas an till det lönebelopp för vilket källskatteavdrag skall göras, menar att skyldigheten att lämna årsredovisning bör vara obligatorisk.

Sveriges Köpmannaförbund är positivt till att någon generell årsredovisning från arbetsgivarna, som f.n. lämnas, inte behövs i det nya systemet. Beloppsgränsen för skyldighet att avlämna av årsuppgift bör dock höjas till 500 kr. *Länsstyrelsen i Stockholms län* förslår också en sådan höjning men i kombination med ett förhållande till de totalt redovisade avgifterna.

5 Redaravgifter

Sveriges Redareförening har i sitt yttrande angivit att den ansluter sig till det av SAF och Sveriges industriförbund gemensamt avgivna yttrandet.

Enligt *RFV* torde det av utredningen föreslagna förfarandet beträffande redaravgifter vara det enda möjliga. Det är dock enligt verket mindre tilltalande att ha olika debiteringssystem för arbetsgivaravgifterna, i synnerhet för de arbetsgivare, som sysselsätter såväl sjömansskattepliktig personal som annan personal.

6 Sanktioner

Endast ett fåtal remissinstanser berör frågan om sanktioner. RSV delar utredningens principiella uppfattning att straffbestämmelserna bör vara enhetliga och gemensamma för både källskatter och arbetsgivaravgifter. *Länsstyrelsen i Uppsala län* anser det vara en brist att färdiga lagförslag i dessa delar inte har redovisats.

LRF menar att felaktigheter som uppkommer vid den löpande redovisningen normalt bör kunna rättas vid efterföljande redovisningstillfälle. Någon sanktion bör härvid i regel inte få förekomma. Sanktioner bör endast tillgripas vid påtagligt missbruk från arbetsgivarens sida.

7 Kontrollfrågor

RFV anser att eftersom löneunderlaget för källskatterna inte skall anges i uppberdsdeklarationerna, en direkt jämförelse inte kan göras mellan underlaget för arbetsgivaravgifterna respektive källskatten på det sätt som görs vid nuvarande s.k. samkörningar. Jämförelsen mellan den avdragna skatten och arbetsgivaravgiften måste bli ungefärlig. Skatteprogressionen och eventuell jämkning av enskilda anställdas källskatt medför att det totala källskattebeloppet inte - i motsats till arbetsgivaravgiften - kan sättas i viss fast relation till den utbetalda lönesumman. Utredningen har enligt verkets mening här försummat en väsentlig kontrollmöjlighet genom att inte låta arbetsgivaren redovisa löneunderlagen för källskatten. Enligt *RFV*'s erfarenhet är integrerade revisioner det bästa sättet att komma de verkligt stora skatte- och avgiftssmitarna på spåren. De integrerade revisioner som gjorts av länsstyrelserna sedan ett par år tillbaka har gett mycket goda resultat. Det hade enligt verkets mening varit bättre att använda föreslagna ökade personalresurser för en utökning av revisionsverksamheten. Beträffande kontrollen av årsavgiften anser verket att denna enligt utredningens förslag blir i stort sett densamma som den kontroll som i nuvarande system sker i fråga om arbetsgivaravgifterna, bortsett från att den nuvarande i viss mån ofullständiga datamaskinella kontrollen kompletteras genom manuell kontroll.

Länsstyrelsen i Stockholms län är av den uppfattningen att avstämningen mellan redovisad och fastställd skatt enligt uppberdsdeklarationerna och redovisad preliminär skatt enligt kontrollavgifterna skall ske samtidigt som avstämningen görs mellan redovisad och fastställd arbetsgivaravgift enligt uppberdsdeklarationerna och redovisade lönesummor enligt kontrollavgifterna. Det är betydligt effektivare att göra en total avstämning av arbetsgivaren vid ett och samma tillfälle och mer stimulerande för personalen vid lokal skattemyndighet.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län förordar att avstämningsarbetet av skatter och avgifter sker samtidigt.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län framhåller att det är av stor vikt att

program och rutiner utformas så att avstämning av en uppbörd kan erhållas före sista inbetalningsdag för nästa uppbörd och så att eftersläpningar av framställning av kontrollmaterial undviks. I vart fall gäller detta arbetsgivare som inte registrerats för någon betalning. Material angående dessa måste tas fram i sådan tid att skattemyndigheten kan vidta effektiva åtgärder inför efterföljande uppbörds månad. Arbetsrutinerna måste bättre än f.n. underlätta samarbetet mellan de lokala skattemyndigheterna och länsstyrelsen.

Fögderichefsföreningen anser att det är angeläget att så snabbt som möjligt fånga upp och utreda de avvikande transaktionerna i uppbördssystemet. Om uppbördsdeklarationerna inte lämnats eller inbetalning skett med för lågt belopp måste med månadsredovisning utredning av betalningsskyldigheten ske betydligt snabbare än med nuvarande rutiner. En eftersläpning upp till åtta veckor eller mer är vanlig. Om utredningens målsättning att avkorta tiden för anmaningsförfarandet skall kunna uppnås bör – enligt föreningens mening – uppbördsdeklarationerna översändas till lokal skattemyndighet för registrering. Alternativt kan den ganska omfattande registreringen ske som hittills på länsstyrelsens dataenhet varefter uppbördsdeklarationerna sänds till resp. lokal skattemyndighet. Länsstyrelsens uppbördsenhet får genom förteckningar och terminalbilder tillgång till uppbördsdeklarationernas uppgifter. Härigenom underlättas uppbördsdeklarationernas likvidavstämning. Med tillgång till uppbördsdeklarationerna kan lokal skattemyndighet snabbt vidtaga formella rättelser och materiell kontroll. Arbetsgivaren behöver endast ha kontakt med en enda myndighet, vilket är viktigt ur servicesynpunkt. Lokal skattemyndighet har god kännedom om återkommande försumliga arbetsgivare. I sådana fall kan lokal skattemyndighet direkt efter uppbördsperioden påbörja sin kontroll. Med tillgång till uppbördsdeklarationerna kan lokal skattemyndighet med större kraft ägna sig åt den samordnade kontrollen av källskatter och arbetsgivaravgifter. Ett flertal lokala skattemyndigheter redovisar samma uppfattning beträffande hanteringen av uppbördsdeklarationerna.

Länsstyrelsen i Uppsala län avvisar tanken på en överflyttning av hanteringen av uppbördsdeklarationerna från länsstyrelsen till lokal skattemyndighet och framhåller att nuvarande tekniska system erbjuder möjligheter till kontroll av försumliga arbetsgivare. Också en bedömning av det materiella innehållet i redovisningen kan ske utan tillgång till uppbördsdeklarationerna.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län betonar att tillgången till uppbördsdeklarationen, som ju är en inbetalningshandling, är nödvändig för länsstyrelsernas avstämningsarbete.

Skatteförenklingskommittén anser att utredningens förslag att arbetsgivarerna i kontrollsyfte inte bara skall ange förekomsten av en förmån utan också de faktorer som har betydelse för värderingen av förmånen ligger i linje med skatteförenklingskommitténs egna överväganden. Kommittén menar emellertid att det senare bör vara möjligt att gå ett steg längre och låta

arbetsgivarna även värdera dessa förmåner i kontrolluppgiften. Med lättillämpade och enhetliga schabloner måste skillnaden för arbetsgivarna mellan att ange samtliga värderingsfaktorer och att själva värdera förmånen vara marginell. Det i kontrolluppgiften angivna värdet skulle i det försäkranssystem skatteförenklingskommittén utreder ligga till grund för beskattningen. I de fall den skattskyldige inte är nöjd med arbetsgivarens värdering kan han inte inordnas i försäkranssystemet utan får avge en fullständig deklaration. Kommittén berör också sina överväganden angående värderingen av bilförmån och hur dessa regler kan tänkas bära ändras. Kommittén framhåller avslutningsvis att socialavgiftsutredningens förslag innebär förbättrade möjligheter till kontroll av de uppgifter arbetsgivarna lämnar. Sådan kontroll kommer att få mycket stor betydelse i det system för förenklad löntagarbeskattning skatteförenklingskommittén kommer att föreslå, eftersom arbetsgivarnas uppgifter kommer att läggas till grund för beskattning.

Remissinstanserna har – utöver vad nu har redovisats – tagit upp frågor som rör rutinerna för länsstyrelsernas och de lokala skattemyndigheternas hantering av kontrollen, arbetskortens innehåll m.m. RSV har fått del av dessa synpunkter.

8 Fördelning

Endast ett par remissinstanser berör utredningens förslag om fördelning.

RSV föreslår att den dagliga fördelningen skall ske på ett mera schablonartat sätt. Varje dag bör medlen fördelas preliminärt enligt en uppskattning grundad på den fördelning som gjordes slutligt föregående redovisningsperiod. Efter registrering av månadens uppbördsdeklarationer gör RSV en slutlig fördelning på A-skatt, K-skatt och arbetsgivaravgift. Vidare fördelar RSV arbetsgivaravgiften på ATP, övriga avgifter och beaktar nedsättning av folkpensions- och barnomsorgsavgifterna. Denna fördelning ligger sedan till grund för RSV:s dagliga preliminära fördelning för nästa period. För att enkelt kunna fördela influtna medel varje dag bör postgirot dagligen lämna uppgift till RSV om hur mycket pengar som inbetalts till skattepostgirokontona.

Fondstyrelserna föreslår en förenkling i systemet för fördelning av ATP-avgifterna inom AP-fonden om utredningens förslag om samordnad skatte- och avgiftsuppbörd förverkligas. Den första fondstyrelsens medeltilldelning påverkas inte av omläggningen. För andra och tredje fondstyrelserna bör närmast föregående års avgiftsuppbörd utgöra definitiv grund för den nya fördelningen. Fortfarande skall gränsen för andra fondstyrelsens avgifter gå vid 225 basbelopp per helår. Den procentuella fördelningen mellan andra och tredje fondstyrelserna under avgiftsåret 1984 föreslås bli styrande för fördelningen av ATP-avgifter under uppbördsåret 1985.

Därefter sker en årsvis anpassning av fondstyrelsernas andelar. Denna fördelning kan grundas på närmast föregående helårsuppbörd, dvs. på arbetsgivarnas löpande avgiftsredovisning för januari t.o.m. december enligt det nya uppbördssystemet.

LON delar utredningens uppfattning att fördelningen av medlen på olika avgiftsändamål bör ske centralt. Riksrevisionsverket bör ges i uppdrag att i samråd med LON, riksskatteverket, riksförsäkringsverket och länsstyrelserna utarbeta bokförings- och därmed sammanhängande regler. LON påpekar att länsstyrelsernas registrering i skattedatabasen av influtna belopp sker vid viss fördröjning. Riksskatteverket kan därför inte omedelbart från skattedatabasen erhålla uppgifter om dagligen influtna belopp för den summering, som verket föreslås göra. Förslagsvis bör tömningarna från länsstyrelsernas skattepostgirokonton kanaliseras till ett särskilt uppsamlingspostgirokonto varöver kontoutdrag dagligen tillställs riksskatteverket.

Postverket anser att de ändrade betalningsströmmarna och nya volymer inbetalningar, som blir följderna av förslaget, utan problem kan integreras i verksamheten. Enligt utredningen föreslås att de månatliga inbetalningarna redovisas dagligen från postgirot i en post till länsstyrelsernas skatteavdelning. I dagsläget föreligger skillnad mellan redovisningen av källskatt och redovisningen av arbetsgivaravgifter. När det gäller källskatteuppbörden har postgirot ett utvidgat serviceåtagande i enlighet med vad som överenskoms i samband med förverkligandet av det s.k. RS-projektet 1980. Motsvarande föreligger inte i fråga om arbetsgivaravgifter. Postverket tolkar utredningen så att de rutiner som skall gälla för den samordnade uppbörden skall vara de rutiner som nu tillämpas för källskatteuppbörd. Postgirot medverkar självfallet även i fortsättningen i ett utvidgat åtagande.

9 Administrativa frågor

Remissinstanserna är i huvudsak positiva till utredningens förslag att flytta avgiftsadministrationen från RFV:s avgiftsbyrå till de lokala skattemyndigheterna och länsstyrelserna. Flertalet remissinstanser anser att en samordning av administrationen av skatter och avgifter leder till förenklade kontakter mellan arbetsgivarna och myndigheterna. RFV, statskontoret, Landstingsförbundet, Svenska kommunförbundet, TCO, LRF, SAF, Sveriges industriförbund och Sveriges redareförening framhåller att förslaget om månatlig uppbörd samtidigt innebär att extra arbete läggs på arbetsgivarna. Dessa får i det föreslagna systemet ta fram samma uppgifter månatligen som de nu behöver ta fram endast en gång per år.

Statskontoret, RRV, RSV, länsstyrelserna, TCO, SACO/SR, LRF och Fögderichefsföreningen tar upp frågan om resurser på skattesidan. Utredningens beräkningar av behovet av resurstillskott anses genomgående osäkra. RRV och SACO/SR anser att utredningens förslag om bemanning kan ligga till grund för beslut eller i vart fall inte är för lågt räknat.

Statskontoret anser att utredningens bemanningsberäkning bör ses över. Statskontoret ifrågasätter utredningens metod att beräkna personaltillskottet och menar att framräknat behov av resurstillskott inte står i proportion till det merarbete som förslaget innebär, särskilt inte om hänsyn tas till effekterna av den samordning av nyregistrering, avregistrering och ändringsregistrering av grundläggande uppgifter om arbetsgivare som den nyligen genomförda samordnade registerföringen av företag vid lokal skattemyndighet innebär. Statskontoret uppskattar resurstillskottet till 30 procent vilket motsvarar ökningen av det antal arbetsgivare som skall kontrolleras, samt därutöver ett påslag med hänsyn till att den tillkommande gruppen är mera svårkontrollerad. Frågan om ökad ambitionsnivå i kontrollverksamheten bör behandlas i särskild ordning. Statskontoret kalkylerar med en permanent ambitionsnivåhöjning som kräver resursförstärkning motsvarande totalt ca 50 personer. För ett mer offensivt kontrollarbete krävs också särskilt kvalificerad personal som lönemässigt skiljer sig från den personal som behövs för den löpande uppboriden.

Även *RRV* anser att uppbördsverksamhetens personaldimensionering bör ses över på sikt. Detta bör vara en uppgift för *RSV*. *RSV* tillstyrker utredningens dimensioneringsplan. Medel bör ställas till förfogande som möjliggör rekrytering redan första halvåret 1984. *RSV* anmäler att verket f.n. utreder vilka personalkategorier som behövs för den samordnade uppboriden. Resultatet kommer att överlämnas till regeringen. *TCO* framhåller att det hittills aldrig redovisats för stora behov av personal i samband med omorganisationer etc. Innan ett genomförande av socialavgiftsutredningens förslag kommer till stånd måste enligt *TCO* en teknik åstadkommas som gör det möjligt att snabbt rätta till bemanningen med hänsyn till konstaterad utveckling. *TCO* avstyrker genomförande innan personalfrågorna klarats ut.

RFV gör ingen bedömning av utredningens beräkningar av behovet av personaltillskott. Däremot motsätter sig verket utredningens slutsats att det nya avgiftssystemet ger en effektivitetsvinst i storleksordningen 138 årsarbetare. Enligt *RFV* medför systemet ingen sådan vinst.

Flera länsstyrelser godtar eller lämnar utan erinran utredningens bedömning av det ökade personalbehovet. *Fögderichefsföreningen* finner utredningens förslag till resursökningar väl motiverat. Vikten av att resurserna ställs till skattemyndigheternas förfogande tidigt framhålls också. *Länsstyrelsen i Skaraborgs län* anser att medel för rekryteringarna bör anslås redan under budgetåret 1983/84. *Länsstyrelsen i Stockholms län* framhåller, med hänvisning till den mycket speciella situation som uppstår med en successiv avveckling av personalen vid riksförsäkringsverkets avgiftsbyrå samtidigt som skatteförvaltningen har ett omedelbart behov av personalförstärkningsar, att rekryteringen av personal bör påbörjas i sådan tid och på sådant sätt att hänsyn tas dels till intrimningen av den nyanställda personalen och dels till de svårigheter som avvecklingen av avgiftsbyrån innebär. Styrelsen tillstyrker

förslaget att tillföra resurser till länsstyrelsernas uppbördsenheter och de lokala skattemyndigheterna. Frågan om förstärkning av länsstyrelsernas revisionsenheter torde få tas upp i annat sammanhang. Styrelsen framhåller vidare att nyrekryteringen av personal kan innebära problem med anskaffande av ändamålsenliga lokaler.

Länsstyrelserna i Uppsala och Västerbottens län framhåller att bemaningsberäkningarna bör ses över, bl.a. med hänsyn till att arbetsuppgifterna har förändrats sedan nuvarande bemanning beslutades. Det finns skäl att inför det slutliga ställningstagandet infordra aktuell statistik för de områden som berörs av utredningens förslag. *Länsstyrelsen i Stockholms län* förutsätter att de myndigheter som omfattas av den kommande resursförstärkningen får möjlighet att påverka densamma i ett senare skede.

Vikten av tillgång till välutbildade handläggare för bl.a. arbetsgivarkontrollen betonas av bl.a. *statskontoret* och *Fögderichefsföreningen*. Frågan om behovet av utbildning av personalen inom skatteadministrationen tas upp särskilt av *RSV* som anser utredningens beräkning av kostnader för utbildningsbehovet för personalen för lågt räknad. *RSV* beräknar dessa kostnader till minst 1,7 milj. kr. *RSV* förutsätter att nödvändiga resurser och medel ställs till verkets förfogande för förberedelser och genomförande. Behovet av utbildning framhålls också av *länsstyrelserna i Stockholms, Skaraborgs och Västerbottens län*. *Länsstyrelsen i Stockholms län* framhåller att arbetet med systemlösningar och tekniskt testarbete måste vara långt framskridet när utbildningsmaterialet tas fram.

Frågan om inrättande av särskilda arbetsgivarenheter vid de lokala skattemyndigheterna tas upp av *statskontoret, länsstyrelserna i Stockholms, Malmöhus och Älvsborgs län, SACO/SR och Fögderichefsföreningen*. Dessa remissinstanser tillstyrker inrättandet av sådana enheter. *Länsstyrelsen i Stockholms län och Fögderichefsföreningen* anser det lämpligt att till arbetsgivarenheten knyta även B-skattefunktionen eftersom många av de bedömningar som i dag görs i samband med B-skattedebiteringen hänger samman med bedömningar om arbetstagarbegreppet. *Fögderichefsföreningen* hemställer att denna fråga behandlas av *RSV* vid det fortsatta projektarbetet.

Problemen vid avvecklingen av *RFV:s* avgiftsbyrå tas upp av *RFV, SAMN, länsstyrelsen i Stockholms län, SACO/SR och TCO*.

RFV framhåller att personalsituationen är besvärlig på avgiftsbyrån. På grund av att avgångar från byrån skett redan nu och kan förväntas fortsätta bedömer verket att det finns en betydande risk för att byrån inte skall kunna slutföra sina uppgifter på önskvärt sätt. Inkomstbortfall för staten kan då lätt bli en realitet. *RFV* anser det lämpligt att avgiftsbyrån som en inledande åtgärd omedelbart överförs till *RSV*. Verket torde i egenskap av blivande tillsynsmyndighet för avgiftsdebiteringen ha lättare att sköta avvecklingen och omplaceringen av personalen till länsstyrelserna och de lokala skattemyndigheterna. Om avvecklingen av byrån och neddragningen av personal

skall ankomma på RFV kan uppsägningar inte undvikas.

Allmänt krävs enligt RFV särskilda resurser för utbildning, personalutveckling och omplacering samt ett aktivt stöd från arbetsmarknadsmyndigheterna, främst SAMN, för att kunna omplacera personalen. RFV kan inte självt erbjuda omplaceringsmöjligheter i tillräcklig omfattning. Vidare behövs lönedel för att ersättare för personal som genomgår utbildning. RFV avser att återkomma med resursberäkningar. Särskilda medel bör meddelas för dessa åtgärder.

SAMN erinrar om att det nya trygghetsavtalet kommer att tillämpas vid avvecklingen av avgiftsbyrån. SAMN anser att den planerings- och genomförandegrupp som utredningen föreslagit och som skall bestå av företrädare för RSV, RFV, länsstyrelsen och de lokala skattemyndigheterna i Stockholms län samt SAMN m.fl. bör utgöra samverkanskommitté i trygghetsavtalets mening.

SAMN bedömer att omplaceringsarbetet kan bli svårt. Mycket talar för en allmän ökning av övertalighetsproblem under de kommande åren. SAMN pekar särskilt på svårigheterna att omplacera den icke handläggande personalen. På flera håll finns ett överskott av sådan personal. Kontorsuppgifterna inom avgiftsbyrån avser rutinbetonade uppgifter av det slag som börjar försvinna.

Vid avgiftsbyrån är cirka 75 procent av personalen kvinnor. Många av dessa är äldre och tillhör gruppen kontorspersonal. SAMN framhåller att man av erfarenhet vet att det hos denna grupp liksom hos anställda som varit länge hos en och samma arbetsgivare finns en stor rädsla för att söka nytt arbete. Nämnden betonar vikten av utbildningsinsatser av självförtroendekaraktär för dessa personalkategorier.

Även det förhållande att det gamla och nya uppördssystemet kommer att existera parallellt medför problem enligt SAMN. Detta innebär att personal i ett tidigt skede sannolikt kommer att söka sig från avgiftsbyrån vilket kan leda till kompetensförlust inom RFV. SAMN anser trots detta att alla möjligheter till omplacering måste tillvaratas.

Länsstyrelsen i Stockholms län framhåller att hänsyn måste tas till såväl intrimningen av ny personal vid skattemyndigheterna som avvecklingen av avgiftsbyrån. Styrelsen tillstyrker att en planerings- och genomförandegrupp bildas med företrädare för RFV, RSV, länsstyrelsen i Stockholms län, de lokala skattemyndigheterna i länet, länsstyrelsen i Uppsala län samt SAMN.

TCO konstaterar att utredningens förslag får stora konsekvenser för berörd personal och för organisationen m.m. En avgörande faktor är att ansvarsfrågan beträffande förändringarnas genomförande inte entydigt har bestämts. Det är enligt TCO naturligt att RSV ges det totala ansvaret för genomförandet inkl. avvecklingen av RFV:s avgiftsbyrå. Annars måste en särskild organisationskommitté tillsättas. För att klara avvecklingen måste skatteförvaltningen i främst Stockholms län vara beredd att medverka i

arbetet. Enligt TCO måste det vara möjligt för länsstyrelsen och de lokala skattemyndigheterna i länet och RSV att gemensamt i sin verksamhet kunna erbjuda de anställda vid avgiftsbyrån arbete. De utbildningsinsatser som behövs för ett genomförande av det nya uppbördssystemet bör i detta syfte kompletteras med utbildning för de anställda vid avgiftsbyrån så att dessa naturligt kan övergå till arbetsuppgifter inom skatteförvaltningen. Berörda myndigheter måste kopplas in i planeringsarbetet direkt. Även SAMN bör medverka i ett tidigt skede. TCO avstyrker att beslut fattas om ett nytt samordnat uppbördssystem innan klarhet nåtts beträffande konsekvenserna för personalen och organisationerna m.m.

SACO/SR anser att utredningen nonchalerat personalfrågorna. Framför allt den handläggande personalen har sådana speciella kunskaper att den borde tas till vara inom skatteförvaltningen. Det torde enligt *SACO/SR* vara svårt att omplacera denna grupp på annat håll än inom det nya systemet.

SACO/SR varnar för att avgiftsbyråns personal kan komma att söka sig från byrån och påminner om att RFV i sin anslagsframställning för budgetåret 1984/85 framhållit att risk finns för att verket inte kommer att kunna uppfylla sina förpliktelser i fråga om debitering och uppbörd av arbetsgivaravgifterna. Det borde ligga i statsmakernas intresse att övergångsfrågorna löses. Det är enligt *SACO/SR*:s mening möjligt att det är nödvändigt att ge en myndighet det övergripande ansvaret för hela genomförandet, dvs. såväl avvecklingen av det nuvarande systemet som uppbyggnaden av det nya. *SACO/SR* föreslår att RFV och RSV ges i uppdrag att revidera och komplettera förslaget avseende genomförande innan slutligt beslut fattas i frågorna.

10 Finansiella effekter av omläggningen

RFV anser att den nettoökning på ca 500 milj. kr. som omläggningen enligt utredningen beräknas ge lika väl kan åstadkommas genom en höjning av någon avgifts- eller skattesats. Den teknik som tillämpas bör ju inte undanskymma det faktum att det rör sig om en skattehöjning med samma effekt för de skattskyldiga som andra skattehöjningar. Den enda faktiska fördel som förslaget ger synes sålunda vara den bokföringsmässiga minskningen av budgetunderskottet som omläggningen ger det år då den genomförs.

Statskontoret delar utredningens uppfattning att en tätare redovisning och uppbörd av källskatt och arbetsgivaravgifter bör leda till ett säkrare uppbördsresultat samt ökade ränteintäkter för det allmänna. *Statskontoret* pekar även på att arbetsgivarintäkter i form av ränta på innehållna skatter och avgiftsmedel minskar.

RRV konstaterar att utredningsförslaget inverkar positivt på statens likviditet och kassahållning. Denna positiva effekt erhålls främst genom reducering av den tid under vilken företag kan disponera över innehållna

men ännu ej inbetalda källskatter. Ränteförlusterna för det allmänna i tidigare uppbördssystem reduceras avsevärt. RRV anser att merintäkterna för staten av den föreslagna reformen flerfalt överstiger merkostnaderna – även vid en försiktig beräkning av bl.a. ränteeffekter. Förslaget till nytt uppbördssystem har av utredningen beräknats ge en räntevinst för staten på uppemot 500 milj. kr. per budgetår. RRV har gjort egna beräkningar av förslagets finansiella effekter. Härvid skiljer RRV på tre typer av effekter, nämligen genomsnittlig likviditetseffekt, samordningseffekt och engångseffekt på statsbudgeten. För det första bedöms den genomsnittliga likviditetseffekten av en övergång från uppbörd av källskatt och arbetsgivaravgifter varannan månad till den föreslagna månatliga uppbörd. RRV har uppskattat den genomsnittliga likviditetsförbättringen för staten till en räntevinst motsvarande ca 120 milj. kr. per budgetår. För det andra bedöms den s.k. samordningseffekten, dvs. effekten av att avgiftssystemet ändras från ett system med preliminär debitering, fyllnadsinbetalningar och slutlig debitering eller återbetalning till ett system där avgifter inbetalas med utgångspunkt i faktiskt utgivna löner och andra avgiftsgrundande förmåner. RRV anser att effekterna för staten av förändringen torde bli positiva men att osäkerheten är betydande i bedömningen av storleken av denna effekt. För det tredje visar RRV:s beräkningar att förändringens engångseffekt på statsbudgeten torde ligga i storleksordningen 6,6 miljarder kr. budgetåret 1984/85. Sammanfattningsvis anser RRV i likhet med utredningen att det nya uppbördssystemet har betydelsefulla positiva finansiella effekter för det allmänna. När det gäller effekternas storlek skiljer sig dock RRV:s och utredningens beräkningar åt.

Länsstyrelsen i Uppsala län som föredrar månatlig redovisning av värde av bilförmån anser att en uppskjuten redovisning av denna innebär en ränteförlust för statsverket i storleksordningen 10 milj. kr.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län instämmer i utredningens bedömning att de samlade effekterna av förslagen kan beräknas ge ett förbättrat uppbördresultat. *LO* och *TCO* gör en liknande bedömning.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län menar att utredningen visat att betydande samhällsvinster kan göras enbart i form av räntevinster genom den redovisningsmetod som föreslagits.

Fondstyrelserna är för sin del införstådda med att staten behöver tillvarata olika möjligheter att effektivisera sin kassahållning, förbättra sitt räntenetto och nedbringa budgetunderskottet. Att ATP-systemet skall utsättas för särskilda påfrestningar till följd av den föreslagna omläggningen – samtidigt som staten noterar icke obetydliga vinster – framstår däremot ur fondstyrelsernas synvinkel som oacceptabelt. En frekventare avgiftsuppbörd leder visserligen i ett något längre perspektiv till positiva effekter för AP-fondens avkastning och administration. Styrelserna kan dock inte bortse från de påvisade negativa återverkningarna under själva omläggningsfasen. I februari år 1985, det nya systemets första år, kommer avgiftsinbetalningen

att omfatta *en* avgiftsuppbörd – nämligen januari – mot tidigare *två*. Därefter avkastar varje månad en månadsinbetalning. 1985 kommer alltså att ge 11 månadsinbetalningar, vilket betyder ett bortfall detta år på över 2 miljarder kr., som inte återvinns följande år. Till bilden hör att AP-fonden redan under 1983 och 1984 utsätts för vissa likviditetspåfrestningar i form av större pensionsutbetalningar än avgiftsinflöden. Under 1983 kommer exempelvis 3,5 miljarder kr. att tas av rörelsens avkastning för att täcka utbetalningarna från fonden. För 1984 kommer detta belopp att stiga. Ett genomförande av det föreslagna systemet borde därför även innefatta en *kompenserande justering av fondkapitalet*, där staten genom ett extra tillskott täcker det bortfall i avgiftsinflödet som förutses under 1985. En sådan överföring framstår som skälig med hänsyn till att omläggningen innebär att staten, samtidigt som AP-fonden "tappar" en månadsinbetalning, får sina skatteinkomster ökade med en månadsinbetalning, vilket för staten ger en positiv nettoeffekt av omläggningen uppgående till 7 miljarder kr. Likviditetsförskjutningen för arbetsgivarna utgör skillnaden mellan dessa belopp (7 miljarder kr. - 2 miljarder kr.) 5 miljarder kr. Tekniskt kan detta kompenserande tillskott till AP-fonden ske genom en överföring från inkomstskattetitelns utgiftssida.

Postverket poängterar den stora ekonomiska betydelse uppbörderna av skatter och avgifter liksom övriga statliga betalningar har för betalningsförmedlingen via postgirot och därmed också för postverket i sin helhet.

Landstingsförbundet framhåller att spegelbilden av statens förbättrade kassahållning är att arbetsgivarna får vidkännas en motsvarande sämre kassahållning när förslaget är fullt genomfört. Jämfört med nu gällande ordning kan de uteblivna ränteinkomsterna via den minskade genomsnittliga likviditeten för landstingens del uppskattas till 35-45 milj. kr. per år. Trots denna konsekvens för landstingen kan förbundets styrelse efter en samlad bedömning av förslagets effekter ställa sig bakom utredningens förslag.

LRF anser att den räntevinst det allmänna gör på de enskilda arbetsgivarnas bekostnad inte kan accepteras. Arbetsgivarna kommer att åläggas en ökad uppgiftsskyldighet och även gå miste om betydande räntebelopp. Vid bl.a. källskattens införande fastslog regering och riksdag att arbetsgivarna skulle få en skälig ersättning för sin medverkan i skatteuppbörderna genom den räntevinst som uppkom vid uppbörderna. Om utredningens förslag genomförs skulle den ifrågavarande räntevinsten i stort sett utebli och någon ersättning för uppöbördsarbetet därför inte utgå. Förslaget strider följaktligen mot den grundprincip som regering och riksdag tidigare fastställt.

SAF och *Sveriges industriförbund* anser att de föreslagna åtgärderna är diskutabla ur såväl samhällsekonomisk som statsfinansiell synvinkel. Den föreslagna tidigareläggningen av skatteinbetalningarna medför för det allmänna – trots att förslaget också innebär senareläggning av avgiftsinbetalningarna – mycket betydande positiva effekter både från ränte- och kassahållningssynpunkt. En konsekvens härav blir naturligtvis lika betydande

de försämringar för näringslivet, kommuner och andra som i egenskap av arbetsgivare hjälper staten med dess skatte- och avgiftsuppbörd. Dessa arbetsgivarnas ränteförluster under budgetåren 1985/86 och 1986/87 har av utredningen beräknats till respektive 515 och 537 miljoner kronor. Likviditetsavtappningen för arbetsgivaren kan enligt samma material beräknas uppgå till över 5 miljarder kronor. Till helt övervägande del kommer dessa ekonomiska effekter av samordningen att drabba näringslivet. Härigenom kommer näringslivets kompensation för uppbörden att vara klart otillräcklig. Förslaget strider därför mot de principer för näringslivets medverkan i skatte- och avgiftsuppbörden som hittills gällt. Ett förändrat synsätt i detta hänseende kan inte godtas. Lika väl som staten tar betalt i form av avgifter för de särskilda tjänster som utförs åt allmänheten har företagen rätt att ta betalt för tjänster som utförs för statens räkning. Företagen måste därför fullt ut kompenseras för de merkostnader som uppkommer till följd av skatteuppbörden antingen denna avser löntagarnas inkomstskatter, energiskatter eller andra skatter och avgifter. Om förslaget skulle genomföras blir det nödvändigt för arbetsgivarna att kompensera sig för ränte- och likviditetsförsämringarna. Detta kan tänkas ske genom t.ex. prishöjningar på varor och tjänster. Härigenom kommer näringslivets konkurrenskraft relativt sett att försämrats. Statens övriga intäkter kan därigenom därför komma att minska. SAF och Sveriges industriförbund anser att företagens årliga kostnader för administration av de anställdas skatter kan beräknas uppgå till mellan 600 och 1 000 milj. kr. Härtill kommer initial-, utbildnings- och förändringskostnader. Administrationen av arbetsgivaravgifterna kan uppskattas till minst 100 milj. kr. per år. Företagens kompensation för uppbörden som i dag innebär att källskattemedlen får disponeras under 43 dagar kommer med utredningens förslag att begränsas till 17 dagar. Företagen måste kompensera sig för detta vilket får effekter på prisutvecklingen.

Även *SHIO-Familjeföretagen* framhåller att den snabbare uppbörden, förutom likviditetsförsämring och räntekostnader i samband därmed, medför räntekostnader för arbetsgivarna på samma halva miljard som staten tjänar. Denna effekt är att likställa med en ökad beskattning som tillsammans med likviditetseffekterna kommer att drabba företagsamheten synnerligen negativt. Det har klart visats att ökade kostnader och sämre vinstutsikter medför att företagen investerar mindre och kan sysselsätta färre personer. Det kan också leda till nedläggning av hela företag. För att inte likviditetsindragningar skall drabba företagen negativt våren 1985 föreslår *SHIO-Familjeföretagen* att den första uppbörden av det samordnade systemet senareläggs en månad.

SAF, Sveriges industriförbund och *LRF* anser att särskilda övergångsregler erfordras för att jämna ut den avgiftspuckel som inträffar i februari 1985. Även *kammarrätten i Stockholm* anser att övergångsregler bör skapas för att minska dessa olägenheter i inledningsskedet.

*Bilaga 4**Utdrag av de till lagrådet remitterade lagförslagen***1 Förslag till
Lag om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare**

Härigenom föreskrivs följande

-----

2 §

I denna lag förstås med

lön: sådan lön eller annan ersättning enligt 2 kap. 3–5 §§ lagen (1981:691) om socialavgifter på vilken arbetsgivaravgifter skall beräknas;*uppbördsdeklaration*: sådan uppbördsdeklaration som anges i 54 § 1 mom. uppbördslagen (1953:272);*månadsavgift*: de arbetsgivaravgifter som skall redovisas enligt 4 §;*utgiftsår*: det kalenderår för vilket arbetsgivaravgifter skall betalas;*årsuppgift*: en arbetsgivares redovisning för utgiftsårets arbetsgivaravgifter;*årsavgift*: summan av de arbetsgivaravgifter som belöper på utgiftsåret;*redaravgift*: de arbetsgivaravgifter som avser lön för vilken sjömansskatt skall betalas;*kvarstående avgift*: det belopp i en årsuppgift med vilket årsavgiften överstiger redovisade och inbetalda eller till betalning fastställda arbetsgivaravgifter;*överskjutande avgift*: det belopp i en årsuppgift med vilket redovisade och inbetalda eller till betalning fastställda arbetsgivaravgifter överstiger årsavgiften;*restitutionsränta*: ränta enligt 24 §.

-----

11 §

En arbetsgivare skall lämna årsuppgift senast den 1 mars året efter utgiftsåret

1. om årsavgiften skall beräknas till annat belopp än som betalats eller fastställts till betalning för utgiftsåret och skillnaden uppgår till minst 100 kronor eller

2. om den lokala skattemyndigheten begär det.

Årsuppgiften skall lämnas till den länsstyrelse till vilken uppbördsdeklarationen skall lämnas. Har uppbördsdeklaration lämnats under särskilt redovisningsnummer skall årsuppgift lämnas under samma nummer.

12 §

I årsuppgiften skall anges

1. arbetsgivarens namn och postadress, personnummer, organisationsnummer eller särskilda redovisningsnummer enligt 53 § 1 mom. uppbördslagen (1953:272);
2. under utgiftsåret utgiven lön, dock inräknat det belopp som avses i punkt 3;
3. det belopp med vilket avdrag har gjorts enligt 6 §;
4. den lön på vilken årsavgiften beräknas;
5. årsavgiftens belopp;
6. beloppet av de arbetsgivaravgifter som har betalats enligt lämnade uppbördsdeklarationer eller fastställts till betalning för utgiftsåret;
7. kvarstående avgift eller överskjutande avgift.

Öretal som uppkommer vid beräkningen av årsavgiften bortfaller.

Årsuppgift skall avges på heder och samvete på blankett enligt fastställt formulär.

-----

17 § Den lokala skattemyndigheten skall efter den 1 mars året efter utgiftsåret fastställa årsavgiften för arbetsgivaren.

1. om årsavgiften enligt årsuppgift uppgår till större belopp än som senast nämnda dag har betalats eller fastställts till betalning för utgiftsåret;
2. om årsavgiften blivit för låg på grund av att arbetsgivaren har lämnat oriktig uppgift eller underlåtit att lämna föreskriven uppgift;
3. om en arbetsgivare yrkar att en inte tidigare fastställd årsavgift skall bestämmas till lägre belopp än som följer av uppgifterna i uppbördsdeklaration eller årsuppgift;
4. om beslut om restitution eller avkortning skall meddelas efter nämnda dag;
5. om fall föreligger som avses i 19 §; eller
6. om den lokala skattemyndigheten finner att en arbetstagares kostnader bör beräknas till lägre belopp än som följt av beslut enligt 6 § tredje stycket.

Fastställelse enligt första stycket punkt 3 får avse endast avgiftsbelopp för vilket betalningsskyldighet inte ålagts tidigare. Yrkandet skall ha kommit in till den lokala skattemyndigheten före utgången av andra året efter utgiftsåret.

Uppgår de arbetsgivaravgifter som återstår att betala till minst 100 kronor, skall arbetsgivaren åläggas betalningsskyldighet för dem. Öretal som uppkommer vid beräkningen bortfaller. Ett belopp för vilket betalningsskyldighet ålagts får omedelbart drivas in.

-----

20 §

Den lokala skattemyndigheten får ålägga en arbetsgivare betalningsskyldighet för ett utgiftsårs avgifter inom sju år efter utgiftsårets utgång. Har en arbetsgivare avlidit får betalningsskyldighet dock inte åläggas dödsboet enligt 22 § om inte frågan prövats inom två år efter utgången av det kalenderår under vilket bouppteckning blivit ingiven för registrering.

Har arbetsgivaren åtalats för skattebrott, som avser arbetsgivaravgifterna, får den lokala skattemyndigheten även efter utgången av i första stycket angiven tid ålägga betalningsskyldighet för det utgiftsår som brottet avser. Detsamma gäller när betalningsskyldighet skall åläggas på grund av åtgärd som avses i 12 § skattebrottslagen (1971:69).

Betalningsskyldighet får inte åläggas efter utgången av kalenderåret efter det då åtalet väcktes eller åtgärd som avses i 12 § skattebrottslagen vidtogs. Har arbetsgivaren avlidit skall fråga om betalningsskyldighet för dödsboet prövas inom sex månader från dödsfallet. Ett beslut om betalningsskyldighet som meddelas sedan arbetsgivaren har åtalats skall undanröjas av den lokala skattemyndigheten om åtalet inte bifalls till någon del. Detta gäller dock inte om åtalet ogillas med stöd av 12 § skattebrottslagen.

Har den som företrätt en juridisk person åtalats för ett skattebrott som avser den juridiska personens arbetsgivaravgifter skall andra och tredje styckena tillämpas.

24 §

På avgiftsbelopp som en arbetsgivare har rätt att få tillbaka och som återbetalas efter den 30 juni året efter utgiftsåret utgår ränta (*restitutionsränta*). Restitutionsränta utgår för visst kalenderår efter den räntesats som motsvarar det av riksbanken fastställda diskonto som gällde vid utgången av det föregående året.

På avgiftsbelopp som betalats in senast den 30 juni året efter det utgiftsår som avgiften avser beräknas restitutionsränta från utgången av nämnda månad till och med den månad då beloppet återbetalas. I andra fall beräknas restitutionsränta från utgången av den månad då beloppet betalades in. Har avgiftsbeloppet betalats in i flera poster och avser restitutionen endast viss del av detta, skall det belopp som restitueras avräknas mot den eller de poster som betalats sist.

Restitutionsränta som understiger 50 kronor betalas inte ut. Öretal som uppkommer vid ränteberäkningen bortfaller.

Har ett beslut som föranlett restitutionsränta ändrats på sådant sätt att ränta inte skulle ha beräknats eller skulle ha beräknats med lägre belopp om ändringsbeslutet hade beaktats vid ränteberäkningen, är arbetsgivaren skyldig att återbetala vad han sålunda har uppburit för mycket. Sedan beloppet fastställts till betalning av den lokala skattemyndigheten får det omedelbart drivas in.

54 §

Har en arbetsgivare hos allmän förvaltningsdomstol överklagat ett beslut om betalningsskyldighet enligt denna lag får länsstyrelsen om det finns synnerliga skäl medge anstånd helt eller delvis med betalningen. Anstånd får beviljas att gälla längst intill dess tre månader förflutit från dagen för förvaltningsdomstolens avgörande i saken. Detsamma gäller om ett beslut angående redaravgift har överklagats hos sjömansskattenämnden eller allmän förvaltningsdomstol. Länsstyrelsen får som villkor för anstånd föreskriva att säkerhet skall ställas.

Den som fått anstånd skall betala anståndsrenta för den del av avgiftsbeloppet för vilken betalningsskyldighet kvarstår vid anståndstidens utgång. Räkna som understiger 50 kronor skall dock inte påföras. Räkna beräknas för visst kalenderår efter en räntesats som med tre procentenheter överstiger det av riksbanken fastställda diskonto som gällde vid utgången av det föregående året.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1985.

Genom lagen upphävs lagen (1959:552) om uppörd av vissa avgifter enligt lagen (1981:691) om socialavgifter. Sistnämnda lag skall dock fortfarande tillämpas i fråga om arbetsgivaravgifter och allmän löneavgift enligt 1 § lagen (1982:423) om allmän löneavgift som belöper på tid före ikraftträdandet och i fråga om egenavgifter till försäkringen för tilläggspension som avser år 1984 eller tidigare år.

LAGRÅDET

Utdrag
PROTOKOLL
vid sammanträde
1984-03-19

Närvarande: f. d. justitierådet Petrén, justitierådet Rydin, regeringsrådet Voss.

Enligt lagrådet den 1 mars 1984 tillhandakommet utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 23 februari 1984 har regeringen på hemställan av statsrådet och chefen för socialdepartementet Andersson beslutat inhämta lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare,
2. lag om ändring i uppbördslagen (1953:272),
3. lag om ändring i lagen (1981:691) om socialavgifter,
4. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
5. lag om ändring i lagen (1959:551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring,
6. lag om ändring i taxeringslagen (1956:623).

Förslagen har inför lagrådet föredragits av regeringsrättssekreteraren Birgitta Ganting.

Förslagen föranleder följande yttrande av *lagrådet*:

Förslaget till lagen om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare

2 §

I paragrafen anges innebörden av vissa termer som förekommer i lagförslaget. Eftersom restitutionsränta, dvs. ränta enligt 24 §, har upptagits bland de förklarade uttrycken, kan det vara befogat att också ta med anståndsränta, dvs. ränta enligt 54 §.

Därest av lagrådet förordade ändringar av lydelsen av 12 § och 17 § första stycket punkt 1 vidtas, bör motsvarande jämkning göras i de i förevarande paragraf upptagna definitionerna av begreppen kvarstående avgift och överskjutande avgift. Definitionerna kan då ges följande lydelse:

”kvarstående avgift: det belopp i en årsuppgift med vilket årsavgiften överstiger summan av inbetalda och till betalning ålagda arbetsgivaravgifter;

överskjutande avgift: det belopp i en årsuppgift med vilket summan av inbetalda och till betalning ålagda arbetsgivaravgifter överstiger årsavgiften;”

10 §

Såsom framgår av motiven till förevarande stadgande föreligger den skillnaden mellan beslut enligt första stycket och dem enligt andra stycket att

de förra innefattar ett bestämmande av månadsavgiftens storlek medan de senare inte inbegriper någon prövning av månadsavgiften utan blott innebär ett åläggande att betala vad som är oguldet av den i uppbördsdeklarationen redovisade avgiften. Anledning torde föreligga att senare i lagen skilja mellan dessa två typer av beslut genom att upptaga dem under olika beteckningar. Så kan beslut som innebär prövning av månadsavgiftens storlek lämpligen betecknas som fastställelse av avgiften medan de beslut som blott innefattar föreskrift om betalning kallas åläggande av betalnings-skyldighet eller betalningsåläggande. Någon ändring i förevarande paragraf är ej påkallad.

11 §

Skyldigheten att lämna årsuppgift har betingats av att de genom de månatliga uppbördsdeklarationerna redovisade avgiftsbeloppen visar sig behöva justeras. Grundlag för sådan justering erhålls genom att arbetsgivaren lämnar årsuppgift. Vid bedömandet huruvida skyldighet att lämna årsuppgift föreligger är det i princip utan intresse huruvida arbetsgivaren betalat de i uppbördsdeklarationerna upptagna avgiftsbeloppen. Det synes därför knappast följdriktigt när i första stycket punkt 1 i förevarande paragraf som utgångspunkt toges det belopp som betalats eller fastställts till betalning. Anknytning bör i stället göras till de i uppbördsdeklarationerna angivna avgiftsbeloppen samt de fastställelsebeslut som meddelats om avgiftsbeloppen. Det förordas därför att punkten 1 får följande lydelse:

”1. om årsavgiften skall beräknas till annat belopp än som redovisats i uppbördsdeklarationerna eller fastställts för utgiftsåret och skillnaden uppgår till minst 100 kronor eller”

12 §

Uppgiften i första stycket punkt 6 i förevarande paragraf skall lämnas för att ligga till grund vid beräkningen i punkt 7 huruvida arbetsgivaren har att betala ytterligare avgift eller om han är berättigad få tillbaka för mycket erlagd avgift. Här är det alltså det betalade beloppet som är av intresse. Med betalat belopp likställs så belopp beträffande vilket betalningsåläggande enligt 10 § meddelats och detta oavsett huruvida åläggandet meddelats i samband med fastställande av avgift eller enligt 10 § andra stycket därför att erlagd avgift ej svarat mot den i uppbördsdeklarationen angivna avgiften. Då här är av intresse blott betalningsåläggandet men inte beslutet om fastställelse bör av skäl lagrådet anfört vid 10 § uttrycket ”fastställt till betalning” ej användas i detta sammanhang. Uttryck som anknyter till betalningsåläggandet bör i stället begagnas. Då vad som här efterforskas är summan av belopp som arbetsgivaren erlagt enligt uppbördsdeklarationerna och de belopp som omfattas av betalningsåläggande bör de samordnas med ordet ”och” och inte som är fallet i det remitterade förslaget med ”eller”. På

grund av det anförda förordas, att första stycket punkt 6 erhåller följande lydelse:

”6. summan av de arbetsgivaravgifter som har betalats enligt lämnade uppbördsdeklarationer och de avgifter som arbetsgivaren har ålagts betala för utgiftsåret;”

17 §

Om årsuppgiften visar att avgiften blir högre än summan av vad arbetsgivaren erlagt enligt uppbördsdeklarationerna och av ålägganden att betala enligt 10 § samt mellanskillnaden, dvs. kvarstående avgift enligt 12 § första stycket 7, erlagts enligt 14 § före den 1 mars året efter utgiftsåret, föranleder årsuppgiften icke något fastställande av årsavgift, såvida detta ej påkallas av annan orsak. Av intresse i den situation som avses i första stycket 1 i förevarande paragraf är därför ej det fastställande av avgift som eventuellt skett utan det åläggande att betala som meddelats. Detta bör av skäl som lagrådet angivit vid 10 § framgå av lagtexten. Det förordas därför att punkten 1 ges följande lydelse:

”1. om årsavgiften enligt årsuppgift uppgår till större belopp än summan av vad arbetsgivaren senast nämnda dag har betalat och ålagts betala för utgiftsåret;”

I andra stycket anges att fastställelse enligt första stycket punkt 3 får avse endast avgiftsbelopp för vilket betalningsskyldighet inte ålagts tidigare. Bakgrunden till bestämmelsen torde vara att arbetsgivaren ej i denna ordning skall kunna få en omprövning av en avgift vars storlek redan prövats tidigare. Åläggande av betalningsskyldighet kan emellertid meddelas utan att riktigheten av avgiftens storlek prövas, jämför 10 § andra stycket. Vad som skall förhindra en omprövning bör därför – såsom lagrådet har belyst vid 10 § – ej vara åläggande av betalningsskyldighet utan att beslut meddelats varigenom fastställelse skett av avgiften. Lagrådet förordar därför att första meningen i andra stycket ges följande lydelse: ”Fastställelse enligt första stycket punkt 3 får avse endast avgiftsbelopp som inte tidigare fastställts.”

20 §

Sista stycket i paragrafen torde – efter förebild av 14 § sista stycket i den gällande särskilda uppbördslagen (1959:552) och 115 § sista stycket taxeringslagen (1956:623) – böra ges det innehållet, att andra och tredje styckena skall tillämpas också i fall då den som har företrätt juridisk person åtalats för skattebrott som avser den juridiska personens arbetsgivaravgifter eller är fri från ansvar för sådant brott på grund av 12 § skattebrottslagen.

54 §

I paragrafen bör upptas en bestämmelse som anger under vilken tid anståndsränta skall utgå. Då det torde vara meningen att öretal som

uppkommer vid ränteberäkningen skall bortfalla, bör en uttrycklig föreskrift härom också ges i paragrafen.

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

SOCIALDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1984-03-22

Närvarande: statsministern Palme, ordförande, och statsråden Sigurdson, Gustafsson, Leijon, Hjelm-Wallén, Peterson, Andersson, Boström, Bodström, Göransson, Gradin, Dahl, Holmberg, Hellström, Wickbom

Föredragande: statsrådet Andersson

Proposition om nya regler för uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare, m. m.

1 Anmälan om lagrådsyttrande

Föredraganden anmäler lagrådets yttrande¹ över förslag till

1. lag om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare,
2. lag om ändring i uppbördslagen (1953:272),
3. lag om ändring i lagen (1981:691) om socialavgifter,
4. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
5. lag om ändring i lagen (1959:551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring,
6. lag om ändring i taxeringslagen (1956:623).

Föredraganden redogör för lagrådets yttrande och anför.

Förslaget till lagen om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare

I det remitterade lagförslaget används i några paragrafer uttrycket "fastställts till betalning" för att ange att betalningsskyldighet har ålagts. Lagrådet har förordat att det i lagförslaget använda uttrycket i 12 och 17 §§ ersätts med uttryck som direkt anknyter till åläggande av betalningsskyldighet eller betalningsåläggande och att i dessa paragrafer görs några andra ändringar som också är av närmast redaktionell natur. Jag biträder lagrådets förslag och föreslår att paragraferna utformas i enlighet härmed. I överensstämmelse med detta bör en motsvarande justering göras i sista meningen av 24 § sista stycket. Som lagrådet framhållit får dessa justeringar till följd att också definitionerna på kvarstående och överskjutande avgift i 2 § bör ändras. Likaså bör enligt lagrådets mening bland definitionerna tas

¹ Beslut om lagrådsremiss fattat vid regeringssammanträde den 23 februari 1984.

upp en definition på anståndsrannta. Jag ansluter mig också i dessa delar till lagrådets förslag.

Lagrådet har även tagit upp en fråga som gäller arbetsgivarnas skyldighet att lämna årsuppgift. Enligt det remitterade lagförslaget (11 § första stycket punkt 1) föreligger sådan skyldighet om årsavgiften skall beräknas till annat belopp än som betalats eller fastställts till betalning för utgiftsåret, förutsatt att skillnaden uppgår till minst 100 kronor. Enligt lagrådets mening bör skyldigheten i stället anknytas till de i uppberdsdeklarationerna angivna avgiftsbeloppen samt de fastställelsebeslut som meddelats om avgiftsbeloppen.

Med anledning härav får jag anföra följande.

En arbetsgivare skall enligt 12 § i det remitterade lagförslaget i årsuppgiften bl. a. ange de arbetsgivaravgifter som har betalats enligt lämnade uppberdsdeklarationer eller som har fastställts till betalning. Uttrycket "fastställts till betalning" bör som jag nyss nämnt, i enlighet med lagrådets förslag ersättas med "avgifter som arbetsgivaren har ålagts betala".

I årsuppgiften skall arbetsgivaren vidare ange kvarstående eller överskjutande avgift. Kvarstående avgift framkommer i årsuppgiften om årsavgiften är större än vad arbetsgivaren betalat eller ålagts betala för utgiftsåret. Överskjutande avgift uppkommer om årsavgiften är mindre än vad arbetsgivaren betalat eller ålagts betala.

Dessa bestämmelser om vad som skall anges i en årsuppgift bör enligt min mening bygga på att arbetsgivaren är skyldig att lämna årsuppgift när vad han betalat eller ålagts betala under- eller överstiger årsavgiften. Om man inte upprätthåller en sådan överensstämmelse mellan skyldigheten att lämna årsuppgift och uppgifterna i årsuppgiften kan det förhållandet inträffa att arbetsgivaren har en kvarstående avgift utan att vara skyldig att lämna årsuppgift. Detta kan exempelvis inträffa om arbetsgivaren redovisar ett belopp som inte till fullo betalas och undgått att bli ålagd betalningsskyldighet för resterande belopp. Enligt min mening bör därför inte 11 § första stycket punkt 1 ändras i annan mån än att uttrycket "fastställts till betalning" ersätts med "arbetsgivaren ålagts betala". På detta sätt erhålls också överensstämmelse med definitionerna på kvarstående och överskjutande avgift i 2 §.

Lagrådet har till sist föreslagit en viss komplettering av bestämmelserna i 20 och 54 §§. Jag föreslår att paragraferna utformas i enlighet med vad lagrådet angett. 54 § bör enligt min mening också kompletteras med föreskrift om att ett räntebelopp omedelbart får drivas in sedan arbetsgivaren ålagts betalningsskyldighet för det.

Jag föreslår i övrigt en ändring av rent redaktionell natur i övergångsbestämmelserna till lagen.

Jag vill till sist nämna att det numera föreligger en lagrådsremiss om preskriptionshinder vid skattebrott, m. m. Denna lagrådsremiss innehåller förslag till nya bestämmelser om s. k. åtalspreskription. Om förslaget leder

till proposition som antas av riksdagen bör bestämmelserna i 20 § nu förevarande lagförslag ändras så att de överensstämmer med vad som bör gälla med hänsyn till bestämmelserna om åtalspreskription.

2 Arbetsgivaravgifter som staten skall betala, m. m.

Det nu föreslagna uppbördssystemet berör inte de avgifter som skall betalas av staten. Dessa regleras enligt kungörelsen (1969:412) om uppbörd av vissa arbetsgivaravgifter från staten. Statens avgifter beräknas och betalas i särskild ordning vid sex tillfällen under året.

Jag har för avsikt att sedan riksdagen tagit ställning till förslaget om ett nytt uppbördssystem återkomma till regeringen med förslag om övergång till månadsvisa inbetalningar även av de arbetsgivaravgifter som staten har att betala. Riksförsäkringsverket avses även fortsättningsvis svara för beräkningen av dessa avgifter.

Det kan även bli aktuellt att återkomma till regeringen i fråga om de medel för informations- och utbildningsinsatser om 2,3 milj. kr. som jag beräknat för detta ändamål i det fall dessa skulle visa sig otillräckliga.

3 Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att
dels anta de av lagrådet granskade lagförslagen med vidtagna ändringar,
dels godkänna de riktlinjer för omläggning av administrationen av uppbördssystemet som jag har förordat.

4 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden lagt fram.

Innehåll

Propositionen	1
Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Lagförslag	3
1. Förslag till lag om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare	3
2. Förslag till lag om ändring i uppbördslagen (1953:272)	18
3. Förslag till lag om ändring i lagen (1981:691) om socialavgifter	25
4. Förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring	28
5. Förslag till lag om ändring i lagen (1959:551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring	32
6. Förslag till lag om ändring i taxeringslagen (1956:623)	35
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 23 februari 1984	36
1 Inledning	36
2 Allmän motivering	37
2.1 Behovet av en reform	37
2.2 Huvudlinjer för ett samordnat uppbördssystem	43
2.3 Redovisning i uppbördsdeklaration, m.m.	52
2.4 Årsuppgift m.m.	58
2.5 Redaravgift	62
2.6 Sanktioner	64
2.7 Kontrollfrågor	66
2.8 Fördelning av arbetsgivaravgifter mellan olika avgiftsändamål	68
2.9 Ikraftträdande och följdlagstiftning	69
3 Organisatoriska konsekvenser av ett ändrat uppbördsförfarande	69
3.1 Inledning	69
3.2 Nyttillkommande och utökade arbetsuppgifter för skatteförvaltningen	71
3.3 Bemannings- och organisationsfrågor inom skatteadministrationen	72
3.4 Avveckling av riksförsäkringsverkets avgiftsbyrå	73
4 Det nya systemets effekter på betalningsströmmarna	77
4.1 Olika delkomponenter	77
4.2 Uppbördsperiodernas effekt på likviditeten	78
4.3 Löneunderlagseffekten	80
4.4 Engångseffekter vid bokslutstidpunkten	81
4.5 Effekt av förbättrad kontroll m.m.	82
4.6 Sammanfattning	82
5 Upprättade lagförslag	82
6 Specialmotivering till lagförslagen	83

6.1	Förslaget till lag om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare	83
	Inledande bestämmelser	83
	Redovisning av månadsavgift, m.m.	86
	Beräkning och inbetalning av månadsavgift ...	91
	Fastställelse av månadsavgift, m.m.	92
	Årsuppgift m.m.	94
	Fastställelse av årsavgift, m.m.	97
	Ställföreträdares betalningsskyldighet, m.m. ..	100
	Restitution m.m.	101
	Revision m.m.	102
	Indrivning m.m.	103
	Rätt att taga del av deklARATION m.m.	104
	Allmänt ombud	104
	Särskilda bestämmelser om redaravgift	105
	Avgiftstillägg m.m.	107
	Besvär m.m.	108
	Ikraftträdandet m.m.	110
6.2	Förslaget till lag om ändring i uppbördslagen (1953:272)	110
6.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (1981:691) om socialavgifter	112
6.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring	114
6.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (1959:551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring	114
6.6	Förslaget till lag om ändring i taxeringslagen (1956:623)	115
7	Hemställan	116
8	Beslut	116
	 Bilaga 1 Nuvarande uppbördsförfarande för socialavgifter och källskatt	117
	Bilaga 2 Sammanfattning av utredningens förslag	128
	Bilaga 3 Sammanställning av remissyttranden	134
	Bilaga 4 Utdrag av de till lagrådet remitterade lagförslagen	157
	Utdrag av lagrådets protokoll den 19 mars 1984	161
	Utdrag av protokoll vid regeringssammanträde den 22 mars 1984 .	165
1	Anmälan av lagrådets yttrande.....	165
2	Arbetsgivaravgifter som staten skall betala	167
3	Hemställan	167
4	Beslut	167

